

Uz sākumlapu>Nauda/naudas prasījumi>Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Var gadīties, ka būsiet ieinteresēts, lai tiesa nosaka steidzamus pasākumus dalībvalstī, kas nav jūsu lietas galvenās tiesvedības valsts, negaidot galīgā sprieduma pieņemšanu.

Var gadīties, ka esat ierosinājis lietu, bet tās izskatīšana ir gausa, un, jūsuprāt, tiek novilcināta. Jūs baidāties, ka parādnieks izmantos ieilgušo procesu un dažādās pārsūdzības iespējas, lai pirms faktiskā sprieduma pieņemšanas izvairītos no kreditoriem. Parādnieks, piemēram, varētu noorganizēt pats savu maksātnespēju vai savus īpašumus nodot citam. Tādā gadījumā jūsu interesēs ir lūgt tiesu pieņemt pagaidu pasākumus.

Ar Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojumu (EAPO) tiesa vienā ES dalībvalstī var iesaldēt parādnieka līdzekļus bankas kontā citā ES valstī. Procedūru pārrobežu lietās var izmantot tikai tad, ja tiesa, kas veic procedūru, vai kreditora domicils atrodas citā dalībvalstī, kas nav valsts, kurā tiek uzturēts parādnieka konts. Tiesa pret parādnieka īpašumiem var noteikt pagaidu vai nodrošināšanas pasākumus. Šo pasākumu mērķis ir aizsteigties priekšā galīgajam spriedumam zināmu laika periodu, lai nodrošinātu, ka spriedumu pēc būtības būs iespējams izpildīt.

Tomēr dalībvalstīs šo pasākumu noteikšanas nosacījumos ir diezgan ievērojamas atšķirības.

Lai iegūtu sīkāku informāciju par konkrētu valsti, noklikšķiniet uz tās karodziņa.

Lapa atjaunināta: 12/08/2022

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Beļģija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Aizsardzības pasākumu (*mesures conservatoires/bewarende maatregelen*) mērķis ir nodrošināt tiesību saglabāšanu. Praksē kreditori var izmantot šos pasākumus, lai nodrošinātos pret risku, ka tie varētu nesāņemt maksājumus no saviem parādniekiem.

Ja ar aizsardzības pasākumiem vien nepietiek, tiesa var izdot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumiem (*mesures provisoires/voorlopige maatregelen*), kuru sekas ir pielīdzināmas sekām, kādas ir pamattiesvedībā gaidāmajam lēmumam. Galīgajā spriedumā var apstiprināt vai atcelt attiecīgos pagaidu noregulējuma pasākumus.

Attiecībā uz parādnieka īpašumiem tiesa var noteikt pagaidu noregulējuma pasākumus un aizsardzības pasākumus. Attiecībā uz parādu piedziņu piemēro principu, ka parādniekam parāds jāsedz ar visu savu īpašumu — gan kustamu (naudu, mēbelēm, juvelierizstrādājumiem, akcijām), gan nekustamu (zemi, ēkām, mājokļiem). Kreditori var arī pretendēt uz parādnieka tiesībām (atlikumiem bankas kontos, algu).

1.1. Aizsardzības pasākumi

A. Preventīva apķīlāšana

Steidzamos gadījumos jebkurš kreditors var prasīt tiesai atļautu piemērot preventīvu apķīlāšanu (*saisie conservatoire/bewarend beslag*) jebkurai īpašumam, kas pieder parādniekam un ko var apķīlāt (Civilprocesa kodeksa (*Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek*) 1413. pants). Tādā gadījumā parādnieks vairs nevar brīvi rīkoties ar apķīlāto īpašumu. Tas nozīmē, ka parādnieks šādu īpašumu vairs nevar pārdot, dāvināt vai iekļāt. Tomēr par labu kreditoram, kurš veic apķīlāšanu, notiek tikai tiesību rīkoties atņemšana — parādnieks joprojām ir īpašuma īpašnieks un patur tiesības to izmantot un gūt no tā peļņu.

B. Sekvestrācija

Sekvestrācija (*séquestre/sekwester*) ir apstrīdētā īpašuma nodošana drošā glabāšanā, līdz tiek pasludināts galīgais spriedums (Civilkodeksa (*Code civil/Burgerlijk Wetboek*) 1955. pants un turpmākie panti). Par sekvestrāciju var vienoties puses (*séquestre conventionnel/conventioneel sekwester*), vai arī to var ar rīkojumu noteikt tiesa (*séquestre judiciaire/gerechtelijk sekwester*). Atšķirībā no parastās nodošanas glabāšanā sekvestrāciju var attiecināt arī uz nekustamu īpašumu (Civilkodeksa 1959. pants).

C. Inventarizācija

Inventarizācijas (*inventaire/inventaris or boedelbeschrijving*) mērķis ir noteikt īpašumu, kas veido nekustamo īpašumu, laulāto kopīpašumu vai nedalāmo īpašumu (Civilprocesa kodeksa 1175. pants), un to veic pēc kreditoru, laulātā vai līdzmantinieku pieprasījuma. Puses, kuras pieprasa inventarizāciju, ir tiesīgas izvēlēties notāru, kas uzskaitīs īpašumu publiskā dokumentā. Domstarpību gadījumā notāru ieceļ mirtiesā (*juge de paix/vrederechter*) (Civilprocesa kodeksa 1178. pants). Mirtiesas jurisdikcijā ir arī jebkādu strīdu izšķiršana.

D. Aizzīmogošana

Īpašuma aizzīmogošanas (*opposition des scellés/verzegeling*) sekas ir tādas, ka īpašums kļūst praktiski nepieejams. Ja ir pamatots iemesls to darīt, kreditors, laulātais vai mantinieks var aizzīmogot īpašumu, kas ir daļa no nekustamā īpašuma, laulāto kopīpašuma vai nedalāma īpašuma (Civilprocesa kodeksa 1148. pants). Prasību iesniedz mirtiesai. Mirtiesā var izdot aizzīmogojuma noņemšanas rīkojumu pēc sākotnējā pieteikuma iesniedzēja vai kreditora, laulātā vai mantinieka pieprasījuma. Līdzīgi jebkurš iebildums pret aizzīmogojuma noņemšanu ir jāceļ mirtiesā.

1.2. Pagaidu noregulējuma pasākumi

Pagaidu noregulējuma pasākumi ir pasākumi, ko var atsaukt vai atcelt. Rīkojumu par šādiem pasākumiem var izdot pagaidu noregulējuma tiesvedībā (*référé/kort geding*) vai pamattiesvedībā, kas norit konkrētajā lietā.

1.3. Pagaidu izpilde

Spriedumam, kas ir pasludināts, bet ko vēl var pārsūdzēt, var noteikt pagaidu izpildi, ievērojot stingrus nosacījumus.

Ievērojot likumā noteiktos izņēmumus vai ja tiesa īpaši pamatotā lēmumā lemj citādi, kā arī neskarot 1414. pantu, iebildumu (*opposition/verzet*) celšana pret galīgo spriedumu pamattiesvedībā aptur sprieduma izpildi.

Ievērojot likumā noteiktos izņēmumus vai ja tiesa īpaši pamatotā lēmumā lemj citādi, kā arī neskarot 1414. pantu, galīgais spriedums pamattiesvedībā ir pagaidu izpildāms neatkarīgi no pārsūdzībām (*appell/hoger beroep*) un neprasot nodrošinājumu, ja vien tiesa nav izdevusi rīkojumu par nodrošinājuma pieprasīšanu (Civilprocesa kodeksa 1397. pants).

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

A. Preventīva apķīlāšana

Persona, kurai spriedums ir labvēlīgs, pat ja tas pieņemts citā valstī, var uzdot tiesu izpildītājam (*huissier de justice/gerechtsdeurwaarder*) preventīvi apķīlāt īpašumu, kas pieder spriedumā norādītajam parādniekam. Ja šāda sprieduma nav, preventīvai apķīlāšanai ir vajadzīgs tiesas rīkojums.

Pieteikums tiek iesniegts ģimeša apķīlāšanas tiesnesim (*juge des saisies/beslagrechter*), un tas tiek izskatīts tāpat kā pieteikums pagaidu noregulējuma tiesvedībā (Civilprocesa kodeksa 1395. pants). Starp tiesas pavēstes izsniegšanas un tiesas sēdi jābūt vismaz divām dienām, bet steidzamos gadījumos šo termiņu var saīsināt.

Ex parte pieteikumu (*requête unilatérale/eenzijdig verzoekschrift*), kurā prasa preventīvu apķīlāšanu, advokāts iesniedz ģimeša apķīlāšanas tiesnesim, kurš var atļaut apķīlāšanu. ģimeša apķīlāšanas tiesnesim jāizdod rīkojums astoņu dienu laikā. Tiesu izpildītājam rīkojums un paziņojums par apķīlāšanu jāiesniedz spriedumā norādītajam parādniekam, lai nodrošinātu, ka parādnieks ir informēts par tiesvedību, kas pret viņu uzsākta.

Rīkojums ir pagaidu izpildāms bez papildu formalitātēm, bet ir saistošs tikai starp pusēm. ģimeša apķīlāšanas tiesnesis var jebkurā laikā mainīt vai atcelt rīkojumu, pamatojoties uz apstākļu maiņu. Nodeva, ko iekasē tiesu izpildītājs, ir noteikta ar Karaļa 1976. gada 30. novembra dekrētu (publicēts 1977. gada 8. februāra Oficiālajā Vēstnesī).

B. Sekvestrācija

Ja sekvestrācija notiek ar vienošanos, pietiek ar derīgu vienošanos starp pusēm, un tiesas rīkojums nav vajadzīgs. Sekvestrāciju var arī noteikt tiesa, izdodot rīkojumu.

Jebkurā gadījumā iecel depozitāru (*gardien judiciaire/gerechtigde bewaarder*) — viņu norāda vienošanās vai iecel tiesa. Depozitāram ar pienācīgu rūpību jāpārvalda viss viņam uzticētais ģimešs. Viņam ir jāatdod ģimešs atpakaļ, kad beidzas sekvestrācija. Depozitāram ir tiesības saņemt likumā noteiktu algu (Civilkodeksa 1962. panta trešā daļa).

C. Pagaidu noregulējuma pasākumi

Pagaidu noregulējuma pasākumi jāprasa tiesai vai nu pagaidu noregulējuma tiesvedībā, vai pamattiesvedībā. Rīkojumu par šādiem pasākumiem var izdot arī šķīrētājs (Civilprocesa kodeksa 1696. pants).

Pirmās instances tiesas (*tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg*) priekšsēdētājs var izdot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu jebkurā steidzamā gadījumā, kas pēc likuma nav ārpus tiesu jurisdikcijas (Civilprocesa kodeksa 584. pants). Šādam pasākumam jābūt ar pilnībā pagaidu raksturu, un tam nevar būt galīgas un neatgriezeniskas sekas. Arī darba tiesas (*tribunal du travail/arbeidsrechtbank*) priekšsēdētājs un komercietas (*tribunal de commerce/rechtbank van koophandel*) tiesas priekšsēdētājs var izdot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumiem steidzamos gadījumos, kas ir viņu tiesas jurisdikcijā.

Rīkojums, kas izdots pagaidu noregulējuma tiesvedībā, nevar iepriekš prognozēt spriedumu par lietas būtību, kuru pieņem pamattiesvedībā, un tas nozīmē, ka rīkojums ir saistošs tikai pusēm. Šāds rīkojums nekādā veidā nevar būt saistošs tiesnesim pamattiesvedībā; ģimeša apķīlāšanas tiesnesis var izdot rīkojumu tikai par pagaidu noregulējuma pasākumiem.

Laulības šķīršanas tiesvedībā ģimenes lietu tiesas (*tribunal de la famille/familierechtbank*) priekšsēdētājs var izdot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumiem saistībā ar laulāto un viņu bērnu personu, uzturēšanu un ģimešs (Civilprocesa kodeksa 1280. panta pirmā daļa).

Tiesu izpildītājs izsniedz paziņojumu pretējai pusei par pasākumiem, kas noteikti ar rīkojumu, un aicina pretējo pusi izpildīt attiecīgos pasākumus, ja nepieciešams, brīdinot, ka pretējā gadījumā iestādes veiks izpildes pasākumus vai tiks piemērots periodisks soda maksājums. Nodeva, ko iekasē tiesu izpildītājs, ir noteikta ar Karaļa 1976. gada 30. novembra dekrētu (publicēts 1977. gada 8. februāra Oficiālajā Vēstnesī).

Spriežot pirmajā instancē, mirtiesā var izdot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumiem uz laika posmu, kurā laulātie vai likumīgie kopdzīves partneri, kuru attiecības ir izrušas, turpina dzīvot kopā. Šādi pasākumi var attiekties, piemēram, uz ģimenes mājokli, bērniem vai bērnu ģimešs. Šādi pasākumi ir tikai pagaidu pasākumi un beidzas, kad laulātie vai likumīgie kopdzīves partneri izbeidz kopdzīvi. Tie nenosaka ilgtermiņa pasākumus, kas var būt īstenojami pēc laulības šķīršanas. Par galīgajiem pasākumiem pēc laulības šķīršanas ir jālemj pirmās instances tiesai.

D. Pagaidu izpilde

Spriedumā iekļauj izpildes kārtību. Tomēr līdz brīdim, kad pret spriedumu vairs nevar iesniegt pārsūdzību, kas to var apturēt, spriedumam nepiemēro izpildes procedūru. Ievērojot likumā noteiktos izņēmumus vai ja tiesa ģimeši pamatotā lēmumā lemj citādi, izpildi aptur, kamēr var celt iebildumus, bet to neaptur iespēja iesniegt pārsūdzību augstākas instances tiesā vai kasācijas sūdzību Kasācijas tiesā (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*) (Civilprocesa kodeksa 1397. pants).

Tiesnesis, kurš pasludinājis spriedumu, var atļaut tā pagaidu izpildi, izņemot gadījumos, kad tas ir aizliegts ar likumu (Civilprocesa likuma 1399. pants), piemēram, gadījumos, kas saistīti ar personas statusu.

Ja ir iespējama pagaidu izpilde, to īsteno uz tās puses risku, kura pieprasījusi izpildi. Tiesnesis var prasīt, lai minētā puse iesniedz nodrošinājumu, pirms tiek īstenoja sprieduma pagaidu izpilde (Civilprocesa kodeksa 1400. pants). Tas nozīmē, ka spriedums var tikt pagaidu izpildīts pēc minētās puses pieprasījuma, bet tai ir jāsamaksā noteikta naudas summa vai bankas garantija lemaksu un komisijas darījumu fondā (*Caisse des dépôts et consignations/Deposito- en Consignatiekas*). Tas nepieciešams tāpēc, ka uz pārsūdzības pamata spriedums var tikt mainīts un atbildētājs var būt tiesīgs saņemt kompensāciju.

2.2 Galvenie noteikumi.

A. Preventīva apķīlāšana

Preventīvas apķīlāšanas rīkojums var tikt izdots tikai steidzamos gadījumos un ja parāds ir neapšaubāms, ir fiksētas summas apmērā un ir iestāties tā atmaksas termiņš.

Gadījumu uzskata par steidzamu, ja ir apdraudēta parādnieka maksāspēja, tādējādi apdraudot kreditora tiesības uz parādnieka ģimešs. Preventīva apķīlāšana nevar tikt izmantota, lai izdarītu spiedienu, bet tā ir atļauta, ja, spriežot pēc objektīviem kritērijiem, ir apdraudēts parādnieka finanšu stāvoklis. Steidzamībai jābūt gan tad, kad tiek izdots apķīlāšanas rīkojums, gan jebkurā laikā, kad tiesai ir jālemj par apķīlāšanas turpināšanu.

Kreditora prasījumam jābūt neapšaubāmam, proti, tam jābūt pietiekami pamatotam un neapstrīdamam ar saprātīgiem faktiem. Tam arī jābūt fiksētas summas apmērā. Prasījuma summai jābūt iepriekš skaidri noteiktai, vai vismaz ir jāspēj to provizoriski aprēķināt. Ja parāda precīza summa vēl nav noteikta, to aprēķinās tiesa. Visbeidzot, ir jābūt pagājušam parāda atmaksas termiņam, proti, kreditoram ir jābūt tiesīgam pieprasīt tā samaksu. Civilprocesa kodeksa 1415. pantā šis nosacījums ir konkretizēts tādējādi, ka arī prasījumi par regulāriem ienākumiem nākotnē (uzturīdzekļiem, īres maksu, procentiem) un pat iespējami vai potenciāli prasījumi var būt pamats preventīvai apķīlāšanai.

B. Sekvestrācija

Tiesa var izdot sekvestrācijas rīkojumu par apķīlātu kustamu ģimešs, kustamu vai nekustamu ģimešs, par kura piederību vai valdījumu pastāv strīds starp divām vai vairākām personām, un mantu, ko parādnieks piedāvā, lai nokārtotu parādu (Civilkodeksa 1961. pants). Vispārīgi runājot, šis noteikums ir piemērojams ikreiz, kad apstākļi pamato sekvestrācijas kā aizsardzības pasākuma izmantošanu, lai nodrošinātu, ka manta tiek saglabāta tāda, kāda tā ir, neapdraudot galīgu risinājumu. Steidzamībai nav nozīmes. Tomēr tiesa, izdodot sekvestrācijas rīkojumu, ievēro piesardzību, jo tas ir nopietns un ārkārtas pasākums, ko var noteikt tikai tad, ja tam ir pietiekami un svarīgi iemesli.

C. Pagaidu noregulējuma pasākumi

Pagaidu noregulējuma tiesvedību, kurā prasa noteikt pagaidu noregulējuma pasākumus, var uzsākt tikai tad, ja lieta ir tik steidzama, ka gadījumā, kad pasākumi netiks veikti nekavējoties, pieteikumam iesniedzējam radīsies ievērojami zaudējumi vai viņš būs ļoti neizdevīgā situācijā. Tāpēc steidzamība ir būtiska prasība pagaidu noregulējuma tiesvedībā.

Pagaidu noregulējuma pasākumiem, ko nosaka pamattiesvedībā, jābūt arī saistītiem ar steidzamību. Tāpēc, kad šos pasākumus pieprasa mīrtiesai, tos dēvē arī par "steidzamiem pagaidu noregulējuma pasākumiem" (*mesures provisoires urgentes/dringende voorlopige maatregelen*).

D. Pagaidu izpilde

Kritērijs, ko tiesa piemēro, lemjot par to, vai atļaut vai atteikt pagaidu izpildi, ir risks kreditoram, ka pretējā puse nevajadzīgi kavēs vai traucēs sprieduma izpildi. Ja pretējā puse ceļ iebildumus vai iesniedz pārsūdzību tikai tāpēc, lai novērstu sprieduma izpildi, tiesa, kas pasludinājusi spriedumu, nekavējoties izdod pagaidu izpildes rīkojumu. Tomēr konkrētos gadījumos tas ir aizliegts (skatīt iepriekš).

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

A. Preventīva apķīlāšana

Visu veidu īpašumam (kustamam, nekustamam īpašumam, bezķermeniskām lietām) var piemērot preventīvu apķīlāšanu. Tomēr konkrēts īpašums nevar tikt apķīlāts vai var tikt apķīlāts tikai daļēji. Tā neapķīlāmība izriet no tiesību aktiem, īpašuma veida vai pastāvošās saites starp īpašumu un parādnieku.

Īpašums, ko nevar apķīlāt, ir uzskaitīts Civilprocesa kodeksa 1408. pantā. Īsumā — tas ir īpašums, kas parādniekam ir vajadzīgs, lai viņš vai viņa bērni varētu turpināt studijas vai profesionālo apmācību, kas ir būtisks parādnieka profesijai vai ir vajadzīgs reliģiskai pielūgsmei, kā arī iztikai un degvielai.

Civilprocesa kodeksa 1410. panta 2. punktā ir uzskaitīti prasījumu veidi, ko nekad nevar apķīlāt, jo īpaši prasījumi, kas attiecas uz ģimenes pabalstiem un minimālo algu.

Parādnieka alga un tamlīdzīgi ienākumi var tikt apķīlāti tikai daļēji. Attiecīgās summas ir noteiktas Civilprocesa kodeksa 1409. panta 1. punktā un katru gadu tiek koriģētas ar Karaļa dekrētu, pamatojoties uz patēriņa cenu indeksu. Ar Civilprocesa kodeksa 1410. panta 1. punktu daļēji apķīlājamo prasījumu klāsts ir paplašināts, iekļaujot pagaidu un galīgus uzturliedzēju maksājumus, pensijas, bezdarbnieka pabalstus un darbnespējas un invaliditātes pabalstus.

Apķīlājamo īpašumu tiesu izpildītājs reģistrē oficiālā dokumentā, nodrošinot iespēju to nākotnē pārdot, ja vien ar tiesu izpildītāja starpniecību netiek panākta vienošanās ar kreditoru. Ir stingri aizliegts slēpt tiesu izpildītāja reģistrētu īpašumu, pretējā gadījumā var tikt uzsākta kriminālvajāšana.

B. Sekvestrācija

Tiesa var izdot sekvestrācijas rīkojumu par apķīlātu kustamu parādnieka īpašumu, kustamu vai nekustamu īpašumu, par kura piederību vai valdījumu pastāv strīds starp divām vai vairākām personām, un mantu, ko parādnieks piedāvā, lai nokārtotu parādu (Civilkodeksa 1961. pants).

C. Pagaidu noregulējuma pasākumi

Rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumiem var izdot pagaidu noregulējuma tiesvedībā jebkāda veida lietās. Visu veidu civilstrīdos, uz kuriem attiecas vispārējās tiesības, jurisdikcija ir pirmās instances tiesas priekšsēdētājam. Lietas, uz kurām attiecas darba tiesības vai komercietības, izskata darba tiesas vai komercietības priekšsēdētājs.

Ģimenes lietu tiesa var izdot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumiem uz laikposmu, kurā puses turpina dzīvot kopā. Šādi pasākumi var attiekties, piemēram, uz ģimenes mājokli, bērniem vai bērnu īpašumu. Tomēr minētais attiecas tikai uz laulātiem pāriem (Civilkodeksa 223. panta 1. punkts) un likumīgajiem kopdzīves partneriem (Civilkodeksa 1479. panta 1. punkts), bet ne uz *de facto* kopdzīves partneriem.

D. Pagaidu izpilde

Principā visi spriedumi var būt pagaidu izpildāmi, ja tiesa izdod šādu rīkojumu, izņemot, ja tas ir aizliegts ar likumu (Civilprocesa kodeksa 1399. pants).

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

A. Preventīva apķīlāšana

Spriedumā norādītais parādnieks nezaudē savas īpašumtiesības vai tiesības uz apķīlāto īpašumu, vai tiesības to izmantot un gūt no tā peļņu (izmantojums, noma, ienākumi, peļņa). Preventīvas apķīlāšanas sekas ir tikai tādas, ka īpašumu nevar pārdot vai ieķīlāt. Šo rīkošanās tiesību atņemšana nozīmē, ka jebkurš šāds darījums, ko spriedumā norādītais parādnieks tomēr noslēdz, pats par sevi ir spēkā, bet nav spēkā attiecībā pret spriedumā norādīto kreditoru. Kreditoram nav jāņem vērā šāds darījums, un viņš var rīkoties tā, it kā šāda darījuma nebūtu.

B. Sekvestrācija

Tāpat kā tas ir attiecībā uz parasto nodošanu, sekvestrācija nozīmē, ka materiālais īpašuma valdījums tiek nodots depozitāram. Depozitārs var veikt tikai tādas pasākumus, kuru mērķis ir saglabāt īpašumu.

C. Pagaidu noregulējuma pasākumi

Nepiemēro.

D. Pagaidu izpilde

Pagaidu izpilde nozīmē, ka tiek panākta sprieduma izpilde, neraugoties uz to, ka spriedums var tikt mainīts pēc tā pārsūdzēšanas vai pēc iebildumu celšanas. Pieteikuma iesniedzējs uzņemas ar izpildi saistīto risku (skatīt iepriekš).

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

A. Preventīva apķīlāšana

Preventīvai apķīlāšanai piemēro termiņu, kas principā ir trīs gadi. Tomēr īpašuma apķīlāšanas tiesnesis var noteikt īsāku termiņu. Apķīlājums var tikt atjaunots, kamēr vien sākotnējais termiņš nav beidzies. Atjaunošana — kas faktiski ir esošā termiņa pagarināšana — ir atļauta, ja ir pamatoti iemesli apķīlājuma atjaunošanai un situācijas steidzamība nav mainījiesies.

B. Sekvestrācija

Likumā nav noteikts sekvestrācijas termiņš. Sekvestrāciju atceļ, ja vairs nepastāv risks, ka īpašumu varētu nesaglabāt tādu, kāds tas ir, un ka attiecīgi galīgs risinājums var būt apdraudēts.

C. Pagaidu noregulējuma pasākumi

Likumā nav noteikts termiņš pagaidu noregulējuma pasākumiem. Galīgajā spriedumā par strīdu šādus pasākumus var apstiprināt vai atcelt.

D. Pagaidu izpilde

Nepiemēro.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

A. Preventīva apķīlāšana

Ja īpašuma apķīlāšanas tiesnesis atsaka atļauju veikt preventīvu apķīlāšanu, spriedumā norādītais kreditors var apstrīdēt tiesneša rīkojumu viena mēneša laikā no tā izsniegšanas (Civilprocesa kodeksa 1419. panta pirmā daļa un 1031. pants). Lietu izskata tāpat, kā to izskata pirmais tiesnesis; spriedumu taisa tiesas palātas (*en chambre du conseil/in raadkamer*). Ja tad apķīlāšana tiek atļauta un spriedumā norādītais parādnieks vēlas novērst apķīlāšanu, viņam jāceļ iebildumi kā skartajai trešai personai (*terce oppositio/derdenverzet*) apelācijas tiesā (*cour d'appel/hof van beroep*).

Ja īpašuma apķīlāšanas tiesnesis atļauj preventīvu apķīlāšanu, spriedumā norādītais parādnieks vai jebkura cita ieinteresētā persona var līdzīgi celt iebildumus pret attiecīgo rīkojumu kā skartā trešā persona (Civilprocesa kodeksa 1419. pants). Iebildumi jāceļ viena mēneša laikā no dienas, kad tiek izsniegts rīkojums, ar kuru atļauj apķīlāšanu, un tos izskata tiesnesis, kurš izdevis rīkojumu (Civilprocesa kodeksa 1125. pants). Šādiem iebildumiem nav apturošas ietekmes, ja vien īpašuma apķīlāšanas tiesnesis nenosaka izpildes apturēšanu.

B. Sekvestrācija

Nepiemēro tādas sekvestrācijas gadījumā, par kuru vienojušās puses.

Sekvestrācija, kas noteikta ar tiesas rīkojumu, ir tiesas lēmums, ko var apstrīdēt parastajā kārtībā, kura noteikta Civilprocesa kodeksā.

C. Pagaidu noregulējuma pasākumi

Jebkura puse, kura uzskata, ka ar rīkojumu, kas izdots pagaidu noregulējuma tiesvedībā, ir aizskartas tās tiesības, var celt iebildumus vai iesniegt pārsūdzību. Pārsūdzības pret rīkojumiem, ko izdevis pirmās instances tiesas vai komercietas priekšsēdētājs, izskata apelācijas tiesa. Pārsūdzības pret rīkojumiem, ko izdevis darba tiesas priekšsēdētājs, jāiesniedz darba tiesā (*cour du travail/arbeidshof*).

Terminā iebildumu celšanai vai pārsūdzības iesniegšanai ir viens mēnesis, sākot no dienas, kad tiesu izpildītājs izsniedz rīkojumu, ja tiesvedība uzsākta ar tiesas pavēsti (*assignation/dagvaarding*) vai ierodoties tiesā brīvprātīgi (*comparution volontaire/vrijwillige verschijning*), un viens mēnesis no dienas, kad rīkojumu izsniedz, to nosūtot īpašā ierakstītā vēstulē (*pli judiciaire/gerechtsbrief*), ja rīkojums izdots, pamatojoties uz *ex parte* pieteikumu.

D. Pagaidu izpilde

Pagaidu izpilde nav pārsūdzama. Apelācijas tiesa nekādos apstākļos nevar aizliegt vai apturēt sprieduma izpildi (Civilprocesa kodeksa 1402. pants).

Lapa atjaunināta: 24/10/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Bulgārija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Tiesvedību parasti raksturo ilgāks vai īsāks laikposms, kas vajadzīgs lietas izskatīšanai. Kavēšanās, ko rada tiesvedības dažādie posmi un dažādās tiesu instances, reizēm var padarīt juridisko aizsardzību neefektīvu, aizkavējot sprieduma pasludināšanu vai tā stāšanos spēkā. Šā iemesla dēļ likumdevējs ir paredzējis vairākus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt tādas juridiskās aizsardzības efektivitāti, kas ierobežo atsevišķu atbildētāja īpašuma tiesību īstenošanu.

Jautājumus saistībā ar prasības nodrošināšanu reglamentē Civilprocesa kodeksa (CK) 389.–404. panta noteikumi.

Saskaņā ar CK 391. pantu prasības nodrošināšana ir atļauta, ja bez šādiem pagaidu pasākumiem nebūtu iespējams vai būtu diezgan sarežģīti prasītājam īstenot tiesības, kas izriet no sprieduma, un ja a) prasība ir balstīta uz pamatotiem dokumentāriem pierādījumiem vai b) ir jāsniedz nodrošinājums tiesas noteiktajā apmērā saskaņā ar Likuma par saistībām un līgumiem (LSL) 180. un 181. pantu. Pēc tiesas ieskatiem nodrošinājumu var pieprasīt arī tad, ja ir pamatoti dokumentāri pierādījumi.

Būtisks priekšnosacījums un obligāts noteikums tam, lai piešķirtu atļauju piemērot pagaidu pasākumus, ir iespējamība, ka prasītājs nespēs īstenot savas tiesības, kas izrietēs no sprieduma, kurš, iespējams, tiks pieņemts attiecībā uz pamatotu prasību.

Lai sniegtu atļauju prasības nodrošināšanai, tiesnesis izvērtē, vai ir spēkā šādi priekšnosacījumi — nepieciešamība nodrošināt prasību, prasības un pagaidu pasākuma iespējams pamatojums, ko norādījis prasītājs un kas ir attiecīgs un atbilstīgs vajadzībām konkrētajā lietā, kā arī nepārprotami pieprasīta juridiskā aizsardzība.

Saskaņā ar CK 397. panta 1. punktu tiesību akti paredz šādus pagaidu pasākumus:

nekustamā īpašuma atsavināšana;

kustamo aktīvu un debitoru parādu — tostarp uzņēmuma akciju — arests;

citi atbilstīgi pasākumi, ko nosaka tiesa, tostarp motorizēto transportlīdzekļu konfiskācija un izpildes atlikšana.

Tiesa var arī piemērot vairākus aizsardzības pasākumus atbilstīgi prasības summai (nav nepieciešams nodrošināt vairāk par minēto summu).

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Saskaņā ar CK 34. nodaļas noteikumiem prasības nodrošināšana ir atļauta šādos gadījumos:

saskaņā ar CK 389. pantu — attiecībā uz visām prasībām jebkurā lietas izskatīšanas posmā līdz izmeklēšanas pabeigšanai apelācijas tiesvedības laikā;

saskaņā ar CK 390. pantu — attiecībā uz visām prasībām pat pirms lietas ierosināšanas (nākotnes prasības nodrošināšana).

Pieteikums par pagaidu pasākumu piemērošanu tiesvedībā esošā lietā

Šādu pieteikumu iesniedz prasītājs tiesā, kurai ir jurisdikcija izskatīt juridisku strīdu. Lai tiktu piešķirta atļauja prasības nodrošināšanai, jābūt izpildītiem CK 391. pantā noteiktajiem priekšnosacījumiem, un tie ir šādi: prasības iespējams pamatojums, nepieciešamība nodrošināt prasību, proti, iespējamība, ka tiks ierobežota tā tiesas nolēmuma ietekme, ar kuru tiek apmierināta prasība (ja šāds lēmums ir pieņemts), jo atbildētājs ir atsavinājis savu konfiscējamo īpašumu, kā arī pieprasīta pasākuma atbilstība. Saskaņā ar CK 391. panta 2. un 3. punktu, ja pierādījumi nav pietiekami, lai apstiprinātu prasības iespējamo pamatojumu, tiesa pēc saviem ieskatiem var pieprasīt samaksāt finansiālu nodrošinājumu tās noteiktajā apmērā.

Prasības nodrošināšana ir atļauta arī tad, ja lietas izskatīšana ir atlikta.

Pieteikums par nākotnes prasības nodrošināšanu

Pieteikumu iesniedz tiesā, kuras jurisdikcijā ir prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta vai kuras jurisdikcijā atrodas īpašums, kas tiks izmantots prasības nodrošināšanai. Ja tiek iesniegts lūgums atļaut piemērot pagaidu pasākumu "izpildes atlikšana", pieteikumu iesniedz tiesā, kuras jurisdikcijā atrodas izpildes vieta.

Ja tiek piešķirta atļauja piemērot pagaidu pasākumus nākotnes prasībai, tiesa nosaka termiņu prasības iesniegšanai, kas nevar būt garāks par vienu mēnesi. Būtiskie priekšnosacījumi šādas atļaujas piemērot pagaidu pasākumus piešķiršanai ir tādi paši, kādus piemēro tad, ja piešķir atļauju piemērot pagaidu pasākumus tiesvedībā esošā lietā.

Pieteikumā jānorāda pieprasītais pagaidu pasākums, kā arī prasības summa. Pieteikumu iesniedz attiecīgajai apgabala tiesai vai attiecīgajai rajona tiesai atbilstīgi tiesas jurisdikcijai un kompetencei saskaņā ar CK 104. pantu.

Pieteikumu var iesniegt attiecīgā persona vai tās procesuālais pārstāvis (advokāts). Pieteikuma kopija nav vajadzīga, jo šādu kopiju otrai pusei neizsniedz, tā kā pagaidu noregulējuma tiesvedība ir *ex parte* tiesvedība — tā tiek veikta bez otras puses līdzdalības (kuras īpašumu ietekmēs noteiktais pasākums).

Tiesas paredzētos pagaidu pasākumus piemēro šādi:

nekustamā īpašuma atsavināšana — to veic reģistra birojs,

parādnieka kustamo aktīvu un debitoru parādu arests — to veic valsts vai privāts tiesu izpildītājs, tostarp sniedzot paziņojumu trešām pusēm, piemēram, bankām un citām kredītiestādēm,

pagaidu pasākumi attiecībā uz transportlīdzekļiem — tos veic atbildīgie ceļu drošības policijas dienesti,

pagaidu pasākums "izpildes atlikšana" — tiesas sprieduma kopiju attiecībā uz piešķirto atļauju piemērot šo pasākumu iesniedz atbildīgajam tiesu izpildītājam, kurš īsteno izpildes procedūru,

citi tiesību aktos paredzētie pasākumi — tos īsteno atbildīgais valsts vai privātais tiesu izpildītājs, ko ieceļ persona.

Tomēr Banku maksātnespējas likumā (*Zakon za bankovata nesastoyatelnost* — ZBN) kā īpašā likumā ir skaidri paredzēta prasību nodrošināšana bankas maksātnespējīgā parādnieka mantas papildinājumam. Saskaņā ar ZBN 53. panta 2. punktu atļauja prasības nodrošināšanai ir jāpiešķir, ja kopā ar pieteikumu ir iesniegti pietiekami pierādījumi, lai pamatotu pieņēmumu, ka prasība ir pamatota. Ja prasība, iespējams, ir nepamatota, vispārējā likumā ir atļauts piemērot aizsardzības pasākumus, ja tiek sniegta garantija, savukārt īpašajā likumā par obligātu priekšnosacījumu, lai tiktu piešķirta atļauja prasības nodrošināšanai, tiek uzskatīts iespējama pamatojums. Tāpēc atļauja prasības nodrošināšanai ir jāpiešķir, ja argumenti un iesniegtie pierādījumi pamato secinājumu, ka prasība, iespējams, nav pamatota. Tas ir saprotams, ņemot vērā, ka saskaņā ar CK 403. pantu prasības nodrošināšanas puse ir atbildīga par zaudējumiem, ko aizsardzības pasākumi radījuši otrai pusei. Likumdevējs atzīst, ka pienākumam atlīdzināt šādus zaudējumus nevajadzētu rasties maksātnespējīgas bankas īpašuma gadījumā (jo tas varētu apdraudēt maksātnespējīgā parādnieka mantu un radītu zaudējumus kreditoriem), un tāpēc ievieš prasību par to, ka atļauja celtās prasības nodrošināšanai jāpiešķir tikai tad, ja ir sniegti pietiekami pierādījumi tās iespējamā pamatojuma apstiprināšanai.

Saskaņā ar Komerclikuma (*Targovski zakon* — TZ) 629.a panta 1. punkta 2. apakšpunkta pasākumus, kas minēti TZ 630. panta 1. punkta 4. apakšpunktā, maksātnespējas procesā var piemērot kā *ex ante* aizsardzības pasākumus, ja tas ir vajadzīgs parādnieka mantas saglabāšanai. Šo pasākumu vidū minama aresta uzlikšana mantai, pagaidu administratora iecelšana, rīkojuma izdošana par notiekoša piespiedu izpildes procesa apturēšanu, telpu, iekārtu aizņemšana utt. Attiecīgais noteikums paredz, ka lūgumrakstam saskaņā ar TZ 625. pantu ir jābūt pieņemamam, ka tas jāpamato ar rakstiskiem pierādījumiem, sniedzot iespējamās norādes par prasības pamatā esošajiem faktiskajiem apstākļiem, un, ja tas nav pamatots ar šādiem pierādījumiem, ka lūgumraksta iesniedzējam ir jāpasargā nodrošinājums par tiesas noteikto summu, lai kompensētu parādniekam zaudējumus, kas radīti gadījumā, ja netiek konstatēts, ka parādnieks ir maksātnespējīgs vai, attiecīgi, ar pārmērīgām parādsaistībām (TZ 629.a panta 2. punkts), un ka ir jābūt ieinteresētībai panākt prasības nodrošināšanu (ja parādnieks izšķiež, iznīcina un/vai slēpj savu īpašumu, tādējādi apdraudot kreditoru intereses, un ja netiek ieviesti prasītie pasākumi, kreditori var ciest zaudējumus, jo viņi nespētu pārliecināties, kad parādnieka īpašums tiek pārvērsts naudas izteiksmē). Likumā arī noteikts, ka prasītajiem aizsardzības pasākumiem jābūt piemērotiem un jāatbilst prasības nodrošināšanas vajadzībai.

No TZ 629.a panta 1. punkta noteikumiem var secināt, ka tiesvedībā par maksātnespējas procesa sākšanu atļauja *ex ante* nodrošināšanai tiek piešķirta tikai tad, ja pastāv reāla iespējamība, ka parādnieks atsavinās savu mantu, lai radītu zaudējumus kreditoriem. Tikai tad, ja pastāv šis priekšnoteikums, tiesai ir pienākums izvērtēt, vai pastāv arī citi TZ 629.a panta 2. punktā paredzētie priekšnosacījumi.

2.2 Galvenie noteikumi.

Būtiski priekšnosacījumi, lai saņemtu atļauju piemērot pagaidu pasākumus (aprakstīti iepriekš tekstā), ir izklāstīti CK 391. pantā.

Uzturēšanas prasības nodrošināšana ir atļauta arī tad, ja netiek izpildītas CK 391. pantā noteiktās prasības, un šādā gadījumā tiesa var piemērot pagaidu pasākumus *ex officio*.

Ir atļauta arī prasības daļēja izpilde, taču tikai attiecībā uz prasības daļām, ko pamato pietiekami pierādījumi.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Kopumā pagaidu pasākumus var piemērot jebkādiem parādnieka īpašumiem. Finansiālas prasības nodrošināšana, uzliekot arestu debitoru parādiem, pret kuriem nevar vērst piedziņu, nav atļauta.

Saskaņā ar CK 393. panta 1. punktu finansiālas prasības nodrošināšana pret valsti, valsts iestādēm un veselības aprūpes iestādēm saskaņā ar Veselības aprūpes iestāžu likuma 5. panta 1. punktu nav atļauta.

Pagaidu pasākumus var piemērot šādiem īpašumu veidiem:

atbildētāja no kredītiestādēm saņemamie debitoru parādi tajās atvērto bankas kontos,

kustams īpašums,

nekustams īpašums,

transportlīdzekļi konfiskācijas gadījumā,

izpildes darbības,

konkrēti attiecīgā parādnieka aktīvi, kas minēti citos gadījumos, kurus skaidri nosaka tiesību akti.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Jebkāda aizsardzības pasākumu priekšmeta atsavināšana, ko veic parādnieks, nav spēkā attiecībā pret personu, pēc kuras pieprasījuma aizsardzības pasākumi tika ieviesti. Attiecībā uz nekustamo īpašumu spēkā neesamība attiecas vienīgi uz atsavināšanu, ko veic pēc tam, kad reģistrēta tiesību zaudēšana iekļāta īpašuma izpirkšanai, — CK 452. pants. Neatkarīgi no šīs relatīvās spēkā neesamības īstenošana atsavināšana ir pilnīgi efektīva un rada tiesiskās sekas.

CK 453. pants nosaka, ka kreditors un saistītie kreditori nevar piemērot iegūtās tiesības pēc tam, kad reģistrēta tiesību zaudēšana iekļāta īpašuma izpirkšanai un saņemts paziņojums par aresta uzlikšanu.

Saskaņā ar CK 401. pantu kreditors, kura tiesības ir nodrošinātas, var ierosināt lietu pret trešo atbildīgo pusi par summām vai aktīviem, ko tā atsakās nodot brīvprātīgi.

Izdevumus, kas saistīti ar prasības nodrošināšanas procedūru, sedz persona, kura pieprasījusi piešķirt atļauju veikt pagaidu pasākumus, kā to paredz CK 514. pants saistībā ar CK 401. pantu, kurš reglamentē pagaidu pasākumus.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Atļauju nodrošināt prasību piešķir, pamatojoties uz principu, kas paredz, ka attiecībā uz tiesvedībā esošu lietu attiecīgo pagaidu pasākumu piemēro līdz lietas slēgšanai, piemērojot atbilstīgu spriedumu, kas ir stājies spēkā.

Ja tiek piešķirta atļauja piemērot pagaidu pasākumus nākotnes prasībai, tiesa nosaka termiņu prasības iesniegšanai, kas nevar būt garāks par vienu mēnesi.

Ja netiek iesniegti pierādījumi saistībā ar prasības iesniegšanu noteiktajā termiņā, tiesa saskaņā ar CK 390. panta 3. punktu atceļ pagaidu pasākumus *ex officio*.

Ja tiek iesniegta prasība, attiecībā uz kuru piešķirta atļauja īsteno pagaidu pasākumus, kā tas parasti notiek, pagaidu pasākumi paliek spēkā un ir piemērojami līdz lietas slēgšanai.

CK 402. panta noteikumi reglamentē noteikto pagaidu pasākumu atcelšanas procedūru. Šajā pantā noteikts, ka ieinteresētā puse iesniedz pieteikumu, kura kopiju iesniedz personai, kas pieprasījusi piešķirt atļauju piemērot pagaidu pasākumus. Šī persona trijās dienās var iesniegt iebildumu. Tiesa slēgtā sēdē atceļ pagaidu pasākumus, ja tā gūst pilnīgu pārliecību, ka vairs nepastāv iemesli, pamatojoties uz kuriem šie pasākumi piešķirti, vai ja atbildētājs noteiktā termiņā iesniedz nodrošinājumu, deponējot visu summu, ko pieprasījis prasītājs (CK 398. panta 2. punkts). Tiesas lēmumu par pagaidu pasākumu atcelšanu var pārsūdzēt, vienas nedēļas laikā iesniedzot personīga rakstura sūdzību.

Saskaņā ar CK 398. pantu noteiktos pagaidu pasākumus var mainīt divos gadījumos:

saskaņā ar 1. punktu — tiesa, pamatojoties uz vienas puses pieprasījumu, pēc tam, kad tā informējusi otru pusi un ņēmusi vērā tās iebildumus, kas iesniegti trijās dienās pēc paziņojuma saņemšanas, var atļaut aizstāt viena veida pagaidu pasākumus ar cita veida pagaidu pasākumiem;

saskaņā ar 2. punktu — ja tiek izpildīta prasība, kas izsakāma naudas izteiksmē, atbildētājs bez otras puses piekrišanas vienmēr var aizstāt noteikto nodrošinājumu ar naudas ķīlu vai vērtspapīriem saskaņā ar LSL 180. un 181. pantu.

CK 398. panta 1. un 2. punktā noteiktajos gadījumos arestu vai atsavināšanu atceļ.

Likums neliedz atbildētājam iesniegt prasību pret prasītāju par to zaudējumu segšanu, kurus atbildētājam radījuši pagaidu pasākumi, ja prasība, uz kuru attiecas noteiktie pagaidu pasākumi, tiek atsaukta vai netiek iesniegta noteiktajā termiņā, kā arī tad, ja lietas izskatīšana tiek pārtraukta (CK 403. pants).

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Saskaņā ar CK 396. pantu tiesas lēmumu par prasības nodrošināšanu var pārsūdzēt, vienas nedēļas laikā iesniedzot personiska rakstura sūdzību.

Prasītājam šis vienas nedēļas periods sākas dienā, kad tam iesniegts lēmums, savukārt atbildētājam (persona, pret kuru atļauts vērsties, piemērojot pagaidu pasākumus) šis periods sākas dienā, kad tiesu izpildītājs, reģistra birojs vai tiesa tam iesniedz paziņojumu par piemērotajiem pagaidu pasākumiem.

Personiska rakstura sūdzības kopiju iesniedz otrai pusei, un tā sniedz atbildi vienas nedēļas laikā.

Tiek atzīts, ka arī trešām personām ir tiesiskas intereses iesniegt apelācijas sūdzību, ja to īpašumu ietekmē aizsardzības pasākums. *Ex parte* pagaidu noregulējuma tiesvedībā tiesa neizskata, vai atbildētājam ir tiesības, saistībā ar kurām tiek pieprasīts ierobežot tā atsavināšanas pilnvaras. Šā iemesla dēļ arestu var uzlikt nekustamajam īpašumam, kas nepieder parādniekam. Faktiskajam īpašniekam šajā gadījumā būtu tiesības pārsūdzēt mantas aresta nolēmumu, lai gan attiecīgajā tiesvedībā minētais īpašnieks ir trešā persona.

Ja nolēmums, ar kuru tiek atteikts piešķirt atļauju prasības nodrošināšanai, tiek pārsūdzēts, prasības iesniedzējas puses apelācijas sūdzības kopija netiek izsniegta atbildētājam, jo arī šajā posmā tiesvedība joprojām ir *ex parte*.

Ja apelācijas tiesa pieņem lēmumu par atļauju vai atteikumu atļaut piemērot pagaidu pasākumus, lēmumu kasācijas tiesā pārsūdzēt nevar. Ja apelācijas tiesa atļauj piemērot pagaidu pasākumus, kurus pirmās instances tiesa ir atteikusies atļaut, apelācijas tiesas lēmumu var pārsūdzēt, iesniedzot personiska rakstura sūdzību Augstākajai kasācijas tiesai, ja attiecībā uz šādu apelācijas sūdzību ir izpildīti CK 280. pantā izklāstītie nosacījumi.

Saskaņā ar patlaban spēkā esošo CK gan noteiktos pagaidu pasākumus, gan arī tiesas noteikto nodrošinājuma apmēru kā nosacījumu pagaidu pasākumu noteikšanai var pārsūdzēt. Taču apelācijas sūdzības iesniegšana apelācijas tiesā nevar būt iemesls pagaidu pasākumu pārtraukšanai līdz lēmuma par apelācijas sūdzību pieņemšanai augstāka līmeņa tiesā un lēmuma par pasākumu atcelšanu pieņemšanai.

Lapa atjaunināta: 22/09/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Čehija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Pagaidu pasākumi

Pagaidu pasākumus piemēro tāpēc, lai reglamentētu pušu attiecības konkrētā laikposmā, proti, uz laiku, vai situācijā, kad pastāv bažas, ka var būt apdraudēta tiesas sprieduma izpilde.

Kopumā pagaidu pasākumus, ko pieņem līdz tiesvedības uzsākšanai par lietas būtību, reglamentē Civilprocesa kodeksa (Likums Nr. 99/1963 ar grozījumiem) 74. pants un turpmākie panti, savukārt pagaidu pasākumus, kurus nosaka pēc tiesvedības uzsākšanas, reglamentē grozītā kodeksa 102. pants. Īpašus pagaidu pasākumus, kurus piemēro vairākās īpašās situācijās, reglamentē Likums par īpašām tiesas procedūrām (Likums Nr. 292/2013), piemēram, pagaidu pasākumus, kurus piemēro situācijā, kad nav nodrošināta pienācīga aprūpe nepilngadīgai personai (452. pants un turpmākie panti), kā arī pagaidu pasākumus, kurus piemēro, lai nodrošinātu aizsardzību pret vardarbību ģimenē (400. pants un turpmākie panti). Likuma Nr. 292/2013 12. pantā izklāstīti arī vairāki īpaši noteikumi, kas papildina spēkā esošos vispārējos noteikumus par pagaidu pasākumiem un reglamentē procedūru veidus, uz kuriem attiecas šis likums.

Pierādījumu nodrošināšana

Pierādījumus nodrošina, ja pastāv bažas, ka pierādījumu iegūšana nākotnē nebūs iespējama vai būs nopietni apgrūtināta (piem., tāda pirkuma līguma nepilnīga īstenošana, kura priekšmets ir preces, kas bojājas, vai tāda liecinieka iztaujāšana, kurš ir nopietni slims un atrodas dzīvību apdraudošā situācijā).

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Pagaidu pasākumi

Civilprocesa kodeksa (Likums Nr. 99/1963 ar grozījumiem) 74. panta 3. punkts nosaka, ka procedūru atļaujas saņemšanai piemērot pagaidu pasākumu uzsāk pēc tam, kad saņemts pieteikums.

Savukārt Likuma Nr. 292/2013 12. pantā noteikts, ka pagaidu pasākumu var piemērot tiesa pēc savas iniciatīvas, ja tai ir atļauts uzsākt attiecīgo tiesvedību pēc savas iniciatīvas (piem., lietās par nepilngadīgas personas aprūpi, lietās par tiesībspējas atņemšanu, aizbildnības lietās un lietās par personu pazušanu vai nāvi). Šādos gadījumos tiesa uzdod piemērot pagaidu pasākumu *ex officio*.

Tiesa, kas ir kompetenta pieņemt pagaidu pasākumu, ir tiesa ar jurisdikciju attiecīgajā lietā; šā noteikuma izņēmumi paredzēti Likuma Nr. 292/2013 400.–453. pantā.

Pierādījumus var nodrošināt:

pirms tiesvedības uzsākšanas par lietas būtību, pamatojoties uz pieteikumu; kompetentā tiesa ir tiesa, kurai būtu jurisdikcija attiecībā uz lietas būtību, vai tiesa, kuras apgabalā atrodas apdraudētie pierādījumi;

pierādījumus var nodrošināt tiesvedības laikā arī tad, ja pieteikums netiek iesniegts.

Lietas pusēm jāpiedalās pierādījumu nodrošināšanā, izņemot gadījumus, ja jebkāda kavēšanās šai sakarā varētu radīt risku.

Pierādījumus var nodrošināt arī ar notariālu aktu (*notářský zápis*) vai tiesībaizsardzības amatpersonas aktu (*exekutorský zápis*), ja šis process notiek klātesot notāram vai tiesībaizsardzības amatpersonai vai ja notārs vai tiesībaizsardzības amatpersona ir liecinājuši par situāciju.

2.2 Galvenie noteikumi.

Pagaidu pasākumu var uzdot piemērot tad, ja:

ir jāpieņem pagaidu pasākumi pušu attiecību noregulēšanai;

pastāv bažas, ka būs apdraudēta tiesas sprieduma izpilde;

uz laiku ir jānoregulē attiecības.

Novērtējums attiecībā uz to, vai ir vajadzīgi pagaidu noteikumi, lai noregulētu pušu attiecības, ir atkarīgs no konkrētās lietas apstākļiem. Pagaidu pasākumu uzdod piemērot tad, ja ir pamatoti vajadzīgi pagaidu noteikumi pušu juridisko attiecību noregulēšanai. Attiecībā uz citiem apstākļiem, kas ir būtiski šāda pagaidu pasākuma noteikšanai, jānorāda, ka pietiek ar to, ka tiek pierādīti vismaz fakti, kas ir būtiski pienākuma piemērošanai saskaņā ar pagaidu pasākumu. Sprieduma izpildes apdraudējums

Ja ir jāuzdod veikt pagaidu pasākumu, ņemot vērā bažas, ka var tikt apdraudēta sprieduma izpilde, tās puses rīcībā, kurai ir attiecīgās tiesības, jābūt lēmumam vai citam instrumentam, kas ir sprieduma izpildes pamatojums. Pagaidu pasākumu var uzdot veikt tikai līdz laikam, kad spriedums stājas spēkā, vai, ja ir pamatoti iemesli, kādēļ puse, kurai ir attiecīgās tiesības, (īslaicīgi), izpildot spriedumu, nav varējusi īstenot uzlikto pienākumu. Vienlaikus jāpamato fakti, uz kuriem balstītas bažas, ka **izpilde** var tikt apdraudēta (galvenokārt pamatojoties uz parādnieka rīcību).

Pieteikumā par pagaidu pasākuma piemērošanu jānorāda informācija, kas paredzēta Civilprocesa kodeksa (Likums Nr. 99/1963) 42. panta 4. punktā un 75. pantā, tostarp šāda informācija:

tiesa, kurai pieteikums adresēts;

pieteikuma iesniedzējs un lieta, uz kuru pieteikums attiecas, proti, faktu kopums, kas pamato prasīto pagaidu pasākumu;

pieteikuma mērķis, proti, pagaidu pasākums, ko pieteikuma iesniedzējs pieprasa;

pieteikuma sagatavošanas datums un pieteikuma iesniedzēja vai tā pārstāvja paraksts;

situācijas apraksts par to, ka ir vajadzīgi pagaidu noteikumi pušu attiecību noregulēšanai vai ka pastāv bažas, ka tiks apdraudēta tiesas sprieduma izpilde.

Pieteikumam jāpievieno visi dokumenti, uz kuriem atsaucas pieteikuma iesniedzējs.

Līdz dienai, kad iesniedz pieteikumu, pieteikuma iesniedzējs pēc savas iniciatīvas, proti, bez tiesas pamudinājuma, veic iemaksu CZK 10 000 apmērā; lietās, kas attiecas uz uzņēmumu savstarpējām attiecībām, kuras izriet no uzņēmējdarbības, iemaksas summa ir CZK 50 000. Prasību par iemaksu nepiemēro, ja pieteikums attiecas uz sociālās labklājības jautājumiem (piem., uzturēšana, nodarbinātība vai kompensācija par personai nodarītu kaitējumu). Ja prasība par iemaksu nav izpildīta, pieteikumu noraida.

Iemaksa ir nodrošinājums prasībai segt kaitējuma kompensāciju vai atfēdināt citus zaudējumus, ko var radīt puses vai trešās puses (proti, personas, kas nav puses pagaidu pasākuma procedūrā), ja tiek uzdots piemērot pagaidu pasākumu.

Likuma Nr. 292/2013 12. panta 3. punkts nosaka izņēmumu attiecībā uz iemaksu, ko paredz šis likums.

Pierādījumu nodrošināšana

Pirms tiesvedības uzsākšanas par lietas būtību pierādījumus var nodrošināt (ja tas tiek ierosināts) tad, ja pastāv bažas, ka pierādījumu iegūšana nākotnē nebūs iespējama vai būs nopietni apgrūtināta. Pierādījumu nenodrošina, ja ir acīmredzams, ka tam nav nozīmes tiesvedībā. Tiesa var atteikties pieņemt pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu, ja tai ir aizdomas, ka pieteikuma iesniedzējs nevis cenšas aizsargāt pierādījumus, bet ir iesniedzis pieteikumu citā nolūkā (piem., lai iegūtu citādi nepieejamu informāciju par citas personas darbību).

Papildus vispārīgai informācijai pieteikumā par pierādījumu nodrošināšanu apraksta faktus, kas ir pierādījumu iegūšanas mērķis. Īpaši jānorāda arī pierādījumi, kuriem nepieciešams nodrošinājums.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Pagaidu pasākumi

Civilprocesa kodeksa 76. pants nosaka, ka, piemērojot pagaidu pasākumu, pusei var uzdot, piemēram, maksāt uzturnaudu, iemaksāt konkrētu naudas summu tiesā, nodot kādu objektu tiesas uzraudzībā, neatsavināt konkrētus priekšmetus vai neatteikties no tiesībām, veikt kādas darbības, atturēties veikt kādas darbības vai atļaut veikt kādas darbības. Pasākums var attiekties uz jebkuru objektu attiecīgās puses īpašumā.

Saskaņā ar pagaidu pasākumu tiesa var uzlikt pienākumu kādai personai, kas nav puse tiesvedībā, ja šādu prasību var pienācīgi pamatot (piem., ja kāds iegādājas īpašumu, pilnībā apzinoties, ka iegādājas to no īpašnieka, kurš nav pienācīgi izpildījis maksājumu saistības pret kreditoriem).

Īpaši pagaidu pasākumi saskaņā ar Likumu Nr. 292/2013

Īpaši pagaidu pasākumu, kas attiecas uz bērna situāciju saskaņā ar 452. pantu un turpmākajiem pantiem piemēro tad, ja pienācīgi nav aprūpēta nepilngadīga persona neatkarīgi no tā, vai kādam ir bērna aprūpes tiesības, vai ja ir vai ir bijusi nopietni apdraudēta bērna dzīvība, normāla attīstība vai citas būtiskas intereses. Tiesas pagaidu pasākums noregulē bērna situāciju būtiski nepieciešamā laikposmā, ievievojot bērnu atbilstīgā vidē, kā norādīts tiesas nolēmumā.

Īpašu pagaidu pasākumu saskaņā ar 400. pantu un turpmākajiem pantiem var piemērot atbildētājam, pieprasot viņam pamest kopīgo mājokli un tā tuvāko apkārtni, netuvoties kopīgajam mājoklim un neiekļūt tajā, atturēties no kontaktēšanās ar pieteikuma iesniedzēju vai jebkādā veidā izbeigt vajāt pieteikuma iesniedzēju un uzmākties viņam/viņai. Pieteikumā jābūt iekļautam faktu aprakstam, kas parāda, ka pieteikuma iesniedzēja un atbildētāja līdzspastāvēšana mājā vai dzīvoklī, kurā viņiem ir kopīga mājsaimniecība, pieteikuma iesniedzējam ir nepanesama pret viņu vai pret citu personu, kas dzīvo kopīgajā mājsaimniecībā, vērstās fiziskās vai emocionālās vardarbības dēļ, vai faktu aprakstam, kas uzskatāmi parāda, ka pieteikuma iesniedzējs tiek vajāts vai aizskarts.

Pierādījumu nodrošināšana

Pieteikumā būtu arī jāpaskaidro, kādēļ pieteikuma iesniedzējs vēlas panākt pierādījumu nodrošināšanu. Kā pierādījumus var izmantot visus līdzekļus, kas ļauj noskaidrot lietas apstākļus, jo īpaši liecinieku iztaujāšanu, ekspertu atzinumus, kā arī iestāžu un juridisku personu ziņojumus un apsvērumus u. c. Viena īpaša pierādījumu iegūšanas metode ietver pierādījuma nodrošināšanu lietās, kas saistītas ar intelektuālā īpašuma tiesībām (Civilprocesa kodeksa (Likums Nr. 99/1963) 78.b pants). Personai, kura ir bijusi lieciniece intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumam, ir tiesības celt prasību tiesā. Kompetentā tiesa ir apgabala tiesa, kuras jurisdikcijā objekts ir nodrošināts. Var nodrošināt šādus objektus: attiecīgās preces, materiālus un darbarīkus, kā arī dokumentus, kas saistīti ar attiecīgajām precēm.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Pagaidu pasākumi

Pagaidu pasākums ir pagaidu lēmums, kas pieņemts, lai aizsargātu pieteikuma iesniedzēju. Lēmumu pieņem, lai aizsargātu pieteikuma iesniedzēja tiesības, kas ir pārkāptas vai apdraudētas. Pagaidu pasākuma pieņemšana neskar pieteikuma iesniedzēja tiesības, ar kurām saistītās domstarpības ir jāatrisina. Pagaidu pasākuma pieņemšana nav arī līdzeklis sākotnējā jautājuma atrisināšanai. Līdzīgi arī fakts, ka ir pieņemts pagaidu pasākums, nedrīkst ietekmēt tiesas lēmuma pieņemšanu par lietas būtību. Pat pēc pagaidu pasākuma pieņemšanas parādnieki var turpināt atsavināt savu īpašumu, taču tiem jārikojas saskaņā ar pieņemto pasākumu.

Ikvienam, kurš būtiski traucē tiesvedībai, jo īpaši bez pienācīga pamatojuma neierodoties tiesā vai neievērojot tiesas nolēmumus, tiesa var piemērot sodu līdz CZK 50 000. Tiesa var izpildīt spriedumu, nosakot pagaidu pasākumu, ja atbildīgā puse neizpilda attiecīgo spriedumu brīvprātīgi. Soda nauda par oficiāla lēmuma izpildes kavēšanu vai izraidīšanu (no kopīgas mājsaimniecības) ir paredzēta arī Likuma Nr. 40/2009 (Kriminālkodekss) 337. panta 2. punktā, kurā noteikts likumpārkāpums — oficiāla lēmuma izpildes kavēšana vai izraidīšana.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Pagaidu pasākumi

Terminēts pagaidu pasākums

Nolēmumā, ar ko nosaka pagaidu pasākumu, tiesa var noteikt, ka pasākumam ir konkrēts termiņš, pat ja prasītājs (pieteikuma iesniedzējs) to nepieprasa.

Pienākums ierosināt lietu vai iesniegt citu pieteikumu procedūras uzsākšanai

Tiesa, kas nosaka pagaidu pasākumu, arī pieprasa pieteikuma iesniedzējam (prasītājam) iesniegt pieteikumu tiesā par procedūras uzsākšanu (tiesvedību) par attiecīgo jautājumu termiņā, kas noteikts, piemērojot pagaidu pasākumu.

Pagaidu pasākums ir spēkā līdz minētā termiņa beigām vai līdz laikam, kad tiesa to atceļ.

Pagaidu pasākums vairs nav spēkā, ja pieteikuma iesniedzējs nepieprasa uzsākt procedūru tiesas noteiktajā termiņā, ja netiek pieņemts prasības pieteikums par lietas būtību, ja prasības pieteikums par lietas būtību tiek pieņemts, taču ir pagājušas vairāk nekā 15 dienas, kopš stājies spēkā spriedums lietā, vai ja ir beidzies pagaidu pasākuma termiņš.

Tiesa atceļ pagaidu pasākumu, ja vairs nepastāv iemesli, kuru dēļ tas tika piemērots.

Likuma Nr. 292/2013 400. pants un turpmākie panti nosaka, ka pagaidu pasākumu piemēro vienu mēnesi no dienas, kad tas stājies spēkā (408. pants), un ka šo termiņu var pagarināt atkarībā no tiesvedības uzsākšanas par lietas būtību.

Likuma Nr. 292/2013 452. pants un turpmākie panti nosaka, ka pagaidu pasākumu piemēro vienu mēnesi no dienas, kad tas stājies spēkā (459. pants), un ka šo termiņu var pagarināt.

Pierādījumu nodrošināšana

Pierādījumus nodrošina tiesas noteiktajā termiņā vai pēc iespējas drīzāk. Puses var piedalīties pierādījumu nodrošināšanā, taču tām nav tiesību piedalīties, ja jebkāda kavēšanās var radīt risku. Pēc tiesvedības uzsākšanas par lietas būtību pusēm ir tiesības reaģēt uz piedāvātajiem pierādījumiem un uz visiem iegūtajiem pierādījumiem. Turklāt puses var tikt iztaujātas.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Pagaidu pasākumi

Lēmumus par pagaidu pasākumiem pieņem tiesas nolēmumu veidā. Nolēmums, ar ko piemēro pagaidu pasākumu, stājas spēkā pēc tā publicēšanas. Ja nolēmumu nepublicē, tas stājas spēkā pēc tā izsniegšanas attiecīgajai pusei. Pagaidu pasākuma rakstiska izklāsta kopiju izsniedz tiesvedības pusēm un trešai pusei (ja trešai pusei tiek uzlikts kāds pienākums), un tad, ja pasākums attiecas uz pienākumu neatsavināt nekustamo īpašumu, kopiju iesniedz arī attiecīgajam zemes reģistram. Nolēmums, ar ko piemēro pagaidu pasākumu, stājas spēkā pēc tā publicēšanas vai izsniegšanas (Civilprocesa kodeksa 76. d pants) un ir pamats sprieduma izpildei.

Par nolēmumiem, ar ko pieņem pagaidu pasākumus, var iesniegt apelācijas sūdzības. Apelācijas sūdzības iesniedz tiesā, kas izdevusi apstrīdēto nolēmumu, taču faktiski tās izskata otrās instances tiesās, proti, apgabaltiesās vai augstākajās tiesās. Apelācijas sūdzības iesniedz 15 dienās pēc sprieduma rakstiskās kopijas saņemšanas.

Ja attiecīgā puse pieņemamu apelācijas sūdzību iesniedz savlaicīgi, spriedums nav galīgs, kamēr apelācijas tiesa nav pieņēmusi galīgo lēmumu par apelācijas sūdzību. Taču nolēmums par pagaidu pasākuma piemērošanu stājas spēkā (proti, tiek uzsākta procedūra atbilstīgi šim nolēmumam), beidzoties termiņam, kas atvēlēts darbību veikšanai un kas sākas dokumentu izsniegšanas dienā; vai arī nolēmums stājas spēkā dokumentu izsniegšanas dienā, ja tas neparedz pienākumu veikt darbības. Tiesa var lemt, ka nolēmums, ar ko piemēro pagaidu pasākumu, stājas spēkā tikai tad, kad tiesa pieņem galīgo spriedumu, ja vien šādu iespēju neizslēdz pagaidu pasākuma būtība vai ja šāda iespēja neskar tā mērķi.

Likuma Nr. 292/2013 409. un 463. pants ietver noteikumus par apelācijas sūdzībām par īpašiem pagaidu pasākumiem saskaņā ar šo likumu.

Lapa atjaunināta: 09/11/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [de](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#)

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Vācija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Šo pasākumu mērķis ir nodrošināt piespiedu izpildi, piemērojot parādnieka mantas arestu vai pieņemot pagaidu nolēmumu par attiecīgo situāciju. Šādu pasākumu veikšana parasti nav uzskatāma par parāda atmaksāšanu.

Var veikt šādus pasākumus.

1.1. Mantas arests un personas aizturēšana pirms sprieduma pieņemšanas (*dinglicher und persönlicher Arrest*) (Civilprocesa kodeksa (Zivilprozessordnung — ZPO) 916. pants un turpmākie panti)

Aresta mērķis ir nodrošināt piespiedu izpildi, parasti pret parādnieka kustamo vai nekustamo īpašumu, saistībā ar naudas prasījumu. Arestu norīko kompetentās tiesa uz pieteikuma pamata. Ar dažiem izņēmumiem piespiedu izpildes noteikumi ir piemērojami turpmākajai aresta izpildei. Arestu var izpildīt, piemēram, ar apķīlāšanu (*Pfändung*) (kustamais īpašums), ar aresta hipotēku (*Arresthypothek*) (nekustamais īpašums) vai aizturēšanu (*Haft*) (personas aizturēšana).

1.2. Pagaidu aizliegums (*einstweilige Verfügung*) (Civilprocesa kodeksa 935. pants un turpmākie panti)

Pagaidu aizlieguma mērķis ir provizoriski nodrošināt nemonetāru prasījumu. Pagaidu aizliegumu kā nodrošinājumu par nemonetāra prasījuma izpildi nākotnē (*Sicherungsverfügung*) (Civilprocesa kodeksa 935. pants) vai kā tiesas noteiktu regulējumu juridiskām attiecībām (*Regelungsverfügung*) (Civilprocesa kodeksa 940. pants) nosaka kompetentā tiesa, pamatojoties uz attiecīgu pieteikumu. Turklāt sarežģītākos apstākļos izmanto arī aizsargājošu piespiedu aizliegumu (*Leistungsverfügung*). Attiecībā uz turpmāko izpildi principā piemēro piespiedu izpildes noteikumus (Civilprocesa kodeksa 936. pants saistībā ar 928. pantu).

1.3. Kontu apķīlāšana saskaņā ar ES tiesību aktiem

Ar Civilprocesa kodeksa 946. pantu un turpmākajiem pantiem tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Regula (ES) 655/2014, ar ko izveido Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma procedūru, lai atvieglotu pārrobežu parādu piedziņu civillietās un komercietās (OV L 189, 2014. gada 27. jūnijs, 59. lpp.). Kontu apķīlāšanas rīkojums ir pagaidu noregulējuma pasākuma īpaša forma.

1.4. Paziņojums par tūlītēju parāda nodrošināšanu (*Vorpfändung*) (Civilprocesa kodeksa 845. pants)

Vēl ir arī paziņojums par tūlītēju parāda nodrošināšanu, kas ir īpašs nodrošinājuma veids kreditoram. Tas ir kreditora privāts izpildes pasākums attiecībā starp parādnieku un ar parādu saistītu trešo personu, un tam ir tādas pašas sekas kā arestam (Civilprocesa kodeksa 845. panta 2. punkts).

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Mantas arestu, personas aizturēšanu un pagaidu aizliegumus pirms sprieduma pieņemšanas (1.1. un 1.2. punkts) nosaka ar kompetentās tiesas rīkojumu, pamatojoties uz pieteikumu, ko iesniegusi puse, kura vērsās tiesā. Pieteikumā jābūt ietvertai informācijai par nodrošināmo prasījumu un rīkojuma steidzamību vai izpildes neizdošanās risku. Abi ir jāpierāda tiesai, piemēram, sniedzot ar zvērestu apliecinātu liecību.

Pieteikumu var iesniegt rakstveidā vai ierakstīt mutiski tiesas kancelejā. Kompetentā tiesa ir tiesa, kurai lieta ir piekritīga pēc būtības, vai vietējā tiesa (*Amtsgericht*) rajonā, kurā atrodas nodrošināmais priekšmets, priekšmets, par kuru notiek tiesāšanās, vai aizturamā persona. Mutiskas tiesas sēdes gadījumā tiesas nolēmumu pieņem kā spriedumu, bet citos gadījumos — kā rīkojumu.

Advokāta pārstāvība pagaidu noregulējuma tiesvedībā ir nepieciešama tikai mutiskā tiesas sēdē, kas notiek apgabaltiesā (*Landgericht*).

Kontu apķīlāšanas rīkojumu (1.3. punkts) reglamentē Regula (ES) 655/2014. Civilprocesa kodeksa 946. pantā un turpmākajos pantos ir ietverti nepieciešamie noteikumi par pieteikuma iesniegšanu un procedūru, rīkojuma izpildi un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

Paziņojumu par tūlītēju parāda nodrošināšanu (1.4. punkts) neizdod tiesa (sākotnēji; sk. iepriekš). Šajā gadījumā kreditors pats uzņemas iniciatīvu (parasti — ieceļot tiesu izpildītāju, kurš rīkojas viņa vārdā). Kreditors cenšas izpildīt prasību, uzliekot arestu ienākumiem vai atņemot citas tiesības, pamatojoties uz izpildāmu juridisku dokumentu un izsniedzot rakstisku paziņojumu ar parādu saistītai trešai personai vai parādniekam, kurā norāda, ka tiesību atņemšana vai aresta uzlikšana no attiecībām izrietošajiem ienākumiem ir tūlītēja (Civilprocesa kodeksa 845. panta 1. punkts). Paziņojums ar parādu saistītai trešai personai darbojas kā aresta uzlikšana saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 930. pantu, bet tikai tad, ja arests tiek faktiski uzlikts viena mēneša laikā (Civilprocesa kodeksa 845. panta 2. punkts).

Tiesu nodevu likumā (*Gerichtskostengesetz, GKG*) ir paredzēts, ka, pieprasot mantas arestu, aizturēšanas rīkojumu vai pagaidu aizliegumu, ir jāmaksā tiesas nodeva 150 % apmērā. Nodevas summa ir atkarīga no prasības apmēra. Tiesa aprēķina prasības apmēru katrā gadījumā atsevišķi, ņemot vērā prasības iesniedzēja intereses saistībā ar parādnieka mantas iegūšanu. Turpmāk dotajā tabulā ir norādītas nodevas summas saistībā ar prasībām, kuru apmērs ir līdz 500 000 EUR.

Tiesas nodevu likuma (*GKG*) 2. pielikums (attiecas uz 34. panta 1. punkta trešo teikumu)

Prasības apmērs līdz ... EUR	Nodeva ... EUR	Prasības apmērs līdz ... EUR	Nodeva ... EUR
500	35,00	50 000	546,00
1 000	53,00	65 000	666,00
1500	71,00	80 000	786,00
2000	89,00	95 000	906,00
3000	108,00	110 000	1 026,00
4000	127,00	125 000	1 146,00
5000	146,00	140 000	1 266,00
6 000	165,00	155 000	1 386,00
7 000	184,00	170 000	1 506,00
8 000	203,00	185 000	1 626,00
9 000	222,00	200 000	1 746,00
10 000	241,00	230 000	1 925,00
13 000	267,00	260 000	2 104,00
16 000	293,00	290 000	2 283,00
19 000	319,00	320 000	2 462,00
22 000	345,00	350 000	2 641,00
25 000	371,00	380 000	2 820,00
30 000	406,00	410 000	2 999,00
35 000	441,00	440 000	3 178,00
40 000	476,00	470 000	3 357,00
45 000	511,00	500 000	3 536,00

Ja pieteikums tiek izskatīts mutvārdu procesā un ja aizsardzības pieteikums netiek atsaukts līdz mutvārdu procesa beigām, vai ja netiek saņemts apstiprinājums par parāda nomaksu, atteikšanos no tā vai apstiprinājums par izlīgumu (šādos gadījumos nodevu samazina par 50 %), ir jāmaksā augstāka tiesas nodeva — 300 % apmērā. Izmaksas, visupirms sedz tā puse, kurai tas ir jādara saskaņā ar tiesas nolēmumu, turklāt pieteikuma iesniedzējam kā lietas aizsācējam ir jāsedz izmaksas kā vispārējam parādniekam.

Tiesu izpildītājs iekasē samaksu 3 EUR apmērā par katru paziņojumu, kas tiek nosūtīts parādniekam vai ar parādu saistītai trešai personai, kas norādīta paziņojumā. Turklāt ir jāmaksā pasta tarifi un izmaksas par nepieciešamajiem apstiprinājumiem. Maksa par to, ka tiesu izpildītājs dokumentu izsniedz personīgi, ir 10 EUR, un šādā gadījumā ir jāsedz arī tiesu izpildītāja ceļa izdevumi. Atkarībā no attāluma līdz adresāta adresei ceļa izdevumi var būt no 3,25 EUR līdz 16,25 EUR. Maksa tiesu izpildītājam par izpildes paziņojuma sagatavošanu savā vai kreditora vārdā (Civilprocesa kodeksa 845. panta 1. punkta otrais teikums) ir 16 EUR, kas jāmaksā par oficiālas darbības veikšanu.

Tiesas rīkojuma īstenošana parasti ir uzticēta tiesu izpildītājam, un to veic, izmantojot valsts instrumentus (izpilde). Izpilde notiek saskaņā ar attiecīgajā brīdī spēkā esošajiem noteikumiem par tiesas spriedumu izpildi.

Atkāpe: tāda provizoriski izpildāma sprieduma izpilde, ar kuru tiek apstrīdēts aizsardzības pasākums, būtiski neatšķiras no galīgā lēmuma izpildes. Tomēr tiesību normās ir paredzētas atšķirīgas izpildes metodes, kas atkarīgas no prasības būtības.

Ja ir jāatmaksā fiksēta naudas summa, kreditori bieži izmanto tiesu izpildītāja pakalpojumus, lai izpildītu tiesas nolēmumu. Maksa par parāda piedzīšanu attiecībā uz kustamu īpašumu, ja to veic tiesu izpildītājs, ir 26,00 EUR. Ja tiesu izpildītājs strādā ilgāk par trim stundām, par katru papildu stundu vai stundas daļu ir jāmaksā vēl 20,00 EUR. Turklāt ir jāsedz arī visi izdevumi, kas tiesu izpildītājam radušies. Ar maksājuma rīkojumu kreditoram var tikt piešķirtas arī tiesības pieprasīt aresta uzlikšanu parādnieka ienākumiem (piemēram, tiesības uz izmaksāto darba algu) (Civilprocesa kodeksa 829. pants). Par tiesvedību saistībā ar pašu pieteikumu tiek iekasēta nodeva 20,00 EUR apmērā, bet papildu izmaksas (jo īpaši izmaksas par tiesas rīkojuma nodošanu) ir jāsedz atsevišķi.

Ja piedziņa notiek saistībā ar parādnieka nekustamo īpašumu, parāda nodrošināšanai īpašumam var uzlikt ķīlu, īpašumu piespiedu kārtā var pārdot izsolē vai nodot piespiedu pārvaldīšanā. Likums par nodevām tiesām un notāriem bezstrīdus tiesvedībā ((Tiesu un notāru nodevu likums, *GNotKG*) (*Gesetz über Kosten der freiwilligen Gerichtsbarkeit für Gerichte und Notare (Gerichts- und Notarkostengesetz, GNotKG)*) paredz, ka par hipotēkas reģistrēšanu parāda nodrošināšanai zemesgrāmatā ir jāmaksā pilna nodeva, kas ir samērīga ar nodrošināmā parāda vērtību. Turpmāk dotajā tabulā ir norādītas nodevas par summām līdz 3 miljoniem EUR.

Likums par nodevām tiesām un notāriem bezstrīdus tiesvedībā (Tiesu un notāru nodevu likums, *GNotKG*)

2. pielikums (attiecas uz 34. panta 3. punktu)

	Nodeva A tabula	Nodeva B tabula		Nodeva A tabula	Nodeva B tabula		Nodeva A tabula	Nodeva B tabula
Darījuma vērtība līdz ... EUR	... EUR	... EUR	Darījuma vērtība līdz ... EUR	... EUR	... EUR	Darījuma vērtība līdz ... EUR	... EUR	... EUR
500	35,00	15,00	200 000	1 746,00	435,00	1 550 000	7 316,00	2 615,00
1 000	53,00	19,00	230 000	1 925,00	485,00	1 600 000	7 496,00	2 695,00
1500	71,00	23,00	260 000	2 104,00	535,00	1 650 000	7 676,00	2 775,00
2000	89,00	27,00	290 000	2 283,00	585,00	1 700 000	7 856,00	2 855,00
3000	108,00	33,00	320 000	2 462,00	635,00	1 750 000	8 036,00	2 935,00
4000	127,00	39,00	350 000	2 641,00	685,00	1 800 000	8 216,00	3 015,00
5000	146,00	45,00	380 000	2 820,00	735,00	1 850 000	8 396,00	3 095,00
6 000	165,00	51,00	410 000	2 999,00	785,00	1 900 000	8 576,00	3 175,00
7 000	184,00	57,00	440 000	3 178,00	835,00	1 950 000	8 756,00	3 255,00
8 000	203,00	63,00	470 000	3 357,00	885,00	2 000 000	8 936,00	3 335,00
9 000	222,00	69,00	500 000	3 536,00	935,00	2 050 000	9 116,00	3 415,00
10 000	241,00	75,00	550 000	3 716,00	1 015,00	2 100 000	9 296,00	3 495,00
13 000	267,00	83,00	600 000	3 896,00	1 095,00	2 150 000	9 476,00	3 575,00
16 000	293,00	91,00	650 000	4 076,00	1 175,00	2 200 000	9 656,00	3 655,00
19 000	319,00	99,00	700 000	4 256,00	1 255,00	2 250 000	9 836,00	3 735,00
22 000	345,00	107,00	750 000	4 436,00	1 335,00	2 300 000	10 016,00	3 815,00
25 000	371,00	115,00	800 000	4 616,00	1 415,00	2 350 000	10 196,00	3 895,00
30 000	406,00	125,00	850 000	4 796,00	1 495,00	2 400 000	10 376,00	3 975,00
35 000	441,00	135,00	900 000	4 976,00	1 575,00	2 450 000	10 556,00	4 055,00
40 000	476,00	145,00	950 000	5 156,00	1 655,00	2 500 000	10 736,00	4 135,00
45 000	511,00	155,00	1 000 000	5 336,00	1 735,00	2 550 000	10 916,00	4 215,00
50 000	546,00	165,00	1 050 000	5 516,00	1 815,00	2 600 000	11 096,00	4 295,00
65 000	666,00	192,00	1 100 000	5 696,00	1 895,00	2 650 000	11 276,00	4 375,00
80 000	786,00	219,00	1 150 000	5 876,00	1 975,00	2 700 000	11 456,00	4 455,00
95 000	906,00	246,00	1 200 000	6 056,00	2 055,00	2 750 000	11 636,00	4 535,00
110 000	1 026,00	273,00	1 250 000	6 236,00	2 135,00	2 800 000	11 816,00	4 615,00
125 000	1 146,00	300,00	1 300 000	6 416,00	2 215,00	2 850 000	11 996,00	4 695,00
140 000	1 266,00	327,00	1 350 000	6 596,00	2 295,00	2 900 000	12 176,00	4 775,00
155 000	1 386,00	354,00	1 400 000	6 776,00	2 375,00	2 950 000	12 356,00	4 855,00
170 000	1 506,00	381,00	1 450 000	6 956,00	2 455,00	3 000 000	12 536,00	4 935,00
185 000	1 626,00	408,00	1 500 000	7 136,00	2 535,00			

Par tāda pieteikuma iesniegšanu, kurā ir prasīts izdot rīkojumu, ar ko nosaka nekustamā īpašuma piespiedu pārdošanu izsolē vai piespiedu pārvaldīšanu, tiek iekasēta nodeva 100,00 EUR apmērā.

Ja spriedumā noteikts, ka parādniekam ir jānodod kustamais īpašums, tiesu izpildītājs tiesas nolēmumu izpildīs pēc kreditora pieteikuma saņemšanas. Par attiecīgo oficiālo darbību ir jāmaksā nodeva 26,00 EUR apmērā. Ja spriedumā noteikts, ka parādniekam ir jānodod nekustamais īpašums vai mājoklis, par darbu, kas saistīts ar izlikšanu no īpašuma, jāmaksā nodeva 98,00 EUR apmērā. Turklāt ir jāsedz arī papildu izmaksas, kas radušās tiesu izpildītājam, jo īpaši izmaksas par trešo personu darbu (piemēram, izlikšanas izmaksas, samaksa atslēdzniekam utt.). Arī šajā gadījumā, ja tiesu izpildītājs strādā ilgāk par trim stundām, par katru papildu stundu vai stundas daļu ir jāmaksā 20,00 EUR.

2.2 Galvenie noteikumi.

Tas, ka tiek izdots rīkojums par mantas arestu vai personas aizturēšanu, nozīmē, ka ir parāds un ka arestam vai aizturēšanai ir pamats. Ja tiek arestēta visa parādnieka manta, ko var arestēt, arestēšanai ir pamats, ja pastāv risks, ka parādnieks ar ļaunprātīgām darbībām vai nu traucēs, vai būtiski ierobežos tiesas lēmuma izpildi nākotnē, piemēram, iznīcinot vai slēpjot kādu mantu. Personas (t. i., paša parādnieka) aizturēšanas mērķis arī ir jo īpaši novērst to, ka parādnieks iznīcina daļu pieejamās mantas, kas var tikt arestēta izpildes ietvaros. Tomēr personas aizturēšanu var uzdot tikai tad, ja nepieciešamo drošības līmeni nevar nodrošināt ar mantas arestu.

Pagaidu aizlieguma (jebkāda formā) mērķis ir novērst attiecīgā brīža stāvokļa maiņu, traucējot vai būtiski ierobežojot kādas puses tiesību izmantošanu vai tiesisku attiecību īstenošanu. Aizlieguma priekšmets var būt prasības (provizoriski) nodot priekšmetus vai (provizoriski) piekrist konkrētai darbībai vai veikt konkrētu darbību (Civilprocesa kodeksa 935., 938. un 940. pants). Noteikumi, ko piemēro saistībā ar pagaidu aizliegumu, būtībā ir tādi paši kā noteikumi par arestu vai aizturēšanu (936. pants). Ļoti retos izņēmuma gadījumos tiesa var arī uzdot veikt pagaidu maksājumu. Prasība un izdodamā konfiskācijas rīkojuma pamatojums ir jāpierāda tiesai, piemēram, sniedzot ar zvērestu apliecinātu liecību vai iesniedzot dokumentus (Civilprocesa kodeksa 920. panta 2. punkts). Šajā saistībā ir svarīgi, lai tiesa, pamatojoties uz iesniegtajiem dokumentiem, spētu novērtēt prasību un steidzamību kā "ļoti iespējamu". Tas pats attiecas uz aizlieguma rīkojumu (*ZPO* 936. pants).

Tiesvedībā par arestu vai aizturēšanu pušu iepriekšēja uzklauššana ir iespējama, bet nav obligāta (Civilprocesa kodeksa 922. pants). Ja parādnieks, kuram aresta vai aizturēšanas rīkojums jāizsniedz ne vēlāk kā nedēļu pēc izpildes, iebilst pret aresta vai aizturēšanas rīkojumu (924. pants), jāriko vēl viena uzklauššana. Uzklauššana parasti ir vajadzīga pagaidu aizlieguma tiesvedībā; to var nerīkot tikai steidzamos gadījumos vai ja pieteikums tiek noraidīts (937. panta 2. punkts). Saistībā ar pušu uzklauššanu nav noteikti nekādi termiņi.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Drošības pasākumus var attiecināt uz visu izpildei pakļauto mantu.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Arests nozīmē to, ka ir aizliegts ar mantu rīkoties. Gan parādnieks, gan ar parādu saistītās trešās personas zaudē tiesības veikt darbības ar arestēto mantu. Uz mantas arestu attiecas Kriminālkodeksa (*Strafgesetzbuch, StGB*) 136. pants, kurā ir runa par arestētas mantas iznīcināšanu. Turklāt arī pārkāpumi var būt par pamatu prasībām par zaudējumu piedziņu civiltiesā.

Uz pagaidu aizliegumu attiecas turpmāk izklāstītie nosacījumi. Tiesu izpildītājs īsteno rīkojumu par īpašuma atsavināšanu saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 883. pantu. Tiesa var noteikt prasību vai aizliegumu veikt konkrētas darbības saskaņā ar 887. pantu (tiesas atļauja kreditoram veikt atbilstīgu darbību) vai saskaņā ar 888. un 890. pantu (soda naudas / aizturēšanas vai soda naudas / apcietinājuma noteikšana, lai novērstu nepamatotas darbības, bezdarbību vai tiesību zaudēšanu).

Īpaši noteikumi attiecas uz bankas kontu arestu saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 835. panta 3. punktu. Naudu, kas ir parādnieka kontā, ja tas pieder fiziskai personai, nevar izmaksāt kreditoram, kamēr nav pagājušas četras nedēļas no brīža, kad pārskaitījuma rīkojums tika nodots ar parādu saistītai trešai personai. Šis process nodrošina to, ka parādniekam ir iespēja iesniegt pieteikumu par aizsardzību no aresta piemērošanas, pirms konta saturs tiek izmaksāts kreditoram.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Rīkojums par arestu vai aizturēšanu vai pagaidu aizliegums ir jāizpilda viena mēneša laikā no dienas, kad nolēmums paziņots vai nodots otrai pusei. Šie pasākumi paliek spēkā, kamēr ir pamats drošības pasākumu veikšanai vai kamēr ir nepieciešami drošības pasākumi, vai līdz tiek pieņemts lēmums pamatprocesā.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Kā jau minēts, arestu vai aizturēšanu un pagaidu aizliegumu tiesa var piemērot ar galīgu spriedumu (*Urteil*) (pēc pušu uzklauššanas) vai ar rīkojumu (*Beschluss*) (Civilprocesa kodeksa 922. un 936. pants).

Puses var pārsūdzēt spriedumu, ja pārsūdzības priekšmeta vērtība pārsniedz 600 EUR.

Ja tiek izdots rīkojums, ir spēkā turpmāk izklāstītie noteikumi.

Parādnieks rīkojumu par arestu vai aizturēšanu vai pagaidu aizlieguma izpildes rīkojumu var pārsūdzēt (Kodeksa 924. pants). Šādā gadījumā tiek sasaukta tiesas sēde, kuras mērķis ir pieņemt galīgu spriedumu par attiecīgā pasākuma likumību. Šādu spriedumu, savukārt, var pārsūdzēt iepriekš izklāstītajos apstākļos.

Ja pieteikums tiek noraidīts ar rīkojumu, kreditors var iesniegt tūlītēju sūdzību (*sofortige Beschwerde*) divās nedēļās no izsniegšanas dienas. Tādi paši noteikumi ir spēkā, ja ir izdots rīkojums par arestu vai aizturēšanu, vai pagaidu aizliegumu, bet šādā gadījumā kreditoram ir jānorāda drošības līdzeklis.

Turklāt parādnieks var pieprasīt aresta vai aizturēšanas, vai pagaidu aizlieguma atlikšanu, ja kreditors nav apstiprinājis prasību paredzētajā laikā (Civilprocesa kodeksa 926. pants) vai ja ir mainījušies apstākļi (927. pants).

Attiecībā uz Regulu (ES) 655/2014 Civilprocesa kodeksa 953. pantā ir noteikti tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret spriedumiem saistībā ar kontu apklāšanas rīkojumu.

Visbeidzot, Civilprocesa kodeksa 945. pantā ir paredzēts, ka pusei, kam par labu pieņemts pagaidu rīkojums, ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ja rīkojums par konfiskāciju vai pagaidu aizliegumu jau sākotnēji ir nepamatots vai ja vērstais pasākums tiek atcelts atbilstoši Kodeksa 926. panta 2. punktam vai 942. panta 3. punktam.

Kreditors viena mēneša laikā var pieprasīt, lai rīkojums par arestu, aizturēšanu vai pagaidu aizliegumu tiktu izpildīts. Būtībā šādā gadījumā ir spēkā vispārējie noteikumi par tiesas nolēmuma piespiedu izpildi (Civilprocesa kodeksa 928. un 936. pants). Rīkojumu par mantas arestu īsteno ar aresta uzlikšanu (930. pants); parādnieka aizturēšanu parasti īsteno ar aizturēšanas priekšraksta izdošanu (933. pants).

Lapa atjaunināta: 22/10/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Igaunija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Prasības nodrošināšanas līdzekļi ir:

- 1) ķīlas uzlikšana atbildētājam piederošam nekustamam īpašumam, kuģim vai lidaparātam;
- 2) atbildētāja vai citas personas valdījumā esošas atbildētāja mantas izņemšana un ieraksta par liegumu izdarīšana zemesgrāmatā, ar ko tiek nostiprināts atsavināšanas liegums, vai ieraksta izdarīšana citā īpašuma reģistrā, ar ko tiek nostiprināts atsavināšanas liegums;
- 3) aizliegums atbildētājam veikt noteiktus darījumus vai darbības, tostarp piemērojot ierobežojošu liegumu;
- 4) aizliegums citām personām nodot īpašumu atbildētājam vai veikt citus pienākumus attiecībā uz atbildētāju, kas varētu ietvert arī pienākumu nodot īpašumu tiesu izpildītājam vai iemaksāt naudu šim nolūkam paredzētā bankas kontā;
- 5) pienākuma noteikšana atbildētājam nodot priekšmetu tiesu izpildītājam glabāšanā;
- 6) izpildes procesa apturēšana, atļauja turpināt izpildes procesu tikai ar nodrošinājumu vai izpildes darbības atcelšana, ja izpildes instruments ir apstrīdēts ar iesniegtu prasību, vai ja trešā puse ir iesniegusi prasību par īpašuma atbrīvošanu no izņemšanas vai par obligātu izpildi, kas atzīstama par nepieņemamu cita iemesla dēļ;
- 7) aizliegums atbildētājam pamest dzīvesvietu, atbildētāja aizturēšana un atbildētāja paturēšana apcietinājumā;
- 8) pienākuma noteikšana atbildētājam un īpaši apdrošinātājam veikt maksājumus tādā minimālajā apmērā, kas, visticamāk, būs jāmaksā procesa gaitā attiecībā uz kriminālajiem postījumiem vai apdrošināšanas līgumu;
- 9) pienākuma noteikšana atbildētājam izbeigt negodīga standarta noteikuma piemērošanu vai pienākums personai, kas iesaka noteikumu piemērot, izbeigt vai atsaukt ieteikumu par noteikumu ar prasību par negodīga standarta noteikuma piemērošanas ieteikuma izbeigšanu vai prasību par to, lai persona, kas noteikumu piemēro, izbeidz un atsauc noteikuma ieteikumu;
- 10) citi pasākumi, kurus tiesa uzskata par nepieciešamiem.

Lai nodrošinātu prasību par autortiesību vai blakustiesību, vai industriālā īpašuma tiesību pārkāpumu, tiesa cita starpā var izņemt preces gadījumos, kad pastāv aizdomas, ka varētu būt pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, vai uzlikt pienākumu nodot šādas preces, lai novērstu to nonākšanu tirgū vai izplatīšanu. Ja tiek pieprasīta atbildētāja bankas konta iesaldēšana vai citu līdzekļu izņemšana, lai nodrošinātu prasību par autortiesību vai blakustiesību, vai industriālā īpašuma tiesību pārkāpumu komerciālā nolūkā, tiesa var uzlikt pienākumu nodot bankas, finanšu vai komerciālus dokumentus vai ļaut, lai tie tiktu pārbaudīti.

Lai nodrošinātu prasību par komercnoslēpumu nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, tiesa cita starpā var izņemt preces gadījumos, kad pastāv aizdomas, ka preču dizains, īpašības, darbība, ražošana vai tirgvedība gūst nozīmīgu labumu no nelikumīgi iegūtiem, izmantotiem vai izpaustiem komercnoslēpumiem, vai uzlikt pienākumu nodot šādas preces, lai neļautu tās laist tirgū vai izplatīt.

Laulības lietās, uzturlīdzekļu lietās, kā arī citās ģimenes lietās tiesa procesa laikā var regulēt arī šādus aspektus:

- 1) vecāku tiesības attiecībā uz kopīgu bērnu;
- 2) vecāka saskarsmes tiesības ar bērnu;
- 3) atteikšanos no bērna par labu otram vecākam;
- 4) atbilstību tiesību aktos noteiktajām uzturlīdzekļu saistībām un cita starpā pienākuma noteikšanu atbildētājam nodrošināt finansiālu atbalstu vai nodrošinājumu procesa laikā;
- 5) laulāto kopīgās māsainniecības priekšmetu izmantošanu un laulāto kopīgā mājokļa izmantošanu;
- 6) atteikšanos no jebkādiem priekšmetiem, kas paredzēti laulātā vai bērna personiskai lietošanai, vai to lietošanu;
- 7) citus jautājumus, kas attiecas uz laulības vai ģimenes lietām, kuri apstākļu dēļ ir ātri jāizskata.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Tiesa pieņem nolēmumu par pieteikumu nodrošināt prasību ne vēlāk kā nākamajā darba dienā pēc pieteikuma iesniegšanas. Tiesa var pieņemt lēmumu par prasības nodrošināšanas pieteikumu vēlāk, ja tā pirms tam vēlas uzklaut atbildētāju.

Atbildētājs un citi procesa dalībnieki netiek informēti par prasības nodrošināšanas pieteikuma sēdi. Ja tas ir nepārprotami samērīgi un īpaši ja ar pieteikumu tiek pieprasīts strīdus tiesisko attiecību provizorisks noregulējums, tiesa vispirms var uzklaut atbildētāju.

Tiesa var arī nodrošināt prasību, pamatojoties uz pieteikumu, pirms ir iesniegta prasība. Pieteikumā ir jānorāda iemesli, kāpēc prasība netiek iesniegta nekavējoties. Pieteikums ir jāiesniedz atbilstošajā tiesā saskaņā ar jurisdikcijas noteikumiem. Ja tiesa nodrošina prasību, pirms tā ir iesniegta, tiesa nosaka termiņu, kura laikā pieteicējam prasība ir jāiesniedz. Šis termiņš nedrīkst būt garāks par vienu mēnesi. Ja prasība netiek iesniegta noteiktajā termiņā, tiesa atceļ prasības nodrošināšanu.

Ja nepieciešams, tiesa var piemērot līdzekli prasības nodrošināšanai, ja attiecīgais īpašums atrodas tās jurisdikcijas teritorijā, pat ja prasība ir iesniegta un tai vajadzēja būt iesniegtai citā Igaunijas tiesā, ārvalstu tiesā vai šķīrējtiesā. Attiecībā uz īpašumu, kas ir reģistrēts publiskā reģistrā, prasības nodrošināšanas līdzekli var piemērot arī tā tiesā, kuras jurisdikcijas teritorijā atrodas reģistrs, un — kuģa gadījumā — tā tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas osta, kurā kuģis ir reģistrēts.

Tiesa var noteikt, ka prasības nodrošinājums vai nodrošinājuma turpināšana ir atkarīga no drošības nodrošināšanas, lai kompensētu par potenciāliem zaudējumiem, kas varētu rasties pretējai pusei un trešajai personai.

Tiesa nodrošina prasību, kas saistīta ar naudas prasījumu, tikai tādā gadījumā, ja nodrošinājuma apmērs ir vismaz 5 procenti no prasījuma summas, taču ne mazāks par 32 EUR un ne lielāks par 32 000 EUR. Ja prasības nodrošināšanai tiek pieprasīta atbildētāja aizturēšana vai aizliegums atbildētājam pamest dzīvesvietu, nodrošinājuma summai ir jābūt vismaz 3200 EUR, bet ne vairāk par 32 000 EUR.

Ja ir izpildīti nodrošinājuma pieprasīšanas priekšnosacījumi, tiesa tik un tā var atteikties pieprasīt nodrošinājuma noteikšanu pilnā apmērā vai daļēji vai norīkot maksājuma veikšanu pa daļām, ja nav pamatoti sagaidāms, ka pieteicējs varēs nodrošinājumu segt ekonomisku vai citu iemeslu dēļ un prasības nodrošinājuma nesegšanas rezultātā pieteicējam var rasties smagas sekas, vai ja nodrošinājuma pieprasīšana kāda cita iemesla dēļ nebūtu taisnīga pret pieteicēju.

2.2 Galvenie noteikumi.

Tiesa pēc pieteicēja lūguma prasību var nodrošināt, ja ir iemesls uzskatīt, ka pretējā gadījumā tiesas sprieduma izpilde varētu būt apgrūtināta vai neiespējama. Ja ir zināms, ka tiesas sprieduma izpilde notiks ārpus Eiropas Savienības un izpilde netiek garantēta saskaņā ar starptautisku nolīgumu, tiek uzskatīts, ka gadījumā, ja prasība netiek nodrošināta, tiesas sprieduma izpilde var būt apgrūtināta vai neiespējama.

Lai nodrošinātu prasību, kuras pamatā ir monetārs prasījums pret atbildētāju, tiesa var provizoriski regulēt strīdus tiesiskās attiecības un īpaši priekšmeta izmantošanas veidu, ja tas ir nepieciešams, lai novērstu būtiskus bojājumus vai patvaļīgu darbību, vai kāda cita iemesla dēļ. Šādi var rīkoties neatkarīgi no tā, vai ir iemesls uzskatīt, ka, prasību nenodrošinot, tiesas sprieduma izpilde varētu būt apgrūtināta vai neiespējama. Laulības lietās, uzturlīdzekļu lietās, kā arī citās ģimenes lietās tiesa līdzekļus var piemērot arī pēc savas iniciatīvas.

Iespējams nodrošināt arī prasību, kurā ietilpst nākotnes vai nosacīts prasījums, vai arī iestādes prasību. Nosacīts prasījums netiek nodrošināts, ja uzskatāms, ka procesa laikā nosacījuma apstākļi neiestāsies.

Tiesa prasības nodrošināšanas līdzekli var piemērot arī saistībā ar tiesvedību vai šķīrējtiesas procedūrām, kas notiek ārvalstīs.

Prasības nodrošināšanas līdzekli izvēlas tā, lai tad, kad līdzeklis ir piemērots, tas atbildētāju apgrūtinātu vienīgi tādā apmērā, lai tas būtu saprātīgi, ņemot vērā pieteicēja likumiskās intereses un apstākļus. Nodrošinot prasību, kas saistīta ar monetāru prasījumu, ir jāņem vērā prasības vērtība. Lai nodrošinātu prasību, tiesa var vienlaicīgi piemērot vairākus līdzekļus.

Personas aizturēšanu vai aizliegumu personai pamest dzīvesvietu prasības nodrošināšanai var piemērot tikai tad, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību tiesas spriedumam, un ja citi prasības nodrošināšanas līdzekļi būtu nepietiekami prasības nodrošināšanai, īpaši ja ir iemesls uzskatīt, ka persona dosies uz ārvalstīm vai nogādās savu īpašumu uz ārvalstīm. Personas aizturēšanu saskaņā ar tiesas nolēmumu organizē policija.

Personas aizturēšanu vai aizliegumu personai pamest dzīvesvietu var piemērot, lai nodrošinātu īpašumtiesību prasījumu, tikai tādā gadījumā, ja prasības vērtība pārsniedz 32 000 EUR.

Ja tiesa ar nolēmumu par tādas prasības nodrošinājumu, kas ietver monetāru prasījumu, vai ar nolēmumu par prasības nodrošinājumu piemēro aizturēšanu vai aizliegumu personai pamest dzīvesvietu, tiesa nosaka naudas summu, kas jāiemaksā šim nolūkam paredzētā bankas kontā vai par kuru ir jāiesniedz bankas nodrošinājums. Kad nauda ir samaksāta vai ir iesniegts nodrošinājums, nolēmuma par prasības nodrošinājumu izpilde tiek izbeigta. Šādos gadījumos, pamatojoties uz atbildētāja pieteikumu, tiesa atceļ piemēroto prasības nodrošinājuma līdzekli un aizvieto to ar naudas summu vai bankas garantiju.

Provizorisku tiesisko aizsardzību procesā var piemērot saskaņā ar pieteikumu tikai tiesību aktos noteiktajos gadījumos. Ja lietā saskaņā ar pieteikumu var piemērot tiesību aktos noteiktu provizorisko tiesisko aizsardzību, tas tiek darīts vienīgi tad, ja tas ir nepieciešams, lai saglabātu esošas situācijas vai statusa

pagaidu regulējumu, ja vien tiesību akts nav noteikts citādi. Ja tiesību akts nav noteikts citādi, uz provizorisko tiesisko aizsardzību attiecas noteikumi par prasības nodrošināšanu. Ja procesu var uzsākt vienīgi uz pieteikuma pamata, tiesa var piemērot provizorisku tiesisko aizsardzību un atcelt vai grozīt nolēmumu par provizorisko tiesisko aizsardzību vienīgi uz pieteikuma pamata, ja vien tiesību akts nav noteikts citādi.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Atkarībā no līdzekļa būtības un mērķa līdzekļus var piemērot gan kustamai mantai, gan nekustamam īpašumam, tostarp naudai, kā arī kuģiem un lidaparātiem.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Īpašuma izņemšana

Īpašuma izņemšanas gadījumā atbildētājs īpašumu nevar atsavināt. Papildus citas kustamās mantas, izņemot kuģa, kas ir reģistrēts kuģu reģistrā, vai lidaparāta, kas reģistrēts civilās aviācijas lidaparātu reģistrā, izņemšanai tiek izveidotas izņemšanas nodrošinājuma tiesības.

Ja tiek izņemts nekustamais īpašums vai reģistrēta kustamā manta, vai cits objekts, zemesgrāmatā vai citā reģistrā ir jāizdara ieraksts par īpašuma atsavināšanas aizliegumu par labu pieteicējam, pamatojoties uz pieteicēja pieteikumu un nolēmumu par prasības nodrošinājumu. Pēc pieteicēja pieprasījuma tiesa nodod nolēmumu, lai reģistrā patstāvīgi tiktu izdarīts ieraksts par aizliegumu.

Ja priekšmeta vērtība varētu būtiski kristies vai ja priekšmeta uzglabāšana ir saistīta ar nesamērīgām izmaksām, pamatojoties uz pieteicēja vai atbildētāja pieteikumu, tiesa var norīkot izņemta priekšmeta pārdošanu un iemaksāt pārdošanas ieņēmumus šim nolūkam paredzētā bankas kontā.

Īpašuma izņemšanu organizē tiesu izpildītājs. Tiesu izpildītājs pārņem priekšmetu savā uzraudzībā uz tās personas pieteikuma pamata, kura ir iesniegusi pieteikumu par prasības nodrošināšanu. Šādos gadījumos tiesu izpildītājs aizliedz daļēji vai pilnībā izmantot priekšmetu un var izdot rīkojumus attiecībā uz priekšmetu, tostarp organizēt priekšmeta uzglabāšanu.

Ķīla

Ja tiesību akts nav noteikts citādi, ķīlas uzlikšana nekustamam īpašumam, kuģim, kas ir reģistrēts kuģu reģistrā, vai lidaparātam, kas reģistrēts civilās aviācijas lidaparātu reģistrā, piešķir personai, kura pieprasījusi prasības nodrošināšanu, tādas pašas tiesības attiecībā uz citām tiesībām, ar ko priekšmets ir apgrūtināts, kā tās, kas ar ķīlu vai jūras ķīlu tiek piešķirtas ķīlas devējam, vai tās, kas tiek piešķirtas galvotājam ar reģistrētu nodrošinājumu.

Ķīlas summa ir nodrošinātā prasījuma summa, kas ir norādīta zemesgrāmatā, kuģu reģistrā vai civilās aviācijas lidaparātu reģistrā. Ja pamatprasības apmērs ir mazāks par 640 EUR, ķīlu nevar izveidot, ja prasības nodrošināšanai ir iespējams piemērot citus līdzekļus, kas nav tik lielā mērā saistīti ar zaudējumiem atbildētājam.

Ķīla tiek nostiprināta zemesgrāmatā, kuģu reģistrā vai civilās aviācijas lidaparātu reģistrā par labu pieteicējam, pamatojoties uz pieteicēja pieteikumu un nolēmumu par prasības nodrošināšanu. Pēc pieteicēja pieprasījuma tiesa nodod nolēmumu, lai reģistrā patstāvīgi tiktu izdarīts ieraksts par ķīlu. Ķīla ir izveidota, kad tā ir ierakstīta reģistrā.

Piemērojot ķīlu kuģim vai lidaparātam, tiesu izpildītājs pārņem kuģi vai lidaparātu savā uzraudzībā uz tās personas pieteikuma pamata, kura ir pieprasījusi prasības nodrošināšanu. Šādos gadījumos tiesu izpildītājs aizliedz daļēji vai pilnībā izmantot kuģi un var izdot citus rīkojumus attiecībā uz kuģi.

Aizliegums pamest dzīvesvietu

Aizliegums pamest dzīvesvietu uzliek attiecīgajai personai aizliegumu bez tiesas atļaujas pamest savu dzīvesvietu uz laiku, kas pārsniedz divdesmit četras stundas. Lai piemērotu aizliegumu pamest dzīvesvietu, tiesa uzaicina atbildētāju, ja atbildētājs ir fiziska persona, vai atbildētāja pārvaldes orgāna locekli, ja atbildētājs ir juridiska persona, ierasties tiesā un saņemt atbildētāja parakstu par minētā aizlieguma ievērošanu.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Ja tiesa ar nolēmumu par tādas prasības nodrošinājumu, kas ietver monetāru prasījumu, vai ar nolēmumu par prasības nodrošinājumu piemēro aizturēšanu vai aizliegumu personai pamest dzīvesvietu, tiesa nosaka naudas summu, kas jāiemaksā šim nolūkam paredzētā bankas kontā vai par kuru jāiesniedz bankas nodrošinājums. Kad nauda ir iemaksāta vai ir iesniegts nodrošinājums, nolēmuma par prasības nodrošinājumu izpilde tiek izbeigta.

Pēc puses pieprasījuma tiesa ar nolēmumu var aizvietot vienu prasības nodrošinājuma līdzekli ar citu.

Ja ķīla tiek uzlikta vairākiem nekustamiem īpašumiem, kuģiem vai lidaparātiem, tiesa nolēmumā par prasības nodrošināšanu par katru apgrūtināto priekšmetu norāda naudas summu, kas jāiemaksā šim nolūkam paredzētā bankas kontā vai par kuru jāiesniedz bankas garantija. Kad nauda ir iemaksāta vai ir iesniegts nodrošinājums, prasības nodrošinājums tiek atcelts. Ja prasības nodrošinājums tiek atcelts vai tiek aizvietots, nekustamā īpašuma, kuģa vai lidaparāta īpašnieks kļūst par ķīlas īpašnieku. Pēc īpašnieka pieprasījuma ķīla tiek dzēsta no zemesgrāmatas, kuģu reģistra vai civilās aviācijas lidaparātu reģistra, pamatojoties uz nolēmumu par prasības nodrošinājuma atcelšanu.

Tiesa pēc puses pieprasījuma var atcelt prasības nodrošināšanu, ja ir mainījušies apstākļi un īpaši ja pārstāj eksistēt cēlonis, kura dēļ prasība ir jānodrošina, vai ja ir sniegts nodrošinājums, vai arī citu tiesību aktos noteiktu iemeslu dēļ. Prasības beznaudas nodrošinājumu var atcelt vai grozīt, aizvietojot to ar monetāru maksājumu, vienīgi ar pieteicēja piekrišanu vai pamatota iemesla dēļ.

Tiesa ar spriedumu atceļ prasības nodrošināšanu, ja prasība nav apmierināta, vai ar nolēmumu, ja prasība tiek noraidīta vai process lietā tiek izbeigts. Tiesa atceļ prasības nodrošinājumu arī tad, ja lēmums par prasības nodrošinājumu jau ir pieņemts citā tiesā, ja vien tiesību akts nav noteikts citādi.

Laulības lietās, uzturīdzekļu lietās, kā arī citās ģimenes lietās tiesa pēc savas iniciatīvas var grozīt vai anulēt nolēmumu par prasības nodrošināšanu.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Puse var apstrīdēt nolēmumu, ar ko aprīnķa tiesa vai apgabaltiesa prasību nodrošina, aizvieto vienu prasības nodrošināšanas līdzekli ar citu vai atceļ prasības nodrošinājumu. Apgabaltiesas pieņemtu nolēmumu par apelācijas sūdzību pret aprīnķa tiesas nolēmumu var pārsūdzēt Augstākajā tiesā (*Riigikohus*) tikai tādā gadījumā, ja nodrošinātās prasības vērtība pārsniedz 100 000 EUR vai ja personai kā nodrošinājuma līdzeklis ir piemērota aizturēšana vai aizliegums pamest dzīvesvietu.

Nolēmumus par provizorisko tiesisko aizsardzību var pārsūdzēt. Apgabaltiesas pieņemtus nolēmumus par šādām apelācijas sūdzībām nevar pārsūdzēt Augstākajā tiesā, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.

Lapa atjaunināta: 29/03/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Īrija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Īrijas tiesās pieejami dažādi pagaidu noregulējuma veidi, kas ir tiesas priekšraksti. Tiesas priekšraksts ir tiesas rīkojums, ar ko personai uzliek par pienākumu vai aizliedz veikt kādu konkrētu darbību. Tiesas priekšraksta noteikumu pārkāpšana ir uzskatāma par necieņu pret tiesu, un persona, kas pārkāpj rīkojuma noteikumus, var saņemt brīvības atņemšanas sodu. Tiesas priekšraksts var būt:

- (i) pastāvīgs;
- (ii) uz noteiktu laika posmu; vai
- (iii) izdots uz pagaidu laika posmu, ja tiek gaidīta lietas izskatīšana tiesā.

Ja prasītājs uzskata, ka atbildētājs var aizvest vai iznīcināt būtiskus priekšmetus vai dokumentus, tas var lūgt tiesu *ex parte* izdot t.s. Antona Pillera rīkojumu — tāda veida tiesas priekšrakstu, ar ko nosaka, ka atbildētājs ļauj prasītājam piekļūt atbildētāja telpām, lai pārbaudītu dokumentus vai citus priekšmetus un paņemt jebkādu mantu, kas pieder prasītājam. Ja prasītājs uzskata, ka atbildētājs var atbrīvoties no jebkuras vai visas savas mantas un nespēt apmierināt prasītāja prasību tiesvedības veiksmīga iznākuma rezultātā, tad prasītājs var lūgt tiesu izsniegt t.s. Mareva priekšrakstu jeb iesaldēšanas rīkojumu, kas atbildētājam liedz rīkoties ar līdzekļiem rīkojuma spēkā esamības laikā. Būtnībā Mareva priekšraksts liedz atbildētājam, kurš neietilpst attiecīgajā jurisdikcijā, bet kura manta ir attiecīgajā jurisdikcijā, aizvest šo mantu laikā, kad tiek gaidīta lietas izskatīšana tiesā.

Ja prasītāja prasībā ir norādīts naudas apmērs, prasītājs var lūgt tiesu izdot rīkojumu, lai atbildētājs veic starpmaksājumu par daļu vai visu tiesai iesniegtās prasības apmēru. Savukārt, ja atbildētājs uzskata, ka prasības neapmierināšanas gadījumā prasītājs varētu nespēt segt atbildētājam radītos tiesas izdevumus par veiksmīgu aizstāvību tiesā, tas var lūgt tiesu izdot rīkojumu, lai prasītājs tiesā iemaksā tiesas izdevumu nodrošinājumu. Ja atbildētāja labā tiek izsniegts rīkojums par izmaksu nodrošinājumu, tad prasītājs nespēs virzīt tālāk prasību, ja vien atbilstoši tiesas rīkojumam neiemaksās attiecīgo naudas summu.

Tāpat Augstā tiesa var izdot pagaidu noregulējuma rīkojumus, lai lietu nodotu citai jurisdikcijai, ja šāda rīcība varētu būt lietderīga. Tiesa var izdot globālu iesaldēšanas priekšrakstu, kas attiecas uz mantu citās jurisdikcijās, ja pastāv bažas vai uzskats, ka atbildētājs var censties atsavināt mantu, lai izvairītos no sev nelabvēlīga sprieduma izpildes.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Lielāko daļu priekšrakstu izdot aprīņa tiesa vai Augstā tiesa. Tomēr dažus pagaidu noregulējuma veidus, piemēram, iesaldēšanas rīkojumus, Antona Pillera rīkojumus vai rīkojumus par tiesvedību ārvalstīs, var nodrošināt tikai Augstā tiesa.

Pusei, kura lūdz izsniegt pagaidu noregulējuma rīkojumu, ir jāiesniedz pieteikums, kas ir apliecināts ar zvērestu. Pieteicējam ir jānorāda visi būtiskie fakti, īpaši ja pieteikumu iesniedz, otrai pusei par to nezinot. Ar zvērestu apliecinātā pieteikumā ir jānorāda ar rīkojuma projekts, kurā ir izklāstīts precīzs lūgums tiesai. Vairāk informācijas par nepieciešamajām tiesas veidlapām ir pieejama [Tiesu pakalpojumu](#) tīmekļa vietnē.

Ja tiesas priekšraksta pieteicējs panāk lūgtā rīkojuma izdošanu, tam ir pienākums nodrošināt zaudējumu atlīdzināšanu prasības neapmierināšanas gadījumā, lai otra puse, pret kuru tika izdots tiesas priekšraksts, varētu atgūt ar tā izpildi radītās izmaksas.

Pieteikumus tiesas priekšraksta izdošanai var iesniegt *ex parte* vai iesniegt, neinformējot otru pusi, ja šāda rīcība ir pamatota. Šādi pieteikumi ir jāiesniedz arī pirms tiesvedības uzsākšanas, ja prasītāja situācijas risināšana ir steidzama. [Par pagaidu noregulējumu vai starpnoregulējumu Komerctiesās skatīt 1986. gada [Augstāko tiesu reglamenta](#) 63.A panta 6. punkta 3. apakšpunktu].

2.2 Galvenie noteikumi.

Tiesas ir kompetentas noteikt, vai izdot pagaidu priekšrakstu, un tās šādu rīkojumu izdod, kad šāda rīcība ir pamatota un piemērota. [1986. gada [Augstāko tiesu reglamenta](#) 50. panta 6. punkta 1. apakšpunkts]. Izvērtējot, vai ir atbilstoši izdot pagaidu tiesas priekšrakstu, tiesai ir jānosaka:

- (i) vai pastāv taisnīgs *bona fide* jautājums;
- (ii) vai zaudējumu atlīdzība vai kompensācija būtu adekvāts līdzeklis, ja pieteicējam atteiktu tiesas priekšraksta izdošanu un ja tad tiktu turpināta tiesvedība;
- (iii) pamatā esošais izdevīguma līdzsvars.

Pirmā prasība — pieteicējam ir jāparāda, ka ir jāizskata pamatots jautājums. Šis ir visai neliels šķērslis, kas jāpārvar prasītājam, bet pēdējo gadu laikā to ir arvien grūtāk pārvarēt, ja palīdzība, ko prasītājs meklē pagaidu noregulējuma posmā, ir tiesas priekšraksts, ar ko otrai pusei uzliek kādu pienākumu. Šādā gadījumā iestādes skaidri norāda, ka pieteicējam ir jādemonstrē — prasība, visticamāk, tiesā tiks apmierināta.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Tiesas priekšrakstus var izdot daudz iemeslu dēļ, tostarp, lai novērstu to, ka puse attīsta vai izmanto zemi, pārkāpjot plānošanas nosacījumus vai līgumus, lai jautu īpašuma pārmeklēšanu un priekšmetu izņemšanu, lai piespiestu darba devēju turpināt maksāt darbiniekam vai liegtu darba devējam noalgot jebkuru jaunu darbinieku, līdz nav atrisināts kāds strīds. Ja tiek izdots iesaldēšanas jeb Mareva rīkojums, tad puse, pret kuru tas ir vērst, nevar rīkoties ar saviem līdzekļiem nekādā veidā, kas neatbilst tiesas rīkojumam. Piemēram, puse var tikai izņemt noteiktu skaidras naudas summu no bankas konta un var samazināt līdzekļu vērtību tikai līdz noteiktam apmēram, kamēr vien tiesvedība nav pilnībā beigusies.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Ja puse pārkāpj pagaidu noregulējuma nosacījumus, to uzskata par necieņu pret tiesu un persona var saņemt brīvības atņemšanas sodu, naudas sodu vai tās manta var tikt konfiscēta. Tiesas priekšraksta pirmajā lapā ir jānorāda t.s. kriminālrīkojums, ar ko saņēmēju informē par izpildraksta noteikumu pārkāpšanas iespējamām sekām. Tāpat, ja trešā pusē apzināti palīdz atbildētājam atbrīvoties no līdzekļiem, kas pakļauti iesaldēšanas rīkojumam, tad arī šo trešo personu var atzīt par vainīgu necieņas izrādīšanā tiesai. Rezultātā ikviena tiesas iesaldēšanas rīkojuma eksemplārus parasti uzrāda ikvienai ieinteresētajai trešajai pusei, piemēram, banku vadītājiem, grāmatvežiem un advokātiem, kurus piesaista puse vai kuri apkalpo pusi, pret kuru rīkojums ir vērst.

Ikviena līgums, kas noslēgts, pārkāpjot tiesas priekšraksta noteikumus, ir spēkā neesošs, un puse, kura zina par tiesas priekšrakstu, nevarēs to izpildīt. Tomēr vēl aizvien var nodot īpašumtiesības, kas izriet no nelikumīga līguma, un tāpēc, tiklīdz jebkāds šāds līgums tiek izpildīts, parasti nav iespējams atgūt nodoto mantu un prasītāja vienīgais tiesību aizsardzības līdzeklis šajā situācijā būs kompensācija.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Parasti tiesas priekšraksts ir spēkā, līdz tiek pabeigta lietas izskatīšana (pagaidu priekšraksts). Ja, otrai pusei nezinot, tiek izdots pagaidu priekšraksts, tā termiņš visbiežāk ir ierobežots laika posms, pēc kura nepieciešams izdot citu tiesas priekšrakstu.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Jā. Atbildētājs vai jebkura cita puse, ko ietekmē pagaidu priekšraksta izdošana, jebkurā brīdī var lūgt tiesu priekšrakstu mainīt vai izbeigt tā darbību. Pusei, kas vēlas apstrīdēt tiesas priekšrakstu, par šo pieteikumu ir jāinformē otras puses advokāts. Tiesa var pārtraukt tiesas priekšraksta darbību, ja atbildētājs var pierādīt, ka tā izdošana nav bijusi pamatota, ja kopš tiesas priekšraksta izdošanas būtiski ir mainījušies apstākļi vai ja šāda rīcība ir pamatota un taisnīga. Kā minēts iepriekš, tiesa var prasīt pusei, kura ierosina tiesas priekšraksta izdošanu, iemaksāt tiesā tā saukto “zaudējumu nodrošinājumu”, lai prasības neapmierināšanas gadījumā pusei, pret kuru tiesas priekšraksts tika vērst, ir kāda aizsardzība pret tā izpildes rezultātā radītajām izmaksām.

Lapa atjaunināta: 08/04/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Grieķija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Pagaidu un piesardzības pasākumi, ko vispārīgāk sauc par „pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļiem” (*asfalistiká métra*), ir tiesas noteikti pasākumi, ja vēl nav vai tūlīt tiks uzsākta pilna tiesvedība par lietas būtību un pastāv prasība, kurai šajā laikā ir vajadzīga tiesību aizsardzība. Šāda veida pagaidu tiesību aizsardzības mērķis ir nodrošināt, ka faktiski būs iespējams apmierināt prasību, kuras būtība tiks vērtēta. Var noteikt šādus pasākumus: drošības naudas iemaksāšanu (*engyodosía*); hipotēkas paziņojuma reģistrēšanu parādnieka īpašumam (*engrafi prosimelosis ypothikis*); pagaidu arestu (*syntiritikí katáschesi*); tiesisko sekvestrāciju (*dikastikí mesengýisi*); prasību pagaidu apmierināšanu (*prosoriní epidíkasi apaitíseon*); priekšrakstu, kas uz pagaidu laiku noregulē jautājumus (*prosoriní rýthmisi katástasis*); īpašuma aizzīmogošanu (*sfrágisi*), zīmogu noņemšanu (*apofrágisi*), inventarizāciju (*apografí*) un publisku iemaksu (*dimósia katáthesi*); kā arī pasākumus valdījuma aizsardzībai (*asfalistiká métra nomis*).

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Šāda veida pasākumi vienmēr ir jānosaka tiesai.

Šādu pasākumu noteikšana ir vispārīgi piekritīga pirmās instances tiesai, kas darbojas vienas personas sastāvā (*monomelés protodikeío*). Tomēr pirmās instances tiesai, kas darbojas vienas personas sastāvā, var nākties nodot šo vispārīgo jurisdikciju apgabala civiltiesai (*eirinodikeío*) valdījuma vai lietošanas tiesību pagaidu noregulējuma gadījumos un gadījumos, kad saskaņā ar Civilprocesa kodeksa vispārīgajiem noteikumiem pamata prasība ir piekritīga apgabala civiltiesai. Apgabala civiltiesai ir izņēmuma jurisdikcija gadījumos, kad ar pušu vienošanos ir jāreģistrē vai jāatsauc hipotēkas paziņojums. Pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus var arī noteikt pirmās instances tiesa, kas darbojas vairāku personu sastāvā (*polymelés protodikeío*), ja tā izskata pamata lietu; šādos gadījumos tās jurisdikcija pastāv līdztekus pirmās instances tiesai, kas darbojas vienas personas sastāvā, jurisdikcijai. Tiesa ar teritoriālo jurisdikciju parasti ir tiesa, kurai teritoriāli piekritīga ir pamata lietas izskatīšana, taču pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus var arī noteikt tiesa, kas atrodas vistuvāk to īstenošanas vietai. Tiesas lēmumu, ar ko nosaka minētos pasākumus, adresē pusei, kurai ir tie jāīsteno, un tos piemēro tiesu izpildītājs (*dikastikós epimelítis*). Ja piemērošana tiek kavēta, tiesu izpildītājs var pieprasīt policijas palīdzību. Ir grūti noteikt izmaksas, jo advokātu un tiesu izpildītāju maksas ir dažādas. Orientējoši izmaksas būtu aptuveni EUR 250.

2.2 Galvenie noteikumi.

Tiesa nosaka pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus, ja:

- a) ir steidzama nepieciešamība vai tūlītējs risks un tādēļ ir jāaizsargā vai jāsaugabā likumīgas intereses vai jānoregulē situācija;
- b) ir pamatots iemesls uzskatīt, ka patiešām pastāv tiesības, attiecībā uz kurām tiek pieprasīts pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzeklis.

Ir jāuzrāda sākotnēji pierādījumi, kas apliecina, ka ir pamatots iemesls īstenot pasākumu: pilnīgi pierādījumi nav vajadzīgi, un pietiek ar nepilnīgiem pierādījumiem, kas nodrošina mazāku pārliecību par noskaidrojamajiem faktiem; tiesa var piešķirt aizsardzību, tiklīdz tā uzskata, ka norādītie fakti ir iespējami. Tiesa piešķirs aizsardzību tikai tad, ja ir steidzama nepieciešamība vai tūlītējs risks, jo parādnieks varētu nodot sev piederošo arestējamo īpašumu tā, ka vēlāk būtu neiespējami izpildīt prasību, ja kreditoram tiktu izdots izpildāms spriedums pēc pamata tiesvedības pabeigšanas.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādu pasākumus var vērst?

Šādu pasākumus var piemērot jebkuriem parādnieka pamatlīdzekļiem neatkarīgi no tā, vai tie ir parādnieka paša vai trešās puses valdījumā, ciktāl tie ir nododami saskaņā ar privāttiesību noteikumiem un nav likumīgi atbrīvoti no izpildes. It sevišķi šādus pasākumus var piemērot nekustamam īpašumam un kustamam īpašumam, ko neuzskata par nearestējamu, tostarp kuģiem, gaisa kuģiem, sauszemes transportlīdzekļiem, noguldījumiem bankās un dematerializētām akcijām.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Kad attiecībā uz pamatlīdzekļiem ir pieņemts tiesas pagaidu nolēmums, piemēram, nolēmums par pagaidu arestu vai nolēmums par hipotēkas paziņojuma reģistrēšanu nekustamam īpašumam, parādnieks nevar pamatlīdzekļus nodot trešām pusēm. Saskaņā ar Kriminālkodeksa 232.A iedaļu par nolēmuma neievērošanu piemēro brīvības atņemšanu uz vismaz sešiem mēnešiem.

Ar Likumdošanas dekrētu (*nomothetikó diátagma*) Nr. 1059/1971 tika ieviests konfidencialitātes ievērošanas pienākums attiecībā uz noguldījumiem bankās un tika noteikta brīvības atņemšana uz vismaz sešiem mēnešiem banku direktoriem, vadītājiem vai darbiniekiem, kas pārkāpj šo pienākumu. Tas netraucē piemērot pagaidu arestu, jo tiesas nolēmumā, ar ko nosaka arestu, nav jānorāda, kuri noguldījumi vai dematerializētās akcijas ir jāarestē. Nolēmums neļauj bankām nodot pamatlīdzekļus, taču nepārkāpj konfidencialitātes ievērošanas pienākumu, jo bankām nav jāatklāj noguldījumu esamība. Visām pārējām trešām pusēm, kuru valdījumā ir arestēts īpašums, ir jāsniedz informācija, vai norādītās prasības vai tiesības faktiski pastāv un vai viņu valdījumā esošajam īpašumam ir piemērots kāds cits arests un, ja ir, līdz kādai vērtībai.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Saskaņā ar tiesību aktiem šie pasākumi ir spēkā:

- a) līdz galīgā sprieduma pieņemšanai pamata tiesvedībā pret pusi, kura pieprasīja nolēmumu, un kad spriedumu vairs nevar pārsūdzēt;
- b) līdz galīgā sprieduma pieņemšanai par labu pusei, kura pieprasīja nolēmumu, un kad spriedumu vairs nevar pārsūdzēt;
- c) līdz izlīguma panākšanai starp pamata tiesvedības pusēm;
- d) 30 dienas pēc dienas, kad tiesa pārtrauc vai citā veidā atsauc tiesvedību;
- e) līdz nolēmuma, ar ko piemēro pasākumu, atcelšanai vai pārskatīšanai vai nu tiesā, kura to sākotnēji pieņēma, pamatojoties uz jauniem pierādījumiem, vai tiesā, kas izskata pamata prasību, kurai nav jābalstās uz jauniem pierādījumiem;
- f) ja nolēmumā ir noteikts termiņš, kurā prasītājam ir tiesā jāiesniedz pamata prasība, un prasītājs to termiņā neizdara.

Ja kāda no pusēm neierodas uz prasības izskatīšanu, lai gan ir laikus un pienācīgi izsaukta, izskatīšana notiek bez šīs puses klātbūtnes. Taču tiesa izskatīs lietu tā, it kā visas puses būtu klātesošas, jo neierašanos pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļu tiesvedības ietvaros neuzskata par prasībā norādīto faktu atzīšanu. Tiesa var veikt atkārtotu izskatīšanu tikai tad, ja neieradusies puse prasa atcelt vai pārskatīt tiesas lēmumu un atsauca uz jauniem pierādījumiem, kuru rezultātā tiesa būtu izdarījusi atšķirīgu secinājumu, ja tie būtu bijuši tiesas rīcībā.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļu nolēmumus parasti nevar pārsūdzēt; vienīgais izņēmums ir nolēmumi, ar ko piemēro valdījuma un lietošanas tiesību pagaidu noregulējumu un ko, kā skaidri noteikts tiesību aktos, var pārsūdzēt kompetentajā pirmās instances tiesā, kura darbojas vairāku personu sastāvā, 10 dienu laikā pēc saņemšanas. Prokurors var sabiedrības interesēs iesniegt Augstākajā tiesā (*Áreios Págos*) pārsūdzību par tiesību jautājumiem pret jebkuru tiesas nolēmumu. Pēc tam Augstākā tiesa izskata lietu un vai nu apstiprina, vai atceļ apstrīdēto nolēmumu. Šim lēmumam ir tikai pagaidu spēks. Kā

jau minēts, jebkura no tiesvedības pusēm var prasīt tiesai, kas pieņēma nolēmumu, atcelt vai pārskatīt tās lēmumu. Ikviena trešā puse, kas netika uzsaukta un tiesvedībā nepiedalījās, arī var šajā saistībā iesniegt pieprasījumu, ciktāl tai ir likumīgas intereses.

Lapa atjaunināta: 04/01/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [es](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#)

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Spānija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Civilprocesa likums (*Ley de Enjuiciamiento Civil, LEC*) ir primārais avots, kurā noteikti piesardzības pasākumi; tomēr citi pasākumi ir noteikti īpašās materiālo tiesību normās.

LEC (727. pantā) ir noteikti arī turpmāk uzskaitītie pasākumi.

Arests piesardzības nolūkā [*el embargo preventivo de bienes*], kura mērķis ir nodrošināt tādu spriedumu izpildi, kas nosaka, ka ir jānodod naudas līdzekļi vai ieņēmumi, nomas maksas un aizstājamas preces, kuru vērtību var aplēst naudā, piemērojot fiksētas cenas.

Ražošanas pamatlīdzekļu pakļaušana tiesas uzraudzībai vai tiesas noteikta īpašuma tiesību nodošana [*la intervención o la administración de bienes productivos*] gadījumos, kad tiek pieprasīts spriedums, kas nosaka šādu pamatlīdzekļu īpašumtiesību, lietošanas tiesību vai citu tiesību nodošanu saistībā ar likumīgām interesēm saglabāt vai uzlabot ražotspēju, vai kad ražotspējas garantēšana ir ārkārtīgi svarīga, lai nodrošinātu gaidāmā sprieduma efektivitāti.

Kustama pamatlīdzekļa konfiscēšana [*el depósito de cosa mueble*] gadījumā, kad tiek pieprasīts nolēmums par minētā pamatlīdzekļa nodošanu un kad tas ir apsūdzētā valdījumā.

Pamatlīdzekļu uzskaites sagatavošana [*la formación de inventarios de bienes*] saskaņā ar tiesas paredzētajiem nosacījumiem.

Prasību pagaidu iesniegšana [*la anotación preventiva de demanda*] gadījumā, kad ir runa par publiskos reģistros reģistrējamiem pamatlīdzekļiem vai tiesībām.

Citi reģistru ieraksti [*otras anotaciones registrales*] gadījumos, kad tas, ka reģistrs ir publisks, var palīdzēt panākt apmierinošu rezultātu.

Tiesas nolēmums uz pagaidu laiku apturēt darbību [*la orden judicial de cesar provisionalmente en una actividad*], t. i., uz pagaidu laiku atturēties no konkrētas rīcības, vai pagaidu aizliegums, kas aptur vai pārtrauc iepriekš sniegtā pakalpojuma sniegšanu.

Tādu ieņēmumu arestēšana un konfiscēšana [*la intervención y depósito de ingresos*], kas gūti no darbības, kuru uzskata par nelikumīgu un kuru prasībā ir lūgts aizliegt vai pārtraukt, kā arī tādu summu nosūtīšana vai iemaksāšana, ko pieprasa kā atlīdzību par intelektuālo īpašumu.

Tādu darbu vai priekšmetu oriģināleksemplāru pagaidu konfiscēšana [*el depósito temporal de ejemplares de las obras u objetos*], kas, iespējams, izstrādāti, pārkāpjot noteikumus par intelektuālo un rūpniecisko īpašumu, kā arī to izgatavošanā izmantotā materiāla deponēšana.

Apstrīdētu uzņēmumu lēmumu apturēšana [*la suspensión de acuerdos sociales*] gadījumā, kad prasītājs vai prasītāji veido vismaz 1 vai 5 % no akciju kapitāla, atkarībā no tā, vai apsūdzētais uzņēmums ir vai nav emitējis vērtspapirus, kas strīda laikā ir pieņemti tirgošanai oficiālā sekundārajā tirgū.

Kopā ar minētajiem pasākumiem *LEC* 727. panta pēdējā daļa ļauj tiesnesim vienoties par citiem pasākumiem, kas nav norādīti iepriekš – proti, minētais saraksts nav izsmeļošs (piemēram, *LEC* 762. pantā minētie).

Jebkuri **citi pasākumi**, kas ir tieši paredzēti tiesību aktos, lai aizsargātu konkrētas tiesības, vai ko uzskata par vajadzīgiem, lai nodrošinātu tiesību efektīvu aizsardzību, kuru var noteikt tiesas procesa ietvaros pieņemtā spriedumā.

Ārpus šīs vispārīgās sistēmas ir arī citas tiesību normas, kas attiecas uz pagaidu aizsardzību un ir uzskaitītas turpmāk.

Tiesvedība par **personu tiesībbspēju un rīcībbspēju**: saskaņā ar *LEC* 762. pantu tiesa drīkst oficiāli pieņemt pasākumus, ko tā uzskata par vajadzīgiem, lai aizsargātu personu, kuras tiesībaspēja vai rīcībbspēja, iespējams, ir ierobežotas, un šīs personas īpašumu.

Tiesvedība par **vecāku atbildību, paternitāti un maternitāti**: *LEC* 768. pantā ir paredzēti aizsardzības pasākumi personai un pamatlīdzekļiem ar bērna šķietamā vecāka atļauju un pasākumi, ar ko prasītājam piešķir pagaidu alimentus, tostarp bez iepriekšējas izskatīšanas steidzamos gadījumos.

Mirušas personas īpašuma aizsardzība: cita starpā var būt nepieciešams aizsargāt mirušās personas pamatlīdzekļus un dokumentus, pārvaldīt īpašumu vai pārbaudīt mirušās personas radniekus (*LEC* 790.–796. pants).

Īpaši piesardzības pasākumi ir regulēti arī speciālajos tiesību aktos, piemēram, šādos:

Likumā par intelektuālā īpašuma tiesībām (1996. gada 12. aprīļa Karaļa Dekrētiikuma Nr. 1/1996) – 138. un 141. pants (no attiecīgās nelikumīgās darbības gūto ienākumu arests un konfiskācija, reproducēšanas, izplatīšanas un publicēšanas apturēšana, saražoto materiālu konfiskācija, aprikojuma, iekārtu un materiālu arests);

Preču zīmju likumā (2001. gada 7. decembra Likumā Nr. 17/2001) – 61. pants (prasījuma preventīva reģistrēšana Preču zīmju reģistrā);

Patentu likumā (2015. gada 24. jūlija Likumā Nr. 24/2015) – 11. pants (patenta piešķiršanas procedūras apturēšana) un 117., 127. un turpmākie panti (tādu darbību apturēšana, kas var aizskart prasītāja tiesības, tādu preču arests un konfiskācija, kas var aizskart patenta turētāja tiesības, zaudējumu atlīdzības nodrošinājums un attiecīgi reģistra ieraksti);

Maksātnešpējas likums (2013. gada 9. jūlija Likums Nr. 22/2003) – 48. panta b)punkts (uzņēmumu maksātnešpējas administratoru veiktā mantas uzskaitē) un 17. pants (piem., nodrošināšanās pret parādnieka mantas atsavināšanu);

Kuģniecības likums (2014. gada 24. jūlija Likums Nr. 14/2014) – 43. pants un 470. un turpmākie panti (kuģu arests);

Kopīpašuma likums (1960. gada 21. jūlija Likums Nr. 49/1960) – 7. pants (aizliegtu darbību apturēšana) un 28. pants (īpašnieku apvienību vienošanas apturēšana).

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība

Pasākumus nosaka tiesnesis vai tiesa, kurai ir piekritīgs attiecīgais jautājums vai teritorija. Tas būs tiesnesis vai tiesa, kas izskata lietu, vai, ja tiesvedība nav uzsākta, tiesnesis vai tiesa, kuras pienākums būtu izskatīt lietu.

Piesardzības pasākumus var piemērot pirms prasības iesniegšanas ar nosacījumu, ka to būtības dēļ to noteikšana nav neiespējama (kā tas ir prasības pagaidu iesniegšanas gadījumā) un ka likumā nav noteikts, ka tie ir jāpiemēro kopā ar prasību (kā tas ir aizliegtu darbību pārtraukšanas gadījumā vai kopienas līgumu apturēšanas gadījumā, kad notiek tiesvedība par kopīpašumu). Tā kā šie pasākumi ir ārkārtas pasākumi (parasti tiktu izskatīti tikai pati prasība), to piemērošanas pamatā vienlaikus jābūt vajadzībai un steidzamībai. Tos var pieņemt bez tiesvedības otras puses uzklaušanās (neskarot tās tiesības celt iebildumus pret pasākumiem pēc to noteikšanas); tomēr šiem pasākumiem beidzas spēkā esamība, ja attiecīgā prasība netiek iesniegta divdesmit dienu laikā pēc to noteikšanas.

Tomēr, kā norādīts iepriekš, visbiežāk lūgumu noteikt pasākumus iesniedz kopā ar prasību. Tādā gadījumā tiesnesis vai tiesa pieprasa atsevišķas lietas sagatavošanu par piesardzības pasākumiem, kuru izskata vienlaikus ar pamata lietu un kurā var piedāvāt un sniegt pierādījumus, lai parādītu, ka ir izpildīti nosacījumi pagaidu aizsardzības piemērošanai. Pirms piesardzības pasākumu pieņemšanas puses vienmēr izsauc uz tiesas sēdi. Puses izklāsta savu nostāju un var sniegt visus pierādījumus, kas attiecas uz to, vai piesardzības pasākumi būtu vai nebūtu jāpieņem; attiecīgos gadījumos apsver iespēju no puses, kura lūdz piesardzības pasākumu, pieprasīt garantiju gadījumam, ja prasības pieteikums netiktu pieņemts. Neatkarīgi no iepriekš minētā puse, kas lūdz noteikt pasākumu, var pieprasīt tā pieņemšanu bez otras puses uzklauššanas, ja tā var pierādīt, ka pastāv steidzamība vai ka uzklauššana apdraudētu pasākuma sekmīgu piemērošanu, piemēram, ja pastāv risks, ka parādnieka īpašums tiktu aplsēpts vai iztērēts. Tādā gadījumā cietusī puse var celt iebildumus pēc pasākuma pieņemšanas.

Pasākumus var arī lūgt pēc prasības iesniegšanas vai pārsūdzības laikā, lai gan šāds lūgums ir jāpapildina ar faktiem vai apstākļiem, kas pamato piemērošanas laiku.

Gadījumos, kad ir nepieciešama advokāta vai prokurora iesaistīšanās, viņiem ir jāiesaistās arī piesardzības pasākuma lūguma iesniegšanā. Steidzamu pasākumu gadījumā pirms prasības iesniegšanas juridiskā pārstāvība nav vajadzīga (*LEC* 23. un 31. pants).

2.2 Galvenie noteikumi

Lai tiesa varētu noteikt kādu no iepriekš minētajiem pasākumiem, ir jāpastāv turpmāk minētajam.

Riski, ko rada laiks, jeb *periculum in mora*: tas ietver kaitējuma risku, ar ko prasītājs varētu saskarties tiesvedības aizkavēšanās dēļ, kā rezultātā varētu tikt apgrūtināta tiesvedības galīgā sprieduma vai lēmuma izpilde. Pusei, kas lūdz piemērot pasākumu, ir jābūt pārliecinātai, ka, ja prasītie pasākumi netiks pieņemti, tiesvedības norises laikā varētu rasties situācijas, kuras traucētu vai ierobežotu tās aizsardzības efektivitāti, ko varētu noteikt pozitīvā spriedumā. Jebkurā gadījumā nav adekvāti noteikt pasākumu, ja prasītājs jau ilgu laiku ir saskāries ar situāciju, kas rada risku, ja vien prasītājs nesniedz pierādījumus, kuri paskaidro, kādēļ viņš pasākumu nav lūdzis ātrāk.

Pirmskjetamības jeb *prima facie* lieta: prasītājam ir tiesai jāsniedz pamatojums, kā rezultātā tiesa var prejudiciāli izspriest par prasības atbilstību likumam. Šī prasība nozīmē, ka prasītājam ir jāsniedz detalizēta informācija, argumenti un dokumentāri pierādījumi, uz kuru pamata tiesa, iepriekš neizskatot lietu pēc būtības (tā kā Spānijā piesardzības pasākumus pieņem tā pati tiesa, kas pēc tam pieņems spriedumu lietā), var pieņemt prejudiciālu un no apstākļiem atkarīgu spriedumu par labu prasības pamatojumam, *LEC* 728. panta 2. punkts. Papildus dokumentāriem pierādījumiem ir pieņemami cita veida pierādījumi (liecinieki, eksperti, pušu apliecinājumi).

Garantija: ja vien nav tieši izlemts citādi, pusei, kas lūdz piemērot pasākumu, ir jāiemaksā pietiekama garantija, lai ātri un efektīvi atlīdzinātu zaudējumus, kurus piesardzības pasākuma pieņemšana varētu radīt apsūdzētā pamatlīdzekļiem. Tiesai garantijas summa ir jānosaka, ņemot vērā: a) prasības būtību un saturu; b) savu novērtējumu par lūguma piemērot pasākumu pamatojumu; kā arī c) pasākuma piemērotības vai atbilstības pamatojumu attiecībā uz to zaudējumu kvantificēšanu, ko varētu radīt pasākums.

Samērīgums: šī prasība nav tieši noteikta *LEC*, bet parasti uzskata, ka tā papildina citas prasības, jo tiesa nosaka tikai tādus pasākumus, kas ir noteikti vajadzīgi, lai nodrošinātu tiesvedību, uz kuru attiecas pagaidu aizsardzība. Tas izriet no tiesiskuma un minimālas iejaukšanās principiem personas brīvības jomā. Saskaņā ar Konstitūciju šie principi nosaka visu tiesību sistēmu.

Papildināmība: piesardzības pasākumi atbilst tās pamata procedūras būtībai, ar kuru tie ir saistīti.

Mainīgums: piesardzības pasākumus var izmainīt, ja atklājas un tiek pierādīti fakti un apstākļi, kurus nevarēja ņemt vērā pasākumu noteikšanas laikā vai laikā, kad bija iespējams celt iebildumus pret tiem.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

Pieņemot piesardzības pasākumu, mērķis ir nodrošināt vai paredzēt iespējāmību, ka pašreizējās vai turpmākas lietas laikā apsūdzētajam varētu būt pienākums neveikt konkrētas darbības ar saviem pamatlīdzekļiem vai arī veikt kādas citas konkrētas darbības. Tas ir mēģinājums neļaut apsūdzētajam veikt darbības, kuru mērķis ir liegt piekļuvi saviem pamatlīdzekļiem un tiesībām, radot vai pieļaujot šo pamatlīdzekļu zaudējumus vai izslēdzot konkrētus pamatlīdzekļus no tiesību aktu piemērošanas jomas ar maksātnespējas procesa palīdzību, lai nepieļautu iespējamā sprieduma izpildi.

Saskaņā ar Spānijas tiesību aktiem piesardzības pasākumus var pieņemt tikai tiesas. Tos nevar pieņemt šķīrētāji vai mediatori; tiem nav noteikts konkrēts, fiksēts skaits; pēc būtības tie ir aktīvi (proti, tos var pieņemt tikai tad, ja viena no pusēm ir lūgusi tos pieņemt); tie attiecas uz īpašumu, jo skar apsūdzētā pamatlīdzekļus un tiesības; to mērķis ir nodrošināt iespējama pozitīva sprieduma izpildāmību; tiem ir būtiska nozīme pamata tiesvedības ietvaros pieņemamajā lēmumā.

Tos var pieņemt gan attiecībā uz materiāliem, gan attiecībā uz nemateriāliem pamatlīdzekļiem. Tiem nav tikai ekonomisks raksturs; piesardzības pasākumus var pieņemt arī, lai ierobežotu personas tiesības.

Tie ļauj pieņemt nolēmumus un aizliegumus, tādēļ var ietvert lietas, kas ir vai nav jādara.

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Piesardzības pasākumus var noteikt attiecībā uz konkrētiem un atsevišķiem pamatlīdzekļiem, kā arī uz visu, ko var kvantificēt monetārā izteiksmē, piemēram, produktiem, nomas maksām un ieņēmumiem, kurus gūst no lietām.

Var lūgt šīm lietām piemērot arestu, lai iegūtu atgūšanas tiesības, kas izriet no vispārējām saistībām, kurās lietas, ko parādnieks ir parādā, netiek atsevišķi norādītas, bet gan tiek aizstātas ar konkrētu, apliekamu naudas summu, veicot vienkāršas matemātiskas darbības.

Konkrētas kustamas lietas tiek nodotas piemērotam un tiesneša ieceltam aizbildnim.

Tāpat ir iespējams arī arestēt, nodot un konfiscēt naudas summas. Pastāv atšķirība starp aresta un konfiscēšanas jēdzieniem, kad tos piemēro ienākumiem no nelikumīgām darbībām un ienākumiem no atļautām darbībām, piemēram, ienākumiem no intelektuālā īpašuma.

Vēl viena nosakāmo pasākumu grupa ir tiesas atļautās darbības attiecībā uz lūgumā norādīto prasību, kas neskar konkrētu pamatlīdzekli.

Tādējādi ir iespējama iejaukšanās vai tiesas noteikta ražošanas pamatlīdzekļu īpašuma tiesību nodošana gadījumā, kad prasītājs lūdz pieņemt spriedumu, kas paredz šo pamatlīdzekļu īpašumtiesību, lietošanas tiesību vai citu tiesību nodošanu saistībā ar likumīgām interesēm.

Var arī lūgt veikt pamatlīdzekļu uzskaiti saskaņā ar tiesas nosacījumiem.

Prasības iesniegšana piesardzības nolūkā ir atļauta gadījumā, kad tā attiecas uz publiskos reģistros reģistrējamiem pamatlīdzekļiem vai tiesībām vai uz citiem reģistru ierakstiem gadījumos, kad tas, ka reģistrs ir publisks, var palīdzēt panākt apmierinošu rezultātu.

Visbeidzot, var lūgt pieņemt tiesas nolēmumu uz pagaidu laiku apturēt darbību, t. i., atturēšanās uz pagaidu laiku no konkrētas rīcības vai pagaidu aizliegums, kas aptur vai pārtrauc iepriekš sniegtā pakalpojuma sniegšanu.

Pēdējā lietu grupa, kuru var skart šie pasākumi, ir materiāli un priekšmeti, kas ir saistīti ar kādu izņēmuma režīmu (praksē tā ir tiesas noteikta īpašuma tiesību nodošana vai iejaukšanās attiecībā uz pamatlīdzekļiem, kurus izmanto rūpnieciskā vai intelektuālā īpašuma tiesību radīšanā).

Var arī apturēt visu veidu komercuzņēmumu lēmumus.

Visbeidzot, Spānijas tiesību akti paredz iespēju pieņemt virkni konkrēti nenoteiktu pasākumu, lai aizsargātu konkrētas tiesību aktos noteiktas tiesības, vai pasākumus, kurus uzskata par vajadzīgiem, lai nodrošinātu tiesību aizsardzības efektivitāti. Nav noteikts, ko šādi pasākumi varētu skart, un tie var būt jebkādi pasākumi ar nosacījumu, ka tie ir vajadzīgi.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Kvantificējamu preču, naudas, ienākumu un produktu arestu piesardzības nolūkos izmanto, lai nodrošinātu līdzsvaru un apsūdzētais varētu segt izmaksas, kuras varētu būt saistītas ar iespējamu nolēmumu, it sevišķi gadījumos, kad spriedums netiktu izpildīts brīvprātīgi.

Kustama īpašuma nodošanu var noteikt tikai gadījumos, kad lūgums attiecas uz konkrētu priekšmetu, kas ir apsūdzētā turēšanā.

Ja tiek noteikta tiesas uzraudzība vai īpašuma tiesību nodošana, mērķis ir it sevišķi nodrošināt ražošanas pamatlīdzekļus, lai nepieļautu to sliktu pārvaldību, kā rezultātā varētu samazināties vai zust to ražošanas ieņēmumi.

Kapitālieguldījumu preču nodošana administratoram ir saistīta ar tiesas uzraudzību, bet neliedz apsūdzētajam īstenot pārvaldību; savukārt īpašuma tiesību nodošana paredz turpmākas darbības, saņēmējam aizstājot apsūdzētā īstenoto pārvaldību.

Lūgumu veikt pamatlīdzekļu uzskaiti var apmierināt jebkādas tiesvedības ietvaros neatkarīgi no mērķa; vienīgā prasība ir tāda, lai uzskaitē būtu vajadzīga pozitīva sprieduma pieņemšanas nodrošināšanai. Tiesnesis var skaidri noteikt uzskaitē ietveramo informāciju un to, kādā veidā uzskaitē ir jāveic.

Prasības iesniegšana piesardzības nolūkā var arī skart procesuālos jautājumus, kas saistīti ar tiesvedību, kuras ietvaros pasākumus nosaka. Procedūras mērķis ir apturēt aizsardzību, ko nodrošina tas, ka reģistri ir publiski, un pārlicība, kuru šāds apstākļi sniedz pamatlīdzekļa vai tiesību īpašniekam; tai pašā laikā trešās puses nevar atsaukties uz nezināšanu attiecībā uz to, kā lūgums tās ietekmē. Šādu lūgumu piesardzības nolūkos var apmierināt jebkāda veida tiesvedības ietvaros, paredzot aizsardzību jebkurā publiskā reģistrā, piemēram, zemesgrāmatas reģistrā un komercreģistrā.

Apsūdzētā rīcības pagaidu ierobežojums: tas ir reglamentēts atsevišķos īpašos tiesību aktos. Tādēļ šādi ierobežojumi ir jāpieņem saskaņā ar attiecīgo tiesību aktu noteikumiem. Tie var arī ietvert tiesas nolēmuma pieņemšanu, lai uz pagaidu laiku apturētu apsūdzētā veikto darbību; liktu uz pagaidu laiku atturēties no konkrētas rīcības vai noteiktu pagaidu aizliegumu, kas aptur vai pārtrauc iepriekš sniegtā pakalpojuma sniegšanu.

Naudas summu arests, nosūtīšana un konfiscēšana: tas nepārprotami ir aizsardzības pasākums un paredz arestu piesardzības nolūkos, jo nodrošina prasības ar konkrētiem ekonomiskiem elementiem izpildi. Šis pasākums ļauj noteikt tādu ienākumu arestēšanu un konfiscēšanu, ko gūst no nelikumīgas darbības. Šos pasākumus nevar pieņemt atsevišķi, tādēļ ir jānosaka gan arests, gan konfiscēšana. Ja ir vajadzīgs tikai viens no tiem, ir jāizmanto iepriekš aprakstītie vispārīgie pasākumi. Šo pasākumu var arī pieņemt attiecībā uz tādu naudas summu nosūtīšanu vai konfiscēšanu, ko pieprasa kā atlīdzību par intelektuālo īpašumu un autoru tiesībām saņemt naudas summas par savu darbu, kuras ietver proporcionālu daļu ienākumu, kas radušies, pateicoties darbu dažādām publiskām izpausmēm, kuras ir atzītas Likumā par intelektuālo īpašumu.

Ar izņēmuma režīmu saistītu materiālu vai priekšmetu nodošana: piesardzības pasākums, kurš radies no tādu ekskluzīvu izmantošanas tiesību aizsardzības, ko tiesību īpašniekiem paredz īpaši tiesību akti par rūpniecisko un intelektuālo īpašumu. Tā ir tiesas noteikta īpašuma tiesību nodošana attiecībā uz priekšmetu, uz ko attiecas nolēmums, vai priekšmetiem vai materiāliem, kuri vajadzīgi ražošanai.

Uzņēmuma lēmumu apturēšana: šā pasākuma noteikumi ir atkarīgi no vajadzīgajām prasībām pasākuma piemērošanai, proti, 1 % akciju kapitāla, ja uzņēmums ir emitējis akcijas, kas prasības laikā ir pieņemtas tirdzniecībai oficiālā sekundārajā tirgū, vai 5 % akciju kapitāla, ja tā nav noticis. To var piemērot visu veidu komercuzņēmumiem.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Piesardzības pasākumus parasti pieņem pēc apsūdzētā uzklaušanās. Ja prasītājs to pieprasa un nodrošina pierādījumus, ka pastāv steidzamība, tiesnesis var apmierināt prasību bez papildu formalitātēm, un piecu (5) dienu laikā ir jāsniedz pamatojums, kādēļ apsūdzēto nevajadzētu uzklaut. Pēc pieņemšanas piesardzības pasākumus var izmainīt, ja atklājas un tiek pierādīti fakti un apstākļi, kurus nevarēja ņemt vērā pasākumu noteikšanas laikā vai laikā, kad bija iespējams celt iebildumus pret to noteikšanu.

Ja ar spriedumu prasītāja prasība tiek noraidīta, tiesnesim ir nekavējoties jānosaka pasākuma atcelšana, ja vien pret to netiek iesniegta prasība, ņemot vērā prasības apstākļus un pēc drošības naudas palielināšanas.

Ja lieta tiek daļēji apstiprināta, pēc iebildumus cēlušās puses uzklaušanās tiesnesim ir jāizlemj, vai atcelt vai saglabāt pasākumu.

Ja tiek apstiprināta prasības noraidīšana, pēc galīgā lēmuma pieņemšanas tiesa saskaņā ar savām pilnvarām atceļ pasākumus un skartā puse var uzsākt radīto zaudējumu piedziņas prasību (tas attiecas arī uz gadījumiem, kad prasītājs atsakās vai izstājas no tiesvedības).

Piesardzības pasākumus var arī izmainīt gadījumā, ja pasākumu piemēro pirms prasības un pieņem bez apsūdzētā uzklaušanās. Tādā gadījumā, ja prasītājs neievēro likumā noteikto divdesmit (20) dienu periodu, lai iesniegtu prasību, un šis periods beidzas, pasākums ir nekavējoties jāatceļ un apsūdzētajam ir jāsaņem atlīdzība par zaudējumiem, prasītājam sedzot tiesvedības kopējās izmaksas.

Tāpat pasākumu nevar saglabāt, ja lieta uz prasītāju attiecināma iemesla dēļ tiek apturēta uz ilgāk nekā sešiem (6) mēnešiem.

Ja tiek noteikta sprieduma pagaidu izpilde, visi noteiktie piesardzības pasākumi, kas ir saistīti ar minēto izpildi, ir jāatceļ un jāaizstāj ar izpildes pasākumiem tā, lai mainītos to pasākumu būtība, kuri sākotnēji tika pieņemti kā piesardzības pasākumi.

Visbeidzot, apsūdzētais var lūgt tiesu aizstāt piesardzības pasākumu ar pietiekamu drošības naudu, lai garantētu sprieduma efektīvu izpildi. Šis jautājums ir piederīgs tiesnesim, kas pasākumu pieņēma, un šis tiesnesis var noteikt drošības naudas nodrošināšanu vai nu skaidrā naudā, vai kā garantiju.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Procesuālajos noteikumos ir paredzēta pārsūdzības iesniegšanas iespēja augstākas instances tiesai.

Tādēļ ir iespēja pārsūdzēt nolēmumu, ar kuru nosaka pasākumus, lai gan pārsūdzības iesniegšana pasākumu piemērošanu neaptur. Tāpat var pārsūdzēt nolēmumu, ar kuru noraida pasākumu piemērošanu.

Tomēr kopā ar šo pārsūdzības iespēju prasītājs ikvienas lietas ietvaros var atkārtoti iesniegt savu lūgumu, ja ir izmainījušies apstākļi, kādi pastāvēja sākotnējā lūguma laikā.

Nav tiesību pārsūdzēt nolēmumu, kas nosaka piesardzības pasākumus bez apsūdzētā iepriekšējas uzklaušanās, jo šajā gadījumā piemērojamā procedūra ir iebildumu celšana tiesnesim, kurš pieņēma piesardzības pasākumu. Pret nolēmumu, ar ko noraida šādu iebildumu, apsūdzētais var iesniegt pārsūdzību (kas neaptur pasākuma piemērošanu). Piesardzības pasākumu prasītājam ir tādas pašas tiesības iesniegt pārsūdzību, ja apsūdzētā iebildums tiek pilnībā vai daļēji apstiprināts.

Savukārt drošības naudas noteikšanas vai noraidīšanas gadījumā šādu pārsūdzības tiesību nav.

Pārsūdzības sagatavošanu un pamatošanu reglamentē vispārējie noteikumi (458. pants). Ja ir vairāki prasītāji, to termiņus aprēķina katram atsevišķi.

Kā minēts iepriekš, piesardzības pasākumu pieņemšanas procedūras ietvaros pārsūdzības iesniegšana neaptur pasākumu piemērošanu, proti, tiesnesis turpinās izdot visus nolēmumus, ko uzskatīs par vajadzīgiem, lai pieņemtu piesardzības pasākumu.

Apelācijas tiesā prioritāri ir lēmumi, ar ko noraida pasākumus; izskatīšanas, lēmuma pieņemšanas un sprieduma izdošanas termiņi ir jānosaka pēc iespējas ātrāk.

PIESARDZĪBAS PASĀKUMU IZMAKSAS

Kopumā var teikt: izmaksas regulē noteikums, ka sekmīgajai pusei ir tiesības uz izmaksu atlīdzību un ka tās sedz otra puse, kuras prasība (par pasākumu apstiprināšanu vai atcelšanu) ir nolēmumā noraidīta. Konkrēti LEC 736. pantā ir noteikts, ka prasītājam ir jāsedz izmaksas atteikuma gadījumā (princips "zaudētājs maksā"), taču gadījumā, ja pasākumi tiek noteikti, līdzīga noteikuma nav (proti, ka atbildētājam būtu jāsedz izmaksas). Šajā gadījumā juridiskajā literatūrā un judikatūrā atrodami atšķirīgi viedokļi par izmaksu segšanu.

Lapa atjaunināta: 02/12/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Francija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Tiesa, kura izskata pieteikumus par pagaidu pasākumiem (steidzamām procedūrām, drošības naudas iemaksu, piespiedu izlikšanu, aizlieguma pasākumiem, par kuriem draud sods, pierādījumu aizsardzību), ir tiesīga jebkurā laikā izdot rīkojumu par šādu pasākumu veikšanu steidzamības kārtā. Pagaidu pasākumu klāsts nav ierobežots; tiesās, kuras izskata pieteikumus par steidzamiem pasākumiem, var iesniegt prasību par jebkādiem steidzamiem pasākumiem, attiecībā uz kuriem nav būtisku iebildumu vai kuru pamatā ir strīds (drošības naudas iemaksa, iemītņieka piespiedu izlikšana bez tiesas sprieduma, ekspertīze vai kaitējuma noteikšana u. c.). Turklāt tiesa, izskatot šādas lietas, var steidzami izdot rīkojumu par jebkādiem pasākumiem, kurus tā uzskata par nepieciešamiem, lai novērstu kaitējuma draudus (cita starpā konsolidācijas darbības) vai izbeigtu acīmredzami nelikumīgu traucējumu. Pastāv īpašs nodrošināšanas pasākumu režīms (apķīlāšana un tiesu garantijas), kas ļauj kreditoram, parasti ar tiesas atļauju, liegt debitoram piekļuvi visiem tā īpašumiem vai to daļai un piemērot šādiem īpašumiem īpašas nodrošināšanas tiesības, lai nodrošinātu tāda parāda piedziņu, kas vēl nav atzīts ar tiesas spriedumu, bet kura atgūšana šķiet apdraudēta.

Ir divu veidu nodrošināšanas pasākumi:

nodrošināšanas ķīla kā nodrošināšanas pasākums, kas ļauj apķīlāt materiālos aktīvus (mēbeles, transportlīdzekļus u. c.), nemateriālos aktīvus (naudas summu, partneru tiesības, vērtspapīrus u. c.) vai saņemamos maksājumus (bankas kontus, nomas maksas u. c.);
aizturējuma tiesības uz nekustamo īpašumu, nemateriālajām vērtībām, kapitāldaļām vai vērtspapīriem (pagaidu hipotēkas reģistrācija, kapitāldaļu vai vērtspapīru iekļāšana).

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība

Pagaidu pasākumi. Pieteikums jāiesniedz pagaidu noregulējuma tiesnesim ar izpildrakstu, kuru izdod akreditēts tiesu izpildītājs (*huissier de justice*). Tas paredz steidzamu, uz sacīkstes principu balstītu tiesvedību. Noteiktos apstākļos pagaidu pasākumus var noteikt pēc pieteikuma iesniegšanas, iepriekš nerīkojot uz sacīkstes principu balstītas debates.

Nodrošināšanas pasākumi. Principā ir nepieciešama iepriekšēja tiesas atļauja. Tomēr kreditoram šāda atļauja nav jāsaņem, ja tas rīkojas uz izpildraksta vai vēl neizpildāma tiesas lēmuma pamata. Tas pats attiecas uz maksājumu saistību nepildīšanu attiecībā uz akceptētu pārvedu vekseli, vienkāršo vekseli, čeku vai nesamaksātu nekustamā īpašuma īri (ja ir rakstisks līgums).

Attiecībā uz pagaidu pasākumiem tiesas jurisdikciju nosaka, pamatojoties uz prasības veidu. Parasto jurisdikciju īsteno vispārējās tiesas (*tribunal judiciaire*) priekšsēdētājs. Tomēr arī pirmās instances tiesa (*tribunal de proximité*), kā arī Komerclietu tiesas (*tribunal de commerce*), Darba strīdu padomes (*conseil des prud'hommes*) un lauksaimniecības īpašumu nomas lietu tiesas (*tribunal paritaires des baux ruraux*) priekšsēdētājs savas jurisdikcijas ietvaros var izskatīt prasības paātrinātā procesā.

Nodrošināšanas pasākumu gadījumā piekritība ir izpildes vietas vispārējās tiesas tiesnesim vai Komerclietu tiesas priekšsēdētājam, ja prasības pieteikumā, kas iesniegts pirms jebkādas tiesvedības, ir lūgts saglabāt prasību, kas ir Komerclietu tiesas jurisdikcijā.

Piekrītīgā tiesa ir tā, kas atrodas debitora dzīvesvietā, ja debitora domicils ir Francijā. Ja tas tā nav, tad jurisdikcija ir pasākuma izpildes vietas tiesai.

Advokāta pārstāvība principā ir obligāta, vēršoties pie pagaidu noregulējuma tiesneša un izpildes tiesneša, izņemot atsevišķas prasības, it īpaši, ja tās attiecas uz summu, kas ir mazāka par 10 000 EUR. Nodrošināšanas ķīla jāuzliek akreditētam tiesu izpildītājam. Tas nav nepieciešams aizturējuma tiesību reģistrēšanai. Tomēr, ņemot vērā aizturējuma tiesību reģistrēšanas juridisko sarežģītību, kreditoriem vienmēr palīdz praktizējošs jurists.

Nodrošināšanas pasākumu izmaksas jāsedz debitoram, pat ja sākotnēji kreditoram var būt jāveic avansa maksājumi. Izpildes izdevumus apmaksā saskaņā ar tarifu, kurā noteikta atlīdzība, kas jāmaksā tiesu izpildītājiem par katru izpildes darbību un nodrošināšanas pasākumu.

Saskaņā ar 1996. gada 12. decembra Dekrētu Nr. 96-1080 tiesu izpildītāju atlīdzību veido vienreizēji izmaksājama summa, kas izteikta kumulatīvi vai arī, atbilstoši attiecīgajai lietai, kā fiksētas vai proporcionālas tiesības, tostarp attiecīgajos gadījumos — tiesības saukt pie atbildības.

Attiecībā uz nodrošināšanas pasākumiem proporcionālas nodevas par maksājumu atgūšanu, kas aprēķinātas no atgūtajām summām, jāmaksā tika tad, ja tiesu izpildītājiem ir dots rīkojums atgūt neatmaksātās summas. Turklāt iepriekš minētā dekrēta pielikumā iekļautā nomenklatūra neparedz papildu brīvi noteiktas atlīdzības iespēju, izņemot attiecībā uz partneru tiesību un vērtspapīru apķīlāšanu.

2.2 Galvenie noteikumi

Tiesa neīsteno nodrošināšanas pasākumu, tā tikai dod atļauju to īstenot. Pasākumu īsteno tiesu izpildītājs pēc atļaujas saņēmēja pieprasījuma.

Ja nepieciešama tiesneša iepriekšēja atļauja, pieprasījumam jābūt "principiālam".

Attiecībā uz nodrošināšanas pasākumiem nav tieša steidzamības nosacījuma.

Kreditoram ir jāpierāda, ka pastāv "apstākļi, kuru dēļ var būt apdraudēta parāda atgūšana" (piemēram, aizdomas, ka debitors slēpj savus īpašumus; ir vairāki kreditori u. c.).

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Visiem debitora īpašumiem, kas likumā nav noteikti kā "neapķīlājami" (piemēram, ikdienas dzīvei vai profesionālajai darbībai nepieciešamās lietas), var piemērot nodrošināšanas ķīlu. Tas pats attiecas uz saņemamiem maksājumiem; tomēr nodrošināšanas pasākumu priekšmets nevar būt darba alga (pat ja to iespējams apķīlāt saskaņā ar tiesas lēmumu vai citiem izpildāmiem spriedumiem atbilstoši atlīdzību apķīlāšanas kārtībai).

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Īpašumus, kas apķīlāti kā nodrošinājums, padara nepieejamus. Debitors var izmantot īpašumus uz savu atbildību, bet nedrīkst tos atsavināt. Ja debitors nelikumīgi piesavinās apķīlāto īpašumu, tas izdara pārkāpumu, ko soda ar naudas sodu vai cietumsodu.

Arestētās naudas summas tur bankas kontā.

Īpašumus, pret kuriem vērstas aizturējuma tiesības, debitors drīkst pārdot, bet kreditoram ir tiesības tam sekot un saņemt samaksu no to pārdošanā iegūtās summas.

Īpašumu, kas ir apķīlāts, lai nodrošinātu prasību, nodod debitora valdījumā, kurš kļūst par tā "turētāju". Apķīlāšanu nedrīkst vērst pret trešām personām.

Turpretī aizturējuma tiesības (komersanta vai īpašuma), kuru esamība ir jāpublicē, var vērst pret visām personām.

Bankai (un visām trešām personām), kura saņem pieprasījumu par nodrošināšanas ķīlu attiecībā uz kādu no saviem klientiem, ir pienākums nekavējoties atklāt tiesu izpildītājam visas savas saistības pret debitoru (visus uz debitora vārda atvērtos kontus un visas debitora kontā reģistrētās summas). Ja banka atsakās sniegt šo informāciju bez pamatota iemesla, tai vai likt samaksāt parādu debitora vietā.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Nodrošināšanas pasākums jāīsteno trīs mēnešu laikā pēc tiesas rīkojuma izdošanas. Pretējā gadījumā atļauja kļūst spēkā neesoša.

Ja kreditors vēl nav uzsācis procedūru savas prasības atzīšanai, tas jāizdara tā mēneša laikā, kurā pasākums ir veikts. Pretējā gadījumā pasākums kļūst spēkā neesošs.

Nodrošināšanas pasākums jāvērs pret debitoru ne vēlāk kā astoņu dienu laikā. Debitoram ir tiesības iesniegt tiesā apelāciju, lai apstrīdētu pasākumu vai atļauju. Turklāt tiesa drīkst iepriekš noteikt izskatīšanas datumu, kad puses tiks izsauktas, lai apspriestu pasākumu. Principā debitors var to apstrīdēt, ja vien nodrošinājuma ķīla nav īstenota pēc tam, kad kreditors ir saņēmis tiesas lēmumu attiecībā uz savu prasību.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Debitors var apstrīdēt tiesas nolēmumu vienlaicīgi ar pašu pasākumu.

Izpildes vietas tiesa, kurai ir tiesības izdot nodrošināšanas pasākumu atļauju, uzklausa arī iebildumus pret tās nolēmumu. Tās lēmumus var pārsūdzēt apelācijas tiesā.

Tā kā debitors uzzina par atļauju īstenot pasākumu vienlaicīgi ar pašu pasākumu, uz nolēmuma apstrīdēšanu attiecas tie paši noteikumi, kuri uz pasākuma apstrīdēšanu, kas ir pieļaujami tikai tīkmēr, kamēr pasākums vēl nav īstenots.

Apelācija nepārtrauc nodrošinājuma pasākuma īstenošanu, kas turpinās tik ilgi, kamēr tiesa nav izdevusi rīkojumu to pārtraukt vai ir konstatējusi, ka pasākums ir spēkā neesošs.

Nolēmumus, kuri paredz pagaidu pasākumus, var apstrīdēt pārsūdzības ietvaros (pārsūdzība, ja tie pieņemti, īstenojot sacīkstes principu, prasības atsaukšana, ja netika īstenots sacīkstes princips).

Noderīgas saites

[Legifrance tīmekļa vietne](#)

[Tieslietu ministrijas tīmekļa vietne](#)

[Francijas Valsts tiesu izpildītāju kameras \(*Chambre Nationale des Huissiers de Justice*\) tīmekļa vietne](#)

Lapa atjaunināta: 05/04/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [hr](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#)

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Horvātija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Izpildes likuma (*Ovršni zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis), Nr. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 un 73/17; turpmāk "OZ") trešajā iedaļā "Nodrošināšana ar pagaidu pasākumiem" (*Osiguranje*) ir paredzēti šādi pasākumi:

nodrošināšana, piespiedu kārtā nosakot aizturējuma tiesības uz nekustamo īpašumu — 28. sadaļa;

nodrošināšana tiesā vai pie notāra ar aizturējuma tiesībām, pamatojoties uz pušu vienošanos, — 29. sadaļa;

nodrošināšana tiesā un pie notāra ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu — 30. sadaļa;

nodrošināšana ar pagaidu izpildi — 31. sadaļa;

nodrošināšana ar pagaidu pasākumiem — 32. sadaļa;

pagaidu noregulējuma pasākumi — 33. sadaļa.

Saskaņā ar OZ kā piesardzības pasākumus var noteikt tikai pasākumus, kas ir definēti kā tādi minētajā likumā vai citā likumā. Piesardzības pasākumi nav atļauti attiecībā uz priekšmetiem un tiesībām, uz kuriem saskaņā ar OZ nedrīkst attiecināt izpildi, ja vien minētais likums nenosaka citādi.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Kā (ilgtermiņa) pasākumu prasījumu piespiedu nodrošināšanas nozīmē OZ ļauj piemērot nodrošināšanu, piespiedu kārtā nosakot aizturējuma tiesības uz nekustamo un kustamo īpašumu (piemēram, naudas prasījumiem, ienākumiem — algu, pensiju u. c., bankas kontu, vērtspapīriem un akcijām), un nodrošināšanu ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu. Nodrošināšana ar aizturējuma tiesību noteikšanu var notikt brīvprātīgi vai piespiedu kārtā, savukārt nodrošināšana ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu var notikt tikai brīvprātīgi vai nu tiesas, vai notāra vadītā procesā.

Citi pasākumi, ko reglamentē OZ, ir nodrošināšana ar pagaidu izpildi, nodrošināšana ar pagaidu pasākumiem un pagaidu noregulējuma pasākumi. Minētos pasākumus var noteikt tikai tiesa piespiedu kārtā pēc kādas puses pieprasījuma vai *ex officio*.

Municipālās tiesas ir kompetentas dot rīkojumus par nodrošināšanu un īsteno to, ja vien tas ar tiesību aktiem nav uzdots kādai citai tiesai, savukārt komercietas ir kompetentas dot rīkojumus par nodrošināšanu un īsteno to gadījumos, kad tās ir kompetentas dot rīkojumus par izpildi.

Jurisdikcija dot rīkojumus par nodrošināšanu un īsteno to *ex officio* ir tiesai, kurai ir jurisdikcija lemt par nodrošinātā kreditora priekšlikumu, ja vien likums nenosaka citādi.

Jurisdikcija lemt par priekšlikumiem nodrošināt naudas prasījumus, piespiedu kārtā nosakot aizturējuma tiesības uz nekustamo īpašumu, ir tiesai, kas uztur zemesgrāmatu, kurā jāveic ieraksts, pamatojoties uz izpildu dokumentu, kas nosaka naudas prasījumu. Šā pasākuma noteikšanas mērķis ir nodrošināt naudas prasījumu, ar ieraksta veikšanu nosakot aizturējuma tiesības uz nekustamo īpašumu. Aizturējuma tiesību ieraksta veikšanas sekas ir tādas, ka izpildi attiecībā uz konkrēto nekustamo īpašumu var īstenot arī pret trešām personām, kuras vēlās iegādājas attiecīgo nekustamo īpašumu.

Tiesa var dot rīkojumu par naudas prasījuma nodrošināšanu, nosakot aizturējuma tiesības, pamatojoties uz pušu savstarpēju vienošanos, ja to kopīgi pieprasa nodrošinātais kreditors un nodrošinātais parādnieks attiecībā uz konkrētiem priekšmetiem, lai nodrošinātu naudas prasījumu. Teritoriālo jurisdikciju spriest par priekšlikumiem nodrošināt nodrošinātā kreditora naudas prasījumus par nodrošinātā parādnieka priekšmetiem un tiesībām, kā arī jurisdikciju

nodrošināšanas īstenošanai nosaka, attiecīgi piemērojot OZ noteikumus par tiesas teritoriālo jurisdikciju izpildes procesos, lai izpildītu naudas prasījumus par atsevišķu veidu izpildes priekšmetiem. Tiesas protokolos reģistrē pušu vienošanos par prasījuma esību un tā termiņu, kā arī pušu vienošanos par to, ka prasījums ir nodrošināms, nosakot aizturējuma tiesības. Parakstītajam vienošanās dokumentam ir tāds pats spēks kā tiesas izlīgumam.

Naudas prasījuma nodrošināšana pie notāra ar aizturējuma tiesību noteikšanu, pamatojoties uz pušu savstarpēju vienošanos, ir iespējama, ja tam piekrit kreditors un parādnieks, to noformējot kā notariālu dokumentu vai privātu dokumentu ar legalizētu tā saturu, kurā ir ietverts arī parādnieka paziņojums par piekrišanu tam, ka attiecībā uz dažiem viņa priekšmetiem var tikt noteiktas aizturējuma tiesības.

Nodrošināšana tiesā ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu ir iespējama, pamatojoties uz pušu savstarpēju vienošanos par to, ka vienošanās starp tām par īpašumtiesību nodošanu (dažu nodrošinātā parādnieka priekšmetu īpašumtiesības nododot nodrošinātajam kreditoram, lai nodrošinātu nodrošinātā kreditora īpašu naudas prasījumu) vai dažu nodrošinātā parādnieka tiesību nodošanu (nodrošinātajam kreditoram tiem pašiem mērķiem) tiek ierakstīta tiesas sēdes protokolā. Var nodrošināt arī nākotnes prasījumus. Vienošanās dokumentam ir tādas pašas sekas kā tiesas izlīgumam. Tiesu, kurai ir teritoriālā jurisdikcija spriest par priekšlikumiem nodrošināt naudas prasījumus ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu, nosaka, attiecīgi piemērojot OZ noteikumus par tiesas teritoriālo jurisdikciju izpildes procesos, lai izpildītu naudas prasījumus par atsevišķu veidu izpildes priekšmetiem.

Nodrošināšana pie notāra ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu, t. i., akciju, daļu vai līdzdalības procentu nodošanu, ir iespējama, pamatojoties uz kreditora un parādnieka savstarpēju vienošanos, ko noformē kā notariālu dokumentu vai privātu dokumentu ar legalizētu tā saturu. Notāra pilnvaras veikt individuālas nodrošināšanas darbības nosaka saskaņā ar noteikumiem par notāru juridisko adresi un darbības teritoriju.

Teritoriālā jurisdikcija spriest par pagaidu izpildes priekšlikumiem un īstenot šādu izpildi ir tiesai, kurai būtu bijusi jurisdikcija attiecībā uz izpildi, pamatojoties uz izpildu dokumentu. Rīkojumus par nodrošināšanu ar pagaidu izpildi dod tiesa, un tā arī īsteno šādu nodrošināšanu. Pamatojoties uz spriedumu, kas pieņemts civilprocesā, tiesa dod rīkojumu par pagaidu izpildi, lai nodrošinātu prasījumu, kas nav naudas prasījums un ko nevar nodrošināt ar pagaidu ierakstu publiskajā reģistrā, ja izpildes kreditors pierāda, ka tad, ja izpildi atliek līdz brīdim, kad spriedums stājas likumīgā spēkā, pastāv risks, ka izpilde būs neiespējama vai kļūs daudz sarežģītāka, un ja izpildes kreditors iesniedz nodrošinājumu par zaudējumiem, kas varētu rasties izpildes parādniekam šādas izpildes dēļ.

Teritoriālā jurisdikcija spriest par priekšlikumiem veikt nodrošināšanu ar pagaidu pasākumiem un īstenot šādus pasākumus ir tiesai, kurai būtu bijusi jurisdikcija attiecībā uz izpildi, pamatojoties uz izpildu dokumentu, uz kura pamata dots rīkojums par nodrošināšanu. Kritērijs, lai noteiktu, vai var dot rīkojumus par pagaidu pasākumiem, ir tas, vai nodrošinātais kreditors pierāda, ka pastāv risks, ka bez šādiem pasākumiem prasījuma izpilde būtu neiespējama vai ievērojami sarežģītāka. Konkrētos gadījumos tiesa var noteikt, ka pagaidu pasākums ir piemērojams tikai ar nosacījumu, ka tiek iesniegts nodrošinājums par zaudējumiem, kuri nodrošinātajam parādniekam varētu rasties rīkojuma rezultātā. Pamatotā nolēmumā, kurā dod rīkojumu par pagaidu pasākumu, jābūt norādītai nodrošinātā prasījuma vērtībai, ieskaitot procentus un izdevumus, pasākumam, ko izmanto prasījuma nodrošināšanai, un termiņam, uz kādu tiek dots rīkojums (ne ilgākam par 15 dienām no brīža, kad ir izpildīti izpildes nosacījumi).

Pirms tiesvedības vai jebkāda cita tiesas procesa uzsākšanas par prasījumu, kas tiek nodrošināts, teritoriālā jurisdikcija spriest par priekšlikumiem veikt nodrošināšanu ar pagaidu noregulējuma pasākumiem ir tiesai, kurai citos gadījumos būtu bijusi jurisdikcija spriest par izpildes priekšlikumiem. Teritoriālā jurisdikcija īsteno pagaidu noregulējuma pasākumus ir tiesai, kurai citos gadījumos būtu bijusi jurisdikcija īsteno izpildi. Pēc procesa uzsākšanas jurisdikcija spriest par priekšlikumiem veikt nodrošināšanu ar pagaidu noregulējuma pasākumiem ir tiesai, kurā process uzsākts. Ja to pamato konkrētā gadījuma apstākļi, priekšlikumu var iesniegt arī tiesai, kurai ir teritoriālā jurisdikcija īsteno izpildi. Tiesai, kurai būtu bijusi jurisdikcija spriest par izpildes pieteikumu, pamatojoties uz izpildu dokumentu, kas izstrādāts administratīvā procesā, ir arī jurisdikcija spriest par priekšlikumiem dot rīkojumus par pagaidu noregulējuma pasākumiem pēc šāda procesa izbeigšanas. Rīkojumus par pagaidu noregulējuma pasākumiem tiesa dod, pamatojoties uz pieteikumu, kas iesniegts pirms tiesas vai administratīvā procesa uzsākšanas vai tā laikā un pēc šo procesu izbeigšanas, līdz tiek īstenota izpilde. Nolēmumiem, ar kuriem dod rīkojumus par pagaidu noregulējuma pasākumiem, ir tāds pats spēks kā izpildrakstiem. Pagaidu noregulējuma pasākumu veidi ir atkarīgi no tā, vai ar pagaidu noregulējuma pasākumu tiek nodrošināts naudas prasījums vai prasījums, kas nav naudas prasījums. Atkarībā no lietas apstākļiem tiesa vajadzības gadījumā var dot rīkojumu par vairākiem pagaidu noregulējuma pasākumiem.

Apgrūtinājumus, tiesības un aizliegumus attiecībā uz kustamu īpašumu, akcijām, daļām vai līdzdalības procentiem, pamatojoties uz tiesas nolēmumu, t. i., notariālu dokumentu vai privātu dokumentu ar legalizētu tā saturu, ieraksta reģistrā, kurā reģistrē kreditoru prasījumus, kam piemēro nodrošināšanu tiesā un pie notāra (Aizturējuma tiesību reģistrs) (*Upisnik založnih prava*), un kuru glabā Finanšu aģentūrā; minētais reģistrs ir unikāla ierakstīto apgrūtinājumu, tiesību vai aizliegumu datubāze, savukārt nekustamā īpašuma aizturējuma tiesību vai īpašumtiesību izmaiņu ierakstīšanu reģistrē, veicot ierakstus zemesgrāmatās.

2.2 Galvenie noteikumi.

Dodot rīkojumu par nodrošināšanu, piespiedu kārtā nosakot aizturējuma tiesības uz nekustamo īpašumu, tiesa pieņem nolēmumu par priekšlikumu nodrošināt naudas prasījumu, pamatojoties uz izpildu dokumentu, uz kura pamata dots rīkojums par naudas prasījumu. Nav īpašu prasību attiecībā uz rīkojuma došanu par nodrošināšanu, un tiesa, pamatojoties uz priekšlikumu, dod rīkojumu par nodrošināšanu, un, pamatojoties uz zemesgrāmatā ierakstītu nekustamo īpašumu, ieraksta nodrošinātā kreditora aizturējuma tiesības, kā arī norāda prasījuma izpildāmību. Ja nodrošinātais parādnieks nav ierakstīts zemesgrāmatā kā nekustamā īpašuma īpašnieks, nodrošinātais kreditors kopā ar priekšlikumu iesniedz dokumentu, kas ir piemērots nodrošinātā parādnieka īpašumtiesību ierakstīšanai.

Nodrošinātais kreditors un nodrošinātais parādnieks, lai iesniegtu nodrošinājumu par nodrošinātā kreditora naudas prasījumu, iegūstot aizturējuma tiesības uz konkrētiem nodrošinājuma priekšmetiem, pēc abpusējas vienošanās var prasīt, lai tiesa nodrošinātā kreditora labā dod rīkojumu un īsteno aizturējuma tiesību reģistrāciju uz nodrošinātā parādnieka nekustamo īpašumu, kustamo īpašumu, naudas prasījumu un citiem nodrošinātā parādnieka priekšmetiem un tiesībām, vai arī puses var panākt šādu vienošanos, to noformējot kā notariālu dokumentu vai privātu dokumentu, kurā iekļauts parādnieka paziņojums par piekrišanu tam, ka attiecībā uz dažiem viņa priekšmetiem var tikt noteiktas aizturējuma tiesības.

Parakstītajam tiesas ierakstam, t. i., notariālajam dokumentam vai privātajam dokumentam ar legalizētu tā saturu, ir arī tāds pats spēks kā tiesas izlīgumam pret personu, kura devusi piekrišanu tam, ka var tikt radītas tās priekšmetu vai tiesību aizturējuma tiesības, un, pamatojoties uz šiem dokumentiem, lai panāktu nodrošinātā prasījuma izpildi, var tieši ierosināt izpildi pret personu attiecībā uz priekšmetu, par kuru iegūtas aizturējuma tiesības, lai nodrošinātu prasījumu.

Puses var kopīgi prasīt, lai tiesa nosaka tiesas sēdi un tiesas sēdes protokolā ieraksta to vienošanos par dažu nodrošinātā parādnieka priekšmetu īpašumtiesību nodošanu nodrošinātajam kreditoram nolūkā nodrošināt nodrošinātā kreditora īpašo naudas prasījumu, vai lai tiesa šajā nolūkā nodod dažas no nodrošinātā parādnieka tiesībām nodrošinātajam kreditoram. Var nodrošināt arī nākotnes prasījumus. Šādu vienošanos var parakstīt kā notariālu dokumentu vai privātu dokumentu ar legalizētu tā saturu. Šādā vienošanās dokumentā vajadzētu iekļaut noteikumu par periodu līdz nodrošinātā prasījuma beigu termiņam un par to, kā šis termiņš tiks noteikts. Nodrošinātais parādnieks var arī būt persona, pret kuru nodrošinātajam kreditoram nav prasījuma, kas tiek nodrošināts, t. i., trešā persona, kura piekrit šāda veida prasījuma nodrošināšanai. Šādu vienošanos var attiecināt arī uz tādu prasījumu nodrošināšanu, kas nav naudas prasījumi, tomēr šādā gadījumā vienošanās dokumentā jābūt norādītai prasījuma finansiālajai vērtībai. Prasījumam vajadzētu būt

pārbaudīt vai pārbaudāmam. Vienošanās var papildināt ar nodrošinātā parādnieka paziņojumu par piekrišanu, kas ļauj nodrošinātajam kreditoram atbilstoši tiesas sēdes protokolam tieši pieprasīt izpildi pret parādnieku nodrošinājuma priekšmeta nodošanai pēc tam, kad ir beidzies nodrošinātā prasījuma termiņš. Protokols, kura ierakstīts šāds paziņojums, ir uzskatāms par izpildu dokumentu. Ja notiek zemesgrāmatā ierakstītu nekustamā īpašuma tiesību nodošana pēc vienošanās, attiecīgajā vienošanās dokumentā vajadzētu ietvert nodrošinātā parādnieka paziņojumu par piekrišanu tam, ka nodošanu var tieši ierakstīt zemesgrāmatā, pamatojoties uz vienošanos, un ka līdz ar ierakstu zemesgrāmatā tiesības uz nekustamo īpašumu tiek nodotas nodrošinātajam kreditoram, ar norādi, ka nodošana veikta nolūkā nodrošināt nodrošinātā kreditora īpašu prasījumu. Ja vien nav noteikts citādi, nodrošinātajam parādniekam ir atļauts turpināt izmantot priekšmetu, kura īpašumtiesības nodotas nodrošinātajam kreditoram, t. i., īstenot nodrošinātajam kreditoram nodotās tiesības, savukārt nodrošinātais kreditors ir tiesīgs pārdot tam nodoto īpašumu vai tiesības, kad ir beidzies viņa prasījuma termiņš, vai apgrūtināt nekustamo īpašumu ar ķīlu.

Rīkojumu par nodrošināšanu ar pagaidu pasākumiem var dot, lai nodrošinātu naudas prasījumus, kuru pamatā ir tiesas vai administratīvas struktūras lēmums, kam vēl nav juridiska spēka, pamatojoties uz tiesā vai administratīvajā struktūrā panāktu izlīgumu, ja tajā noteiktā prasījuma termiņš vēl nav beidzies, vai uz notariālu lēmumu vai notariālu dokumentu, ja tajā noteiktā prasījuma termiņš vēl nav beidzies. Pamatojoties uz minētajiem dokumentiem, tiesa dod rīkojumu par pagaidu pasākumu, ja nodrošinātais kreditors pierāda, ka ir iespējams risks, ka bez nodrošinājuma prasījuma izpilde būtu neiespējama vai ievērojami sarežģītāka. Risku uzskata par iespējamu, ja rīkojums par pagaidu pasākumu ir ierosināts, pamatojoties uz maksājuma rīkojumu vai izpildrakstu, kura pamatā ir publisks akts, kurš izdots atbilstoši publiskam dokumentam vai notāra legalizētam dokumentam, pārvedu vekselim vai čekam, un pret kuru savlaicīgi iesniegts iebildums; kriminālprocesā pasludinātu spriedumu par īpašumtiesību prasību, kuru iespējams pārskatīt tiesā; lēmumu, kas ir izpildāms ārvalstīs; spriedumu, kas pieņemts, pamatojoties uz uzņemšanu, un kas ir pārsūdzēts; izlīgumu, kas apstrīdēts, kā to paredz tiesību akti; notariālu lēmumu vai dokumentu, ja tajā paredzētā prasījuma termiņš vēl nav beidzies, un kas ir pārsūdzēts, kā to paredz tiesību akti. Tiesa noraida priekšlikumu veikt nodrošināšanu ar pagaidu pasākumu, t. i., atsaukt konkrētu pagaidu pasākumu un apturēt procesu, ja nodrošinātais parādnieks pierāda, ka ir iespējams, ka riska nav vai ka tas ir beidzies.

Nodrošināšanu ar pagaidu noregulējuma pasākumu var ierosināt pirms tiesas vai administratīvā procesa uzsākšanas vai tā laikā un pēc šo procesu izbeigšanas, līdz tiek īstenota izpilde. Priekšlikumā dot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu nodrošinātajam kreditoram ir jāizklāsta prasība, kurā viņam precīzi jānorāda prasījums, ko viņš vēlas nodrošināt, jānosaka viņa prasītā pasākuma veids un termiņš un — vajadzības gadījumā — nodrošināšanas līdzeklis, kuru izmanto pagaidu noregulējuma pasākuma piespiedu izpildei, kā arī nodrošinājuma priekšmets. Priekšlikumā jābūt norādītiem faktiem, ar kuriem ir pamatota prasība dot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu, un ietvertiem pierādījumiem, lai apstiprinātu minētos apgalvojumus. Nodrošinātajam kreditoram ir pienākums pievienot šādus pierādījumus priekšlikumam, ja tas ir iespējams. Rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu var dot, lai nodrošinātu nosacītus prasījumus, kuru termiņš nav beidzies, bet tas nav atļauts, ja nav izpildīti nosacījumi rīkojuma došanai par pagaidu pasākumu, ar kuru var sasniegt tādu pašu nodrošināšanas ietekmi. Rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu naudas prasījuma nodrošināšanai var dot, ja nodrošinātais kreditors pierāda, ka ir iespējama prasījuma pastāvēšana un ka pastāv risks, ka bez šāda pasākuma nodrošinātais parādnieks liegtu vai ievērojami sarežģītu prasījuma izpildi, atsavinot savu īpašumu, to slēpjot vai citādi atbrīvojoties no tā. Nodrošinātajam kreditoram nav jāpierāda risks, ja viņš pierāda, ka ir iespējams, ka ierosinātais pasākums radītu nodrošinātajam parādniekam tikai nenozīmīgus zaudējumus, un risku uzskata par pierādītu, ja prasījums ir jāizpilda ārvalstīs. Lai nodrošinātu prasījumu, kas nav naudas prasījums, rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu var dot, ja nodrošinātais kreditors pierāda, ka ir iespējama viņa prasījuma pastāvēšana un ka pastāv risks, ka bez šāda pasākuma nodrošinātais parādnieks liegtu vai ievērojami sarežģītu prasījuma izpildi, jo īpaši mainot pašreizējo situāciju, vai ja viņš pierāda, ka pasākums, iespējams, ir vajadzīgs, lai novērstu vardarbību vai nelabojama kaitējuma rašanos. Turklāt nodrošinātajam kreditoram nav jāpierāda risks, ja viņš pierāda, ka ir iespējams, ka ierosinātais pasākums radītu nodrošinātajam parādniekam tikai nenozīmīgus zaudējumus, un risku uzskata par pierādītu, ja prasījums ir jāizpilda ārvalstīs. Tiesa var dot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu pēc kreditora priekšlikuma, pat ja viņš nav pierādījis prasījuma pastāvēšanas un riska iespējamību, ar nosacījumu, ka viņš iepriekš tiesas noteiktā termiņā ir iesniedzis nodrošinājumu par zaudējumiem, ko nodrošinātajam parādniekam varētu radīt rīkojums par pagaidu noregulējuma pasākumu un pasākuma īstenošana. Ja nodrošinātais kreditors nesamaksā nodrošinājumu noteiktajā termiņā, tiesa noraida nodrošināšanas priekšlikumu. Ņemot vērā lietas apstākļus, tiesa vajadzības gadījumā var dot rīkojumu par vairākiem pagaidu noregulējuma pasākumiem; ja konkrētajā lietā ir iespējams dot rīkojumu par vairākiem pagaidu noregulējuma pasākumiem, tiesa dod rīkojumu par to pagaidu noregulējuma pasākumu, kas ir vispiemērotākais nodrošinājuma mērķa sasniegšanai (ja visi šādi pasākumi ir vienlīdz piemēroti, tiesa dod rīkojumu par to pasākumu, kas ir vismazāk apgrūtināošs nodrošinātajam parādniekam).

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Nodrošinājuma pasākumus un pagaidu noregulējuma pasākumus var attiecināt uz jebkuru nodrošinātajam parādniekam piederošu mantu vai tiesībām, piemēram, nekustamo īpašumu, kustamo īpašumu, naudas prasījumiem, pensijām, invaliditātes pabalstiem, naudas noguldījumiem bankas kontos vai krājkontos un citām īpašumtiesībām, ciktāl tās saskaņā ar tiesību aktiem nav izslēgtas no izpildes vai ja nav juridiska ierobežojuma attiecībā uz izpildes piemērošanu šādiem priekšmetiem (piemēram, priekšmetiem, kas nav apritē, lauksaimniecības zemes gabaliem un lauksaimnieku saimniecības ēkām, ciktāl tās vajadzīgas tuvāko ģimenes locekļu iztikai un citu tādu personu iztikai, kuras ir jāatbalsta saskaņā ar likumu, utt.).

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Nekustamā īpašuma nodrošināšanu, nosakot aizturējuma tiesības (brīvprātīgi vai piespiedu kārtā, tiesā vai pie notāra), veic, ierakstot aizturējuma tiesības zemesgrāmatā, kurā ierakstīts nekustamais īpašums.

Ja tiesā vai pie notāra veic nodrošināšanu, kas saistīta ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu, nodrošinātais kreditors kļūst par priekšmeta vai tiesību īpašnieku, kad tiek izdarīts ieraksts tiesību aktos noteiktajās publiskajās grāmatās vai reģistros. Lai iesniegtu nodrošinājumu par nodrošinātā kreditora naudas prasījumu, iegūstot aizturējuma tiesības uz konkrētiem nodrošinājuma priekšmetiem, nodrošinātais kreditors un nodrošinātais parādnieks pēc abpusējas vienošanās var prasīt, lai tiesa nodrošinātā kreditora labā dod rīkojumu īstenot un īsteno šādas darbības:

- 1) reģistrē aizturējuma tiesības uz nodrošinātā parādnieka nekustamo īpašumu;
- 2) nodod zemesgrāmatu tiesai pušu savstarpēju vienošanos par aizturējuma tiesību noteikšanu uz zemesgrāmatās neierakstīto nekustamo īpašumu;
- 3) ieraksta aizturējuma tiesības uz nodrošinātā parādnieka kustamo īpašumu;
- 4) ieraksta aizturējuma tiesības uz nodrošinātā parādnieka naudas prasījumu;
- 5) ieraksta aizturējuma tiesības uz nodrošinātā parādnieka ienākumu daļu, pamatojoties uz darba līgumu vai pakalpojumu;
- 6) ieraksta aizturējuma tiesības uz pensijas, invaliditātes pabalsta vai zaudētu ienākumu kompensācijas daļu;
- 7) ieraksta aizturējuma tiesības uz nodrošinātā parādnieka prasījumu pret bankas kontu vai krājgrāmatiņu;
- 8) ieraksta aizturējuma tiesības uz prasījumu nodot vai piegādāt kustamo īpašumu vai nodot nekustamo īpašumu;
- 9) ieraksta aizturējuma tiesības uz citām īpašumtiesībām vai lietu tiesībām;
- 10) ieraksta aizturējuma tiesības uz akciju apliecībām un citiem vērtspapīriem un to nodošanu glabāšanai;
- 11) ieraksta aizturējuma tiesības uz akcijām, par kurām nav izdotas akciju apliecības, un daļām un līdzdalības procentiem uzņēmumos;

12) ieraksta vērtspapīrus, ko glabā depozitārsabiedrībā (*Depozitno društvo*).

Nodrošināšana ar pagaidu izpildi — lai iesniegtu nodrošinājumu par nefinansiālu izpildi, ko nevar nodrošināt ar nosacītu reģistrāciju publiskā grāmatā, tiesa, pamatojoties uz spriedumu, kas pieņemts civiltiesvedībā, var dot rīkojumu par pagaidu izpildi.

Nodrošināšana ar pagaidu pasākumiem — tiesa var dot rīkojumu par šādiem pagaidu pasākumiem:

- 1) aizturējuma tiesību reģistrācija uz nodrošinātā parādnieka nekustamo īpašumu vai tiesībām, kas ierakstītas attiecībā uz nekustamo īpašumu;
- 2) pušu savstarpējas vienošanās par aizturējuma tiesību noteikšanu uz zemesgrāmatās neierakstīto nekustamo īpašumu nodošana zemesgrāmatu tiesai;
- 3) aizturējuma tiesību uz nodrošinātā parādnieka kustamo īpašumu ierakstīšana;
- 4) aizturējuma tiesību uz nodrošinātā parādnieka naudas prasījumu ierakstīšana;
- 5) aizturējuma tiesību uz nodrošinātā parādnieka ienākumu daļu ierakstīšana, pamatojoties uz darba līgumu vai pakalpojumu;
- 6) aizturējuma tiesību uz pensijas, invaliditātes pabalsta vai zaudētu ienākumu kompensācijas daļu ierakstīšana;
- 7) aizturējuma tiesību uz nodrošinātā parādnieka prasījumu pret bankas kontu vai krājgrāmatīgu ierakstīšana;
- 8) aizturējuma tiesību uz prasījumu nodot vai piegādāt kustamo īpašumu vai nodot nekustamo īpašumu ierakstīšana;
- 9) aizturējuma tiesību uz citām īpašumtiesībām vai lietu tiesībām ierakstīšana;
- 10) aizturējuma tiesību uz akciju apliecībām un citiem vērtspapīriem un to nodošanas glabāšanai ierakstīšana;
- 11) aizturējuma tiesību uz akcijām, par kurām nav izdots akciju apliecības, un daļām un līdzdalības procentiem uzņēmumos ierakstīšana;
- 12) ieraksta vērtspapīrus, ko glabā depozitārsabiedrībā (*Depozitno društvo*);

13) bankas aizliegums izmaksāt no nodrošinātā parādnieka vai trešās personas konta tādu summu, par kuru izdots rīkojums piemērot pagaidu pasākumu. Nodrošinātais kreditors var iegūt aizturējuma tiesības uz nodrošinājuma priekšmetu, pamatojoties uz pagaidu pasākumu. Ja ir dots rīkojums par maksājuma aizliegumu par nodrošinātā parādnieka naudas summu, kas tiek turēta bankā, attiecīgo summu nevar pārskaitīt no konta uz aizlieguma darbības laiku, izņemot lai samaksātu nodrošināto prasījumu.

Pagaidu noregulējuma pasākumi

- Lai nodrošinātu naudas prasījumu, var dot rīkojumu veikt jebkādu pasākumu, ar kuru var sasniegt šo mērķi, proti:

- 1) aizliegt nodrošinātajam parādniekam atsavināt vai apgrūtināt kustamo īpašumu, konfiscēt šos priekšmetus un nodot tos nodrošinātajam kreditoram vai trešai personai glabāšanai;
- 2) konfiscēt un nodot skaidru naudu, vērtspapīrus un tamlīdzīgus instrumentus glabāšanā tiesai vai notāram;
- 3) aizliegt nodrošinātajam parādniekam atsavināt vai apgrūtināt nekustamo īpašumu vai lietu tiesības, kas reģistrētas uz nekustamo īpašumu uz viņa vārda, paziņojumu par šādu aizliegumu ierakstot zemesgrāmatā;
- 4) aizliegt nodrošinātā parādnieka parādniekam brīvprātīgi izpildīt viņa saistības pret nodrošināto parādnieku un aizliegt nodrošinātajam parādniekam pieņemt šādu saistību izpildi, t. i., viņa prasījumu izpildi;
- 5) dot bankai rīkojumu atteikt maksājuma veikšanu no nodrošinātā parādnieka konta nodrošinātajam parādniekam vai trešai personai pēc parādnieka pieprasījuma par summu, attiecībā uz kuru dots rīkojums par pagaidu noregulējuma pasākumu.

- Lai nodrošinātu prasījumu, kas nav naudas prasījums, var dot rīkojumu veikt jebkādu pasākumu, ar kuru var sasniegt šādas nodrošināšanas mērķi, proti:

- 1) aizliegt tā kustamā īpašuma atsavināšanu un apgrūtināšanu, pret kuru vērstas prasījums, kā arī tā konfiskāciju un nodošanu nodrošinātajam kreditoram vai trešai personai glabāšanai;
- 2) aizliegt atsavināt un apgrūtināt akcijas, daļas vai līdzdalības procentus, pret kuriem vērstas prasījums, paziņojumu par aizliegumu ierakstot akciju reģistrā un — vajadzības gadījumā — tiesas sēdes protokolā; aizliegt izmantot vai īstenot tiesības, pamatojoties uz šādām akcijām vai kapitāla akcijām, nodot akcijas, daļas vai līdzdalības procentus trešai personai pārvaldībai, izveidot pagaidu valdi uzņēmumā;
- 3) aizliegt atsavināt un apgrūtināt citas tiesības, pret kurām vērstas prasījums, un nodot šādu tiesību pārvaldību trešai personai;
- 4) aizliegt atsavināt un apgrūtināt nekustamo īpašumu, pret kuru vērstas prasījums, vai lietu tiesības, kas reģistrētas uz nekustamo īpašumu, pret kuru vērstas prasījums, paziņojumu par aizliegumu ierakstot zemesgrāmatā; konfiscēt nekustamo īpašumu un nodot to nodrošinātajam kreditoram vai trešai personai glabāšanai;
- 5) aizliegt nodrošinātā parādnieka parādniekam nodot nodrošinātajam parādniekam priekšmetu, nodot tiesības vai izpildīt jebkādu citu nefinansiālu saistību, pret kuru vērstas prasījums;
- 6) aizliegt nodrošinātajam parādniekam veikt jebkuras darbības, kas var radīt zaudējumus nodrošinātajam kreditoram, un aizliegt jebkādas to priekšmetu pārveidojumus, pret kuriem vērstas prasījums;
- 7) dot nodrošinātajam parādniekam rīkojumu veikt konkrētas darbības, kas vajadzīgas, lai saglabātu kustamo vai nekustamo īpašumu vai priekšmetu pašreizējo stāvokli;
- 8) atļaut nodrošinātajam kreditoram līdz lietas iztiesāšanai paturēt nodrošinātā parādnieka priekšmetus, kuri glabājas pie viņa un uz kuriem attiecas prasījums;
- 9) atļaut nodrošinātajam kreditoram veikt konkrētas darbības vai iegūt konkrētus priekšmetus individuāli vai uz pilnvaras pamata, jo īpaši lai atjaunotu iepriekšēju situāciju;
- 10) tsaicīgi atjaunot darbinieku darbā; samaksāt kompensāciju darba strīda laikā, ja tas ir vajadzīgs darbinieka iztikai un to personu iztikai, kuras darbiniekam saskaņā ar tiesību aktiem ir pienākums atbalstīt.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Nodrošināšana tiesā un pie notāra ar aizturējuma tiesībām vai priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu parasti ir spēkā līdz procedūras galīgai noslēgšanai.

Nolēmumā, kurā dod rīkojumu par pagaidu pasākumu, jābūt norādītai nodrošinātā prasījuma vērtībai, ieskaitot procentus un izdevumus, pasākumam, ko izmanto prasījuma nodrošināšanai, un termiņam, uz kādu tiek dots rīkojums. Termiņš, uz kādu tiek dots rīkojums par pagaidu pasākumu, nevar būt ilgāks par 15 dienām no brīža, kad ir izpildīti izpildes nosacījumi. Ja šis termiņš beidzas, pirms lēmums, uz kura pamata dots rīkojums par pagaidu pasākumu, kļūst izpildāms, tiesa pēc nodrošinātā kreditora priekšlikuma, kas iesniegts tiesai, pirms beidzies termiņš, uz kādu dots rīkojums par pagaidu pasākumu, pagarina šo termiņu ar nosacījumu, ka nav mainījušies nosacījumi, atbilstoši kuriem dots rīkojums par pasākumu.

Nolēmumā, ar kuru tiek dots rīkojums par pagaidu noregulējuma pasākumu, nosaka arī pasākuma termiņu, un, ja rīkojums par pasākumu dots pirms prasības iesniegšanas vai kāda cita procesa uzsākšanas, nolēmumā nosaka arī termiņu, kurā nodrošinātajam kreditoram jāceļ prasība, t. i., jāiesniedz priekšlikums uzsākt citu procesu, lai pamatotu pasākumu. Pēc nodrošinātā kreditora priekšlikuma tiesa pagarina pagaidu noregulējuma pasākuma termiņu, ja vien nav mainījušies nosacījumi, atbilstoši kuriem dots rīkojums par pasākumu.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Var iesniegt apelāciju pret pirmajā instancē pieņemtu nolēmumu astoņu dienu laikā no pirmās instances nolēmuma izsniegšanas, ja vien OZ nav paredzēts citādi. Parasti apelācija neatliek nolēmuma izpildāmību. Apelācijas lietu izspriež apelācijas tiesa.

Apelāciju pret nolēmumu, kas pieņemts par priekšlikumu izdot pagaidu noregulējuma pasākumu, nosūta pretējai pusei atbildes sniegšanai, un apelācijas tiesa pieņem nolēmumu par apelāciju 30 dienu laikā no tās saņemšanas.

Tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret notariālu dokumentu vai privātu dokumentu ar legalizētu tā saturu nav pieejami, tomēr parādnieks var iesniegt iebildumus pret nodrošinājumu pie notāra īpašā tiesvedībā, kurā viņš apstrīd vienošanās. Trešās personas var iesniegt iebildumus pret nodrošināšanu pie notāra tiesas procesā saskaņā ar noteikumiem, ko piemēro attiecībā uz iebildumiem pret nodrošināšanu tiesā.

Pārskatīšana tiesā ir atļauta nodrošināšanas procesā tikai tad, ja otrajā instancē pasludinātais spriedums ir atkarīgs no būtiska vai procesuāla jautājuma risinājuma, kas ir svarīgs, lai nodrošinātu tiesību aktu vienveidīgu piemērošanu un visu pušu vienlīdzību to piemērošanā saskaņā ar tiesvedības noteikumiem. Lietas pārskatīšana nav atļauta, un iepriekšēja statusa atjaunošana ir atļauta tikai, pamatojoties uz apelācijas vai iebildumu iesniegšanas termiņa nokavējumu.

Lapa atjaunināta: 25/09/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Itālija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Itālijas tiesību sistēmā ir paredzēti pagaidu pasākumi, kas pēc būtības var būt arī apsteidzoši un kas principā ir piesardzības pasākumi. Pagaidu pasākumus var veikt pirms prasības celšanas tiesā (*ante causam* pasākumi) vai tās izskatīšanas laikā. Šādus pasākumus var arī pieprasīt, iesniedzot prasības pieteikumu. Vispārējie noteikumi, kuri regulē pagaidu pasākumus, ir izklāstīti Civilprocesa kodeksa 669. *bis* un turpmākos pantos. Ir dažādu veidu pagaidu pasākumi: a) aizsargājoši pasākumi, kuri paredzēti esošā stāvokļa saglabāšanai tiesvedības laikā vai īpašuma aizsardzībai. Aizsargājošs arests ir šīs kategorijas pasākumu piemērs. Pēc būtības aizsargājošo pagaidu pasākumu mērķis ir panākt, ka tiesvedības ilguma dēļ pēc kāda laika saņemtais izpildu dokuments nekļūst bezjēdzīgs, jo, piemēram, prasītāis īpašums ir gājis zudumā vai ir iznīcināts; b) apsteidzoši pasākumi paredz galīgā rīkojuma sekas, pirms ir zināms tiesvedības iznākums. Tāpēc apsteidzošo pagaidu pasākumu mērķis ir nodrošināt, ka tiesīgās personas prasība tiek apmierināta, jo pretējā gadījumā tai varētu tikt nodarīts kaitējums, kuru vairs nevarētu kompensēt.

Pagaidu pasākumi parasti ir konkrēti un arī norādīti speciālajos tiesību aktos, piemēram, saistībā ar ūdienes tiesībām, uzturlīdzekļiem, patentiem utt. Tomēr ir arī iespējams pieprasīt īpašus pagaidu pasākumus, ko sauc par steidzamajiem pasākumiem un uz kuriem attiecas Civilprocesa kodeksa 700. pants. Šīs noteikums nodrošina, ka tās personas, kam ir pamatotas bažas, ka viņu tiesību ievērošanas panākšanai parastajā veidā vajadzīgais laiks varētu radīt nenovēršamu un neatgriezenisku kaitējumu, var pieprasīt, lai tiesa īstenotu steidzamus pasākumus, kas atbilstoši apstākļiem varētu šķīst efektīvāki provizorisksai lēmuma izpildes pēc būtības nodrošināšanai.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

Lai tiktu noteikts pagaidu pasākums, ir jābūt izpildītiem diviem priekšnosacījumiem:

- A) *periculum in mora*, t. i., ir pamatotas bažas, ka tikmēr, kamēr tiek gaidīts spriedums pēc būtības, tiesībām, ko aizsargā ar pagaidu pasākumiem, varētu tikt nodarīts neatgriezenisks kaitējums;
- B) *fumus boni juris*, t. i., prasības ticams pamatojums.

2.1 Procesuālā kārtība.

Procesuālie noteikumi ir izklāstīti Civilprocesa kodeksa 669. *bis* un turpmākos pantos. Prasības pieteikumu iesniedz kompetentās tiesas lietveža birojā. Pirms tiek sākts galvenais process, pieteikumu iesniedz izskatīšanas attiecīgajā tiesā. Ja galvenais process nav noslēgts, prasību iesniedz tiesā, kas skata attiecīgo lietu. Uzklautot puses un izlaižot sacīkstes procesam nebūtiskas formalitātes, tiesa pēc saviem ieskatiem izskata prasības, kas vajadzīgas pieprasītā pasākuma nolīkos, pirms tā ar rīkojumu apstiprina vai noraida lūgumu. Ja pretējās puses uzaicināšana uz tiesu varētu apdraudēt pasākuma izpildi, tiesa var pieņemt argumentētu lēmumu rīkojuma formā, kurā attiecīgā gadījumā iekļauj apkopotu informāciju. Šādos gadījumos tajā pašā rīkojumā tiesa nosaka datumu pušu uzklautīšanai (ne vairāk kā 15 dienas) un obligātu laikposmu (ne vairāk kā astoņas dienas), kura laikā jāpaziņo par pieteikumu un rīkojumu. Tiesas sēdes laikā tiesa ar rīkojumu var apstiprināt, grozīt vai atsaukt sākotnējā rīkojumā noteiktos pasākumus.

Tiesa var pabeigt tiesvedību, lūgumu noraidot, apmierinot daļēji vai pilnībā. Ja lūgums, kas iesniegts pirms galvenā procesa sākšanas, tiek apmierināts, attiecīgā rīkojumā arī jānosaka obligāts laikposms (ne vairāk kā 60 dienas) galvenā procesa sākšanai, tomēr šis noteikums neattiecas uz apsteidzošajiem un steidzamajiem pasākumiem, kā noteikts Civilprocesa kodeksa 700. pantā.

2.2 Galvenie noteikumi.

Lai tiktu noteikts pagaidu pasākums, ir jābūt izpildītiem diviem iepriekš minētajiem priekšnosacījumiem — *periculum in mora* un *fumus boni juris*.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

Šādi pasākumi pēc būtības ir pagaidu pasākumi, kas tiek piemēroti, kamēr tiek gaidīts spriedums galvenajā procesā. Taču, lai arī tā vienmēr notiek, nosakot aizsardzības pasākumus, kuru gadījumā nepieciešams, lai būtu ierosināts process galvenajā strīdā, tas tikai daļēji atbilst patiesībai sagatavošanās pasākumu gadījumā, kas paliek spēkā neatkarīgi no tā, vai notiek tiesvedība, lai arī tiem nav tāds pats juridiskais spēks kā galīgajam spriedumam, ar ko tiek noregulēti strīdus jautājumi.

Pagaidu pasākumu saturs ir atkarīgs no to draudu veida, kurus ar tiem cenšas novērst. Piemēram, ieturējumi attiecas uz parādnieka līdzekļiem. Savukārt rīkojums pieņemt atpakaļ darbā nepamatoti atlaistu darbinieku ir pienākums veikt darbību.

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Atbilstoši mērķim pasākumus var piemērot attiecībā uz kustamo vai nekustamo īpašumu, kā arī attiecībā uz intelektuālo īpašumu un ar autortiesībām aizsargātiem darbiem.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Aizsargpasākumi ir paredzēti, lai saglabātu tiesisko un faktisko situāciju, kāda pastāv pieteikuma iesniegšanas brīdī, lai nodrošinātu, ka laikā, kamēr tiek risināta pamata prasība, netiek aizskartas patērētāja tiesības. Savukārt sagatavošanas pasākumi ir paredzēti, lai sagaidītu galvenā procesa galīgā sprieduma iedarbību.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Pagaidu pasākumi paliek spēkā, līdz galvenajā procesā ir pieņemts spriedums, ar ko tiek aizstāti pagaidu pasākumi. Aizsargpasākumi, kuriem nepieciešama galveno procesu uzsākšana (piem., likumiskas ieturēšanas atļauja saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 670. pantu vai aizsardzības ieturējumu atļauja saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 671. pantu), zaudē spēku arī tad, ja galvenais process netiek uzsākts vai turpināts likumā paredzētajā vai tiesas noteiktajā termiņā, vai arī ja nav iesniegts tiesas noteiktais nodrošinājums. Sagatavošanās pasākumi, tostarp nestandarta pasākumi (tādi, kuru saturu saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 700. pantu nosaka nevis likums, bet gan tiesa), pat ja tos nevar ietvert galīgajā spriedumā, saglabā spēku, pat ja netiek uzsākts galvenais process vai arī tas tiek uzsākts, bet pēc tam tiek atsaukts.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Lēmumus par pagaidu pasākumiem, ar kuriem pieteikums tiek atzīts vai noraidīts, var pārsūdzēt (669. *terdecies* pants), pamatojoties uz to, ka tie ir nepilnīgi, vai iesniedzot apelācijas tiesā papildinformāciju par apstākļiem un pamatojumu, kas netika ietverts sākotnējā pieteikumā.

Saistītās saites

- ▶ [Itālijas Konstitūcija](#) (EN)
- ▶ https://www.senato.it/sites/default/files/media-documents/COST_INGLESE.pdf
- ▶ [Itālijas tiesību akti un kodeksi](#) (IT)
- ▶ <https://www.normattiva.it/?language=en>
- ▶ [Itālijas Civilprocesa kodekss](#) (IT)
- ▶ <http://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2015/01/02/codice-di-procedura-civile>
- ▶ [Administratīvās tiesvedības kodekss](#) (EN)
- ▶ https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/mzk3/~edisp/nsiga_4276977.pdf
- ▶ [Code de justice administrative](#) (FR)
- ▶ https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/njiz/~edisp/nsiga_4506451.pdf
- ▶ [Italienische Verwaltungsprozessordnung](#) (DE)
- ▶ https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/nda5/~edisp/nsiga_4289867.pdf
- ▶ [Itālijas tiesu sistēma](#) (EN)
- ▶ https://www.csm.it/web/csm-international-corner/consiglio-superiore-della-magistratura/sistema-giudiziario-italiano?show=true&title=&show_bcrumb=
- ▶ Nodokļu procesuālais kodekss (IT)
- ▶ <http://def.finanze.it/DocTribFrontend/getAttoNormativoDetail.do?id=%7bE71-D37B-4722-AA36-116B5BCB2232%7d>
- ▶ [Tieslietu ministrija](#) (IT)
- ▶ <https://www.giustizia.it/giustizia>

Lapa atjaunināta: 20/12/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Kipra

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

A. Katra tiesa, īstenojot savu civiltiesisko jurisdikciju, var pieņemt (pagaidu, pastāvīgu vai obligātu) izpildrakstu vai iecelt administratoru kreditoru aizsardzībai visos gadījumos, kad tas tiesai šķiet pamatoti un piemēroti, pat ja kompensācija vai citi tiesību aizsardzības līdzekļi netiek prasīti vai piešķirti. Pagaidu izpildrakstu pieņem vienīgi tad, ja tiesa ir pārliecināta, ka pastāv nopietns atklātā sēdē izskatāms jautājums, ka prasītājam varētu būt tiesības uz tiesiskās aizsardzības līdzekli un ka pagaidu izpildraksta nepieņemšanas gadījumā būs grūti vai neiespējami vēlāk panākt pilnīgu taisnīgumu (32. panta 1. punkts 1960. gada Tiesu likumā Nr. 14 (grozītā versija)).

B. Tiesa jebkurā tajā ierosinātā civilprocesa brīdī var pieņemt izpildrakstu par sekvestrāciju, saglabāšanu, aizgādību, pārdošanu, aizturēšanu vai tāda īpašuma pārbaudi, kas ir prasības priekšmets, vai arī pieņemt izpildrakstu, lai novērstu zaudējumus, kaitējumu vai nelabvēlīgu ietekmi, kas tā nepieņemšanas gadījumā personai vai īpašumam rastos pirms galīgā sprieduma pasludināšanas lietā, kura skar šo personu vai īpašumu, vai kamēr tiesas spriedums nav izpildīts (Civilprocesa likuma 6. nodaļas 4. panta 1. punkts). Šajā noteikumā atļautā izpildraksta mērķis ir procesa laikā vai līdz sprieduma izpildīšanai aizsargāt (pieņemot konkrētus izpildrakstus, kas minēti iepriekš) īpašumu, kas ir prasības priekšmets.

C. Katra tiesa, kas izskata civilprocesi par parādiem vai zaudējumu atlīdzināšanu, jebkurā brīdī pēc prasības iesniegšanas var pieņemt rīkojumu, kurā atbildētājam neļauj atsavināt tādu uz viņa/viņas vārda reģistrētu vai kā viņa īpašumu reģistrējamu nekustamā īpašuma daļu, kas pēc tiesas ieskaatēm ir pietiekama, lai apmierinātu prasītāja prasību un segtu procesa izmaksas. Izpildrakstu pieņem vienīgi tad, ja tiesa uzskata, ka prasītāja prasība ir pietiekami pamatota un ka pēc īpašuma pārdošanas vai nodošanas trešai personai prasītājs nevarētu panākt tāda tiesas sprieduma izpildi, kāds, iespējams, tiks pieņemts (6. nodaļas 5. panta 1. un 2. punkts). Šo pantu piemēro prasībām par parādiem vai zaudējumu atlīdzināšanu, un tajā atļauts pieņemt izpildrakstus par tādu nekustamo īpašumu, kas reģistrēts uz atbildētāja vārda vai ko atbildētājam ir tiesības reģistrēt kā savu īpašumu. Tā mērķis ir iesaldēt nekustamo īpašumu līdz brīdim, kad tiek pieņemts spriedums prasītāja labā.

Tiesas pilnvaras, kas izklāstītas A. punktā, nepārprotami ir plašākas par B. un C. punktā aprakstītajām un definē vispārīgus tiesu jurisdikcijas nosacījumus ierobežojošu pagaidu izpildrakstu pieņemšanai. Savukārt B. un C. punktā ir norādīti īpaši izpildrakstu veidi, ko tiesas var pieņemt.

Atbilstīgi Augstākās tiesas judikatūrai A. punktā minētās vispārīgās pilnvaras (Tiesu likuma 32. pants) ir plašas un sniedz iespēju pieņemt pagaidu izpildrakstu attiecībā uz īpašumu, kas nav pamatlietas priekšmets. Atbilstīgi judikatūrai Kipras tiesas saskaņā ar Tiesu likuma 32. pantu ir pilnvarotas piemērot pagaidu *Mareva* izpildrakstus [izpildraksti par tādu aktīvu (naudas vai kustamo aktīvu) iesaldēšanu, kas ir tiesas jurisdikcijā, lai novērstu to pārvietošanu ārpus jurisdikcijas vai iztērēšanu].

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Pagaidu izpildraksta pieteikumus var iesniegt jebkurā notiekošā civilprocesa posmā. Pieteikuma iesniegšanas procedūra ir reglamentēta Civilprocesa procesuālajos noteikumos. Tiesai būtu jāņem vērā prasītāja jebkāda kavēšanās attiecībā uz pagaidu pasākumu pieprasīšanu.

Atbilstīgi Kipras tiesību aktiem ir iespējams pieņemt pagaidu izpildrakstu, par to nepaziņojot otrai pusei (*ex parte*, skatīt Civilprocesa likuma 6. nodaļas 9. pantu). Šādas procedūras ir izņēmuma pasākums, un tādā gadījumā lietas steidzamība ir procesuāls nosacījums, lai varētu tikt izmantota tiesas rīcības brīvība bez otras puses uzklaušanās. Tiesas šo principu piemēro ļoti stingri. Ja prasītājs neatklāj būtiskus faktus, tas nopietni ietekmē arī vienpusēju (*ex parte*) pieteikumu pagaidu izpildraksta pieņemšanai.

Vienpusēji pieņemts pagaidu izpildraksts stājas spēkā tūlīt pēc tā nodošanas atbildētājam, taču uzreiz pēc nodošanas to var iesniegt atpakaļ tiesā, lai atbildētājs varētu paziņot, vai viņam/viņai ir iebildumi pret tā pieņemšanu. Arī jebkura trešā persona, ko tieši skar izpildraksts, var pieprasīt, lai tiesa uzklausa viņa/viņas viedokli par lietu. Ja atbildētājs pret izpildrakstu iebilst, tiesa sarīko uzklaušanos, kurā izlemj, vai izpildraksts paliek spēkā vai arī ir jāatceļ vai jāmaina. Noraidījuma gadījumā prasītājam ir tiesības vērsties tiesā vēlreiz, ja ir mainījušies lietas būtiskie apstākļi. Jānorāda arī tas, ka visās lietās, kurās pagaidu izpildrakstu pieņem, pamatojoties uz vienpusēju (*ex parte*) pieteikumu, tiesa, ievērojot konkrētu tiesību normu, liek prasītājam iemaksāt drošības naudu tiesas noteiktā apmērā, lai garantētu jebkādu iespējamo atbildētāja zaudējumu segšanu. Atbilstīgi judikatūrai tiesai ir pilnvaras pieņemt izpildrakstu vienīgi tad, ja prasītājs pats/pati iemaksā drošības naudu.

Protams, pagaidu izpildrakstu var pieņemt arī pamatojoties uz pieteikumu ar paziņojumu (t. i., otrai pusei par to tiek paziņots). Taču tādā gadījumā tiesa neņem vērā lietas steidzamību.

2.2 Galvenie noteikumi.

Par to, vai pieņemt ierobežojošu pagaidu izpildrakstu, tiesa var lemt pēc saviem ieskatiem. Lai tiesa varētu izmantot savu rīcības brīvību un, izvērtējot iesaistītās intereses, izlemt, vai pieņemt prasīto izpildrakstu, jābūt izpildītiem trim galvenajiem nosacījumiem:

uzklausāmā lieta ir nopietna (pietiek ar to, ka tiek atklāts apstrīdams un ar lietu saistīts pieņēmums);

pastāv labvēlīga iznākuma iespējamība (acīmredzama veiksmīga iznākuma varbūtība / acīmredzams pieņēmums, ka prasītājam ir tiesības uz tiesiskās aizsardzības līdzekli);

izpildraksta nepieņemšanas gadījumā vēlāk būs grūti vai neiespējami panākt pilnīgu taisnīgumu (vai zaudējumu atlīdzības piešķiršana prasītājam pēdējā posmā nebūs pietiekama, lai īstenotu viņa/viņas tiesības).

Kā norādīts iepriekš, lēmums par to, vai pieņemt pagaidu izpildrakstu, ir pilnīgi tiesas ziņā. Turklāt tas, ka minētie trīs nosacījumi ir izpildīti, uzreiz nenozīmē, ka izpildraksts tiks pieņemts. Tiek sasaukta tiesa, lai izvērtētu, vai, ņemot vērā visus faktus un apstākļus, izpildraksta piemērošana ir pamatota un piemērota.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Judikatūra liecina, ka aktīvu veids/tips neierobežo tiesas izmantotās pilnvaras. Tomēr aktīvu veids var būt būtisks faktors, ko tiesa ņem vērā, izvērtējot iesaistītās intereses, kad tā izmanto savu rīcības brīvību attiecībā uz izpildraksta pieņemšanu. Risku zaudēt naudu no bankas konta prasītājam ir vieglāk pierādīt nekā nekustamā īpašuma atsavināšanas risku.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Ja tiek pieņemts izpildraksts, jebkurai pusei, uz kuru izpildraksts attiecas, ir juridisks pienākums to ievērot. Izpildraksta neievērošana ir uzskatāma par necieņu pret tiesu un tiesību aktos ir atzīta par sodāmu. Turklāt jebkura persona, kas mudina uz tiesas pieņemtā izpildraksta nepildīšanu vai to veicina, var tikt atzīta par vainīgu necieņas izrādīšanā pret tiesu (42. pants 1960. gada Tiesu likumā Nr. 14 (grozītā versija)).

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Tiesas pieņemtajā izpildrakstā ir iekļauts īpašs punkts, kurā noteikts, cik ilgi izpildraksts ir spēkā. Parasti izpildraksts saglabā spēku līdz galīgā sprieduma pieņemšanai pamatlietā vai līdz tas tiek atcelts vai mainīts ar turpmāku tiesas izpildrakstu. Pasludinot galīgo spriedumu pamatlietā, tiesa, lai veicinātu sprieduma izpildi, var tajā iekļaut īpašu punktu, kurā noteikts, ka izpildraksts ir spēkā noteiktu laikposmu pēc sprieduma pasludināšanas.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Tiesas spriedumu, ar ko pieņem izpildrakstu, var pārsūdzēt Augstākajā tiesā. Pārsūdzēt var arī tādu tiesas spriedumu, kurā pagaidu izpildraksta pieteikums ir noraidīts.

Augstākajai tiesai ir plašas lietas iztiesāšanas pilnvaras. Tā var pieņemt pirmās instances tiesas noraidītu izpildrakstu un var arī atcelt vai mainīt zemākās tiesas pieņemtu izpildrakstu. Tomēr jānorāda, ka pārsūdzības process nav uzskatāms par lietas jaunu izskatīšanu. Pirmās instances tiesas spriedums netiek atcelts tikai tāpēc, ka Augstākā tiesa savu rīcības brīvību būtu izmantojusi citādi. Augstākā tiesa iejauksies vienīgi tad, ja nolems, ka pirmās instances tiesa savu rīcības brīvību izmantoja *kļūdaini*.

Lapa atjaunināta: 01/08/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Latvija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Latvijas Republikas nacionālajos tiesību aktos paredzētie pagaidu un nodrošināšanas pasākumi ir prasības vai iespējamās prasības nodrošināšana, intelektuālā īpašuma strīdos - pagaidu aizsardzības līdzekļu noteikšana, un pierādījumu nodrošināšana. Visus šos minētos pasākumus var noteikt tikai tiesa pēc ieinteresētās puses lūguma. Kārtība, kādā šos līdzekļus piemēro, noteikta Civilprocesa likumā.

Ceļot prasību vai pirms prasības celšanas ir iespējami sekojoši prasības nodrošinājuma līdzekļi:

atbildētājam piederošas kustamas mantas un skaidras naudas apķīlāšana;

aizlieguma atzīmes ierakstīšana attiecīgās kustamas mantas reģistrā vai citā publiskā reģistrā;

prasības nodrošināšanas atzīmes ierakstīšana zemesgrāmatā vai kuģu reģistrā;

jūras prasības gadījumā - kuģa arests;

aizliegums atbildētājam veikt noteiktas darbības;

to maksājumu apķīlāšana, kuri pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās;

izpildu darbības atlikšana (arī aizliegums tiesu izpildītājam nodot naudu vai mantu piedzinējam vai parādniekam vai mantas pārdošanas apturēšana).

Prasības nodrošināšana pieļaujama tikai mantiska rakstura prasībās.

Nodrošinot prasību ar aizlieguma atzīmes ierakstīšanu attiecīgās kustamas mantas reģistrā vai citā publiskā reģistrā, lēmumā norāda, kāda veida aizliegums ierakstāms.

Ja prasības priekšmets ir īpašuma tiesība uz kustamu mantu vai nekustamo īpašumu vai arī prasība vērstā uz tiesības nostiprinājuma izdarīšanu, prasības nodrošinājums izdarāms, apķīlājot strīdā esošo kustamu mantu vai ierakstot zemesgrāmatā attiecīgā nekustamā īpašuma nodalījumā aizlieguma atzīmi.

Ja prasības priekšmets ir naudas prasījums, tās nodrošinājums ar nekustamo īpašumu izdarāms, ierakstot zemesgrāmatā attiecīgā nekustamā īpašuma nodalījumā ķīlas tiesības atzīmi.

Ja prasības priekšmets ir lietu tiesība uz nekustamo īpašumu, šīs prasības nodrošinājums izdarāms, ierakstot zemesgrāmatā attiecīgā nekustamā īpašuma nodalījumā apgrūtinājuma atzīmi.

Kuģa arests piemērojams tikai jūras prasībās.

Mantas pārdošanas apturēšana nav pieļaujama lietās, kurās prasība celta par naudas piedziņu.

To maksājumu apķīlāšana, kuri pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās, nav pieļaujama prasībās, kurās prasījums ir atlīdzība, kas nosakāma pēc tiesas ieskata.

Intelektuālā īpašuma strīdos ir iespējami šādi pagaidu aizsardzības līdzekļi:

tādas kustamas mantas apķīlāšana, ar kuru, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;

pienākums atsaukt preces, ar kurām, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;

aizliegums veikt noteiktas darbības gan atbildētājam, gan personām, kuru sniegtie pakalpojumi tiek izmantoti, lai pārkāptu intelektuālā īpašuma tiesības, vai personām, kuras padara iespējamu šāda pārkāpuma izdarīšanu.

Pierādījumu nodrošināšana.

Ja personai ir pamats uzskatīt, ka tai nepieciešamo pierādījumu iesniegšana vēlāk var būt neiespējama vai apgrūtināta, tā var lūgt šos pierādījumus nodrošināt.

Pieteikumus par pierādījumu nodrošināšanu var iesniegt jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

Pierādījumus līdz lietas ierosināšanai tiesā nodrošina tā rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas nodrošināmā pierādījuma avots.

Pierādījumus pēc lietas ierosināšanas tiesā nodrošina tiesa, kas izskata lietu.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Prasības nodrošināšana

Ja ir pamats uzskatīt, ka tiesas sprieduma izpilde lietā varētu kļūt apgrūtināta vai neiespējama, tiesa vai tiesnesis pēc prasītāja motivēta pieteikuma var pieņemt lēmumu par prasības nodrošināšanu. Prasības nodrošināšana pieļaujama tikai mantiska rakstura prasībās. Izskatīt jautājumu par prasības nodrošināšanu pieļaujams jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

Pieteikumā par prasības nodrošināšanu norādāms:

tās tiesas nosaukums, kurai iesniegts pieteikums;

prasītāja vārds, uzvārds, personas kods, deklarētā dzīvesvieta, bet, ja tādas nav, — dzīvesvieta; juridiskajai personai — tās nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese. Ja prasītājs piekrīt elektroniskajai saziņai ar tiesu vai tas ir Civilprocesa likuma 56.panta 2.3 daļā minētais subjekts, norāda arī elektroniskā pasta adresi un, ja tas ir reģistrējies tiešsaistes sistēmā saziņai ar tiesu, ietver arī norādi par reģistrēšanos. Prasītājs papildus var norādīt arī citu adresi saziņai ar tiesu;

atbildētāja, trešās personas vārds, uzvārds, personas kods, deklarētā dzīvesvieta un deklarācijā norādītā papildu adrese, bet, ja tādas nav, — dzīvesvieta; juridiskajai personai — tās nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese. Atbildētāja personas kodu vai reģistrācijas numuru norāda, ja tas ir zināms; prasītāja pārstāvja (ja prasību ceļ pārstāvis) vārds, uzvārds, personas kods un adrese saziņai ar tiesu; juridiskajai personai — tās nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese. Ja prasītāja pārstāvis, kura deklarētā dzīvesvieta vai norādītā adrese saziņai ar tiesu ir Latvijā, piekrīt elektroniskajai saziņai ar tiesu, norāda arī elektroniskā pasta adresi un, ja tas ir reģistrējies tiešsaistes sistēmā saziņai ar tiesu, ietver arī norādi par reģistrēšanos. Ja prasītāja pārstāvja deklarētā dzīvesvieta vai norādītā adrese ir ārpus Latvijas, papildus norāda elektroniskā pasta adresi vai paziņo par savas dalības reģistrēšanu tiešsaistes sistēmā. Ja prasītāja pārstāvis ir zvērināts advokāts, papildus norāda zvērināta advokāta elektroniskā pasta adresi;

prasības priekšmets;

prasības summa;

prasības nodrošinājuma līdzeklis, kuru prasītājs lūdz piemērot;

apstākļi, ar kuriem prasītājs pamato prasības nodrošināšanas nepieciešamību.

Pieteikumu par prasības nodrošināšanu pirms prasības celšanas iesniedz tiesai, kurā ceļama nodrošināmā prasība. Ja puses ir vienojušās par strīda nodošanu šķīrējtiesai, pieteikumu iesniedz vispārējās jurisdikcijas tiesai pēc parādnieka vai tā mantas atrašanās vietas.

Mantas pārdošanas apturēšana nav pieļaujama lietās, kurās prasība celta par naudas piedziņu.

To maksājumu apķīlāšana, kuri pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās, nav pieļaujama prasībās, kurās prasījums ir atlīdzība, kas nosakāma pēc tiesas ieskata.

Tiesa pēc lietas dalībnieka pieteikuma var aizstāt noteiktos prasības nodrošinājuma līdzekļiem ar citiem līdzekļiem.

Iespējamais prasītājs var lūgt nodrošināt prasību pirms tās celšanas tiesā un pat pirms saistības termiņa iestāšanās, ja parādnieks, izvairoties no saistības izpildes, izved vai atsavina savu mantu, atstāj dzīvesvietu, neinformējot kreditoru, vai veic citas darbības, kas liecina, ka viņš nav godprātīgs. Iesniedzot pieteikumu par prasības nodrošināšanu pirms prasības celšanas, iespējamais prasītājs sniedz pierādījumus, kas apliecina viņa tiesību pēc saistības un nepieciešamību nodrošināt prasību.

Pieteikumu par prasības nodrošināšanu tiesa vai tiesnesis izlemj ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc lietas ierosināšanas, iepriekš nepaziņojot atbildētājam un citiem lietas dalībniekiem. Izlemjot jautājumu par prasības nodrošināšanu, tiesa vai tiesnesis ņem vērā prasības pirmšķietamo (*prima facie*) formālo juridisko pamatojumu. Apmierinot pieteikumu par prasības nodrošināšanu, tiesa vai tiesnesis var uzdot prasītājam nodrošināt zaudējumus, kas atbildētājam varētu rasties sakarā ar prasības nodrošināšanu, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā.

Par lēmumu, ar kuru celtā vai iespējamā prasība nodrošināta, tiesa izsniedz izpildu rakstu, kurš nododams izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Prasības nodrošinājums saglabājas līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā. Ja prasība atstāta bez izskatīšanas vai tiesvedība izbeigta, tiesa lēmumā atceļ prasības nodrošinājumu. Prasības nodrošinājums saglabājas līdz dienai, kad lēmums stājas likumīgā spēkā. Noraidot prasību, tiesa spriedumā atceļ prasības nodrošinājumu.

Ja lēmums par prasības nodrošinājumu pieņemts pirms prasības celšanas un tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta, tiesnesis pēc iespējamā prasītāja vai atbildētāja pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par nodrošinājuma atcelšanu.

Pagaidu aizsardzības līdzekļi

Ja ir pamats uzskatīt, ka intelektuālā īpašuma tiesību subjekta tiesības tiek pārkāptas vai varētu tikt pārkāptas, tiesa pēc prasītāja motivēta pieteikuma var pieņemt lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu. Pieteikumā par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu norādāms pagaidu aizsardzības līdzeklis (Civilprocesa likuma 250.10 pants).

Pieteikums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieļaujams jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

Pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu tiesa vai tiesnesis izlemj 10 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas vai lietas ierosināšanas, ja pieteikums iesniegts vienlaikus ar prasības celšanu.

Ja kavēšanās varētu radīt neatgriezenisku kaitējumu intelektuālā īpašuma tiesību subjektam, tad pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu tiesa vai tiesnesis izlemj ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc pieteikuma saņemšanas, iepriekš nepaziņojot atbildētājam un citiem lietas dalībniekiem. Ja lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemts bez atbildētāja vai citu lietas dalībnieku klātbūtnes, atbildētājam un citiem lietas dalībniekiem paziņo par šo lēmumu ne vēlāk kā minētā lēmuma izpildes brīdī.

Apmierinot pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pirms prasības celšanas, tiesa vai tiesnesis var uzdot prasītājam, lai tas nodrošina zaudējumus, kas varētu rasties atbildētājam vai personām, kuru sniegtie pakalpojumi tiek izmantoti, sakarā ar pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā vai sniedzot līdzvērtīgu garantiju.

Tiesa pēc prasītāja pieteikuma var aizstāt noteiktos pagaidu aizsardzības līdzekļus ar citiem līdzekļiem.

Pagaidu aizsardzības līdzekļus var atcelt tā pati tiesa pēc lietas dalībnieka pieteikuma.

Noraidot prasību, tiesa spriedumā atceļ pagaidu aizsardzības līdzekli. Pagaidu aizsardzības līdzeklis ir spēkā līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā.

Ja prasība atstāta bez izskatīšanas vai tiesvedība izbeigta, tiesa lēmumā atceļ pagaidu aizsardzības līdzekli. Pagaidu aizsardzības līdzeklis ir spēkā līdz dienai, kad lēmums stājas likumīgā spēkā.

Ja lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemts pirms prasības celšanas un tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta, tiesnesis pēc iespējamā prasītāja vai cita iespējamā lietas dalībnieka vai atbildētāja pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšanu. Lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, ja pieteikums iesniegts vienlaikus ar prasības celšanu, izpildāms 30 dienu laikā pēc tā pieņemšanas. Blakus sūdzības iesniegšana par šo lēmumu neaptur tā izpildi.

Lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, kas pieņemts pamatojoties uz to, ka kavēšanās varētu radīt neatgriezenisku kaitējumu intelektuālā īpašuma tiesību subjektam, izpildāms pēc tam, kad prasītājs iemaksājis tiesas vai tiesneša noteikto summu tiesu izpildītāja depozīta kontā vai iesniedzis līdzvērtīgu garantiju. Izpildu dokumentu izsniedz pēc tiesas noteiktās summas iemaksas vai līdzvērtīgās garantijas saņemšanas.

Lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, apķīlājot kustamo mantu, ar kuru, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, izpilda Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā par piedziņas vēršanu uz kustamo mantu.

Lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, nosakot aizliegumu veikt konkrētas darbības vai pienākumu atsaukt preces, ar kurām, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, izpilda tiesu izpildītājs un paziņo tiesas lēmumu atbildētājam vai attiecīgajai trešajai personai pret parakstu vai nosūtīt ierakstītā sūtījumā.

Piemērotā pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšana izpildāma pēc tā tiesu izpildītāja rīkojuma, kurš izpildījis lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu.

Lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa aizstāšanu izpilda tiesu izpildītājs, vispirms piemērojot aizstājošo pagaidu aizsardzības līdzekli un pēc tam atceļot aizstāto pagaidu aizsardzības līdzekli.

Turklāt Civilprocesa likuma 30.5 nodaļa paredz pagaidu aizsardzības noteikšanu pret vardarbību.

Proti, pagaidu aizsardzība pret vardarbību pieļaujama prasībās par laulības neesamību vai šķiršanu, prasījumos personisku aizskārumu dēļ, prasībās par uzturēšanas līdzekļu piedziņu, prasībās par pušu kopīgā mājokļa dalīšanu, kurā tās dzīvo vienā māsājniecībā, vai tā mājokļa lietošanas kārtības noteikšanu, kurā puses dzīvo vienā māsājniecībā, un lietās, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām.

Pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību var iesniegt laulātie vai bijušie laulātie; personas, starp kurām pastāv bērnu un vecāku attiecības, pastāv vai ir pastāvējušas aizbildnības vai citas ārpusģimenes aprūpes attiecības; personas, starp kurām pastāv radniecības vai svainības attiecības; personas, kas dzīvo vai dzīvojušas vienā māsājniecībā; personas, kurām ir vai ir gaidāms kopīgs bērns, neatkarīgi no tā, vai šīs personas kādreiz bijušas laulībā vai kādreiz dzīvojušas kopā; personas, starp kurām pastāv vai ir pastāvējušas tuvas personiskās vai intīmas attiecības.

Pieļaujams vienlaikus noteikt vairākus pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļus.

Ja pret personu ir vērsta jebkāda fiziska, seksuāla, psiholoģiska vai ekonomiska vardarbība, kas notiek starp bijušajiem vai esošajiem laulātajiem vai citām savstarpēji saistītām personām neatkarīgi no tā, vai aizskārējs dzīvo vai ir dzīvojis vienā māsājniecībā ar aizskarto personu, tiesa vai tiesnesis pēc personas motivēta pieteikuma vai pieteikuma, kas iesniegts ar policijas starpniecību, var pieņemt lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

Ja pret personu ir vērsta vardarbīga kontrole — tāda darbība vai darbību kopums, kas ietver aizskaršanu, seksuālu piespiešanu, draudus, pazemošanu, iebiedēšanu vai citas vardarbīgas darbības, kuru mērķis ir kaitēt, sodīt vai iebiedēt aizskarto personu.

Izskatīt jautājumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pieļaujams jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

Pierādījumu nodrošināšana

Ja personai ir pamats uzskatīt, ka tai nepieciešamo pierādījumu iesniegšana vēlāk var būt neiespējama vai apgrūtināta, tā var lūgt šos pierādījumus nodrošināt. Pieteikumus par pierādījumu nodrošināšanu var iesniegt jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

Pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu izskata tiesas sēdē, uzaicinot uz sēdi pieteikuma iesniedzēju un pārējos lietas dalībniekus, taču šo personu neierašanās nav šķērslis izskatīt pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu.

Ja pieteikums par pierādījumu nodrošināšanu iesniegts pirms prasības celšanas, tiesa vai tiesnesis pieteikumu izlemj 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas.

Ar tiesneša lēmumu pierādījumus bez iespējamo lietas dalībnieku uzaicināšanas var nodrošināt tikai neatliekamajos gadījumos, tai skaitā neatliekamajos intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu vai iespējamo pārkāpumu gadījumos vai gadījumos, kad nevar noteikt, kas būs lietas dalībnieki.

Ja lēmums par pierādījumu nodrošināšanu pieņemts bez iespējamā atbildētāja vai cita lietas dalībnieka klātbūtnes, viņam paziņo par šo lēmumu ne vēlāk kā minētā lēmuma izpildes brīdī.

Apmierinot pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu pirms prasības celšanas, tiesnesis nosaka prasības pieteikuma iesniegšanai termiņu, ne ilgāku par 30 dienām.

Apmierinot pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu pirms prasības celšanas, tiesnesis var pieprasīt, lai iespējamais prasītājs, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā vai sniedzot līdzvērtīgu garantiju, nodrošina to zaudējumu segšanu, kuri atbildētājam varētu rasties sakarā ar pierādījumu nodrošināšanu.

Tiesas sēdes protokolus un materiālus, kas savākti, nodrošinot pierādījumus, glabā, līdz tos pieprasa tiesa, kas izskata lietu.

Ja tiesai, kura izskata lietu, nav iespējams savākt pierādījumus, kas atrodas citā pilsētā vai rajonā, tiesa vai tiesnesis uzdod attiecīgajai tiesai izdarīt noteiktas procesuālās darbības.

2.2 Galvenie noteikumi.

Pagaidu un nodrošinājuma pasākumus iespējams izmantot tikai tad, ja pastāv pamats uzskatīt, ka tiesas sprieduma izpilde mantiska strīdā varētu kļūt apgrūtināta vai neiespējama; ka intelektuālā īpašuma tiesību subjekta tiesības tiek pārkāptas vai varētu tikt pārkāptas; ka lietā nepieciešamo pierādījumu iesniegšana vēlāk var būt neiespējama vai apgrūtināta.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

Pieteikumā par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu norādāms pagaidu aizsardzības līdzeklis.

Pagaidu aizsardzības līdzekļi ir:

tādas kustamas mantas apķīlāšana, ar kuru iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;

pienākums atsaukt preces, ar kurām, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;

aizliegums veikt noteiktas darbības gan atbildētājam, gan personām, kuru sniegtie pakalpojumi tiek izmantoti, lai pārkāptu intelektuālā īpašuma tiesības, vai personām, kuras padara iespējamu šāda pārkāpuma izdarīšanu.

Pieteikumā par prasības nodrošināšanu norādāms prasības nodrošinājuma līdzeklis, kuru prasītājs lūdz piemērot.

Prasības nodrošinājuma līdzekļi ir:

atbildētājam piederošas kustamas mantas un skaidras naudas apķīlāšana;

aizlieguma atzīmes ierakstīšana attiecīgās kustamas mantas reģistrā vai citā publiskā reģistrā;

prasības nodrošināšanas atzīmes ierakstīšana zemesgrāmatā vai kuģu reģistrā;

jūras prasības gadījumā - kuģa arests;

aizliegums atbildētājam veikt noteiktas darbības;

to maksājumu apķīlāšana, kuri pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās;

izpildu darbības atlikšana (arī aizliegums tiesu izpildītājam nodot naudu vai mantu piedzinējam vai parādniekam vai mantas pārdošanas apturēšana).

Pieteikumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību norādāms piemērojamais vai piemērojami pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļi.

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļi ir:

pienākums atbildētājam atstāt mājokli, kurā pastāvīgi dzīvo prasītājs, un aizliegums atgriezties un uzturēties tajā;

aizliegums atbildētājam atrasties mājoklim, kurā pastāvīgi dzīvo prasītājs, tuvāk par tiesas lēmumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību minēto attālumu;

aizliegums atbildētājam uzturēties noteiktās vietās;

aizliegums atbildētājam satikties ar prasītāju un uzturēt ar to fizisku vai vizuālu saskari;

aizliegums atbildētājam jebkurā veidā sazināties ar prasītāju;

aizliegums atbildētājam, izmantojot citu personu starpniecību, organizēt satikšanos vai jebkāda veida sazināšanos ar prasītāju;

aizliegums atbildētājam izmantot prasītāja personas datus;

citi aizliegumi un pienākumi, kurus tiesa vai tiesnesis noteicis atbildētājam un kuru mērķis ir nodrošināt prasītāja pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Kustamu un nekustamu mantu, tajā skaitā kuģiem, skaidras naudas līdzekļiem un naudas līdzekļiem kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Parādnieka kustamās mantas apķīlāšana izpaužas šīs mantas aprakstīšanā, apzīmogošanā (norādot, kas un kādā lietā mantu apķīlājis) un apsardzībā.

Mantas apzīmogošanu var neveikt, ja tas var bojāt mantu vai būtiski ietekmēt tās vērtību.

Apķīlāto parādnieka mantu tiesu izpildītājs nodod glabāšanā fiziskajai personai pret parakstu. Parādnieks vai viņa ģimenes locekļi var lietot viņu glabāšanā

atstāto mantu, ja šīs mantas īpašību dēļ tās lietošana mantu neiznīcina vai būtiski nesamazina tās vērtību.

Apmierinot pieteikumu par prasības nodrošināšanu, tiesa vai tiesnesis var uzdot prasītājam nodrošināt zaudējumus, kas atbildētājam varētu rasties sakarā ar

prasības nodrošināšanu, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā. Parādnieka kredītiestādēs vai citur esošu noguldījumu un citu

vērtību arestu var veikt tikai pamatojoties uz tiesas izsniegtu izpildu dokumentu, tiesu izpildītāja rīkojumu vai prokurora sankciju.

Nekustamā īpašuma reģistrā izdarītā piedziņas atzīme un arī prasības nodrošināšanas atzīme, kavē jebkuru īpašnieka izdarāmu labprātīgu nostiprināšanu.

Apmierinot pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu pirms prasības celšanas, tiesnesis var pieprasīt, lai iespējamais prasītājs, iemaksājot noteiktu naudas

summu tiesu izpildītāja depozīta kontā vai sniedzot līdzvērtīgu garantiju, nodrošina to zaudējumu segšanu, kuri atbildētājam varētu rasties sakarā ar

pierādījumu nodrošināšanu.

Pagaidu aizsardzības pasākumi paredz iespēju jebkuram autoram lūgt tiesu nodrošināt viņa civiltiesisko prasību arī nemantiska rakstura prasībās, tādējādi

samazinot iespējamo intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu skaitu un autoram nodarīto zaudējumu lielumu. Turklāt šie pasākumi nodrošina iespēju

operatīvi novērst intelektuālā īpašuma tiesību aizskārumus un atjauno ar likumpārkāpumu aizskartās autora likumīgās intereses un tiesības.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Prasības nodrošinājuma līdzekļi ir spēkā līdz dienai, kas spriedums stājas likumīgā spēkā vai līdz lietas izbeigšanai, tiesneša lēmumam par prasības

nodrošinājuma līdzekļa atcelšanu, vai līdz tiesneša lēmumam par prasības nodrošinājuma līdzekļa aizstāšanu ar citu.

Pagaidu aizsardzības līdzeklis ir spēkā līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā.

Pagaidu aizsardzības līdzekļus var atcelt tā pati tiesa pēc lietas dalībnieka pieteikuma. Noraidot prasību, tiesa spriedumā atceļ pagaidu aizsardzības līdzekli.

Ja prasība atstāta bez izskatīšanas vai tiesvedība izbeigta, tiesa lēmumā atceļ pagaidu aizsardzības līdzekli. Pagaidu aizsardzības līdzeklis ir spēkā līdz

dienai, kad lēmums stājas likumīgā spēkā.

Ja lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemts pirms prasības celšanas un tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta, tiesnesis pēc

iespējamā prasītāja vai cita iespējamā lietas dalībnieka vai atbildētāja pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšanu.

Ja lēmums par pierādījumu nodrošināšanu pieņemts pirms prasības celšanas un tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta, tiesnesis pēc iespējamā

prasītāja vai atbildētāja pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par pierādījumu nodrošināšanas atcelšanu.

Apmierinot prasību, pagaidu aizsardzība pret vardarbību ir spēkā līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā. Atsevišķos gadījumos tiesa spriedumā

var noteikt, ka pagaidu aizsardzība pret vardarbību ir spēkā arī pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā, bet ne ilgāk kā gadu pēc sprieduma stāšanās

likumīgā spēkā. Ja atbildētājam, kas pastāvīgi dzīvo mājoklī kopā ar prasītāju, noteikts pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzeklis - pienākums

atbildētājam atstāt mājokli, kurā pastāvīgi dzīvo prasītājs, un aizliegums atgriezties un uzturēties tajā vai aizliegums atbildētājam atrasties mājoklim, kurā

pastāvīgi dzīvo prasītājs, tuvāk par tiesas lēmumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību minēto attālumu - tiesa var noteikt, ka pagaidu aizsardzība pret

vardarbību ir spēkā ne ilgāk kā 30 dienas pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļi ir spēkā līdz dienai tiesneša lēmumam par pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļa atcelšanu, vai līdz

tiesneša lēmumam par pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļa aizstāšanu ar citu.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Par prasības nodrošināšanu

Prasības nodrošinājumu pēc puses motivēta pieteikuma var atcelt tā pati tiesa, kura nodrošinājusi prasību, vai tiesa, kuras lietvedībā atrodas lieta

izskatīšanai pēc būtības.

Par tiesas lēmumu aizstāt noteiktos prasības nodrošinājuma līdzekļus ar citiem līdzekļiem, lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par prasības

nodrošināšanu, un lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par prasības nodrošinājuma atcelšanu 10 dienu laikā var iesniegt blakus sūdzību.

Attiecībā uz prasītāju, ja pieteikums par prasības nodrošināšanu ir apmierināts, blakus sūdzību var iesniegt par tiesas lēmumu daļā, ar kuru prasītājam

uzdots nodrošināt zaudējumus, kas var rasties no šī prasības nodrošināšanas līdzekļa piemērošanas.

Ja lēmums par prasības nodrošināšanu pieņemts bez lietas dalībnieka klātbūtnes, 10 dienu termiņu sūdzības iesniegšanai skaita no dienas, kad viņš

saņēmis šo lēmumu.

Par pagaidu aizsardzības līdzekļiem

Pagaidu aizsardzības līdzekļus var atcelt tā pati tiesa pēc lietas dalībnieka pieteikuma.

Blakus sūdzību var iesniegt par lēmumiem, kas saistīti ar prasītāja pieteikuma var aizstāt noteiktos pagaidu aizsardzības līdzekļus ar citiem līdzekļiem,

lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, un lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzības

līdzekļa atcelšanu.

Ja lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemts bez lietas dalībnieka klātbūtnes, 10 dienu termiņu blakus sūdzības iesniegšanai skaita no

lēmuma izsniegšanas dienas.

Par pierādījumu nodrošināšanu

Lēmums, ar kuru apmierināts pieteikums par pierādījumu nodrošināšanu nav pārsūdzams, taču atbildētājs ir tiesīgs prasīt atbildību par zaudējumiem, kas viņam radušies sakarā ar pierādījumu nodrošināšanu, ja:

pierādījumi ir nodrošināti pirms prasības celšanas, bet tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta;

pret atbildētāju celtā prasība ir noraidīta;

prasība atstāta bez izskatīšanas;

tiesvedība lietā izbeigta pamatojoties uz to, ka prasību cēlusi persona, kurai nav prasības tiesību, vai prasītājs atteicies no prasības.

Par tiesneša lēmumu atteikties pieņemt pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu vai gadījumos, kad lēmums pieņemts bez iespējamo lietas dalībnieku uzaicināšanas, par lēmumu var iesniegt blakus sūdzību. Ja lēmums par pierādījumu nodrošināšanu pieņemts bez lietas dalībnieka klātbūtnes, 10 dienu termiņu blakus sūdzības iesniegšanai skaita no lēmuma izsniegšanas vai nosūtīšanas dienas.

Par pagaidu aizsardzību pret vardarbību

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļus pēc puses pamatota pieteikuma var aizstāt ar citiem līdzekļiem tā pati tiesa, kura noteikusi pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļus, vai tiesa, kuras lietvedībā atrodas lieta izskatīšanai pēc būtības.

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļus pēc puses pamatota pieteikuma var atcelt tā pati tiesa, kura noteikusi pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļus, vai tiesa, kuras lietvedībā atrodas lieta izskatīšanai pēc būtības.

Par lēmumu par pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļa aizstāšanu, par lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, un lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzības pret vardarbību atcelšanu, 10 dienu laikā var iesniegt blakus sūdzību. Ja minētie lēmumi pieņemti bez lietas dalībnieka klātbūtnes, termiņu blakus sūdzības iesniegšanai skaita no attiecīgā lēmuma izsniegšanas dienas.

Lapa atjaunināta: 24/03/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Lietuva

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Civilprocesa kodeksa (*Civilinio proceso kodeksas*) 145. pantā ir noteikti dažādi pagaidu pasākumu veidi. Var būt šādi pagaidu pasākumi:

apsūdzētā nekustamā īpašuma arests;

aizlieguma reģistrēšana publiskā reģistrā, liedzot īpašumtiesību nodošanu;

apsūdzētajam piederoša vai apsūdzētā vai trešo pušu valdījumā esoša kustamā īpašuma, naudas līdzekļu vai īpašumtiesību arests;

apsūdzētajam piederoša īpašuma aizturēšana;

administratora iecelšana apsūdzētā īpašumam;

aizliegums, kas apsūdzētajam neļauj piedalīties konkrētos darījumos vai īstenot konkrētas darbības;

aizliegums, kas citām personām neļauj apsūdzētajam nodot īpašumu vai pildīt citas saistības;

ārkārtas apstākļos — aizliegums, kas apsūdzētajam neļauj pamest savu pastāvīgo dzīvesvietu, un/vai aizliegums, kurš neļauj aizvest bērnu no tā pastāvīgās dzīvesvietas bez tiesas atļaujas;

pamatlīdzekļu realizēšanas apturēšana, ja ir iesniegta prasība atcelt šādu pamatlīdzekļu arestu;

atgūšanas apturēšanas izpilde;

pagaidu uzturēšanas līdzekļu noteikšana vai pagaidu ierobežojumu piemērošana;

nolēmums par darbību īstenošanu, lai novērstu kaitējuma rašanos vai palielināšanos;

citi tiesību aktos vai tiesas noteikti pasākumi, bez kuriem varētu būt grūtāk vai neiespējami izpildīt tiesas lēmumu.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

Pēc lietā iesaistīto personu vai citu skarto personu pieprasījuma tiesa var piemērot pagaidu pasākumus, ja šādas personas savai prasībai nodrošina ticamu pamatojumu un ja šādu pasākumu nepieņemšanas rezultātā varētu būt grūtāk vai neiespējami izpildīt tiesas lēmumu.

Tiesa var piemērot pagaidu pasākumus pēc savas iniciatīvas tikai tad, ja tas ir vajadzīgs, lai aizsargātu sabiedrības intereses, un ja šādu pasākumu nepieņemšana pārkāptu personas, sabiedrības vai valsts tiesības un likumīgās intereses.

Pagaidu pasākumus var piemērot gan gadījumā, ja prasība nav iesniegta, gan jebkurā civilprocesa posmā.

2.1 Procesuālā kārtība.

Lūgumus, kas attiecas uz pagaidu pasākumiem, izskata pirmās instances tiesa vai — [Likumā par komercšķīrētiesu](#) (*Komercinio arbitražo įstatymas*) noteiktajos gadījumos — Viļņas apgabaltiesa (*Vilniaus apygardos teismas*). Ja iesniegtajā pieteikumā ir lūgti pagaidu pasākumi, lēmumu par to noteikšanu pieņem tikai pēc tam, kad ir izskatīts jautājums par šāda lūguma pieņemamību. Tiesa, izmantojot rakstisko procedūru, lēmumu par pagaidu pasākumiem pieņem pēc iespējas ātrāk un ne vēlāk kā trīs darbdienu laikā pēc lūguma saņemšanas. Ja tiesa to uzskata par vajadzīgu, apsūdzētajam paziņo par pagaidu pasākumu lūguma izskatīšanu.

Lietā iesaistītajām personām ir tiesības iesniegt pagaidu pasākumu lūgumus apelācijas tiesai vai kasācijas tiesai, kurā norit jautājuma izskatīšana pēc būtības.

Tiesa var noteikt pagaidu pasākumus, pamatojoties uz rakstisku pamatotu lūgumu tos noteikt, kuru skartā persona iesniegusi pirms prasības iesniegšanas tiesā. Šādā lūgumā prasītājam ir jānorāda, kādēļ kopā ar lūgumu netiek iesniegta prasība, jāsniedz pierādījumi, ka prasītāja intereses ir apdraudētas, un jāveic iemaksa, kas atbilst pusei tiesas maksas, kuru piemēro par pagaidu pasākumu lūgumu, t. i., LTL 100. Iemaksu LTL 1000 apmērā piemēro tādu pagaidu pasākumu lūgumu gadījumā, kas saistīti ar valsts vai ārvalstu šķīrējtiesās vai ārvalstu tiesās izskatīšanā esošām lietām. Tiesa var samazināt iemaksas summu, ņemot vērā prasītāja finansiālās grūtības, ja prasītājs ir iesniedzis attiecīgu pamatotu lūgumu ar atbilstīgiem pierādījumiem. Piemērojot pagaidu pasākumus, tiesa nosaka termiņu prasības iesniegšanai. Šis termiņš nedrīkst pārsniegt 14 dienas. Ja prasību iesniedz ārvalsts tiesā vai šķīrējtiesā, šis termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas. Ja prasību neiesniedz minētajā termiņā, pagaidu pasākumus atceļ. Ja prasību neiesniedz skartās personas dēļ, iemaksu neatmaksā.

Pagaidu pasākumu lūgums ir jāiesniedz tajā pašā tiesā, kam saskaņā ar noteikumiem par jurisdikciju ir paredzēts izskatīt lietu. Pagaidu pasākumu lūgums, kas attiecas uz ārvalsts tiesā vai valsts vai ārvalsts šķīrējtiesā izskatīšanā esošu lietu, ir jāiesniedz Viļņas apgabaltiesai.

Pēc lietā iesaistīto personu vai citu skarto personu pamatota pieprasījuma tiesa var vienu pagaidu pasākumu aizstāt ar citu. Tiesai ir jāinformē lietā iesaistītās personas vai citas skartās personas par šādu pieprasījumu, un šīm personām ir tiesības celt iebildumus.

Tiesa var izlemt nepiemērot pagaidu pasākumus, ja apsūdzētais tiesas kontā iemaksā pieprasīto summu vai ja apsūdzētajam ir izdota garantija. Turklāt apsūdzētais var iekļāt savus pamatlīdzekļus prasītāja labā.

2.2 Galvenie noteikumi.

(Skatīt 2. iedaļu).

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Pagaidu pasākumus var piemērot attiecībā uz nekustamo īpašumu, kustamo īpašumu, naudas līdzekļiem un īpašumtiesībām.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Pagaidu pasākumi ir pasākumi, bez kuriem varētu būt grūtāk vai neiespējami izpildīt tiesas lēmumu. Gadījumos, kas saistīti ar pagaidu ierobežojumu attiecībā uz īpašumtiesībām uz kopīpašumā esošu lietu, arestu var piemērot tikai tai īpašuma daļai, kura pieder personai, kam piemēro pagaidu pasākumus. Ja šīs personas kopīpašuma daļa nav noteikta, var arestēt visu īpašumu līdz brīdim, kad tiek noteikta šī daļa.

Ja naudas līdzekļiem bankās un citās kredītiestādēs tiek piemērots arests, šos naudas līdzekļus drīkst izmantot tikai tiesas nolēmumā noteiktajām darbībām. Ja arestu piemēro brīvā aprītē esošām precēm, izejmateriāliem, pusfabrikātiem vai gataviem produktiem, īpašnieks var izmainīt šāda īpašuma sastāvu un formātu tikai tad, ja nesamazinās tā kopējā vērtība, ja vien tiesas nolēmumā nav paredzēts citādi.

Persona, kuras īpašumam ir piemērots arests, ir atbildīga par piemēroto ierobežojumu pārkāpšanu, sākot no nolēmuma arestēt īpašumu paziņošanas brīža, un, ja paziņošana nav iespējama, kā arī ja pagaidu pasākumu nolēmums tiek pieņemts bez šīs personas klātbūtnes, no brīža, kad nolēmums tiek reģistrēts īpašumu aresta reģistrā.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Ja tiesa prasību noraida, visus iepriekšējos pagaidu pasākumus saglabā līdz brīdim, kad tiesas spriedums stājas spēkā. Jautājums par pagaidu pasākumu atcelšanu ir jāizlemj ar tiesas spriedumu.

Ja prasība tiek apmierināta, visi iepriekšējie pagaidu pasākumi paliek spēkā līdz brīdim, kad ir izpildīts tiesas spriedums. Tiesu izpildītājs, kas nodrošina tiesas sprieduma izpildi, informēs attiecīgā publiskā reģistra uzturētāju par pagaidu pasākumu izbeigšanu attiecīgās lietas ietvaros.

Ja arests tiek piemērots kustamam īpašumam, ko nevar reģistrēt īpašumu reģistrā, vai ja nolēmuma dienā apsūdzētā īpašuma vērtība un būtība nav tiesai zināmas, personai, kura lūdz piemērot pagaidu pasākumus, ir jāvēršas pie tiesu izpildītāja ar lūgumu noteikt apsūdzētā īpašuma atrašanās vietu un aprakstīt šo īpašumu. Ja tiesu izpildītājam šāds lūgums netiek iesniegts un ja informācija par arestēto īpašumu netiek noprecizēta, pagaidu pasākumi paliek spēkā četrpadsmit dienas, sākot no nolēmuma par to piemērošanu dienas. Pēc lietā iesaistīto personu vai citu skarto personu pieprasījuma pagaidu pasākumus var atcelt ar tās tiesas nolēmumu, kura lietu izskata pēc būtības.

Tiesa atcels pagaidu pasākumus pēc savas iniciatīvas, ja persona, kas lūdz pagaidu pasākumus, neiesniegs prasību tiesas noteiktajā termiņā. Šādu nolēmumu nevar atsevišķi pārsūdzēt. Tiesa var arī atcelt pagaidu pasākumus pēc savas iniciatīvas, ja tas ir vajadzīgs, lai aizsargātu sabiedrības intereses, un ja šādu pasākumu neatcelšana pārkāptu personas, sabiedrības vai valsts tiesības un likumīgās intereses.

Ja tiesas noteikti pagaidu pasākumi ierobežo, pārkāpj vai kavē lietā neiesaistītu personu tiesības, šādām personām ir tiesības lūgt tiesu, kas lietu izskata pēc būtības, atcelt tām piemērotos pagaidu pasākumus.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Visus pirmās instances tiesas pieņemtus nolēmumus par pagaidu pasākumiem saskaņā ar piemērojamo procedūru var apstrīdēt lietā iesaistītās personas, iesniedzot atsevišķu pārsūdzību augstākas instances tiesai, izņemot vairākus gadījumus, kas noteikti Civilprocesa kodeksā. Lietā neiesaistītas personas var iesniegt atsevišķu pārsūdzību tikai attiecībā uz tiem pirmās instances tiesas nolēmumiem, kas noraida šo personu lūgumus atcelt tām piemērotos pagaidu pasākumus. Atsevišķas pārsūdzības iesniegšana neaptur tiesvedību.

Tiesas nolēmumus par pagaidu pasākumiem nevar pārsūdzēt kasācijas tiesā.

Lapa atjaunināta: 21/10/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Luksemburga

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Saskaņā ar Luksemburgas tiesību aktiem ir pieejami dažādi pasākumi pušu tiesību aizsardzībai, kamēr nav noslēgta tiesvedība, kurā to prasījumi tiks pilnībā noregulēti.

Minētos pasākumus var iedalīt divās kategorijās:

tiesas noteiktie pasākumi bez sacīkstes principa tiesvedības — šādās lietās tiesa no vienas puses saņem *ex parte* pieteikumu par pagaidu noregulējuma vai piesardzības pasākumu un pieņem lēmumu, pamatojoties uz attiecīgās puses iesniegto informāciju, un

tiesas noteiktie pasākumi pēc sacīkstes principa tiesvedības — šādās lietās tiesa pieņem lēmumu tikai pēc tam, kad ir notikusi atklāta tiesas sēde (dažkārt — padomes palātas (*en chambre du conseil*) sēde), kurā puses var izteikt savu viedokli; tiesas sēdi sasauc ar pavēsti (*assignation*) (to izsniedz tiesu izpildītājs) vai ar reģistratora starpniecību atkarībā no tiesību aktos noteiktās procedūras.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

Visās steidzamajās lietās pagaidu noregulējuma tiesnesis (*juge des référés*) var noteikt pagaidu noregulējuma pasākumus, pret kuriem nav pārliecinošu iebildumu vai kuri pamatoti ar strīda esību.

Tāpat tiesnesis var lemt par jebkādiem sarežģījumiem attiecībā uz savu izdoto rīkojumu izpildi.

Tiesas priekšsēdētājs vai viņa aizvietotājs vienmēr var noteikt piesardzības vai tiesiskās aizsardzības pasākumus, kas nepieciešami, lai nepieļautu nenovēršamu kaitējumu vai izbeigtu nepārprotami prettiesisku darbību.

2.1 Procesuālā kārtība

Pieteikumu iesniedz, izmantojot pavēsti (*assignation*) ierasties uz tiesas sēdi, kas šim mērķim notiek paredzamajā datumā un laikā.

Tomēr, ja lieta ir steidzama, tiesas priekšsēdētājs vai viņa aizvietotājs var atļaut uz tiesu izsaukamajai pusei ierasties uz tiesas sēdi noteiktā laikā, tostarp nedēļas nogalēs, valsts svētku dienās vai dienās, kas parasti nav darbdienu, vai nu tiesā, vai tiesneša mājās, kas šajā nolūkā ir pieejamas sabiedrībai.

Visās steidzamajās lietās tiesnesis, kurš lietu izskata saīsinātā tiesvedībā, var noteikt pagaidu noregulējuma pasākumus, pret kuriem nav pārliecinošu iebildumu vai kuri pamatoti ar strīda esību. Tiesnesis var arī lemt par jebkādiem sarežģījumiem attiecībā uz sprieduma vai cita izpildes rīkojuma piemērošanu. Ja saīsinātajā tiesvedībā tiek izskatīti sarežģījumi attiecībā uz rīkojuma vai sprieduma izpildi, piekritības tiesa ir tiesa, kuras darbības teritorijā attiecīgais pasākums ir izpildāms.

Tiesas priekšsēdētājs vai viņa aizvietotājs vienmēr var izdot rīkojumu par pagaidu noregulējuma vai tiesiskās aizsardzības pasākumiem, kas nepieciešami, lai nepieļautu nenovēršamu kaitējumu vai izbeigtu nepārprotami prettiesisku darbību. Lai novērstu pierādījumu zaudēšanu, tiesa var izdot rīkojumu par jebkādu pierādījumu savākšanas pasākumu, kas var būt nepieciešams, tostarp liecinieku uzklauššanu.

Ir spēkā vairākas īpašas tiesību normas, kas paredz pagaidu noregulējuma vai piesardzības pasākumus konkrētās lietās (piemēram, īpašuma nomas lietās, kopīpašuma, kopīgu īpašumtiesību, mantojuma, laulāto mantisko attiecību lietās u. tml.). Īpašie noteikumi par jurisdikciju parasti ir noteikti tā likuma formulējumā, kas pilnvaro tiesu veikt šādu pasākumu. Nav vispārēja jurisdikcijas noteikuma, izņemot to, ka parasti pagaidu noregulējuma pasākumu veikšana ir tās tiesas priekšsēdētāja kompetencē, kurā iesniegts pieteikums izskatīt strīdu pēc būtības.

Ja nav noteikta īpaša procedūra, tad pusei, kura vēlas, lai tiktu noteikts pagaidu noregulējuma pasākums, jāvēršas pie tiesneša, kura kompetencē ir izskatīt steidzamus pieteikumus. Atkarībā no prasības summas šāda kompetence ir vai nu mirtiesnesim (*judge de paix*) (līdz 15 000 EUR), vai arī pagaidu noregulējuma tiesnesim (*judge des référés*) rajona tiesā (*tribunal d'arrondissement*). Tiem ir vispārēja jurisdikcija izdot rīkojumu par piesardzības vai tiesiskās aizsardzības pasākumiem, lai nepieļautu nenovēršamu kaitējumu vai izbeigtu nepārprotami prettiesisku darbību.

Parasti advokāta pārstāvība nav obligāta.

2.2 Galvenie noteikumi

Tiesa parasti var pieņemt pagaidu noregulējuma pasākumus tikai tad, ja pastāv reāla vajadzība vai lieta ir steidzama.

Ja kreditors prasa atļauju līdzekļu konfiskācijai, tiesai ir jāpārbauda, vai, pamatojoties uz dokumentiem un paskaidrojumiem, ko tā saņēmusi, prasījums ir pietiekami pamatots, vismaz pēc būtības.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Pagaidu noregulējuma pasākumi var attiekties uz visu personas kustamo mantu. Nekonfiscē tikai atsevišķus priekšmetus, kas uzskatāmi par priekšmetiem, kuri nepieciešami ikdienā. Skatīt arī sadaļu «[Spriedumu izpildes procedūras — Luksemburģa](#)».

Saskaņā ar Luksemburģas tiesību aktiem var konfiscēt darba samaksu un algu, kā arī alternatīvus ienākumus (pensijas, neatkarīgus ienākumus u. c.).

Nekad nekonfiscē ienākumu daļu, kas vienāda ar iztikas minimumu.

Kreditors nevar konfiscēt nekustamo īpašumu. Šādai konfiskācijai ir vajadzīgs galīgs tiesas lēmums.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Lielākajā daļā gadījumu tiesa, kas izdod rīkojumu par attiecīgo pasākumu, nosaka tā sekas. Tā var noteikt termiņu sava rīkojuma izpildei vai attiecināt rīkojumu tikai uz konkrētiem līdzekļiem vai darbībām.

Ja tiesa atļauj konfiskāciju, atbildot uz vienas puses *ex parte* pieteikumu, likumā ir paredzēti termiņi, kuros tiesā ir jāiesniedz apstiprināšanas pieteikums (*demande de validation*). Ja apstiprināšanas pieteikums netiek iesniegts noteiktajā termiņā, konfiskācija automātiski zaudē spēku.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Likums pilnvaro tiesas izdot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumiem, lai īslaicīgi noregulētu strīdu starp pusēm, līdz tiek rasts galīgs risinājums tiesvedībā, kurā lietu izskata pēc būtības.

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas sniegtu definīciju šādi pasākumi "ir paredzēti, lai saglabātu faktisko vai juridisko situāciju, lai nodrošinātu tiesības, kuru atzīšanu parasti lūdz tiesai, kurai ir jurisdikcija izskatīt lietu pēc būtības".

Pagaidu noregulējuma pasākumi var tikt veikti arī, lai novērstu situācijas pasliktināšanos.

Praksē šādi pasākumi ļauj kreditoriem pasargāt sevi no neizpildītu maksājuma saistību riska, izmantojot vienu no diviem paņēmieniem, proti, vai nu parādniekiem ir liegts atbrīvoties no saviem līdzekļiem, vai arī maksājuma saistības ir piesaistītas līdzekļiem, līdz ar to gadījumā, kad līdzekļi nonāk pie cita īpašnieka, parādu var piedzīt no tiesību pārņēmējiem.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Ja tiesa pēc sacīkstes principa tiesvedības nosaka pagaidu noregulējuma pasākumu, to var pārsūdzēt. Tomēr pārsūdzību var iesniegt tikai 15 dienu laikā pēc lēmuma izsniegšanas.

Nevar pārsūdzēt lēmumus, kas pieņemti, atbildot uz *ex parte* pieteikumu. Puse, kura uzskata, ka pasākums ir piemērots kļūdaini, var vērsties tiesā, pieprasot jauna piesardzības pasākuma noteikšanu, lai apturētu tā pasākuma sekas, kas norīkots sākotnēji, atbildot uz *ex parte* pieteikumu.

Noderīgas saites

<http://www.legilux.lu/>

Lapa atjaunināta: 31/03/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Ungārija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

2016. gada Civilprocesa kodeksa likumā CXXX ir paredzēti divu veidu juridiski pasākumi apstrīdēta prasījuma izpildes nodrošināšanai – pagaidu noregulējums un pagaidu izpilde, kas nodrošina aizsardzību, pirms ir pieņemts galīgs tiesas lēmums. Ir pieejami arī 1994. gada Likumā LIII par izpildi tiesas ceļā paredzētie aizsardzības pasākumi.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Pagaidu noregulējumu nevar pieprasīt tiesvedības laikā un pirms nav iesniegts prasības pieteikums. Tiesa izvērtē pieteikumu par pagaidu noregulējumu, ja tā, pamatojoties uz prasības pieteikumu, var veikt tiesas procesa sagatavošanas posmu. Lēmums par pieteikumu par pagaidu noregulējumu tiesai jāpieņem steidzamā kārtā, t. i., ne vēlāk kā astoņu dienu laikā, un nekavējoties jāveic pasākumi. Pieņemot lēmumu, tiesai jāizvērtē, vai pasākumi pretējai pusei neradītu lielāku apgrūtinājumu salīdzinājumā ar apgrūtinājumu, kas pusei, kura lūdz pagaidu noregulējumu, rastos, ja pasākumu nebūtu, un jāņem vērā arī iespēja pieprasīt nodrošinājuma iemaksu. Tiesa ļauj pretējai pusei atbildēt uz pagaidu noregulējuma pieteikumu. Tiesa aicina lietas dalībniekus izteikt viedokli par pieteikumu tādā veidā, kādu tā uzskata par piemērotāko. Ja tiesa to uzskata par vajadzīgu pieteikuma izvērtēšanai, tā var izdot rīkojumu par pušu uzklaušīšanu, jo īpaši gadījumos, kad jālemj par nodrošinājuma iemaksu. Puses, kas neievēro uzklaušīšanai noteikto termiņu, nevar iesniegt pagarinājuma pieteikumu. Lemjot par pagaidu noregulējumu, pierādījumus var iegūt tikai tad, ja bez pierādījumiem nav iespējams pieteikumu izvērtēt pēc būtības. Tiesa var iegūt vajadzīgos pierādījumus arī tiesas procesa sagatavošanas posmā. Tiesa lemj par pagaidu noregulējuma pieteikumu, izdodot rīkojumu, ko var pārsūdzēt atsevišķi. Tiesa, saņemot pieteikumu, var grozīt rīkojumu. Rīkojums par pagaidu noregulējumu ir iepriekšēji izpildāms. Ja tiesa nav noteikusi citādi, rīkojuma izpildes termiņš sākas nākamajā dienā pēc tā rakstiskas paziņošanas. Rīkojums paliek spēkā, līdz tas tiek atcelts ar tiesas rīkojumu saskaņā ar pieteikumu, ko iesniegusi viena no pusēm, un pēc otras puses uzklaušīšanas, vai ar tiesas spriedumu vai citu lēmumu par tiesvedības izbeigšanu. Ja tiesa ar spriedumu vai citu lēmumu par tiesvedības izbeigšanu neatceļ lēmumu par pagaidu noregulējumu, tas zaudē spēku, kad pirmās instances spriedums kļūst galīgs. Ja tiesvedība tiek izbeigta vai tiek izbeigta pēc apturēšanas, pagaidu noregulējums zaudē spēku. Tiesai šis fakts jānorāda rīkojumā, ar kuru izbeidz tiesvedību vai paziņo par tiesvedības izbeigšanu. Tiesvedības pārtraukšana vai apturēšana neietekmē pagaidu noregulējuma sekas.

Pieteikumu par pagaidu noregulējumu var iesniegt pirms prasības pieteikuma, ja prasītājs pierāda, ka kavēšanās, kas radīsies, iesniedzot pieteikumu pēc prasības ierosināšanas, visticamāk neļaus sasniegt rīkojuma par pagaidu noregulējumu mērķi. Pieteikums par pagaidu noregulējuma jāiesniedz kompetentajai tiesai, kuras jurisdikcijā ir tiesvedība. Ja teritoriālā jurisdikcija lietā ir vairāk nekā vienai tiesai, pieteikumu var iesniegt jebkurā no šīm tiesām. Izvēlētajai tiesai ir izņēmuma jurisdikcija attiecībā uz ierosināto tiesvedību. Uz obligātu juridisko pārstāvību tiesā attiecas vispārējie civilprocesa noteikumi. Tiesa pieteikumu par pagaidu noregulējumu izskata prioritāri. Lēmumā par pagaidu noregulējuma rīkojumu tiesa nosaka termiņu tiesvedības sākšanai, kas nedrīkst būt ilgāks par 45 dienām no lēmuma paziņošanas dienas. Ja tiesvedība netiek sākta tiesas noteiktajā termiņā vai ja astoņu dienu laikā pēc termiņa beigām prasītājs nepierāda tiesai, kas izdevusi rīkojumu par pagaidu noregulējumu, ka tiesvedība ir sākta, pagaidu noregulējums ar minētās tiesas rīkojumu zaudē spēku nākamajā dienā pēc tam, kad ir beidzies tiesvedības sākšanas termiņš. Ja tiek sākta tiesvedība, pirms prasības pieteikuma iesniegšanas pasludinātais pagaidu noregulējuma paliek spēkā līdz brīdim, kad to atceļ vai (attiecīgos gadījumos) līdz brīdim, kad pirmās instances spriedums kļūst galīgs. Ja prasības pieteikums ir iesniegts noteiktajā termiņā, bet tiesa to ir noraidījusi, pagaidu noregulējums paliek spēkā, līdz beidzas prasības pieteikuma iesniegšanas tiesiskās sekas.

Lēmumu par pagaidu izpildi pieņem pirmās instances tiesa.

Lēmums par aizsardzības pasākumiem tiesai jāpieņem steidzamā kārtā, t. i., ne vēlāk kā astoņu dienu laikā, un rīkojums par aizsardzības pasākumiem nekavējoties jānosūta tiesu izpildītājam, kas sāk tūlītēju izpildi. Apelācijas sūdzībai par tiesas rīkojumu par aizsardzības pasākumiem nav apturošas iedarbības.

Kā aizsardzības pasākumu, pat pirms kreditors sāk tiesvedību pēc lietas būtības, ir iespējams pieprasīt arī Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojumu. Šajā gadījumā īsā laikā jāsāk tiesvedība pēc lietas būtības.

2.2 Galvenie noteikumi.

Tiesa, saņemot pieteikumu, var izdot rīkojumu par pagaidu noregulējumu, lai novērstu izmaiņas pašreizējā situācijā, ja pēc tam nebūtu iespējams atjaunot sākotnējo situāciju, vai lai saglabātu prasītāja tiesību vēlākas izmantošanas iespēju, vai lai novērstu visus neizbēgamos apgrūtinājumus prasītājam, vai jebkuru citu iemeslu dēļ, kuriem jāpievērš īpaša uzmanība. Pagaidu noregulējums var ietvert pienākumu izpildīt kādu darbību, ko prasītājam būtu tiesības pieprasīt, pamatojoties uz tiesas procesā īstenojamajām tiesībām. Gadījumos, kad ir izpildīti iepriekš minētie nosacījumi, pieteikumu par pagaidu noregulējumu var iesniegt pirms prasības pieteikuma, ja prasītājs pierāda, ka kavēšanās, kas radīsies, iesniedzot pieteikumu pēc prasības ierosināšanas, visticamāk neļaus sasniegt rīkojuma par pagaidu noregulējumu mērķi. Pieteikumā par pagaidu noregulējumu ir jābūt norādei, ka ir izpildīti rīkojuma par pagaidu noregulējumu izdošanas nosacījumi, un tajā jābūt izklāstītiem un pamatotiem faktiem, kas apstiprina šo nosacījumu izpildi. Prasītājam ir jākonkretizē paredzēto pasākumu saturs. Ja pieteikumu par pagaidu noregulējumu iesniedz pirms prasības pieteikuma, prasītājam ir jāiesniedz arī informācija, kas vajadzīga, lai noteiktu, kurai tiesai ir jurisdikcija attiecībā uz lietas ierosināšanu. Jānorāda arī tiesas procesā īstenojamās tiesības. Tiesa pagaidu regulējumam izvirza nosacījumu par nodrošinājuma iemaksu, ja pretējā puse pierāda, ka pieprasīto pasākumu rezultātā tai var rasties apgrūtinājums, kura dēļ pretējai pusei labvēlīga sprieduma gadījumā tā varētu no prasītāja pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu vai agrākā stāvokļa atjaunošanu. Lemjot par nodrošinājuma iemaksu, tiesai jāizvērtē, cik ticami ir pieteikumu pamatojošie fakti. Ja apgrūtinājums nav būtisks, tiesai nebūtu jāpiespriež nodrošinājuma iemaksa. Tiesa izdod rīkojumu par nodrošinājuma iemaksu divos gadījumos. Pirmkārt, ja pretējā puse pieprasa nodrošinājumu un spēj pierādīt, ka tai var rasties apgrūtinājums pieprasītā nodrošinājuma apmērā. Otrkārt, ja nodrošinājumu piedāvā prasītājs un pretējā puse tam piekrīt. Pirmajā gadījumā nodrošinājuma summa atbilst iespējamajam apgrūtinājumam, uz kuru norādījusi pretējā puse. Otrajā gadījumā tā ir summa, kuru piedāvā prasītājs un kurai pretējā puse piekrīt. Ja prasītājs kā nodrošinājumu piedāvā konkrētu summu, tiesa steidzamā kārtā atsevišķā paziņojumā aicina pretējo pusi tai piekrist. Piekrišana nodrošinājuma summai nenozīmē to, ka tiek atzīti fakti, kas tika uzrādīti kā pamats rīkojuma par pagaidu nodrošinājumu izdošanai.

Nodrošinājuma iemaksa ietver naudas, vērtspapīru, naudas aizvietošanas līdzekļu vai garantijas deklarācijas (bankas garantijas gadījumā) deponēšanu tiesā. Spriedums jāpasludina par izpildāmu, neņemot vērā apelācijas sūdzības, ja tajā ir noteikts kāds no šiem pienākumiem: pienākums maksāt uzturlīdzekļus vai mūža renti vai veikt citus periodiskus maksājumus ar tādu pašu mērķi, pienākums izbeigt īpašuma robežu pārkāpšanu, pienākums samaksāt prasījumu, ko atbildētājs nav apstrīdējis, pienākums veikt maksājumus, kas izriet no saistībām, kuras noteiktas publiskā aktā vai privātā dokumentā, kam ir pilnīga pierādījuma vērtība, ja ar šiem dokumentiem ir pierādīti apstākļi, kas pamato prasību, un citi nemonētāra rakstura pienākumi gadījumos, kad kavēta izpilde radītu prasītājam nesamērīgi smagus vai grūti aplēšamus zaudējumus un prasītājs ir sniedzis pietiekamu nodrošinājumu. Tiesa var nepiešķirt pagaidu izpildes atļauju, ja pusei ar izpildi uzliktā nasta būtu nesamērīgi lielāka nekā pusei, kas būtu uzlikta otrai pusei, ja pagaidu izpilde netiktu noteikta. Atbildētājam līdz tiesas sēdes beigām jāiesniedz attiecīgs lūgums. Tiesa spriedumu var pasludināt par daļēji izpildāmu, ciktāl tas konkrētajos apstākļos ir iespējams. Atsevišķos un pienācīgi pamatotos izņēmuma gadījumos tiesa var atteikties pasludināt sprieduma pagaidu izpildi attiecībā uz elementiem, kas sprieduma pasludināšanas brīdī vairs nav būtiski. Pagaidu izpilde neietver tiesvedības izmaksas, nesamaksātas procedurālās izmaksas un valstij radušos izdevumus.

Ja dokumentu, ar ko tiek īstenots lēmums par prasījuma izpildi, nevar izdot, bet puse, kas iesniedz pieteikumu par izpildi, apliecina, ka pastāv ticams risks, ka prasījumu vēlāk varētu neapmierināt, tiesa pēc šīs puses pieprasījuma aizsardzības pasākuma veidā var iesaldēt pieprasītos līdzekļus vai uzlikt arestu konkrētiem īpašuma objektiem. Tiesa var noteikt aizsardzības pasākumu, piemēram, ja prasījuma pamatā ir lēmums, saskaņā ar kuru varētu izdot izpildrakstu, bet lēmums vēl nav galīgs vai nav provizoriski izpildāms, vai arī tas ir galīgs, bet vēl nav iestājies tā izpildes termiņš. Aizsardzības pasākumus var noteikt arī attiecībā uz prasībām, kas ir iesniegtas valsts tiesā ar pieteikumu saskaņā ar normatīvo regulējumu, kas attiecas uz laulāto mantu vai patentu, funkcionālu modeļu, pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju, augu šķirņu, preču zīmju, ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un dizainparaugu aizsardzību vai papildu aizsardzības sertifikātiem, vai autortiesību aizsardzību, vai saskaņā ar 1996. gada Likuma LVII par negodīgas un ierobežojošas tirgus prakses aizliegumu 4. un 6. pantu, saskaņā ar kritērijiem, kas noteikti piemērojamajos tiesību aktos, vai ar citiem pieteikumiem, vienlaikus iesniedzot publisku aktu vai privātu dokumentu, kam ir pilnīga pierādījuma vērtība un kas pamato prasījuma izcelsmi, vērtību un termiņu.

Kā aizsardzības pasākumu ir iespējams pieprasīt Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojumu, izmantojot veidlapu, kuras saturs ir izklāstīts Komisijas īstenošanas regulā.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Pagaidu noregulējuma gadījumā tiesa izdod rīkojumu par tādu darbību izpildi, kas lūgtas, iesniedzot prasījumu vai pieteikumu par pagaidu noregulējumu. Tas var ietvert jebkādas pieteikumā norādītus prasījumus vai īpašumu. Ja tiesas rīkojums netiek pildīts labprātīgi, tiek nodrošināta piespiedu izpilde. Sākot no šā brīža, atbilstoši izpildes tiesiskajam regulējumam tiek noskaidrots īpašums, kas ir atbrīvots no piespiedu izpildes.

Pagaidu izpilde nozīmē, ka tiek izpildīti pirmās instances tiesā pieņemta pagaidu sprieduma noteikumi. Izpilde var būt vēsta pret visu atbildētāja mantu, ja saskaņā ar izpildes tiesisko regulējumu nav paredzēts atbrīvojums.

Ja ir noteikti aizsardzības pasākumi, ar tiesas rīkojumu ir iespējams uzlikt arestu konkrētiem īpašuma objektiem vai iesaldēt līdzekļus. Ja ir izdots tiesas rīkojums par līdzekļu iesaldēšanu prasījuma izpildei, tiesu izpildītājs nodod rīkojumu parādniekam uz vietas, vienlaikus liekot viņam(-ai) nekavējoties

samaksāt attiecīgo summu tieši tiesu izpildītājam. Ja parādnieks atsakās maksāt, tiesu izpildītājs var vērst piespiedu izpildi uz parādniekam piederošo īpašumu un iesaldēt tā kontu, tomēr parādnieka algu un pabalstus drīkst iesaldēt tikai tad, ja viņam(-ai) nav citas mantas, ko varētu izmantot, lai segtu prasījuma summu. Rīkojumi par aresta uzlikšanu konkrētiem objektiem var attiekties uz jebkuru kustamu īpašumu vai īpašumu, kam ir vērtība. Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma procedūrās kreditors var iesniegt lūgumu, lai iegūtu informāciju par kontu, un kompetentā iestāde, pamatojoties uz šo lūgumu, mēģina iegūt informāciju par parādnieka kontiem no maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, kas pārvalda šos kontus.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Pagaidu noregulējuma un pagaidu izpildes gadījumā parādniekam ir jāpilda tiesas rīkojums. Pamatojoties uz rīkojumu, pret parādnieku var sākt izpildes procesu.

Pastāv divu veidu aizsardzības pasākumi, kam ir atšķirīgas sekas. Ja prasījuma izpildei tiek iesaldēti līdzekļi, parādniekam konkrēta summa jānodod tiesu izpildītājam. Ja viņš(-a) to nedara, tiesu izpildītājs īsteno pasākumu, apķīlājot parādnieka īpašumu vai iesaldējot parādnieka kontu tādā apmērā, kas atbilst prasījuma summai. Līdzekļus, kas iekasēti no parādnieka vai procesa gaitā, nevar nodot tās puses rīcībā, kas pieprasa izpildi. Tā vietā šie līdzekļi jāpatur izpildiestādes noguldījumu kontā. Ja objektam ir uzlikts arests, tas būtībā ir apķīlāts, kas nozīmē, ka parādnieks to var turpināt lietot, bet nevar no tā atbrīvoties. Attiecībā uz objektiem papildus var piemērot oficiālu aizturēšanu. Šajā gadījumā tiesu izpildītājs objektus fiziski ieslēdz vai tos pārvalda saņēmējs.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Tiesas rīkojums par pagaidu noregulējumu paliek spēkā līdz brīdim, kad to atceļ vai (attiecīgos gadījumos) līdz brīdim, kad pirmās instances spriedums kļūst galīgs. Ja tiesvedība tiek izbeigta vai tiek izbeigta pēc apturēšanas, pagaidu noregulējums zaudē spēku. Tiesai šis fakts jānorāda rīkojumā, ar kuru izbeidz tiesvedību vai paziņo par tiesvedības izbeigšanu. Tiesvedības pārtraukšana vai apturēšana neietekmē pagaidu noregulējuma sekas.

Pagaidu izpilde nozīmē tiesas spriedumā noteikta pienākuma izpildi, pirms spriedums kļūst galīgs, neatkarīgi no apelācijas sūdzībām. Tādējādi šim pasākumam nav laika ierobežojuma.

Aizsardzības pasākumi paliek spēkā līdz brīdim, kad tiek izdots prasījuma izpildes rīkojums vai tiesa nolemj aizsardzības pasākumu izbeigt.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Ir iespējams iesniegt atsevišķu apelācijas sūdzību par rīkojumu par pagaidu noregulējumu. Uz šādu apelācijas sūdzību iesniegšanu attiecas vispārējie noteikumi. Apelācijas sūdzība jāiesniedz 15 dienu laikā. Apelācijas sūdzība jāiesniedz tiesā, kas pieņēmusi minēto lēmumu. Ja apelācijas sūdzība ir pamatota, tiesa rīkojumu par pagaidu noregulējumu atceļ. Citos gadījumos tiesa rīkojumu var grozīt pēc pieteikuma saņemšanas vai pēc savas iniciatīvas, ja prasītājs samazina prasījuma apmēru.

Tiesai ir pienākums tiesību aktos noteiktajos gadījumos izdot pagaidu izpildes rīkojumu. Puse var lūgt, lai tiesa neizdod rīkojumu par pagaidu izpildi, ja ar to šai pusei tiktu uzlikta nesamērīgi smaga nasta. Pieteikums jāiesniedz tiesā, kas izskata lietu.

Apelācijas sūdzību par rīkojumu par aizsardzības pasākumiem var iesniegt tiesā, kas izskata lietu. Taču apelācijas sūdzībai nav apturošas iedarbības uz rīkojuma izpildi. Puses var iesniegt apelācijas sūdzību 15 dienu laikā pēc rīkojuma pasludināšanas dienas.

Pieteikums par tiesiskās aizsardzības līdzekli pret Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojumu vai tā izpildi jāiesniedz tiesā, kas izskata lietu. Uz apelācijas sūdzību par lēmumu par tiesiskās aizsardzības līdzekli attiecas vispārējie noteikumi.

Lapa atjaunināta: 23/09/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Malta

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Pastāv dažādi piesardzības pasākumu veidi:

mantas aprakstīšanas rīkojums (*warrant of description*);

konfiskācijas rīkojums (*warrant of seizure*);

komerciāla uzņēmuma, kas turpina darbību, konfiskācijas rīkojums (*warrant of seizure of a commercial going concern*);

rīkojums par parāda piedziņu no algas (*garnishee order*);

izbraukšanas aizkavēšanas rīkojums (*warrant of impediment of departure*);

jūras kuģu aresta rīkojums (*warrant of arrest of sea vessels*);

gaisa transporta līdzekļa aresta rīkojums (*warrant of arrest of aircraft*);

rīkojums par darbības aizliegšanu (*warrant of prohibitory injunction*).

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

Pasākumus regulē Maltas Tiesību aktu krājuma 12. nodaļas 820. pants un turpmākie panti. Dažos gadījumos ir piemērojami arī speciālo likumu nosacījumi.

2.1 Procesuālā kārtība.

Pieprasījums par kāda no minētajiem pasākumiem noteikšanu ir jāveic, iesniedzot ar zvērestu apliecinātu pieteikumu, kuru sagatavojis pieteicējs un kurā jānorāda nodrošināmā parāda vai prasījuma rašanās iemesli un veids; gadījumā, kad tiesības, kuras jānodrošina, ir parāds vai pieprasījums, ko var izpildīt, samaksājot naudas summu, šī naudas summa ir jānorāda prasībā.

2.2 Galvenie noteikumi.

Šos rīkojumus izdod tiesa. Aprakstīšanas vai izbraukšanas aizkavēšanas rīkojumu, atsaucoties uz atbildētāja zvērestu, nevar izsniegt Maltas vai Gozo Miertiesā tās zemākās jurisdikcijas dēļ. Turklāt nekādus konfiskācijas vai parāda piedziņas rīkojumus nevar izsniegt pret valdību, lai nodrošinātu tiesības vai prasības. Nekādus konfiskācijas vai parāda piedziņas rīkojumus, lai nodrošinātu tiesības vai prasības, nevar izsniegt pret bruņoto spēku locekļiem vai pret jebkādu kuģi, kas ir pilnībā nodarbināts Maltas valdības uzdevumā, ja šī persona atrodas Maltā kopā ar bruņotajiem spēkiem vai ar kuģi, pie kura tā ir piederoša. Izbraukšanas aizkavēšanas rīkojumu nevar izsniegt, nodrošinot tiesības vai prasību, pret kapteini, matrozi vai citu personu, kas tiek regulāri nodarbināta, ja kuģis, pie kura tā ir piederoša, ir ieguvis muitas atļauju izbraukšanai, un pret jebkuru jebkādas pakāpes inženieri, kas ir nodarbināts uz jebkāda tvaikoņa.

Atsauce vienmēr ir jāsniedz uz Maltas Tiesību aktu krājuma 12. nodaļas 829. pantu un turpmākiem pantiem. Dažos gadījumos ir piemērojami arī speciālo likumu nosacījumi.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Šo pasākumu priekšmets ir kustamie un nekustamie aktīvi. Konfiscēšanas rīkojumu var izsniegt arī attiecībā uz komerciāla uzņēmuma darbību. Piesardzības aresta rīkojumu var izsniegt attiecībā uz ūdens transporta līdzekli, kas ir garāks par 10 metriem, kā arī attiecībā uz gaisa transporta līdzekli.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

To ietekme svārstās atkarībā no pasākuma rakstura, taču kopumā gan kustamos, gan nekustamos aktīvus nevar pārdot vai nodot trešām pusēm. Aprakstīšanas rīkojumu var izsniegt, lai nodrošinātu tiesības pār kustamo mantu, — šajā gadījumā, lai pieteicējs varētu izmantot minētās tiesības, viņa/viņas interesēs varētu būt šādas kustamās mantas atrašanās tās faktiskajā vietā vai stāvoklī. Kustamās mantas konfiskācijas rīkojumā reģistrs konfiscē debitora mantu vai mantas, kas minētas prasībā. Komerčiāla uzņēmuma konfiskācijas rīkojuma rezultāts ir tāda uzņēmuma, kas darbojas, aktīvu pilnīga saglabāšana, ieskaitot licences un firmas prestižu, un noteikšana, ka uzņēmums ne daļēji, ne pilnībā nedrīkst tikt pārdots un ka tiek saglabāta tā konkurētspēja; taču jebkurā gadījumā tiesa nepieņem prasību par šāda rīkojuma izdošanu, ja tā ir pārliecināta, ka parāda apjoma nodrošināšanai ir pieejami citi līdzekļi. Gluži pretēji, ūdens transporta līdzekļa un gaisa transporta līdzekļa konfiskācijas rīkojuma rezultāts ir tāda debitoram piederoša ūdens transporta līdzekļa konfiskācija, kas ir garāks par 10 metriem, vai gaisa transporta līdzekļa konfiskācija, lai piesaistītu to institūcijai, kuras jurisdikcijā atrodas īpašums, kā arī lai noteiktu, ka minētā institūcija šādu ūdens vai gaisa kuģi neatbrīvos vai neļaus debitoram atbrīvoties no minētā jebkādā veidā pilnībā vai daļēji, vai nodot vai atdot jebkurai personai tiesības uz minēto. Rīkojuma par aizliegumu darboties mērķis ir aizliegt personai darīt jebko, kas varētu kaitēt personai, kura panākusi rīkojuma izsniegšanu.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Līdz tam, kamēr tiesa tos atzīst par nederīgiem vai puse, kas izsniegusi rīkojumu, to atsauc, jebkurš piesardzības rīkojums saglabā spēkā esību piecpadsmit dienas pēc tam, kad tiesvedībā vairs nevar iesniegt pārsūdzību.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Nepastāv iespēja iesniegt pārsūdzību pret šiem pasākumiem. Taču pastāv iespēja iesniegt pretrīkojumus. Šajā gadījumā atbildētājs, pret kuru ir iesniegts rīkojums par piesardzības pasākumu, var iesniegt pieteikumu tajā tiesā, kurā iesniegts piesardzības akts, citā gadījumā, ja ir panākta tiesas darbība, viņš var iesniegt iesniegumu tiesā, kas nodarbojas ar šo lietu, lūdzot piesardzības akta atcelšanu pilnībā vai daļēji kāda no tālākminētajiem iemesliem dēļ:

piesardzības akts vairs nav spēkā esošs;

nepastāv neviens no likumā paredzētajiem nosacījumiem piesardzības akta izsniegšanai;

ir pieejams cits piemērots nodrošinājums, lai apmierinātu tās personas prasījumu, pēc kuras lūguma izsniegts piesardzības akts, vai nu izdodot kādu citu piesardzības aktu vai, ja iespējams, attiecīgi piemērojot citu nodrošinājumu, lai apmierinātu tiesu; vai

ja ir uzrādīts, ka pieprasītais apjoms nav *prima facie* vai ir pārāk liels; vai

paredzēto nodrošinājumu tiesa ir atzinusi par pietiekamu; vai

ir pierādīts, ka esošajos apstākļos nebūtu saprātīgi piesardzības aktu pilnībā vai daļēji uzturēt spēkā vai arī ka piesardzības akts pilnībā vai daļēji vairs nav nepieciešams vai pamatojams.

Lapa atjaunināta: 22/03/2017

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Nīderlande

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Ir divu veidu pasākumi: pagaidu pasākumi un piesardzības pasākumi.

Pagaidu pasākumi ir pasākumi, kas pirms tiesas sprieduma pieņemšanas tiek piemēroti tiesvedībā lietas izskatīšanai pēc būtības. Spriedums, ko tiesa ir pieņēmusi, izskatot lietu pēc būtības, var apstiprināt vai atcelt pagaidu pasākumu.

Piesardzības pasākumi ir pasākumi, kas ir paredzēti, lai nodrošinātu, ka parādnieks izpilda savas saistības. Šie pasākumi dod kreditoriem iespēju nodrošināties pret risku, ka tie varētu nesāņemt tiem pienākošos atļīdzību.

Tiesa parādnieka īpašumam var piemērot pagaidu un piesardzības pasākumus. Tiesību aktos kreditoram ir paredzēta iespēja pieprasīt konkrētu pasākumu veikšanu pirms sprieduma pieņemšanas un pat pirms tiesvedības procedūras sākšanas. Šie pasākumi ir paredzēti, lai aizsargātu tiesības, kuras iespējams izmantot tikai pēc sprieduma pieņemšanas. Minēto pasākumu mērķis ir nepieļaut, lai otra puse padarītu kreditora tiesības uz atļīdzību par iluzorām, piemēram, pārdodot preces, tās paslēpjot, atdodot vai apgrūtinot ar ķīlu vai hipotēku.

1.1. Pagaidu pasākumi

Pagaidu pasākumus var piemērot tiesvedības procedūrās, ar kuru palīdzību vēlas panākt tieši šādu pasākumu noteikšanu, vai tādu lietu gadījumā, kas ir izskatīšanas procesā tiesā.

Uz lēmumiem par pagaidu noregulējumu šķiršanās procesos attiecas īpaši noteikumi.

1.2. Piesardzības pasākumi

A. Aizturējums (*conservatoir beslag*)

Tiesa var atļaut kreditoram piemērot aizturējumu parādnieka īpašumam, lai šis īpašums tiktu saglabāts līdz brīdim, kad ir apstiprinātas personas, kas piemēro aizturējumu, pieprasītās tiesības.

Ir četri turpmāk aprakstītie aizturējuma veidi.

Aizturējumi piedziņas nolūkā (*conservatoire verhaalsbeslagen*). Pēc tam, kad tiesa ir noteikusi, ka ir jāizpilda naudas prasījums, īpašumam piemēro aizturējumu.

Aizturējums ar mērķi nodrošināt kustamā īpašuma nodošanu vai preču piegādi (*conservatoir beslag tot afgifte van roerende zaken of levering van goederen*).

Šajā gadījumā parādniekam piemēro aizturējumu, lai nodrošinātu īpašnieka vai saņēmēja, kuram pienākas piegāde, tiesības.

Aizturējuma piemērošana laulāto mantai pirms sprieduma pieņemšanas (*conservatoir marital beslag*). Laulātais, kas vēlas panākt laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulāto mantas kopības likvidāciju, var piemērot šo aizturējumu, lai nepieļautu mantas izņemšanu no kopības pirms mantas sadales veikšanas.

Aizturējums ar mērķi saglabāt pierādījumus (*conservatoir bewijsbeslag*). Šā aizturējuma mērķis ir pierādījumu aizsardzība.

B. Konsignācija

Šis pasākums galvenokārt ir saistīts ar gadījumiem, kad pastāv risks, ka manta, kurai piemērots aizturējums, tiks izņemta. Saskaņā ar personas, kas piemēro aizturējumu, pieprasījumu tiesa izsniedz rīkojumu, kas paredz, ka aizturētā vai aizturamā manta jānodod tiesas ieceltam uzraugam.

Konsignāciju var pieprasīt arī atsevišķi no aizturējuma piemērošanas.

C. Pārvaldītāja iecelšana

Īpašumam, kura īpašumtiesības ir strīda objekts, tiesa var iecelt pārvaldītāju. Piemēram, ir radies strīds par uzņēmuma tiesībām uz piegādi. Ja uzņēmuma precēm piemēro aizturējumu vai konsignāciju, tas var kavēt šī uzņēmuma saimnieciskās darbības turpināšanu. Pārvaldītājs var vadīt uzņēmumu, kamēr norit tiesvedība.

D. Plombu uzlikšana un inventarizācija

Ar rajona tiesas (*kantonrechter*) atļauju notārs var uzlikt plombu mantojamai mantai vai noteiktam kopīpašumam. Jurists nav nepieciešams. Šo pasākumu izmanto reti. To var pieprasīt, piemēram, mantinieki, pārdzīvojušais laulātais vai reģistrētais partneris, izpildītāji un personas ar (ierobežotām) tiesībām uz kopīpašumu.

Prasību noņemt plombu arī iesniedz rajona tiesā.

Pēc pieprasījuma, ko cita starpā var iesniegt iepriekš minētās personas, rajona tiesa var pieprasīt notāra veiktu inventarizāciju. Jurists nav nepieciešams. Šā pasākuma mērķis ir noteikt īpašuma lielumu (un vērtību). Pieteikumu var iesniegt kopā ar pieprasījumu uzlikt vai noņemt plombas. Īstenojot šo pasākumu, tiek sagatavots šīs visu īpašuma aktīvu un saistību apraksts. Pēc puses pieprasījuma tiek novērtēta kustamā īpašuma vērtība. Ja puses nespēj vienoties par sertificēta(-u) novērtētāja(-u) iecelšanu, to(-s) ieceļ notārs.

1.3. Pagaidu izpilde

Vajadzības gadījumā tiesa var pasludināt spriedumu par pagaidu izpildāmu visos gadījumos, ja vien tiesiskais regulējums vai lietas būtība nenosaka citādi.

Ja tas neizriet no tiesiskā regulējuma, pagaidu izpilde ir jāpieprasa prasības iesniedzējam. Tiesa to nevar pasludināt pēc savas iniciatīvas.

Par pagaidu izpildāmu pasludināto spriedumu drīkst izpildīt nekavējoties pat tad, ja pret to ir iesniegti iebildumi, pārsūdzība vai pārsūdzība kasācijas kārtībā.

Lēmums par izpildi var attiekties uz visu spriedumu vai tā daļu. Spriedumu var izpildīt arī tad, ja tas nav pasludināts par pagaidu izpildāmu, lai gan pārsūdzības iesniegšanas gadījumā tā izpilde tiktu atliktā. Ja spriedumu pasludina par pagaidu izpildāmu, tā izpildi var turpināt vai pat sākt pēc tam, kad pret to ir iesniegta pārsūdzība.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

A. Aizturējums

Aizturējumu piemēro ar apgabaltiesas tiesneša, kurš izskata pieteikumus par pagaidu noregulējumu, atļauju. Pieteikumu atļaujas saņemšanai iesniedz jurists. Tiesnesis var pamatā pajauties uz pieteikuma iesniedzēja prasījumiem. Parādnieks principā netiek uzklauts. Tiesas spriedums parasti tiek izdots tajā pašā dienā. Naudas prasījuma gadījumā tiesnesis nosaka summu, par kuru tiek izsniegta atļauja. Tiesnesis var pieprasīt nodrošinājuma sniegšanu attiecībā uz iespējamiem aizturējuma radītiem zaudējumiem.

Aizturējumu piemēro ar tiesu izpildītāja iesniegtu rīkojumu. Ja vēlāk tiek konstatēts, ka persona, kas piemēroja aizturējumu, to ir darījusi nepamatoti, tai var piespriest atlīdzināt zaudējumus.

Aizturējuma piemērošanas pieprasījuma procedūra rada izmaksas, proti, maksu par reģistrāciju tiesā (<http://www.rechtspraak.nl/>), izmaksas par jurista iesaistīšanu (<http://www.advocatenorde.nl/>) un tiesu izpildītāja maksas (<http://www.kbvg.nl/>).

B. Konsignācija

Apgabaltiesas tiesnesis, kurš izskata pieteikumus par pagaidu noregulējumu, nosaka konsignāciju pēc puses, kas piemēro aizturējumu, pieprasījuma.

Izņemot gadījumus, kad to liedz ārkārtas apstākļi, tiek uzklautā puse, kurai piemēro aizturējumu, un visas pārējās ieinteresētās puses. Pārsūdzības iesniegšana pret spriedumu nav atļauta. Tiesnesis var piespriest nodrošinājuma sniegšanu.

Apgabaltiesas tiesnesis, kurš izskata pieteikumus par pagaidu noregulējumu, var piespriest konsignācijas piemērošanu atsevišķi no aizturējuma.

Konsignācijas piemērošanas pieprasījuma procedūra rada izmaksas, proti, maksu par reģistrāciju tiesā (<http://www.rechtspraak.nl/>), izmaksas par jurista iesaistīšanu (<http://www.advocatenorde.nl/>) un tiesu izpildītāja maksas.

C. Pārvaldītāja iecelšana

Pēc ieinteresētās puses pieprasījuma apgabaltiesas tiesnesis, kurš izskata pieteikumus par pagaidu noregulējumu, strīdus īpašumam ieceļ pārvaldītāju. Pasākums nav saistīts ar aizturējuma piemērošanu. Īpašumam piemēroti aizturējumi neierobežo pārvaldītāja pilnvaras. Pasākums var attiekties uz jebkura veida precēm, nekustamo un kustamo īpašumu, kā arī īpašumtiesībām. Pārvaldība galvenokārt tiek piemērota, lai nodrošinātu neatkarīgas trešās puses veiktu uzņēmuma preču pastāvīgu pārraudzību, piemēram, tiesvedības procesa laikā.

Pārvaldītāja iecelšanas pieprasījuma procedūra rada izmaksas, proti, maksu par reģistrāciju tiesā (<http://www.rechtspraak.nl/>), izmaksas par jurista iesaistīšanu (<http://www.advocatenorde.nl/>) un pārvaldītāja atalgojumu.

D. Pagaidu pasākumi

Pagaidu noregulējuma tiesvedību var īstenot pilnīgi nodalīti no lietas izskatīšanas pēc būtības, un pēc šīs procedūras nav jāseko lietas izskatīšanai pēc būtības.

Apgabaltiesas tiesnesis, kurš izskata pieteikumus par pagaidu noregulējumu, ir pilnvarots attiecīgos gadījumos noteikt pagaidu noregulējumu visos jautājumos. Rajona tiesas tiesnesim arī ir pilnvaras attiecībā uz lietām, kurās viņam ir jāpieņem spriedums, izskatot lietu pēc būtības. Tiesai, kuras jurisdikcijas teritorijā ir jāīsteno pasākums, papildus parastajai teritoriālajai jurisdikcijai ir ekstrateritoriāla jurisdikcija. Pagaidu noregulējuma tiesvedībā var pieprasīt visus rīkojumus vai aizliegumus, ko varētu pieprasīt lietas izskatīšanā pēc būtības. Ar zināmiem nosacījumiem var atļaut naudas prasījumus (skatīt 2.2. sadaļu).

Tiesvedības gadījumā, ko veic tiesnesis, kurš izskata pieteikumus par pagaidu noregulējumu, prasības iesniedzējam ir jāsaņem jurista palīdzība.

Atbildētājam var palīdzēt jurists. Ja tiesvedību veic rajona tiesas tiesnesis, puses var rīkoties bez jurista. Uzklautāšana ir mutiska un neoficiāla. Spriedumu parasti pasludina pēc dažām nedēļām. Tiesa pēc savas iniciatīvas var pasludināt, ka pagaidu pasākums ir jāizpilda pagaidu kārtībā. „Pagaidu” nozīmē, ka spriedums ir likumīgi atceļams. Jebkurā lietas izskatīšanā pēc būtības var tikt pieņemts atšķirīgs spriedums.

No šīs procedūras izriet šādas izmaksas: maksa par reģistrāciju tiesā (<http://www.rechtspraak.nl/>), tiesu izpildītāja maksas (<http://www.kbvg.nl/>), kā arī — prasības iesniedzējam — izmaksas par jurista iesaistīšanu (<http://www.advocatenorde.nl/>).

Pagaidu noregulējuma pasākumus var paredzēt arī tiesvedības procesā, izskatot lietu pēc būtības. Šādi pasākumi ir spēkā prāvas laikā. Pieprasītajam pagaidu noregulējumam ir jābūt saistītam ar pamata lietu. Šo procedūru izmanto reti.

Šķiršanās lietās pagaidu noregulējumu pieprasa piemērot uz laiku, kamēr norit prāva, kā arī uz neilgu laiku pēc tam. Piemēri: laulāto mājoklis, ikdienas lietošanai paredzētas lietas, bērni un uzturlīdzekļi, kas vienam laulātajam ir jāizmaksā otram laulātajam.

Šos pasākumus pieprasa, iesniedzot atsevišķu prasību, pirms šķiršanās procesa, tā laikā un pat pēc šī procesa beigām līdz brīdim, kad tie zaudē spēku. Mutiskais process ir jāuzsāk ne vēlāk kā trešajā nedēļā pēc prasības iesniegšanas, un tiesnesis pasludina spriedumu pēc iespējas ātrāk.

No šīs procedūras izriet šādas izmaksas: maksa par reģistrāciju tiesā (<http://www.rechtspraak.nl/>) un izmaksas par jurista iesaistīšanu (<http://www.advocatenorde.nl/>).

E. Pagaidu izpilde

Parasta tiesas procesa gadījumā (ar pavēstes izsniegšanu) tiesa, pamatojoties uz prasības iesniedzēja pieteikumu, var pasludināt, ka viss spriedums vai tā daļa ir izpildāma pagaidu kārtībā, ja tiesiskais regulējums vai lietas būtība nenosaka citādi. Tā var noteikt, ka pagaidu izpildāmība ir atkarīga no nodrošinājuma sniegšanas. Tiesa pēc savas iniciatīvas var noteikt pagaidu izpildāmību arī pagaidu noregulējuma tiesvedības gadījumā. Tas attiecas arī uz tiesvedību, kas sāka, pamatojoties uz prasību.

2.2 Galvenie noteikumi.

A. Aizturējums

Prasībā ir jāsniedz konkrēta informācija: piemērojamā aizturējuma raksturs un tiesības, uz ko norāda prasības iesniedzējs, kā arī — naudas prasījumu gadījumā — (maksimālā) prasījuma summa. Papildus tam, atkarībā no piemērojamā aizturējuma, ir jāpierāda, vai bažas par nepamatotu piesavināšanos ir vai nav pamatotas. Netiek prasīta neatliekama ieinteresētība.

B. Konsignācija

Personas, kas piemēro aizturējumu, prasības gadījumā netiek prasīta neatliekamība. Tomēr pagaidu noregulējuma tiesvedības gadījumā prasības iesniedzējam ir jābūt neatliekamai ieinteresētībai. Nav jāpierāda bažas par nepamatotu piesavināšanos.

C. Pārvaldītāja iecelšana

Šis pasākums ir saistīts ar pagaidu noregulējuma tiesvedību, tāpēc prasības iesniedzējam ir jābūt neatliekamai ieinteresētībai. Nav jāpierāda bažas par nepamatotu piesavināšanos.

D. Pagaidu pasākumi

Pagaidu noregulējuma tiesvedības gadījumā prasības iesniedzējam ir jābūt neatliekamai ieinteresētībai, tiesa izvērtē pušu intereses un spriedums paredz pagaidu noregulējumu. Prasības iesniedzēja neatliekamajai ieinteresētībai nav jāizriet no apstākļiem, kas ir saistīti ar atbildētāju. Prasījums var tikt apstrīdēts vai var būt apstrīdams. Uz naudas prasījumu pieņemamību pagaidu noregulējuma tiesvedībā attiecas stingrākas prasības. Prasītāja neatliekamai ieinteresētībai tiek piemērota papildu pārbaude, un, izvērtējot intereses, būs jāņem vērā arī atmaksāšanas neiespējamības risks, no kura var izrietēt prasības noraidīšana. Visās apgabaltiesās ir iespējams veikt pagaidu noregulējuma tiesvedību parādu piedziņai neapstrīdētu prasījumu vai pamatoti neapstrīdamu prasījumu gadījumā, kas izriet no nolīgumiem attiecībā uz piegādātām precēm un/vai sniegtiem pakalpojumiem.

Uz pagaidu pasākumiem šķīršanās procesos un citos procesos lietas izskatīšanai pēc būtības neattiecas noteikumi saistībā ar lietas apstrīdamību vai neatliekamību. Svarīgs faktors ir arī bažas par nepamatotu piesavināšanos.

E. Pagaidu izpilde

Nav piemērojams.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

Piesardzības pasākumu mērķis ir *de facto* vai *de jure* situācijas saglabāšana tiesību (uz tiesisko aizsardzību) paturēšanai. Pagaidu pasākumu mērķis ir *de facto* vai *de jure* situācijas radīšana pirms sprieduma pieņemšanas lietas izskatīšanā pēc būtības.

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

A. Aizturējums

Principā aizturējumu var piemērot visu veidu precēm, izņemot aktīvus, kas paredzēti sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai, kā arī vienības, kuras ir uzskaitītas Civilprocesa kodeksa (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*) 447., 448. un 712. pantā. Aizturējumu nevar piemērot algas daļai un citiem regulāro maksājumu prasījumiem. Aizturējumu var piemērot arī ierobežotām tiesībām vai aktīvu daļai. Tādā gadījumā noteikumi par aizturējuma piemērošanu šādiem aktīviem ir piemērojami *mutatis mutandis* (Civilprocesa kodeksa 707. pants).

B. Konsignācija

Kustamais īpašums, kas nav reģistrēts.

C. Pārvaldītāja iecelšana

Visas preces, kuru īpašumtiesības ir strīda objekts.

D. Pagaidu pasākumi

Pagaidu noregulējuma tiesvedībā prasību var iesniegt par jebkāda veida precēm, un arī pamatprocedūrā prasību par pagaidu noregulējumu var iesniegt par jebkāda veida precēm.

E. Pagaidu izpilde

Nav piemērojams.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

A. Aizturējums

Aizturējuma sekas ir aizturēto aktīvu iesaldēšana. Puse, kurai ir piemērots aizturējums, nedrīkst pārdot, nodot, apgrūtināt vai iznomāt īpašumu u. tml. Šī nespēja rīkoties ar īpašumu ir nosacīta: tā ir spēkā tikai saistībā ar personu, kas piemēro aizturējumu. Ja aizturējums tiek piemērots īpašuma aresta veidā, persona, pie kuras atrodas parādnieka īpašums un kurai ir iesniegts paziņojums par īpašuma arestu, nedrīkst veikt nekādus turpmākus pasākumus vai nodot īpašumu. Tomēr *bona fide* trešās puses ieguvējs noteiktos apstākļos ir aizsargāts. Ja aizturējums tiek piemērots īpašuma aresta veidā, personai, pie kuras atrodas parādnieka īpašums un kurai ir iesniegts paziņojums par īpašuma arestu, ir pienākums informēt, kāda puse, kurai piemērots aizturējums, manta pie tās atrodas. Aizturēto preču izņemšana ir sodāma.

B. Konsignācija

Konsignēto preču izņemšana ir sodāma.

C. Pārvaldītāja iecelšana

Preču pārvaldīšanas pienākums tiek uzdots pārvaldītājam.

D. Pagaidu pasākumi

Izpilde bieži vien tiek panākta, piemērojot periodiskus soda naudas maksājumus.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

A. Aizturējums

Atļaujot aizturējuma piemērošanu, tiesai vienmēr ir jānorāda termiņš, kurā ir jāiesniedz prasības pieteikums attiecībā uz pamatprocesu. Ja pamatprocess nav uzsākts, tiesa aizturējuma piemērošanas atļaujā norāda termiņu — vismaz astoņas dienas pēc aizturējuma piemērošanas —, kurā jāiesniedz pamatprasība. Par pamatprasību var uzskatīt tikai procesu, kura mērķis ir iegūt izpildāmu rīkojumu par prasījuma samaksu, kura dēļ kā nodrošinājums tika piemērots aizturējums. Tiesa var atcelt aizturējumu saskaņā ar pieprasījumu, ko iesniegusi persona, kuras precēm tika piemērots aizturējums, vai saskaņā ar jebkuras citas ieinteresētās personas pieprasījumu. Ja tiesas noteiktais termiņš tiek pārkāpts, aizturējums zaudē spēku.

Aizturējums stājas spēkā, tiklīdz persona, kas piemēro aizturējumu, ir ieguvusi izpildāmu rīkojumu un šis rīkojums ir iesniegts pusei, uz kuru attiecas aizturējums (un īpašuma aresta gadījumā — arī trešajai pusei).

Ja prasības pieteikums pamatprocesā tiek galīgi noraidīts, aizturējums zaudē spēku. Aizturējumu var atcelt, ja to pieprasa puse, kurai šis aizturējums ir piemērots.

B. Konsignācija

Pagaidu noregulējuma tiesvedības laikā tiesnesis, kas izskata pieteikumus par prasības pagaidu izpildi, var atcelt konsignāciju pēc jebkuras ieinteresētās puses pieprasījuma. Tiesnesis vajadzības gadījumā nosaka, kurai pusei uzraugam ir jānodod īpašums. Ja tiek atcelts aizturējums, kas ir konsignācijas pamatā, tiek atcelta konsignācija. Pēc tam uzraugs nodod īpašumu pusei, kurai piemērots aizturējums. Kad ar galīgu vai pagaidu kārtībā izpildāmu spriedumu ir noteikta puse, kurai pienākas īpašums, uzraugs nodod īpašumu šai personai.

C. Pārvaldītāja iecelšana

Ja pamatprasība tiesā vēl nav iesniegta, tā ir jāiesniedz tiesas noteiktā termiņā. Ja šis termiņš netiek ievērots, pārvaldība tiek izbeigta.

Kad ar galīgu vai pagaidu kārtībā izpildāmu spriedumu ir noteikta puse, kurai pienākas īpašums, pārvaldītājs nodod īpašumu šai personai. Pārvaldība tiek atcelta ar kopīgu pušu lēmumu vai, pamatojoties uz vienas puses prasību, to atceļ tiesnesis, kurš izskata pieteikumus par pagaidu noregulējumu.

D. Pagaidu pasākumi

Pagaidu pasākumi ir spēkā līdz brīdim, kad tiesa ir pieņēmusi spriedumu par lietu pēc būtības.

Pagaidu noregulējuma tiesvedības tiesnesis var arī ierobežot pasākumu derīguma termiņu vai piemērot tiem nosacījumu, ka pamatprasība lietas izskatīšanai pēc būtības ir jāiesniedz konkrētā termiņā. Pagaidu noregulējums, kas ir pieņemts tiesvedībā pēc būtības, zaudē spēku, ja pamatprocess tiek priekšlaicīgi izbeigts.

Pagaidu noregulējums šķiršanās procesā var palikt spēkā kādu laiku pēc šķiršanās. Šo noregulējumu var grozīt vai atsaukt. Pagaidu noregulējums, kas ir pieņemts pirms šķiršanās procesa, tiek atcelts, ja šķiršanās prasība netiek iesniegta četru nedēļu laikā pēc lēmumu pieņemšanas par pagaidu noregulējuma piemērošanu.

E. Pagaidu izpilde

Apelācijas tiesa var atlikt izpildi. Izpildes atlikšanu var panākt arī ar izpildes panākšanas procedūru palīdzību.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Vispārīgi noteikumi

Pret spriedumu var iesniegt iebildumus, pārsūdzību vai pārsūdzību kasācijas kārtībā.

Ja spriedums tika pasludināts puses prombūtnē, minētā puse četru nedēļu laikā (sākuma datumi var būt dažādi) var iesniegt iebildumus tiesā, kas pieņēma aizmugurisko spriedumu.

Neveiksmīgā puse trīs mēnešu laikā pēc sprieduma pieņemšanas var apelācijas tiesā iesniegt pārsūdzību (attiecībā uz summām, kas pārsniedz 1750 EUR).

Trīs mēnešu laikā pēc sprieduma pieņemšanas pirmajā un augstākajā instancē vai apelācijas tiesā neveiksmīgā puse kasācijas kārtībā var iesniegt pārsūdzību Nīderlandes Augstākajā tiesā (*Hoge Raad der Nederlanden*).

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas tiesā un kasācijas kārtībā Nīderlandes Augstākajā tiesā.

Pārsūdzību iesniedz pieteikuma iesniedzējs un ieinteresētās personas, kuras piedalījās tiesvedībā, trīs mēnešu laikā pēc sprieduma pasludināšanas, kā arī citas ieinteresētās personas trīs mēnešu laikā pēc dienas, kad tām tika paziņots spriedums.

Puses, kuras piedalījās tiesvedībā kādā no iepriekšējām tiesām, var iesniegt pārsūdzību trīs mēnešu laikā pēc sprieduma pasludināšanas.

Šo tiesiskās aizsardzības līdzekļu gadījumā izpilde tiek apturēta, izņemot gadījumus, kad spriedums tika pasludināts kā izpildāms pagaidu kārtībā.

A. Aizturējums

Par atļauju piemērot aizturējumu nedrīkst iesniegt pārsūdzību augstākā instancē (Civilprocesa kodeksa 700. panta 2. punkts). Persona, kas piemēro aizturējumu, par lēmumu noraidīt prasību var iesniegt pārsūdzību un pēc tam pārsūdzēt šo lēmumu kasācijas kārtībā.

B. Konsignācija

Ja, pamatojoties uz personas, kas piemēro aizturējumu, prasību ir izsniegts rīkojums par konsignāciju, šā rīkojuma pārsūdzība augstākā instancē nav atļauta. Pieteikuma iesniedzējs var iesniegt pārsūdzību un pēc tam pārsūdzēt šo lēmumu kasācijas kārtībā.

Pret pagaidu rīkojumu var iesniegt iebildumus, pārsūdzību vai pārsūdzību kasācijas kārtībā.

C. Pārvaldītāja iecelšana

Pret spriedumu, kas paredz īpašuma pārvaldītāja iecelšanu, var iesniegt iebildumus, pārsūdzību vai pārsūdzību kasācijas kārtībā.

D. Pagaidu pasākumi

Pret pagaidu noregulējumu, kas ir paredzēts pagaidu noregulējuma tiesvedības vai lietas izskatīšanas pēc būtības gadījumā, var iesniegt iebildumus, pārsūdzību vai pārsūdzību kasācijas kārtībā. Pārsūdzības vai pārsūdzības kasācijas kārtībā iesniegšana šķiršanās procesa gadījumā nav atļauta.

E. Pagaidu izpilde

Ja spriedums nav pasludināts kā izpildāms pagaidu kārtībā, šādu spriedumu var panākt, iesniedzot pārsūdzību, pārsūdzību kasācijas kārtībā vai ar izpildes panākšanas procedūras palīdzību. Ja spriedumu pasludina kā izpildāmu pagaidu kārtībā, tiesnesis, kurš izskata pārsūdzību, var atlikt tā izpildi. Tas nav iespējams, ja pārsūdzību iesniedz kasācijas kārtībā. Izpildes atlikšanu var panākt arī ar izpildes panākšanas procedūru palīdzību.

Lapa atjaunināta: 09/02/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [de](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#)

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Austrija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Pagaidu un piesardzības pasākumi ir aizsardzības pasākumi. Austrijas tiesībās ir paredzēti šādi aizsardzības pasākumi:

pasākumi pierādījumu saglabāšanai,
pasākumi ķīlas piespiedu pārdošanai,
pagaidu aizsardzības līdzekļi.

Šiem visiem aizsardzības pasākumiem ir kopēja iezīme, ka pusēm savas prasības nav jāpierāda, tās ir tikai ticami jāizklāsta.

Pagaidu aizsardzības līdzekļi ir svarīgākie no minētajiem pasākumiem, tāpēc turpmākās piezīmes ir attiecināmas tikai uz tiem.

Pagaidu aizsardzības līdzekļi ir tiesas nolēmumi rīkojuma formā, kas nodrošina turpmāko izpildi, noteiktu laika posmu reglamentē pašreizējos apstākļus vai panāk prasības pagaidu apmierināšanu.

Pagaidu aizsardzības līdzekļus var iedalīt pagaidu aizsardzības līdzekļos:

prasījumu par naudas samaksu nodrošināšanai,
prasījumu par darbības izpildi nodrošināšanai,

tiesību vai tiesisko attiecību aizsargāšanai.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība

Pagaidu aizsardzības līdzekļi tiek izdoti tikai pēc pieteikuma. Puses ir "prasītājs jeb apdraudētā puse" un "atbildētājs". Pagaidu aizsardzības līdzekļu izdošana ir šādu tiesu jurisdikcijā:

tiesas procesos, kas jau tiek izskatīti, — tās pašas instances tiesa;

izpildes procesa laikā — izpildes tiesa;

pirms pamatprasības izskatīšanas procesa vai starp iztiesāšanu un izpildes procesu — rajona tiesa (*Bezirksgericht*) apgabalā, kuras parasti būtu atbildētāja galvenā jurisdikcijas vieta;

Ar tiesu jurisdikcijas vieta, kuram ir piemērojams pagaidu aizsardzības līdzeklis, vai parādnieka ka trešās personas pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta, vai rajona tiesa, kurā notiek pirmā lietas izpildes izskatīšana.

Tā kā procedūrā ir jāievēro izpildes tiesību aktu noteikumi, pirmajā instancē juridiskā pārstāvība nav obligāta.

Izpildes procesa faktiskās darbības (piem., ar tiesas spriedumu noteiktu piespiedu atsavināšanu) *ex officio* veic tiesu izpildītājs. Parasti pagaidu aizsardzības līdzekļu izmaksas, kas atkarīgas no nodrošināmā prasījuma apjoma, sākotnēji sedz pieteikuma iesniedzējs. Pieteikuma iesniedzējs var pieprasīt atļūdināt izdevumus tikai tad, ja tiesa apmierina viņa galveno prasību, par ko galvenajā procesā ir iesniegts pieteikums. Tomēr, ja nolēmums par pagaidu aizsardzības līdzekli ir atbildētājam par labu, viņam jau ir tiesības uz izdevumu atļūdinājumu.

2.2 Galvenie noteikumi

Lai panāktu pagaidu aizsardzības līdzekļu piemērošanu, apdraudētajai pusei ir jāiesniedz pieteikums, ar ko tiek izklāstīti un *prima facie* pamatoti naudas prasījumi, nenaudas prasījumi attiecībā uz citu darbību vai strīdīgās tiesības vai tiesiskās attiecības un pastāvošais risks.

Lai tiktu piemēroti aizsardzības līdzekļi naudas prasījuma nodrošināšanai, pieteikuma iesniedzējam ir jāiesniedz subjektīvā riska *prima facie* pierādījumi; t. i., *prima facie* pierādījumi, ka gadījumā, ja aizsardzības līdzeklis netiks piemērots, atbildētājs padarīs par neiespējamu vai sarežģītu naudas prasījumu izpildi. Visiem pārējiem aizsardzības līdzekļu veidiem ir nepieciešami tikai objektīvā riska *prima facie* pierādījumi, t. i., pierādījumi, ka gadījumā, ja aizsardzības līdzeklis netiks piemērots, prasības izpilde un īstenošana tiesā tiks traucēta vai tiks ievērojami sarežģīti, it sevišķi pašreizējās situācijas izmaiņu rezultātā. Attiecībā uz pagaidu aizsardzības līdzekļiem naudas prasījumu nodrošināšanai un citiem aizsardzības līdzekļu veidiem kā riska pamatojums der apgalvojums, ka prasība ir jāizpilda valstīs, kurās attiecībā uz prasības izpildi nav saistoši ne starptautiskie nolīgumi, ne Eiropas Savienības tiesību akti.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Visi pieejamie pasākumi naudas prasījumu nodrošināšanai ir paredzēti Izpildes kodeksā (*Exekutionsordnung*). Tie ir šādi:

kustamas mantas apķīlāšana un pārvaldīšana;

rīkojums, ar kuru aizliedz atsavināt vai ieķīlāt kustamas ķermeniskas lietas;

aizlieguma rīkojums pret trešām pusēm;

atbildētāja nekustamā īpašuma pārvaldīšana;

rīkojums, ar kuru tiek aizliegts atsavināt vai apgrūtināt nekustamu īpašumu vai attiecīgā reģistrā reģistrētu īpašumu vai tiesības.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Šo pasākumu rezultāti atšķiras atkarībā no nodrošinājuma veida. Kustamas fiziskas mantas konfiscēšana un pārvaldīšana izslēdz tiešu personisku atbildētāja ietekmi uz šo mantu. Principā pat juridiska konfiscētās un pārvaldītās mantas atsavināšana ir neiespējama. Tiesību aktos tiesām ir noteikta plaša brīvība sniegt "nepieciešamus vai lietderīgus" norādījumus laikā, kad lietas tiek paturētas un pārvaldītas, lai nepieļautu izmaiņas, kas varētu samazināt to vērtību vai ienākumus no tām. Šāds norādījums var būt, piemēram, konfiscēto, ātrbojīgo preču pārdošana.

Jebkura atsavināšana, ar kuru tiek pārkapts aizliegums atsavināt vai ieķīlāt kustamas, materiālas mantas, nav spēkā.

Ar tiesas aizlieguma rīkojumu pret trešām pusēm atbildētājam tiek aizliegts izmantot vai piedzīt jebkādas prasības pret trešām pusēm. Vienlaicīgi trešām pusēm ir rīkojums līdz turpmākam tiesas paziņojumam nesegt nekādas parādas, kurus tās ir parādā atbildētājam, un nenodot jebkādas lietas, kuras tam pienākas, vai veikt citas darbības, kas var liegt vai ievērojami sarežģīt izpildes procesu attiecībā uz prasību vai lietām, kuras parādnieks ir parādā vai kuras ir piegādājamas. Citiem vārdiem sakot, trešās puses debitoriem var aizliegt tikai izpildīt pienākumu vai atturēties no tā izpildīšanas; viņiem nevar aizliegt veikt maksājumu pieteikuma iesniedzējam vai īstenot jebkādas tiesības. Trešām pusēm, kas neievēro rīkojumu, var uzlikt segt zaudējumus. Tiesību aktos nav skaidri paredzēts, vai atsavināšana, pārkaļpojot pagaidu izpildrakstu, ir spēkā, un Austrijas juristu viedokļi šajā jautājumā atšķiras.

Pārvaldnieks, kuru uzraudzīs tiesa, tiek iecelts, lai pārvaldītu atbildētāja nekustamo īpašumu.

Zemes reģistrā tiek veikts ieraksts, ka parādniekam ir aizliegts atsavināt vai apgrūtināt Zemes reģistrā ierakstītos viņa īpašumus vai tiesības. Tiklīdz ieraksts ir veikts, atbildētājs var brīvprātīgi atsavināt īpašumu vai tiesības, veicot attiecīgus ierakstus Zemes reģistrā, bet tikai ar ierobežotu ietekmi attiecībā pret pieteikuma iesniedzēju. Tikai tad, ja tiesa noraida pieteikuma iesniedzēja prasību galīgā lēmumā vai ja pagaidu izpildraksts tiek citādi atcelts, trešā puse iegūst visas tiesības rīkoties, tostarp attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju, un aizliegums var tikt atcelts.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Pagaidu aizsardzības līdzeklis ir spēkā tikai noteiktu laiku, lai gan šo laiku pēc pieteikuma iesniedzēja lūguma var pagarināt. Ja pagaidu aizsardzības līdzeklis ir izdots ārpus tiesas procesa, kurā lietu izskata pēc būtības, tiesai ir jānosaka pamatots termiņš, kurā šādi nodrošinātā pamatprasība vai izpildes prasība ir attiecīgi jāpamato un jāiesniedz tiesā. Atbildētājs var apturēt pagaidu aizsardzības līdzekļa izpildi un atcelt jau izpildītos aizsardzības līdzekļus, iemaksājot izpirkuma summu.

Pagaidu aizsardzības līdzekļu piemērošana ir jāatceļ pēc pieprasījuma vai *ex officio*, ja:

ir beidzies termiņš pamatprasības pamatošanai un iesniegšanai tiesā;

aizsardzības līdzekļi tika piemēroti plašāk nekā nepieciešams, lai aizsargātu pieteikuma iesniedzēju;

vairs nepastāv apstākļi, lai tiktu piemērots pagaidu aizsardzības līdzeklis;

atbildētājs ir samaksājis izpirkuma summu vai ir iemaksājis drošības naudu;

vairs nav pamata pagaidu aizsardzības līdzekļa īstenošanai.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Pagaidu aizsardzības līdzekļu piemērošanas procedūrā pastāv divu veidu pārsūdzības iespējas, kas nekavē tiesvedību:

iebildums par pašu pagaidu aizsardzības līdzekli: ja atbildētājs vai parādnieks, kas ir trešā puse, iepriekš nav uzklāstīti, viņi var iesniegt iebildumu 14 dienu laikā. Var iesniegt jaunus pierādījumus, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu. Šādus iebildumus izskata pirmās instances tiesa, izskatīšana notiek slēgtā, mutiskā tiesas sēdē, kuras rezultātā tiesa pieņem lēmumu.

Par šādu lēmumu pagaidu aizsardzības līdzekļu piemērošanas procesā ir iespējams iesniegt arī pārsūdzību. Šis pārsūdzības iesniegšanas termiņš ir 14 dienas. Tas ir rakstisks pārsūdzības process, kurā nevar iesniegt jaunus pierādījumus. Pārsūdzību var iesniegt arī pret apstiprinošu lēmumu, ar ko izdots pagaidu aizsardzības līdzeklis, bet ne tad, ja pieteikums par pagaidu aizsardzības līdzekli ir ticis noraidīts.

Īpaši noteikumi

Tiesību aktos ir paredzēti īpaši noteikumi šādos gadījumos:

pagaidu uzturlīdzekļu piešķiršana (šķirtajam) laulātajam,
pagaidu noregulējums attiecībā uz laulāto mantu un laulāto ietaupījumiem, to izmantošanu un saglabāšanu,
pagaidu uzturlīdzekļu piešķiršana bērnam,
pagaidu aizsardzības līdzekļi, lai novērstu vardarbību ģimenē,
pagaidu aizsardzības līdzekļi, lai novērstu vardarbību kopumā,
pagaidu īre,
pagaidu aizsardzības līdzekļi, lai novērstu privātās dzīves aizskārumu,
pasākumi, lai apmierinātu viena laulātā steidzamu vajadzību pēc mājvietas.

Sevišķi svarīgi ir īpašie noteikumi par pagaidu aizsardzības līdzekļiem vardarbības novēršanai. Austrijā ir efektīva, bet vienkārša sistēma, kas aizsargā pret vardarbību un ļauj vardarbīgo iedzīvotāju izlikt no mājas un aizliegt atgriezties tajā. Aizliegt apmeklēt noteiktu vietu vai sazināties var aizliegt arī personai, ar kuru otrai personai nav saprātīgi tikties viņa vardarbīgās izturēšanās dēļ. Vissvarīgākais ir tas, ka šī sistēma nodrošina ciešu sadarbību vardarbības novēršanā starp policiju, tiesām, vietējo centru pret vardarbību ģimenē un nepilngadīgo atbalsta iestādēm — gadījumā, ja iesaistīti nepilngadīgie. Policijas darbību reglamentējošie akti pilnvaro tiesībsargāšanas iestādes izsniegt rīkojumu par izlikšanu vai aizliegumu tuvojies personām, kas ir apdraudējušas citas personas dzīvību, veselību vai brīvību; šā rīkojuma darbības ilgums var būt maksimāli divas nedēļas. Ja tiesā ir iesniegts pieteikums par pagaidu aizsardzības līdzekļa izdošanu, rīkojuma darbības laiks tiek pagarināts līdz četrām nedēļām. Policijai ir jāinformē arī vietējais atbalsta centrs, lai tā darbinieki cietušajiem varētu nodrošināt atbalstu.

Pēc cietušā pieprasījuma tiesai ir jāliek personai, kas sakarā ar fizisku uzbrukumu, draudiem fiziski uzbrukt vai psiholoģisku nežēlību ir padarījusi kopdzīvi ar otru cilvēku neiespējamu:

pamest savu mājokli un tuvāko apkārtni un
neatgriezties mājoklī vai tā tuvākajā apkārtnē, kamēr minētā dzīvesvieta tiek izmantota, lai nodrošinātu pieteikuma iesniedzēja nepieciešamību pēc dzīvesvietas.

Tiesa var arī aizliegt izraidītajai personai apmeklēt noteiktas vietas (piem., ielu, kur atrodas mājoklis, vai bērna skolu) un atturēties no tikšanās un sazināšanās ar pieteikuma iesniedzēju, ja vien tas nav pretrunā ar paša atbildētāja būtiskām interesēm.

Pagaidu aizsardzības līdzekļi, kas noteikti saistībā ar galveno prasību, piemēram, saistībā ar laulības šķiršanas procesu, anulēšanas, īpašuma sadales tiesas procesu vai tiesas procesu, kurā tiek noskaidrotas mājokļa lietošanas tiesības, tiks piemēroti līdz ar galīgo spriedumu galvenajā procesā. Pagaidu aizsardzības līdzekļus var noteikt, neņemot vērā to, vai puses joprojām dzīvo kopā, un neatkarīgi no galvenā procesa. Tomēr gadījumā, ja galvenais process netiek izskatīts, pagaidu aizsardzības līdzekli nevar piemērot uz laiku, kas ir ilgāks par sešiem mēnešiem.

Ja tiek izpildīti visi nosacījumi, pagaidu aizsardzības līdzekli var izpildīt nekavējoties *ex officio* vai pēc pieprasījuma. Izpildes iestādei (tiesu izpildītājam) ir jāliek atbildētājam atstāt mājokli, atdot visas viņa rīcībā esošās mājokļa atslēgas un iesniegt tās tiesā. Izpildot pagaidu aizsardzības līdzekli saistībā ar vardarbību ģimenē, tiesa var informēt tiesībsargājošās iestādes, lai pieaicinātu tiesībsargājošo iestāžu ierēdņus, kuri ir viņu rīcībā. Praksē šī ir bieži sastopama parādība tādā ziņā, ka parasti pagaidu aizsardzības līdzekļus saistībā ar vardarbību īsteno policija, nevis tiesu izpildītājs.

Lapa atjaunināta: 11/03/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Polija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Pasākuma veids ir atkarīgs no nodrošināmās prasības būtības. Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa (*kodeks postępowania cywilnego*) 747. pantu naudas prasības nodrošina:

apķīlājot kustamo mantu, darba algas, prasījumus no bankas konta vai citus prasījumus, kā arī citas īpašumtiesības;

apgrūtinot atbildētāja nekustamo īpašumu ar obligātu hipotēku;

aizliedzot izmantot vai apgrūtināt nekustamo īpašumu, par kuru nav ieraksta zemesgrāmatā un hipotēku reģistrā vai kura zemesgrāmatas un hipotēku reģistra ieraksts ir pazudis vai iznīcināts;

apgrūtinot kuģi vai būvēšanas procesā esošu kuģi ar jūras hipotēku;

aizliedzot izmantot kopīpašuma tiesības uz telpām;

nosakot īpašuma tiesību nodošanu attiecībā uz atbildētāja uzņēmumu vai lauku saimniecību, vai uz struktūru, kas veido daļu no uzņēmuma, vai uz tā daļu, vai daļu no atbildētāja lauku saimniecības.

Ja tiek nodrošināta prasība, kas nav naudas prasība, tiesa nosaka tādu nodrošinājumu, kuru tā uzskata par piemērotu attiecīgajā gadījumā, neizslēdzot naudas prasību nodrošināšanai paredzētos pasākumus (Civilprocesa kodeksa 755. pants). It sevišķi tiesa var:

standartizēt tiesvedības pušu vai dalībnieku tiesības un pienākumus uz šīs tiesvedības laiku;

aizliegt izmantot lietas vai tiesības, uz ko attiecas tiesvedība;

apturēt izpildes tiesvedību vai citu tiesvedību, kuras mērķis ir īstenot spriedumu;

noregulēt jautājumus par bērnu (nepilngadīgo) aizbildniecību un saskarsmi ar bērniem;

noteikt, ka zemesgrāmatas un hipotēku reģistrā vai citā atbilstīgā reģistrā ir jāieraksta atbilstīgs iebildums.

Izvēloties sniedzamā nodrošinājuma veidu, ir jāņem vērā tiesvedības pušu vai dalībnieku intereses, lai nodrošinātu pienācīgu juridisko aizsardzību tiesīgajai pusei un neradītu pārmērīgu slogu atbildētājam.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Tiesvedību par nodrošinājuma sniegšanu uzsāk:

pēc tiesvedības puses vai dalībnieka pieprasījuma, kas iesniegts tiesai, kura ir kompetenta izskatīt lietu pirmajā instancē; ja šo tiesu nevar noteikt, kompetentā tiesa ir tiesa, kas atrodas vietā, kurā ir jāīsteno lēmums par nodrošinājumu, vai, ja šāda pamata nav vai ja lēmums par nodrošinājumu ir jāīsteno dažādu tiesu jurisdikcijā, galvaspilsētas Varšavas rajona tiesa (*sąd rejonowy*); nodrošinājuma lūgumu, kas iesniegts tiesvedības laikā, izskata tās instances

tiesa, kurā notiek lietas izskatīšana, izņemot, ja šī tiesa ir Augstākā tiesa (*Sąd Najwyższy*); tādā gadījumā pirmās instances tiesa izlemj, vai nodrošinājums būtu jāsniedz vai ne (Civilprocesa kodeksa 734. pants);

ex officio gadījumos, kad tiesvedību var uzsākt *ex officio* (Civilprocesa kodeksa 732. pants).

Nodrošinājuma lūgumus iesniedz rakstiski. Tiem ir jāatbilst prasībām, ko piemēro lūgumiem, un jānorāda nodrošinājuma sniegšanas veids un — naudas prasības gadījumā — arī nodrošinājuma summa (kura nedrīkst pārsniegt attiecīgās prasības summu, ko aprēķina kopā ar procentiem, sākot no lēmuma par nodrošinājumu pieņemšanas dienas, kā arī nodrošinājuma sniegšanas izmaksām, un kura var arī ietvert tiesvedības prognozētās izmaksas), kā arī lūgumu pamatojošie apstākļi. Ja nodrošinājuma lūgumu iesniedz pirms tiesvedības uzsākšanas, ir arī īsumā jāapraksta lietas priekšmets (Civilprocesa kodeksa 736. pants).

Nodrošinājumu var sniegt pirms tiesvedības uzsākšanas vai tās laikā. Pēc tam, kad tiesīgā puse ir saņēmusi izpildāmu spriedumu, nodrošinājumu var sniegt tikai tad, ja tas ir paredzēts tādas prasības nodrošināšanai, kuras izpildes termiņš vēl nav beidzies (Civilprocesa kodeksa 730. panta 2. punkts).

Ja nodrošinājumu sniedz pirms tiesvedības uzsākšanas, tiesa nosaka termiņu, kurā ir jāiesniedz vēstule, ar ko uzsāk tiesvedību, un pretējā gadījumā nodrošinājums tiek atcelts. Šis termiņš nevar pārsniegt divas nedēļas (Civilprocesa kodeksa 733. pants).

Nodrošinājuma lūgumi ir jāizskata bez liekas kavēšanās vienas nedēļas laikā pēc dienas, kad tie ir iesniegti tiesai, ja vien īpašos noteikumus nav paredzēts citādi. Ja tiesību aktā ir noteikts, ka lūgumi ir jāizskata tiesas sēdes laikā, šai sēdei ir jānotiek viena mēneša laikā pēc dienas, kurā lūgums tika iesniegts (Civilprocesa kodeksa 737. pants).

Nodrošinājums ir jāsniedz, pamatojoties uz tiesas spriedumu.

2.2 Galvenie noteikumi.

Nodrošinājumu var pieprasīt visu civillietu ietvaros, ko izskata tiesa vai šķīrējtiesa (Civilprocesa kodeksa 730. pants).

Nodrošinājuma sniegšanas nosacījumi ir tādi, ka prasībai un likumīgajām interesēm saistībā ar nodrošinājuma sniegšanu ir jābūt pamatotām. Likumīgas intereses saistībā ar nodrošinājuma sniegšanu pastāv gadījumā, ja bez nodrošinājuma sniegšanas būs neiespējami vai ļoti grūti izpildīt lietā pieņemto spriedumu vai ja citādi būs neiespējami vai ļoti grūti panākt tiesvedības mērķi (Civilprocesa kodeksa 730.1 pants).

Nodrošinājuma mērķis nedrīkst būt prasības apmierināšana, ja vien tiesību aktā nav noteikts citādi (Civilprocesa kodeksa 731. pants).

Tiesa var noteikt, ka, lai īstenotu lēmumu par nodrošinājumu, tiesīgajai pusei ir jāveic iemaksa, lai nodrošinātu tiesīgās puses prasības, kuras izriet no lēmuma par nodrošinājumu īstenošanas, izņemot, ja tiesīgā puse ir Valsts kase un ja nodrošinājums ir sniegts prasībām attiecībā uz uzturlīdzekļiem, invalidiātes pensiju vai parādiem darba ņēmējam darba tiesību lietu ietvaros par daļu, kas nepārsniedz darba ņēmēja pilnu mēneša atlīdzību (Civilprocesa kodeksa 739. pants).

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Nodrošinājumu var sniegt attiecībā uz:

kustamo mantu;

darba algām;

prasījumiem no bankas konta vai citiem prasījumiem, kā arī citām īpašumtiesībām;

nekustamo īpašumu;

kuģiem vai būvēšanas procesā esošiem kuģiem;

kopīpašuma tiesībām uz telpām;

uzņēmumu vai lauku saimniecību, vai uz struktūru, kas veido daļu no uzņēmuma, vai uz tā daļu, vai daļu no lauku saimniecības.

Nodrošinājums nevar segt priekšmetus, parādus vai tiesības, uz ko neattiecas izpilde. Ātrbojīgas preces var būt nodrošinājums, ja atbildētājam nav cita īpašuma, ar kuru nodrošināt tiesīgās puses prasības, un ja preces var ātri pārdot.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Nodrošinājuma tiesvedības galvenais mērķis ir nodrošināt, lai tiesīgā puse (parasti kreditors) būtu aizsargāta pret iespējamu negatīvu ietekmi, kuru varētu radīt kavēšanās saistībā ar lietu izskatīšanu tiesā (vai strīda izšķiršanu ārpus tiesas kārtībā), un uzlabot tiesīgās puses stāvokli izpildes tiesvedībā, ja tiesvedības priekšmets un nodrošinājums ir izpildāma prasība. Zināmā mērā nodrošinājums var arī ļaut tiesīgajai pusei saņemt naudas ieguvumus.

Turklāt nodrošinājums var būt reakcija uz tādām atbildētāja darbībām, kas kaitē tiesīgās puses pamatotām interesēm.

Nodrošinājuma ietekme uz atbildētāju atšķiras atkarībā no nodrošinājuma sniegšanas veida un var būt šāda:

ja tiek apķīlāta kustamā manta, to pārvaldība pēc apķīlāšanas neietekmē tiesvedības turpmāko gaitu, un pret pircēju var arī īstenot izpildes tiesvedību attiecībā pret apķīlāto kustamo mantu;

ja kā nodrošinājums tiek arestēts uzņēmuma vai lauku saimniecības īpašnieka bankas konts, tiesīgā puse var piedzīt tikai tiesas noteiktās summas aktuālo darba algu samaksai kopā ar algu nodokļiem un citām tiesību aktos noteiktām summām, kā arī pieskaitāmām izmaksām;

ierobežoti var izmantot citus apķīlātos parādus un īpašumtiesības (tiesa nosaka to izmantošanas veidu);

tiesu izpildītājs pārdod visus apķīlātos priekšmetus kopā ar tiesībām uz finanšu instrumentiem, kas reģistrēti vērtspapīru kontā vai citā kontā saskaņā ar noteikumiem par finanšu instrumentu tirdzniecību, un saņemto summu nogulda tiesas noguldījumu kontā;

nosaka aizliegumu izmantot vai apgrūtināt nekustamo īpašumu un kopīpašuma tiesības uz telpām;

kuģi vai būvēšanas procesā esošu kuģi apgrūtinā ar jūras hipotēku;

atbildētājam atņemt pārvaldības tiesības un nosaka īpašuma tiesību nodošanu, un ienākumi no īpašuma tiesību nodošanas funkcionē kā nodrošinājums;

ar uzturlīdzekļiem saistītās lietās atbildētājam ir tiesīgajai pusei jāmaksā konkrēta vienreizēja summa vai jāveic periodisks maksājums.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Tiesīgā puse var jebkurā brīdī lūgt atcelt vai grozīt juridiski saistošu lēmumu sniegt nodrošinājumu, ja vairs nepastāv vai mainās nodrošinājuma pamatojums (Civilprocesa kodeksa 742. pants, 7541. panta 3. punkts un 757. pants).

Nodrošinājumu anulē, ja:

atbildētājs iemaksā tiesīgās puses nodrošinājuma piemērošanas lūgumā pieprasīto nodrošinājuma summu Finanšu ministrijas depozīta kontā;

prasība vai lūgums tiek likumīgi atgriezts atpakaļ vai noraidīts;

prasība vai lūgums tiek slēgts vai tiesvedība tiek pārtraukta;

tiesīgā puse neiesniedz visu prasību tiesvedības ietvaros vai iesniedz citas prasības, kas nav pirms tiesvedības uzsākšanas nodrošinātā prasība;

tiek galīgi pieņemts spriedums, kas atļauj nodrošinātu prasību (nodrošinājumu anulē pēc tam, kad pagājis viens mēnesis pēc sprieduma galīgās pieņemšanas);

tiesīgā puse nelūdz turpmākus izpildes pasākumus divu nedēļu laikā pēc sprieduma pieņemšanas, ļaujot prasībai kļūt galīgai gadījumos, kad nodrošinājums ir sniegts, apķīlājot kustamo mantu, darba algas, prasījumus no bankas konta vai citus prasījumus, kā arī citas īpašumtiesības vai nosakot īpašuma tiesību nodošanu attiecībā uz atbildētāja uzņēmumu vai lauku saimniecību, vai uz struktūru, kas veido daļu no uzņēmuma, vai uz tā daļu, vai daļu no atbildētāja lauku saimniecības.

Nodrošinājumu anulē arī šādos gadījumos (Civilprocesa kodeksa 7541. pants):

divus mēnešu pēc tam, kad kļūst galīgs spriedums, ar ko atļauj nodrošinātu prasību, vai kļūst galīgs lēmums noraidīt pārsūdzību vai citu tiesiskās aizsardzības līdzekli, kuru atbildētājs sniedzis pret spriedumu, ar ko atļauj nodrošinātu prasību;

ja viena mēneša laikā pēc tam, kad kļuvis galīgs spriedums, ar ko atļauj nodrošinātu prasību, tiesīgā puse nepieprasa papildu izpildes pasākumus vai kļūst galīgs lēmums noraidīt pārsūdzību vai citu tiesiskās aizsardzības līdzekli, kuru atbildētājs sniedzis pret spriedumu, ar ko atļauj nodrošinātu prasību – gadījumos, kad nodrošinājums *inter alia* ietver kustamas mantas apķīlāšanu.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Gan tiesīgā puse, gan atbildētājs var iesniegt sūdzību pret pirmās instances tiesas lēmumu par nodrošinājumu (Civilprocesa kodeksa 741. pants).

Lapa atjaunināta: 24/09/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [pt](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#)

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Portugāle

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Pagaidu un izpildes nodrošināšanas pasākumi ir paredzēti aizsardzībai noteiktās juridiskās situācijās, un tie var ietvert: a) pagaidu pasākumus, kas attiecas uz pieaugušu personu, kurām nepieciešams pavadoņs, tiesisko regulējumu, kas noteikts [2018. gada 14. augusta Likumā Nr. 49/2018](#); b) pagaidu aizgādību pār prombūtnē esošas personas īpašumu (Civilprocesa kodeksa 1021. pants); c) *ad litem* aizgādņa iecelšanu (Civilprocesa kodeksa 17. pants); vai d) nepieciešamos pasākumus, lai aizsargātu īpašumu, kas ietver bezsaimnieka mantu (Civilprocesa kodeksa 938. pants).

Izpildes nodrošināšanas pasākumu (piemēram, to, kas noteikti atbilstīgi Civilprocesa kodeksa 362. un nākamajiem pantiem) mērķis ir novērst nopietna vai nelabojama kaitējuma risku attiecībā uz prasību tiesvedības norises gaitā (*periculum in mora*) un nodrošināt, ka var tikt panākta galīgā sprieduma izpilde (Civilprocesa kodeksa 2. pants).

Izņemot gadījumus, kad tiesa nosaka, ka pienākums celt pamatprasību ir otrai pusei (*inversão do contencioso*), izpildes nodrošināšanas procedūra ir atkarīga no prasības, kas ierosināta, lai noteiktu ar izpildes nodrošināšanas pasākumu aizsargātu prasījumu (Civilprocesa kodeksa 364. pants); tie aizsargā vai provizoriski paredz galīgā pasākuma ietekmi, ja pieņem, ka pamattiesvedībā pieņemtais lēmums būs labvēlīgs prasītājam.

Kaitējuma risks (*Periculum in mora*) ļauj tiesai provizoriski un saīsinātā veidā izvērtēt būtiskas tiesiskās attiecības, kas pēc tam būs jāpārbauda ilgāk. Ja šāds iepriekšējs izvērtējums ir labvēlīgs prasītājam, tiek noteikti pasākumi, lai aizsargātos pret minēto risku.

Izpildes nodrošināšanas pasākumi ir paredzēti, lai nodrošinātu prasības praktiskos rezultātus, novērstu nopietnu kaitējumu vai sagaidītu tiesību piemērošanu, cik vien iespējams panākot līdzsvaru starp vēlmi ātri panākt rezultātu un juridiskās noteiktības interesēm.

Portugāles civilprocesaualo tiesību aktos ir paredzēti divu veidu izpildes nodrošināšanas pasākumi:

- a) vispārējie izpildes nodrošināšanas pasākumi (Civilprocesa kodeksa 362.–376. pants);
- b) specifiskie izpildes nodrošināšanas pasākumi (Civilprocesa kodeksa 377.–409. pants).

Pirmos minētos pasākumus reglamentē Civilprocesa kodeksa 362. pants, kas paredz, ka tad, ja kāda persona pauž pamatotas bažas, ka cita persona var izraisīt nopietnu un nelabojamu kaitējumu tās prasībai, un ja neviens no tiesību aktos noteiktajiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem nav piemērots, šī persona var pieprasīt, lai tiktu veikti atbilstoši preventīvie vai sagatavošanās pasākumi apdraudēto tiesību izpildes nodrošināšanai (Civilprocesa kodeksa 362. panta 1. punkts). Pieteikuma iesniedzēja prasības pamatā var būt esošas tiesības vai tiesības, ko ir noteikusi tiesa tiesvedībā, kas ir izskatīšanas procesā vai tiks ierosinātas (Civilprocesa kodeksa 362. panta 2. punkts). Vispārējie izpildes nodrošināšanas pasākumi nav piemērojami, ja nodoms ir aizsargāties pret tādu kaitējuma risku, uz kuru nepārprotami attiecas kāds no specifiskajiem pasākumiem (Civilprocesa kodeksa 362. panta 3. punkts). Specifiskie izpildes nodrošināšanas pasākumi ir pasākumi, kas konkrēti noteikti Civilprocesa kodeksā vai atsevišķos tiesību aktos.

Portugāles Civilprocesa kodeksā paredzētie specifiskie izpildes nodrošināšanas pasākumi ir šādi:

- a) *īpašumtiesību pagaidu restitūcija* (Civilprocesa kodeksa 377. pants);
- b) *uzņēmuma lēmumu apturēšana* (Civilprocesa kodeksa 380. pants);
- c) *pagaidu uzturīdžekļu noteikšana* (Civilprocesa kodeksa 384. pants);
- d) *kaitējuma pagaidu atlīdzināšana* (Civilprocesa kodeksa 388. pants);
- e) *apķīlāšana* (Civilprocesa kodeksa 391. pants);
- f) *jauna darba aizliegums* (Civilprocesa kodeksa 397. pants);
- g) *mantas iesaldēšana* (Civilprocesa kodeksa 403. pants).

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

Ja persona pierāda pamatotas bažas, ka cita persona var izraisīt nopietnu un nelabojamu kaitējumu tās tiesībām, šī persona var pieprasīt noteikt atbilstošu preventīvo vai sagatavošanās pasākumu, lai aizsargātu apdraudēto tiesību pastāvēšanu (Civilprocesa kodeksa 362. panta 1. punkts). Pieteikuma iesniedzēja prasības pamatā var būt esošas tiesības vai tiesības, ko ir noteikusi tiesa tiesvedībā, kas ir izskatīšanas procesā vai tiks ierosinātas (Civilprocesa kodeksa 362. panta 2. punkts).

Šāda veida pasākumus nosaka, ja ir liela iespējamība, ka tiesības ir reālas, un ja pastāv pietiekami pamatots risks, ka tās tiks pārkāptas (Civilprocesa kodeksa 368. panta 1. punkts). Tomēr tiesa var atteikt noteikt pasākumus, ja to piemērošanas izraisītais kaitējums atbildētājam ievērojami pārsniegtu kaitējumu, no kura prasītājs vēlas izvairīties, izmantojot konkrēto pasākumu (Civilprocesa kodeksa 368. panta 2. punkts).

Vispārējos izpildes nodrošināšanas pasākumus var piemērot tikai gadījumos, kad neviens no specifiskajiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem nav piemērots attiecīgās lietas faktiem (Civilprocesa kodeksa 362. panta 3. punkts).

Tādējādi ar **neprecīskajiem preventīvajiem pasākumiem**, kas minēti Civilprocesa kodeksa 362. pantā, ir saistīti šādi juridiski priekšnosacījumi:

- a) acīmredzama tiesību esamība;
- b) pietiekami pamatotas bažas, ka cita persona var izraisīt nopietnu un nelabojamu kaitējumu tās personas tiesībām, kura pieprasa noteikt pasākumu (*periculum in mora*);

c) preventīvo vai sagatavošanās pasākuma praktiskā piemērotība, lai garantētu riskam pakļauto tiesību pastāvēšanu;

d) uz prasīto pasākumu nedrīkst attiekties citas izpildes nodrošināšanas procedūras.

Lai tiesa varētu noteikt izpildes nodrošināšanas pasākumus, ir pietiekami, ja ātrā izskatīšanā konstatē pārliecinošus pierādījumus par prasītājam tiesībām (*fumus bonis juris*), kā arī pamatotas bažas, ka laiks, kas nepieciešams strīda galīgajai izšķiršanai, var izraisīt nelabojamu kaitējumu vai kaitējumu, ko ir grūti izlabot (*periculum in mora*). Tiesnesis ir jābūt pietiekami pārliecinātam, ka pamattiesvedības rezultāts būs labvēlīgs prasītājam, jo izpildes nodrošināšanas pasākumi ietver nepārprotamu iejaukšanos atbildētāja juridiskajā situācijā (Civilprocesa kodeksa 368. panta 1. punkts).

Turpmāk minētie aspekti attiecas uz **specifiskajiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem**.

a) **Īpašumtiesību pagaidu restitūcija**: vardarbīgas laupīšanas gadījumā īpašnieks var prasīt, lai viņa īpašums tiktu provizoriski atdots viņam atpakaļ, atsaucoties uz valdījuma, laupīšanas un vardarbības faktu. Tiesnesis var izdot rīkojumu par restitūciju bez laupītāja uzaicināšanas uz tiesu vai uzklausīšanas, ja, izvērtējis pierādījumus, viņš uzskata, ka īpašums bija prasītāja valdījumā un tika vardarbīgi nolaupīts (Civilprocesa kodeksa 377., 378. un 379. pants).

b) **Uzņēmuma lēmumu apturēšana**: ja jebkāda apvienība vai uzņēmums pieņem lēmumus, kas ir pretrunā tiesību aktiem vai statūtiem, jebkurš partneris 10 dienās (sākot no dienas, kad notika sapulce, kurā tika pieņemti lēmumi, vai dienas, kad prasītājs par tiem uzzinājis, ja viņš nav ticis pienācīgi uzaicināts uz sapulci) var pieprasīt, lai šādu lēmumu īstenošana tiktu apturēta. Viņam jāpamato savs partnera statuss un jāpierāda, ka lēmumu īstenošana var izraisīt būtisku kaitējumu. Pieteikumam ir jāpievieno tās sapulces protokola kopija, kurā tika pieņemti lēmumi, un — ja tiesību aktos nav noteikta prasība par sapulces rīkošanu — šāda protokola kopiju aizstāj ar dokumentāriem pierādījumiem par lēmumu (Civilprocesa kodeksa 380.–383. pants).

c) **Pagaidu uzturlīdzekļu noteikšana**: persona, kas ir tiesīga saņemt uzturlīdzekļus, var pieprasīt, lai tiktu noteikta ikmēneša summa, kas tai jāsaņem kā pagaidu uzturlīdzekļi, ar nosacījumu, ka nav veikts pirmais noteiktais maksājums. Kad tiesa ir saņēmusi prasību par pagaidu uzturlīdzekļu noteikšanu, tiek noteikts tiesas sēdes datums un puses tiek informētas, ka tām ir vai nu jāierodas personīgi, vai arī tās var pārstāvēt pilnvarots pārstāvis, kuram ir īpašas pilnvaras risināt strīdu. Aizstāvības argumenti tiek iesniegti tiesas sēdes laikā, un tiesneša mērķis ir panākt vienošanos par uzturlīdzekļu noteikšanu, kas pēc tam tiek apstiprināta ar spriedumu (Civilprocesa kodeksa 384.–387. pants).

Ja viena no pusēm nav ieradies vai ja panākt vienošanos neizdodas, tiesnesis izdod rīkojumu par pierādījumu vākšanu pirms mutiskā sprieduma pasludināšanas, kam nepieciešams norādīt īsu pamatojumu (Civilprocesa kodeksa 385. panta 3. punkts).

d) **Kaitējuma pagaidu atlīdzināšana**: saistībā ar prasībām par kaitējumu nāves vai miesas bojājumu gadījumā cietuši puse un personas, kuras var būt tiesīgas saņemt uzturlīdzekļus no tās, kā arī personas, kurām cietuši puse ir maksājusi uzturlīdzekļus atbilstoši dabiskam pienākumam, var prasīt, lai viņām tiek piešķirta konkrēta ikmēneša naudas summa kā pagaidu kompensācija par kaitējumu. Tiesnesis atļauj veikt prasīto pasākumu, ja ir pierādījumi, ka tas ir vajadzīgs radītā kaitējuma dēļ, un pierādījumi, ka atbildētāja pienākums ir piešķirt kompensāciju. Pagaidu atlīdzinājumu, kas iekļaujams galīgajā atlīdzinājumā par kaitējumu, taisnīgi nosaka tiesa. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad prasība par kaitējuma atlīdzību ir pamatota arī ar kaitējumu, kas var būtiski apdraudēt cietušās puses iztiku vai dzīves apstākļus. Iepriekšminētie punkti par pagaidu uzturlīdzekļiem attiecas arī uz šā pasākuma apstrādi *mutatis mutandis* (Civilprocesa kodeksa 388.–390. pants).

e) **Apķīlāšana**: apķīlāšana ļauj kreditoram, kuram ir pamatotas bažas, ka viņš varētu zaudēt mantu, kas garantē viņa prasību, panākt tiesā mantas apķīlāšanu. Apķīlāšanas prasītājs norāda faktus, kas atbalsta prasību un pamato iespējamo risku, norādot apķīlājamo mantu, kā arī sniedzot visu informāciju, kas vajadzīga apķīlāšanas veikšanai. Ja tiek prasīta apķīlāšana pret parādnieka īpašuma pircēju, prasītājam — ja nav pierādīts, ka pirkums ir apstrīdēts tiesā, — tik un tā ir jānorāda fakti, kas pamato iespējamību uzvarēt strīdā (Civilprocesa kodeksa 391.–396. pants).

Pēc pierādījumu izvērtēšanas ar rīkojumu nosaka, ka ir veicama apķīlāšana bez otras puses uzklausīšanas, ievērojot nosacījumu, ka tiek uzskatīts, ka tiesiskās prasības ir ievērotas (Civilprocesa kodeksa 393. panta 1. punkts).

Kuģu vai to kravas apķīlāšanas gadījumā prasītājam ir pienākums pierādīt, ka papildus vispārējo prasību izpildei apķīlāšana ir pieļaujama, ņemot vērā prasības veidu (Civilprocesa kodeksa 394. panta 1. punkts). Šādā gadījumā apķīlāšana nenotiek, ja parādnieks uzreiz iesniedz kreditoram pieņemamu nodrošinājumu vai ja divās dienās tiesnesis atzīst, ka ir atbilstoši aizturēt kuģa izbraukšanu līdz nodrošinājuma sniegšanai (Civilprocesa kodeksa 394. panta 2. punkts).

f) **Jauna darba aizliegums**: ikviena persona, kas uzskata, ka tās ekskluzīvās vai kopīpašuma tiesības vai jebkādas citas lietošanas vai īpašuma tiesības *in rem* vai *in personam* ir pārkāptas tāda jauna darba vai pakalpojuma dēļ, kas izraisa vai var izraisīt tai zaudējumus, 30 dienās no dienas, kad tā ir uzzinājusi par šo faktu, var pieprasīt darba vai pakalpojuma tūlītēju apturēšanu. Prasītājs var arī piemērot aizliegumu tieši ārpusstiesas kārtībā, informējot attiecīgo piegādātāju vai, ja tāda nav, atbildīgo personu, vai tās aizstājēju divu liecinieku klātbūtnē, lai apturētu darbu. Šāds ārpusstiesas aizliegums nav spēkā, ja piecās dienās netiek pieprasīts apstiprinājums no tiesas (Civilprocesa kodeksa 397.–402. pants).

g) **Mantas iesaldēšana**: ja ir pamatotas bažas par kustamas vai nekustamas mantas vai dokumentu zaudēšanu, slēpšanu vai izšķērdēšanu, var pieprasīt mantas iesaldēšanu. Šāda mantas iesaldēšana ir atkarīga no tiesvedības, kas attiecas uz mantas precizēšanu vai īpašumtiesību uz iesaldēto mantu pierādīšanu (Civilprocesa kodeksa 403.–409. pants).

Šo pasākumu var pieprasīt jebkura persona, kas ir ieinteresēta mantas vai dokumentu saglabāšanā, lai gan kreditori to var pieprasīt tikai lietās, kurās tas ir nepieciešams mantojuma nodrošināšanai. Prasītājam kodolīgi jāpierāda tiesības attiecībā uz mantu, un fakti, ar kuriem tiek pamatotas bažas par mantas zaudēšanu vai izšķērdēšanu. Ja tiesības attiecībā uz mantu ir atkarīgas no notiekošas vai ierosināmas tiesvedības, prasītājam ir jāpārliecina tiesa par attiecīgās prasības pamatotību. Kad ir iesniegti vajadzīgie pierādījumi, tiesnesis atļauj veikt pasākumus, ja viņš uzskata, ka bez tiem prasītāja intereses ir nopietni apdraudētas.

2.1 Procesuālā kārtība.

Izņemot jauna darba aizliegumu, attiecībā uz kuru ir iespējams īstenot sākotnēju ārpusstiesas darbību, pēc tam iesniedzot prasību par apstiprināšanu tiesā (Civilprocesa kodeksa 397. panta 2. un 3. punkts), visiem pārējiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem ir jābūt pamatotiem ar sākotnējo prasību tiesai, kurā prasītājs tsumā izklāsta apdraudēto tiesību pierādījumus un pamato bažas par kaitējumu. Šādā prasībā ietver liecinieku sarakstu un citus prasītos pierādījumus; atbilstīgi Civilprocesa kodeksa 365. pantam maksimālais liecinieku skaits ir pieci.

Pēc pieprasījuma tiesnesis lēmumā, ar kuru tiek izdots rīkojums veikt pasākumu, var atbrīvot prasītāju no pienākuma ierosināt pamattiesvedību, ja tiesvedības laikā sniegtie pierādījumi pamato stingru pārliecību, ka aizsargājamās tiesības ir reālas un ja ar rīkojumu noteiktā pasākuma veids ir atbilstošs, lai strīdu izšķirtu (Civilprocesa kodeksa 369. panta 1. punkts). Šā atbrīvojuma piemērošanai var pieteikties līdz galīgās tiesvedības beigām. Lietās, kurās nenotiek iepriekšēja *inter partes* uzklausīšana, atbildētājs var pret prasības celšanas pienākuma uzlikšanu otrai pusei iebilst vienlaikus ar noteiktā pasākuma apstrīdēšanu (Civilprocesa kodeksa 369. panta 2. punkts).

Noteikumus par minētā pienākuma uzlikšanu otrai pusei *mutatis mutandis* piemēro attiecībā uz īpašumtiesību pagaidu restitūciju, uzņēmuma lēmumu atcelšanu, pagaidu uzturlīdzekļiem, jaunu būvdarbu aizliegumiem un citiem pasākumiem, kas paredzēti atsevišķos tiesību aktos, kuri pēc būtības ļauj galīgi izšķirt strīdu (Civilprocesa kodeksa 376. panta 4. punkts).

Ja tiesību aktos nav noteikta attiecībā uz izpildes nodrošināšanas pasākuma noteikšanu bez atbildētāja uzklausīšanas, tiesa uzklausa atbildētāju, izņemot, ja uzklausīšana pakļauto nopietnam riskam pasākuma mērķus vai izpildi (Civilprocesa kodeksa 366. panta 1. punkts).

Ja atbildētāju uzklauša pirms pasākuma noteikšanas, viņš tiek aicināts iesniegt iebildumus desmit dienās. Pavēsti aizstāj ar paziņojumu, ja atbildētājs jau ir bijis uzaicināts uz tiesu pamattiesvedībā (Civilprocesa kodeksa 366. panta 2. punkts).

Kad ir beidzies iebildumu iesniegšanas termiņš un atbildētājs ir uzklausts, attiecīgā gadījumā tiek sniegti tiesas prasītie vai noteiktie pierādījumi (Civilprocesa kodeksa 367. panta 1. punkts).

Ja atbildētājs nav jāuzklaušas un pasākums ir ar rīkojumu noteikts, atbildētāju informē par šo lēmumu tikai pēc tā pieņemšanas (Civilprocesa kodeksa 366. panta 6. punkts). Pēc šāda paziņojuma saņemšanas atbildētājam ir tiesības iesniegt vispārēju apelāciju pret rīkojumu, ja tas uzskata, ka, ņemot vērā faktus, pasākumu nevajadzēja atļaut. Atbildētājs var arī iesniegt iebildumus, ja tas vēlas norādīt faktus vai iesniegt pierādījumus, kurus tiesa nav ņēmusi vērā un kuri var likt apšaubīt izpildes nodrošināšanas pasākumu pamatotību vai to atvieglot (Civilprocesa kodeksa 372. panta 1. punkts).

Atbildētājs, izmantojot jebkuru no iepriekš minētajiem līdzekļiem, var apstrīdēt lēmumu, ar ko nosaka, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei (Civilprocesa kodeksa 372. panta 2. punkts). Ja atbildētājs iesniedz iebildumus, tiesai jāizlemj, vai saglabāt, atvieglot vai atsaukt ar rīkojumu noteikto pasākumu. Šāds lēmums un — attiecīgā gadījumā — tāda lēmuma saglabāšana vai atsaukšana, ar kuru nosaka, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei, ir pārsūdzami, un attiecīgā gadījumā ir jāsniedz pierādījumi, kurus tiesa pieprasa vai nosaka pēc savas ierosmes (Civilprocesa kodeksa 372. panta 3. punkts).

Attiecībā uz teritoriālo jurisdikciju Civilprocesa kodeksa 78. pantā ir noteikts, ka:

- prasības par mantas apķīlāšanu un iesaldēšanu var iesniegt tiesā, kurā jāierosina saistītā tiesvedība, vai tiesā pēc mantas atrašanās vietas, vai, ja manta atrodas vairākos apgabalos — tiesā kādā no minētajiem apgabaliem (Civilprocesa kodeksa 78. panta 1. punkta a) apakšpunkts);
- attiecībā uz jauna darba aizliegumu jurisdikcija ir tiesai pēc veicamā darba atrašanās vietas (Civilprocesa kodeksa 78. panta 1. punkta b) apakšpunkts);
- attiecībā uz citiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem jurisdikcija ir tiesai, kurā paredzēts celt saistīto prasību (Civilprocesa kodeksa 78. panta 1. punkta c) apakšpunkts).

Ja netiek noteikts, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei, tiesvedību pievieno lietas materiāliem, tiklīdz ir celta prasība; ja prasība ir celta citā tiesā, to pārsūta minētajai tiesai, kam ir ekskluzīva jurisdikcija attiecībā uz turpmākajiem veicamajiem pasākumiem (Civilprocesa kodeksa 78. panta 2. punkts).

Ja laikposmā, kad prasība atrodas izskatīšanā, tiek prasīti izpildes nodrošināšanas pasākumi, par tiem prasījums ir jāierosina tiesā, kurā notiek prasības izskatīšana, ja vien par prasību nav iesniegta apelācija. Tādā gadījumā apvienošana notiek tikai tad, kad tiesvedība ir pabeigta vai kad pamatprasības lietas materiāli ir atgriezti pirmās instances tiesai (Civilprocesa kodeksa 364. panta 3. punkts).

Atbilstīgi Civilprocesa kodeksa 58. un 1090. pantam saistībā ar Likuma par tiesiskās sistēmas struktūru 44. panta 1. punktu advokāta pārstāvība ir obligāta, ja pasākuma vērtība pārsniedz 5000,00 EUR vai ja ir pieļaujama apelācija.

Izpildes nodrošināšanas pasākumu vērtību aprēķina šādi:

- attiecībā uz pagaidu uzturlīdzekļiem un kaitējuma pagaidu atlīdzināšanu — pamatojoties uz prasīto ikmēneša maksājumu, kas reizināts ar 12 (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta a) apakšpunkts);
- attiecībā uz īpašumtiesību pagaidu restitūciju — pamatojoties uz īpašniekam atņemtā priekšmeta vērtību (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta b) apakšpunkts);
- attiecībā uz uzņēmuma lēmumu apturēšanu — pamatojoties uz zaudējumu apmēru (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta c) apakšpunkts);
- attiecībā uz jauna darba aizliegumu un nespecifiskiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem — pamatojoties uz zaudējumiem, kas jānovērš (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta d) apakšpunkts);
- attiecībā uz apķīlāšanu — pamatojoties un garantējamās prasības summu (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta e) apakšpunkts);
- attiecībā uz mantas iesaldēšanu — pamatojoties uz attiecīgās mantas vērtību (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta f) apakšpunkts).

2.2 Galvenie noteikumi.

Novērtējot kritērijus saistībā ar izpildes nodrošināšanas pasākumu noteikšanu, tiesai vienmēr ir jāizvērtē, vai paustās bažas ir pietiekami pamatotas un cik smagi un sarežģīti būs novērst iespējamo kaitējumu. Tiesa arī novērtē, vai preventīvais vai sagatavošanās pasākums ir konkrētajam gadījumam atbilstošs, lai aizsargātu iespējami apdraudētās tiesības. Tiesai jākonstatē, ka pastāv risks saistībā ar jebkādu kavēšanos.

Tiesa arī izvērtē, vai tiesvedība ir faktiski vai iespējami atkarīga no prasības, kas ir vai tiks celta attiecībā uz tiesībām, kuras ar šo pasākumu aizsargā.

Šāda veida tiesvedībā tiesai ir pienākums iegūt pierādījumu kopsavilkumu (kas var nebūt tik precīzs kā pamattiesvedībā) par reālas iespējamības esību, ka aizsargājamās tiesības pastāv un ka bažas par to pārkāpšanu ir pietiekami pamatotas.

Tiek uzskatīts, ka visi izpildes nodrošināšanas pasākumi ir steidzami un prioritāri attiecībā pret jebkurām citām tiesas darbībām, kas nav steidzamas (Civilprocesa kodeksa 363. panta 1. punkts), un lēmums par tiem ir jāpieņem pirmajā instancē ne vēlāk kā divos mēnešos vai, ja atbildētājs nav jāuzklaucina uz tiesu, 15 dienās (Civilprocesa kodeksa 363. panta 2. punkts).

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Izpildes nodrošināšanas pasākumus var piemērot tiesībām un kustamam vai nekustamam īpašumam, kas tiesību aktos nav norādīts kā tāds, kuram šādi pasākumi pilnībā vai daļēji nav nepiemērojami.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Tā kā izpildes nodrošināšanas pasākumus nosaka tiesas, tie ir saistoši visām publiskajām un privātajām struktūrām un ir prioritāri attiecībā pret pasākumiem, ko pieņēmusi jebkura cita iestāde (Portugāles Republikas Konstitūcijas 205. panta 2. punkts). Jebkurai personai, kas pārkāpj noteikto izpildes nodrošināšanas pasākumu, tiek piemērots sods par kvalificētu nepakļaušanos neatkarīgi no jebkādiem izpildes pasākumiem (Civilprocesa kodeksa 375. pants).

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Neatkarīgi no tā, ka prasītājs ir atbrīvots no pienākuma celt pamatprasību, Civilprocesa kodeksa 373. pantā ir noteikts, ka izpildes nodrošināšanas procedūra beidzas un visi ar rīkojumu noteiktie pasākumi zaudē spēku šādos gadījumos:

- ja prasītājs prasību, no kuras pasākums ir atkarīgs, neierosina 30 dienās no dienas, kad viņš tika informēts par to, ka lēmums ar rīkojumu veikt pasākumu ir kļuvis galīgs (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta a) apakšpunkts);
- ja pēc prasības celšanas process tiek apturēts uz vairāk nekā 30 dienām prasītāja nevēribas dēļ (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta b) apakšpunkts);
- ja prasība tiek noraidīta ar galīgu lēmumu (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta c) apakšpunkts);
- ja prasība tiek noraidīta, pamatojoties uz procedūras apsvērumiem, un prasītājs savlaicīgi neceļ jaunu prasību, lai izmantotu iepriekšējās prasības sniegtās priekšrocības (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta d) apakšpunkts);
- ja tiesības, ko prasītājs prasa aizsargāt, vairs nav spēkā (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta e) apakšpunkts).

Neatkarīgi no noteikumiem par pierādīšanas pienākumu, tiklīdz lēmums ar rīkojumu par izpildes nodrošināšanas pasākuma veikšanu un to, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei, ir kļuvis galīgs, atbildētājs tiek informēts, ka prasība, lai apstrīdētu aizsargāto tiesību pastāvēšanu, ir jāierosina 30 dienās no paziņošanas dienas, vai arī tiks uzskatīts, ka ar minēto pasākumu strīds ir atrisināts (Civilprocesa kodeksa 371. panta 1. punkts).

Tādu pašu nosacījumu piemēro, ja pēc prasības celšanas process tiek apturēts uz vairāk nekā 30 dienām prasītāja nevērības dēļ vai ja prasību noraida, pamatojoties uz procedūras apsvērumiem, un prasītājs savlaicīgi neierosina jaunu prasību, lai izmantotu iepriekšējās prasības sniegtās priekšrocības (Civilprocesa kodeksa 371. panta 2. punkts).

Pēc tam, kad lietā ir pieņemts galīgais lēmums, izpildes nodrošināšanas pasākumi zaudē spēku (Civilprocesa kodeksa 371. panta 3. punkts).

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Parastā apelācija ir pieļaujama, ja pasākumu summa ir lielāka par tās tiesas noteikto ierobežojumu, kurā lēmumu pārsūdz, un ja apstrīdētais lēmums ir nelabvēlīgs apelācijas iesniedzējai pusei par vairāk nekā pusi no šīs summas (Civilprocesa kodeksa 629. panta 1. punkts). Apelāciju vienmēr var ierosināt arī pret lēmumiem, kas saistīti ar izpildes nodrošināšanas pasākumu vērtību, kā pamatu norādot to, ka minētā vērtība pārsniedz ierobežojumu, ko noteikusi tiesa, kura pieņēma apstrīdēto lēmumu (Civilprocesa kodeksa 629. panta 3. punkta b) apakšpunkts), un pret iepriekšējiem atteikumiem uz sākotnējiem pieteikumiem par izpildes nodrošināšanas pasākumu veikšanu (Civilprocesa kodeksa 629. panta 3. punkta c) apakšpunkts).

Lēmumus, ar kuriem nosaka, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei, var pārsūdzēt tikai saistībā ar apelāciju, ko iesniedz pret lēmumiem par prasīto pasākumu; lēmumi par atcelšanas noraidīšanu ir galīgi un nepārsūdzami (Civilprocesa kodeksa 370. panta 1. punkts).

Augstākajā tiesā (*Supremo Tribunal de Justiça*) nevar iesniegt apelāciju pret lēmumiem, ar kuriem noteikta izpildes nodrošināšanas pasākumu veikšana, tai skaitā lēmumiem, ar kuriem noteikts, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei — neskarot gadījumus, kuros vienmēr ir pieļaujama apelācija (Civilprocesa kodeksa 370. panta 2. punkts).

Lēmumu par izpildes nodrošināšanu var apstrīdēt:

jebkura tiesvedības puse, kas lietā zaudē (Civilprocesa kodeksa 631. panta 1. punkts);

jebkura persona, kas nav tiesvedības puse, bet kam izpildes nodrošināšanas pasākuma dēļ rodas tiešs un reāls kaitējums (Civilprocesa kodeksa 631. panta 2. punkts).

Tiesa, kas ir kompetenta izskatīt apelācijas prasību, ir otrās instances tiesa tajā jurisdikcijas apgabalā, kurā atrodas tiesa, kas pieņēma apstrīdēto lēmumu.

Termiņš apelācijas iesniegšanai ir 15 dienas no lēmuma paziņošanas dienas (Civilprocesa kodeksa 638. panta 1. punkts). Ja apelācija attiecas arī uz reģistrētu pierādījumu atkārtotu novērtēšanu, termiņš tiek pagarināts par 10 dienām (Civilprocesa kodeksa 638. panta 7. punkts).

Apelācijai, kas ierosināta pret rīkojumu, ar kuru tieši noraida vai neatļauj pasākumu, ir apturoša ietekme (Civilprocesa kodeksa 647. panta 3. punkta d) apakšpunkts). Citos gadījumos tai ir tikai atliekoša ietekme.

Piemērojamie tiesību akti

 [2013. gada 26. jūnija Likums Nr. 41/2013](#) — Civilprocesa kodekss

 [2013. gada 26. augusta Likums Nr. 62/2013](#) — Likums par tiesiskās sistēmas struktūru

Saistītās saites

Plašāka informācija pieejama šādās tīmekļa vietnēs:

 [Tiesu portāls](#)

 [Tieslietu politikas ģenerāldirektorāts](#)

Portāls [CITIUS](#)

 [Juridisko dokumentu datubāze](#)

 [Portugāles Oficiālais Vēstnesis](#)

Piezīme.

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunktam civillietās, tiesām, kā arī citām struktūrām un iestādēm šajā faktu lapā sniegtā informācija nav saistoša.

Kaut arī šī faktu lapa tiek regulāri atjaunināta, tā neaizstāj nepieciešamību izlasīt attiecīgos spēkā esošos tiesību aktus, un to var ietekmēt judikatūras interpretācijas izmaiņas.

Lapa atjaunināta: 09/03/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Rumānija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Dažādie piesardzības pasākumi ir piesardzības un juridiskais arests un piesardzības apķīlāšana. Piesardzības pasākumi ir tiesas izdoti procesuāli iesaldēšanas un saglabāšanas priekšraksti attiecībā uz parādnieka pamatlīdzekļiem, lai neļautu pretējai pusei iznīcināt, atsavināt vai samazināt attiecīgos pamatlīdzekļus.

Piesardzības arests ietver parādnieka izsekojamo pamatlīdzekļu iesaldēšanu, lai tos atgūtu, kad kreditors būs saņēmis izpildu dokumentu. Civilprocesa kodekss ietver virkni īpašu noteikumu, kas attiecas uz piesardzības aresta izpildes procedūru civilajiem kuģiem.

Juridiskais arests ietver pamatlīdzekļu iesaldēšanu, tos nododot aresta amatpersonai aizsargāšanai.

Juridisko arestu var piemērot ikreiz, kad tiesvedība attiecas uz īpašumu vai citām prevalējošām lietu tiesībām, pamatlīdzekļu īpašumtiesībām vai kopīpašuma lietošanu vai pārvaldību, un tiesas kompetencē ir pamatlīdzekļa juridiskā aresta apstiprināšana.

Piesardzības apķīlāšanu var piemērot naudas līdzekļiem, vērtspapīriem vai citiem izsekojamiem kustamiem nemateriālajiem pamatlīdzekļiem, ko parādniekam ir parādā trešā persona.

Izpildāma apķīlāšana ir netiešas izpildes veids, ar kuras palīdzību atgūst naudas līdzekļus, vērtspapīrus vai citus izsekojamus kustamus nemateriālos pamatlīdzekļus.

Daži pirmās instances tiesas spriedumi ir *juridiski pagaidu izpildāmi*, ja to mērķis ir noteikt vecāku apgādības īstenošanu, tiesības uz personīgām attiecībām ar nepilngadīgo un nepilngadīgā dzīvesvietu; atlīdzību, bezdarbnieka pabalstu; kompensāciju par negadījumu darbā; anuitātes, uzturīdzekļu pienākumus; bērnu pabalstu un pensijas; kompensāciju par nāves gadījumu vai miesas bojājumu, vai kaitējumu veselībai; tūlītēju reparāciju; aizzīmogošanu, zīmogu noņemšanu vai inventarizāciju; prasības par valdījumu; spriedumus, kas pieņemti, pamatojoties uz to, ka apsūdzētais atzīst prasītāja prasības, utt. Šie spriedumi ir pagaidu izpildāmi.

Tiesa var pieņemt spriedumu pagaidu izpildi attiecībā uz pamatlīdzekļiem.

Attiecībā uz pierādījumiem — ikvienai personai, kura vēlas steidzami noskaidrot kādas personas liecības, eksperta viedokli vai konkrētu pamatlīdzekļu stāvokli, vai saistībā ar vienošanos par strīda izšķiršanu — atzītū faktū vai tiesības, ir tiesības pieprasīt gan pirms lietas izskatīšanas tiesā, gan tās laikā šādu pierādījumu uzrādīšanu.

Ja tiesību īpašnieks iesniedz pierādījumus, ka tā intelektuālā īpašuma tiesības aizskar nelikumīga, pašreizēja vai tūlītēja darbība un ka ar šo darbību tam varētu tikt nodarīts grūti novēršams kaitējums, šī persona var lūgt, lai tiesa nosaka pagaidu pasākumus (pārkāpuma aizliegšanu vai tā pagaidu pārtraukšanu, pierādījumu nodrošināšanai nepieciešamos pasākumus).

Ja kaitējums ir nodarīts ar rakstiskiem vai audiovizuāliem plašsaziņas līdzekļiem, tiesa var uzdot pagaidām izbeigt kaitīgo rīcību vienīgi tad, ja sūdzības iesniedzējam nodarītais kaitējums ir smags, ja rīcība ir acīmredzami nepamatota un ja tiesas veiktais pasākums šķietami nav nesamērīgs ar nodarīto kaitējumu.

Tiesa pieņem lēmumu par prasījumu saskaņā ar noteikumiem par lēmumu par pagaidu noregulējumu. Ja prasījums tiek iesniegts, pirms tiek celta prasība par lietu pēc būtības, spriedumā, ar kuru uzdod pagaidu pasākumu, nosaka arī termiņu, kurā jāceļ prasība pēc būtības, un tā neievērošanas gadījumā pasākumu automātiski izbeidz. Ja veiktie pasākumi varētu nodarīt kaitējumu pretējai pusei, tiesa var uzdot sūdzības iesniedzējam iesniegt nodrošinājumu, nosakot tā apmēru.

Pasākumus, kas veikti pirms prasības celšanas aizskarto tiesību aizstāvībai, automātiski izbeidz, ja sūdzības iesniedzējs nav vērsies tiesā ar pasākumiem noteiktajā termiņā, bet ne vēlāk kā 30 dienas pēc to pieņemšanas.

Ja prasība lietā pēc būtības tiek noraidīta kā nepamatota, sūdzības iesniedzējam pēc attiecīgās puses lūguma liek atļūdzināt jebkuru kaitējumu, kas nodarīts ar veiktajiem pagaidu pasākumiem. Taču, ja sūdzības iesniedzējs nav bijis vainojams vai tā vaina ir maznozīmīga, tiesa saistībā ar konkrētajiem apstākļiem var vai nu atteikties uzlikt tam pienākumu atļūdzināt zaudējumus, ko pieprasījusi pretējā puse, vai uzdot samazināt to apmēru.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Priekšrakstu par piesardzības arestu pieņem tiesa, un tā izpildi veic izpildes amatpersona, nenosakot citu atļauju vai formalitātes kā vien reģistrāciju. Turklāt arestu piemēro, par to neinformējot un iepriekš nebrīdinot parādnieku.

Nolēmumus var izdot tikai pirmās instances tiesa, kurai šis jautājums (juridisks arests, piesardzības apķīlāšana) ir piekrītīgs, vai pirmās instances tiesa, kas izskata lietu, vai tiesa, kuras teritoriālajā jurisdikcijā atrodas pamatlīdzeklis (tiesas arests). Šādā īpašā tiesvedībā advokāta palīdzība nav obligāta.

Spriedumus par piesardzības arestu un piesardzības apķīlāšanu īsteno tiesu izpildītājs. Aresta amatpersona var sagatavot visus dokumentus saglabāšanai un pārvaldīšanai, saņemt ieņēmumus un pienākošās summas un apmaksāt aktuālos parādus, kā arī parādus, kas noteikti saskaņā ar izpildāmu nolēmumu. Paredzamās izmaksas ir tikai tiesas zīmognodeva, kas saskaņā ar 11. panta 1. punkta b) apakšpunktu valdības steidzamības kārtībā pieņemtajā 2013. gada 26. jūnija Dekrētā Nr. 80 par tiesu zīmognodevām ir 100 RON par prasībām, kuras saistītas ar piesardzības pasākumiem, un 1000 RON par prasībām attiecībā uz kuģu un gaisa kuģu arestu. Kreditoram var būt pienākums samaksāt tiesas noteikto drošības naudu. Ja kreditora prasība nav norādīta rakstiski, tiesību aktos ir noteikts, ka drošības nauda ir puse no prasītās vērtības.

Izpildāmu apķīlāšanu pēc kreditora pieprasījuma īsteno tiesu izpildītājs, kura prakses vieta atrodas tās apelācijas tiesas jurisdikcijā, kur atrodas apķīlāšanai pakļautā parādnieka vai trešās personas pastāvīgā dzīvesvieta, vai — bankas kontu gadījumā — tiesu izpildītājs no vietas, kur atrodas parādnieka pastāvīgā dzīvesvieta / juridiskā adrese, vai no vietas, kur atrodas kredītiestādes galvenais birojs / sekundārais birojs.

Pagaidu izpildei pieprasījumu var tiesai iesniegt gan rakstiski, gan mutiski līdz pārrunu slēgšanai. Tiesa var pieņemt uz pamatlīdzekļiem attiecināmu priekšrakstu pagaidu izpildi, ja tā uzskata, ka pasākums ir vajadzīgs saistībā ar norādīto juridisko pamatojumu vai ar parādnieka maksātnespējas stāvokli, un ja tā aplēš, ka šāda nolēmuma tūlītēja neizpilde noteikti kaitē kreditoram. Šajos gadījumos tiesa var prasīt kreditoram samaksāt drošības naudu.

Attiecībā uz pierādījumu sniegšanu lūgumu pirms tiesvedības uzsākšanas adresē rajona tiesai, kuras teritoriālajā jurisdikcijā atrodas liecinieks vai konstatējuma priekšmets, un — tiesvedības laikā — tiesai, kas pirmajā instancē izskata lietu. Puses lūgumā norāda pierādījumus un faktus, ko ir paredzēts pierādīt, kā arī iemeslus, kādēļ šādi pierādījumi ir jāsniedz, vai pretējās puses piekrišanu.

2.2 Galvenie noteikumi.

Piesardzības aresta un apķīlāšanas gadījumā lietai jābūt izskatīšanā. Juridiska aresta gadījumā priekšrakstu var izdot pat tad, ja lieta nav izskatīšanā.

Kreditors, kuram nav izpildāma nolēmuma, var pieprasīt izpildīt piesardzības arestu un apķīlāšanu, ja viņš pierāda, ka ir iesniedzis prasību.

Steidzamos gadījumos piesardzības aresta lūgumu attiecībā uz kuģi var iesniegt pat pirms prasības iesniegšanas par lietas būtību.

Tiesa var pieņemt juridiska aresta vai piesardzības apķīlāšanas lūgumu, ja šis pasākums ir vajadzīgs, lai saglabātu attiecīgās tiesības, un izskatīšanā ir lieta attiecībā uz īpašumtiesībām vai citām prevalējošām lietu tiesībām, pamatlīdzekļu valdījumu vai kopīpašuma lietošanu vai pārvaldību.

Juridisku arestu var apstiprināt, pat ja nenotiek tiesvedība pēc būtības attiecībā uz pamatlīdzekli, ko parādnieks piedāvā apmaiņā pret parādsaistību dzēšanu, lai arestētu pamatlīdzekli, par kuru attiecīgajai pusei ir pamatots iemesls baidīties, ka īpašnieks to varētu nodot, iznīcināt vai izmainīt; kustamu pamatlīdzekļu gadījumā — ņem vērā kreditora garantiju, ja viņš atsaucas uz parādnieka maksātnespēju vai ja kreditoram ir iemesls aizdomām, ka parādnieks izvairīsies no izpildes, vai iemesls baidīties, ka tas nodos vai pasliktinās pamatlīdzekļus.

Tiesa, neizsaucot puses, steidzamā kārtā palātā izdod lēmumu saistībā ar piesardzības aresta / piesardzības apķīlāšanas lūgumu ar izpildāmu slēdzienu, attiecīgā gadījumā nosakot galvojuma vērtību un tā samaksas termiņu. Juridiska aresta lūgumu izskata steidzamā kārtā, izsaucot puses. Pieņemšanas gadījumā tiesa var prasītājam prasīt samaksāt drošības naudu un — nekustamu pamatlīdzekļu gadījumā — zemesgrāmatas reģistrā izdara attiecīgu ierakstu.

Nav prasības attiecībā uz lūguma steidzamību, bet kreditoram ir iespēja parādīt, ka piesardzības aresta un piesardzības apķīlāšanas gadījumā nolēmums netiks izpildīts, jo parādnieks nodos vai iznīcinās attiecīgo pamatlīdzekli, pat ja prasība nav maksājama.

Izpildāmu apķīlāšanu nosaka, neizsaucot puses un pieņemot slēdzienu par izpildes apstiprināšanu paziņojumā, kurā arī norāda izpildāmo nolēmumu, kas ir jānosūta trešai personai kopā ar minēto slēdzienu par izpildes apstiprināšanu. Parādnieks informāciju saņem arī priekšrakstā. Tiesas nolēmumā par apķīlāšanu informē trešo personu, kas kļūst par apķīlātu trešo personu, ka tai ir aizliegts izmaksāt parādniekam naudas līdzekļus vai kustamus pamatlīdzekļus, kurus tā ir vai būs parādā, norādot, ka uz tiem attiecas apķīlāšana, ciktāl nepieciešams, lai īstenotu izpildāmo saistību.

Attiecībā uz pierādījumu sniegšanu ir jāpastāv riskam, ka pierādījumi, visticamāk, pazudīs vai ka vēlāk tos būs grūti izskatīt. Ja pretējā puse dod savu piekrišanu, lūgumu var iesniegt, pat ja nav steidzamības. Tiesa izsauks puses un pretējai pusei izsniegs vienu lūguma eksemplāru. Tiesa lūgumu izskatīs slēgtā sēdē un pieņems slēdzienu. Ja pastāv kavēšanās risks, tiesa var lūgumu pieņemt, neizsaucot puses.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Banku kontiem, nemateriāliem pamatlīdzekļiem, vērtspapīriem utt. var piemērot piesardzības apķīlāšanu.

Materiāliem kustamiem pamatlīdzekļiem, reģistrētiem transportlīdzekļiem, nekustamiem pamatlīdzekļiem utt. var piemērot piesardzības arestu.

Nekustamiem pamatlīdzekļiem, kustamiem pamatlīdzekļiem utt. var piemērot juridisku arestu.

Naudas līdzekļiem, vērtspapīriem vai citiem nemateriāliem kustamiem pamatlīdzekļiem var piemērot izpildāmu apķīlāšanu.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Piesardzības aresta un apķīlāšanas gadījumā arestētos pamatlīdzekļus var atgūt tikai pēc tam, kad kreditors ir saņēmis izpildāmu nolēmumu.

Kuģa piesardzības aresta priekšrakstu izpilda, kuģa atrašanās ostas kapteiņa birojam aizturot kuģi. Tādā gadījumā ostas kapteiņa birojs neizdod vajadzīgos kuģošanas dokumentus un neļauj kuģim pamest ostu vai piestātni.

Kā sankciju piemēro naudas sodu tikai tad, ja prasītājs jaunticīgi panāk piesardzības pasākumu, kas kaitē apsūdzētajam. Apsūdzētajam/parādniekam saskaņā ar krimināllikumu var piemērot sankciju par tiesas spriedumu neievērošanu.

Ja parādnieks sniedz pietiekamu garantiju, tiesa var pēc parādnieka pieprasījuma atlikt priekšrakstu par piesardzības arestu. Lūgumu atbrīvot pamatlīdzekļus steidzamā kārtā izskata slēgtā sēdē, puses izsaucot īsā laikā un pieņemot slēdzienu.

Tāpat, ja ar galīgu spriedumu ir anulēts, noraidīts vai novecojis pamata lūgums, uz kuru balstās piesardzības pasākuma lūgums, vai ja persona, kura iesniedza šo lūgumu, ir no tā atkāpusies, parādnieks var tiesai, kas izdeva priekšrakstu, lūgt atbrīvot pamatlīdzekļus. Tiesa izdod galīgo spriedumu par lūgumu, neizsaucot puses.

Izpildāmas apķīlāšanas gadījumā visus apķīlātos naudas līdzekļus un pamatlīdzekļus iesaldē, sākot no dienas, kad trešai personai, kurai piemērota apķīlāšana, ir nosūtīts apķīlāšanas priekšraksts. No iesaldēšanas brīža līdz izpildāmā nolēmumā noteikto saistību pilnai samaksai trešā persona, kurai piemērota apķīlāšana, neveic nekādus maksājumus un neveic nekādas darbības, kas varētu samazināt iesaldētos pamatlīdzekļus. Ja apķīlātā prasība ir nodrošināta ar hipotēku vai citu reālu garantiju, apķīlājuma kreditoram ir tiesības lūgt apķīlāšanu norādīt zemesgrāmatas reģistrā vai citos publiskos reģistros.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Attiecībā uz piesardzības arestu un apķīlāšanu termiņus, kas neietver tiesas izdota priekšraksta periodu, var noteikt ar tiesas lēmumu (piemēram, termiņu, kurā kreditoram ir jāiemaksā drošības nauda un par kura neievērošanu kā sankciju veic pamatlīdzekļu atbrīvošanu).

Priekšraksts ir derīgs līdz sprieduma pieņemšanai par lūgumu atbrīvot pamatlīdzekļus, ja šis lūgums ir noraidīts, novecojis vai atlikts, vai, ja lūgums tiek pieņemts, līdz sprieduma izpildei vai līdz parādnieks ir nodrošinājis pietiekamas garantijas.

Pārsūdzību vienmēr izskata, izsaucot puses.

Izpildāmas apķīlāšanas gadījumā visus apķīlātos naudas līdzekļus un pamatlīdzekļus iesaldē, sākot no dienas, kad trešai personai, kurai piemērota apķīlāšana, ir nosūtīts apķīlāšanas priekšraksts. No iesaldēšanas brīža līdz izpildāmā nolēmumā noteikto saistību pilnai samaksai, ietverot izpildes atlikšanas periodu ar apķīlāšanu, trešai personai, kurai piemērota apķīlāšana, neveic nekādus maksājumus un neveic nekādas darbības, kas varētu samazināt iesaldētos pamatlīdzekļus, ja vien tiesību aktos nav paredzēts citādi.

Trešai personai, kurai piemērota apķīlāšana, ir jāreģistrē apķīlātā naudas summa vai jāiesaldē apķīlātie nemateriālie kustamie pamatlīdzekļi piecu dienu laikā pēc apķīlāšanas paziņojuma vai pēc termiņa, kad ir maksājamas turpmāk pienākošās summas. Tiesu izpildītājs atbrīvo vai izdala reģistrēto naudas summu.

Ja trešā persona, kurai piemērota apķīlāšana, nepilda savas saistības, attiecīgais kreditors, parādnieks vai tiesu izpildītājs var informēt izpildes tiesu, lai apstiprinātu apķīlājumu. Ja sniegtie pierādījumi parāda, ka trešā persona, kurai piemērota apķīlāšana, ir parādā naudu parādniekam, tiesa izdod lēmumu par apķīlājuma apstiprināšanu, tādējādi uzliekot saistības trešai personai, kurai piemērota apķīlāšana, samaksāt kreditoram summu, kas pienākas parādniekam, un, ja tas nenotiek, tā lemj par apķīlājuma atlikšanu. Ja apķīlāšana ir piemērota nemateriāliem kustamiem pamatlīdzekļiem, kas izpildes dienā bija turēšanā pie trešās personas, kurai piemērota apķīlāšana, tiesa lemj par to pārdošanu.

Runājot par pierādījumu sniegšanu, tiesa lietas sprieduma pieņemšanas laikā izskata iesniegtos pierādījumus saistībā ar to pieņemamību un neapgāžamību. Iesniegtos pierādījumus var izmantot arī puse, kas nelūdza tos iesniegt. Ar pierādījumu nodrošināšanu saistītās izmaksas reģistrē tiesa, kas izskata lietu pēc būtības.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Piesardzības aresta un apķīlāšanas gadījumā slēdzienu var pārsūdzēt pēc hierarhijas augstākā tiesā tikai piecu dienu laikā pēc sprieduma vai tā izsniegšanas atkarībā no tā, vai lietas izskatīšana tiesā norisinājās ar vai bez pušu klātbūtnes. Ja pirmās instances jurisdikcija ir piekritīga apelācijas tiesai, tiesiskās aizsardzības līdzeklis ir pārsūdzība. Šo tiesiskās aizsardzības līdzekļu rezultāts ir vai nu pamatlīdzekļu atbrīvošana, vai piesardzības pasākuma saglabāšana. Ikviena ieinteresētā puse var iesniegt iebildumu pret aresta/apķīlāšanas priekšraksta īstenošanu.

Izpildāmas apķīlāšanas gadījumā lēmumu, kas izdots attiecībā uz apķīlājuma apstiprināšanu, var pārsūdzēt tikai piecu dienu laikā pēc paziņošanas. Galīgā apstiprinājuma lēmuma rezultātā prasība un konti tiek ietverti izpildāmā nolēmumā pret trešo personu, kurai piemērota apķīlāšana, līdz summām, par kurām piešķirts apstiprinājums. Pēc apķīlāšanas apstiprināšanas trešā persona, kurai piemērota apķīlāšana, reģistrē vai termiņā samaksā apstiprinājuma lēmumā precīzi norādīto summu.

Pagaidu izpildes gadījumā, ja pirmās instances tiesa ir lūgumu noraidījusi, to var pārsūdzēt. Pagaidu izpildes apturēšanu var pieprasīt, vai nu iesniedzot pārsūdzību, vai ierosinot pārsūdzības tiesvedību. Līdz apturēšanas lūguma izskatīšanas pabeigšanai izpildi var, izmantojot lēmumu par pagaidu noregulējumu, uz pagaidu laiku pieņemt pat pirms lietas dokumentu atsūtīšanas.

Runājot par pierādījumu sniegšanu, slēdziens, ar ko apstiprina lūgumu sniegt pierādījumus, ir piemērojams, un uz to neattiecas nekādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi. Slēdzienu, ar ko noraida lūgumu, var pārsūdzēt tikai piecu dienu laikā pēc sprieduma, ja puses tika izsauktas, un no paziņošanas dienas, ja puses netika izsauktas.

Sniedzamos pierādījumus var nodrošināt tikai pēc iespējas ātrāk vai šim nolūkam noteiktajā termiņā. Sniegto pierādījumu nodrošināšana tiek apstiprināta slēdzienā, uz ko neattiecas nekādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi.

Lapa atjaunināta: 08/08/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Slovēnija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Likumā par civilprasību izpildi un nodrošināšanu (*Zakon o izvršbi in zavarovanju, ZIZ*) noteiktie pagaidu un aizsardzības pasākumi ir pirmstiesas un pagaidu rīkojumi.

Piespiedu prasību nodrošināšanas izpratnē kā (ilgtermiņa) aizsardzības pasākumus ZIZ pieļauj nodrošināšanos, apķīlājot nekustamo īpašumu, apķīlājot kustamo mantu un apķīlājot līdzdalības procentus. Kreditors var pieprasīt pasākumus prasības piespiedu nodrošināšanai uz tā paša pamata kā izpildi, t. i., saskaņā ar izpildrakstu, atšķirībā no pirmstiesas un pagaidu rīkojumiem, kas ir īslaicīgi pasākumi un kuru piemērošana var tikt lūgta, ja pastāv tālāk norādītie nosacījumi.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

Pirmstiesas rīkojums. Tiesa pieņem pirmstiesas rīkojumu saskaņā ar vietējās tiesas vai citas iestādes lēmumu attiecībā uz finanšu prasību, kas nav vēl izpildāma, ja kreditors var pierādīt riska iespējamību, ka prasības izpilde citādi būs neiespējama vai būs ievērojami apgrūtināta.

Pagaidu rīkojumi ir laikā ierobežoti pasākumi prasības nodrošināšanai, lai saglabātu esošo stāvokli vai izveidotu jaunu, pagaidu situāciju nolūkā efektīvi izpildīt kreditora prasības vēlāk (aizsargājoši rīkojumi) vai novērst nopietnas un postošas sekas un pārkāpuma draudus (regulējoši rīkojumi).

Saskaņā ar ZIZ pagaidu rīkojumus var iedalīt *rīkojumos finanšu prasību nodrošināšanai* un *rīkojumos nemateriālas prasību nodrošināšanai*.

Tiesa izdod *pagaidu rīkojumu finanšu prasības nodrošināšanai*, ja kreditors var pierādīt prasības pastāvēšanas varbūtību vai to, ka prasība pret parādnieku radīsies, un kreditoram ir uzskatāmi jāparāda iespējamais risks, ka sakarā ar atsavināšanu, slēpšanu vai citādu parādnieka īstenotu īpašuma izmantošanu prasības izpilde būs neiespējama vai būs ievērojami apgrūtināta.

Kreditoram nav pienākuma pierādīt, ka pastāv risks, ja tas uzskatāmi parāda iespējamību, ka ierosinātā rīkojuma rezultātā parādniekam tiks nodarīti nenozīmīgi zaudējumi. Risks ir uzskatāms par pierādītu, ja prasība ir izpildāma ārvalstīs, ja vien tā nav Eiropas Savienības dalībvalsts.

Tiesa izdod *pagaidu rīkojumu nemateriālas prasības nodrošināšanai*, ja kreditors var uzskatāmi parādīt prasības pret parādnieku pastāvēšanas varbūtību vai to, ka tāda radīsies.

Kreditoram arī jāpierāda, ka pastāv kāds no šiem priekšnosacījumiem:

risks, ka prasības izpilde būs neiespējama vai būs ievērojami apgrūtināta;

rīkojums ir nepieciešams, lai izvairītos no spēka pielietošanas vai novērstu neatgriezenisku kaitējumu;

parādniekam nodarītais kaitējums nebūs lielāks par kreditoram nodarīto kaitējumu, ja procesā pierādīsies, ka izdotais rīkojums ir bijis nepamatots.

2.1 Procesuālā kārtība.

Pirmstiesas rīkojums. Tiesai, kurai būtu piekritīga izpilde attiecībā uz nodrošināmo prasījumu, ir teritoriālā jurisdikcija lemt par prasības nodrošināšanu ar pirmstiesas rīkojumu un nodrošināt pašu prasību.

Kad ir saņemts lūgums par pagaidu rīkojuma izdošanu un ir izmeklēti pirmstiesas rīkojuma nosacījumi, tiesa izdod lēmumu, kurā *inter alia* norādīta nodrošinātā prasījuma summa ar procentiem un izmaksām, nodrošinājuma veids un laika posms, kurā tiesa ir tā piemērošanu atļāvusi. Pirmstiesas rīkojums ir spēkā ne ilgāk kā 15 dienas no izpildes nosacījumu izpildīšanās dienas.

Ja tiesas izdota pirmstiesas rīkojuma termiņš beidzas, pirms kļūst izpildāms lēmums, uz kura pamata ir izdots pirmstiesas rīkojums, tiesa pēc kreditora iniciatīvas pagarina rīkojuma termiņu ar nosacījumu, ka nav mainījušies apstākļi, kādos tas tika izdots.

Pagaidu rīkojums. Ja civillietā vai citā lietā ir uzsākts tiesas process, lēmumu pieņem piekritīgā tiesa, kurā jānotiek procesam. Attiecībā uz pieprasījumiem nodrošināt prasību ar pagaidu rīkojumu, kas iesniegts pirms tiesvedības uzsākšanas, kurā tiesa saskaņā ar īpašas tiesvedības noteikumiem pieņemtu lēmumu par laulības strīdiem un strīdiem, kas saistīti ar vecāku atbildību par bērniem, kā arī, lai nodrošinātu pašu prasību, piekritība ir tai apgabaltiesai, kuras jurisdikcijā būtu šāda tiesvedība. Attiecībā uz pieprasījumiem nodrošināt prasību ar pagaidu rīkojumu, kas iesniegts pirms tiesvedības uzsākšanas, pamatojoties uz tiesību aktu, kas reglamentē vardarbību ģimenē, kā arī, lai nodrošinātu pašu prasību, piekritība ir apgabaltiesai, kuras jurisdikcijā būtu šāda tiesvedība. Ja civillietā vai citā lietā tiesas process nav uzsākts, tiesa, kurai ir jurisdikcija lemt par pieteikumu nodrošināt prasību ar pagaidu rīkojumu un nodrošināt pašu prasījumu, ir tiesa ar teritoriālo jurisdikciju, kurai būtu jurisdikcija lemt par pieteikuma izpildi.

No tā izriet, ka tiesu teritoriālo jurisdikciju izdot pagaidu rīkojums lietās nosaka saskaņā ar prasības nodrošināšanas priekšmetu. Ja tā ir kustamā manta, tiesa ar teritoriālo jurisdikciju ir izpildi īstenojošā tiesa teritorijā, kur atrodas vienība, vai teritorijā, kur ir parādnieka pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta. Ja nodrošināmais priekšmets ir finanšu prasījums, dematerializēts vērtspapīrs vai citas parādnieka īpašumtiesības, tiesa ar teritoriālo jurisdikciju parasti ir tiesa, kuras piekritībā ir teritorija, kur ir parādnieka pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta. Ja nodrošināmais priekšmets ir līdzdalības daļas uzņēmumā, tiesa ar teritoriālo jurisdikciju ir tiesa, kuras piekritībā ir teritorija, kur atrodas uzņēmuma juridiskā adrese. Ja nodrošināmais priekšmets ir nekustamais īpašums, tiesa ar teritoriālo jurisdikciju ir tiesa, kuras piekritībā ir teritorija, kur atrodas nekustamais īpašums.

2.2 Galvenie noteikumi.

Tiesa izdod **pirmstiesas rīkojumu** saskaņā ar tādu vietējās tiesas vai citas iestādes lēmumu par finanšu prasību, kas vēl nav izpildāma, ja kreditors var uzskatāmi pamatot riska iespējamību, ka citādi prasības izpilde būs neiespējama vai būs ievērojami apgrūtināta. Šis risks ir uzskatāms par pamatotu, ja lūgums nodrošināt prasību ar pirmstiesas rīkojumu balstās uz kādu no minētajiem dokumentiem:

kriminālprocesā pieņemtu spriedums, ar ko apmierināta cietušās puses prasība īpašumtiesībās, un ja ir iesniegts pieteikums par krimināllietas sprieduma atkārtotu izskatīšanu;

uz lēmumu, uz kura pamata izpilde būtu jāveic ārvalstīs, ja vien izpilde nav jāveic Eiropas Savienības dalībvalstī;

uz spriedumu saistībā ar atzīšanu, par kuru iesniegta apelācijas sūdzība (šajā gadījumā tiesa var pēc parādnieka lūguma noteikt nosacījumu prasības nodrošināšanai ar maksājuma rīkojumu, paredzot, ka kreditors atsakās no drošības iemaksas par radītajiem zaudējumiem, kas parādniekam varētu būt jāuzņemas pirmstiesas rīkojuma rezultātā);

uz pušu mierizlīgumu tiesas vai administratīvās iestādes priekšā, kas ir apstrīdēts saskaņā ar tiesību aktos noteikto (šajā gadījumā tiesa var pēc parādnieka lūguma noteikt nosacījumu prasības nodrošināšanai ar pirmstiesas rīkojumu, paredzot, ka kreditors atlaiž drošības iemaksu par radītajiem zaudējumiem, kas parādniekam varētu būt jāuzņemas pirmstiesas rīkojuma rezultātā);

uz notariālu ierakstu, kas ir izpildraksts par finanšu prasību, kura vēl nav izpildāma.

Tiesa ļauj nodrošināt prasību ar pirmstiesas rīkojumu attiecībā uz likumīgi noteiktu uzturlīdzekļu summu, kurai vēl nav iestājies izpildes termiņš, par zaudēto uzturlīdzekļu kompensēšanu tos nodrošināšās personas nāves gadījumā, un par tādu zaudējumu kompensēšanu, kurus radījis ienākumu samazinājums darbaspēju zaudējuma dēļ vai darbaspēju samazinājuma vai zaudējuma strādāt tikai par summām, kuru izmaksa sāksies pēc viena gada, dēļ.

Šajos gadījumos tiek pieņemts, ka risks ir pamatots, ja pret parādnieku jau ir vērstā izpildes prasība par jau maksājumu summu atgūšanu vai ja šāda izpilde ir pieprasīta.

Tiesa izdod **pagaidu rīkojumu, lai nodrošinātu finanšu prasību**, ievērojot šādus nosacījumus: ja kreditors var pamatot prasības pastāvēšanas varbūtību vai to, ka prasība pret parādnieku radīsies, un ja kreditors pamato iespējamo risku, ka parādnieka īstenotas atsavināšanas, slēpšanas vai citādas īpašuma izmantošanas dēļ prasības izpilde būs neiespējama vai būs ievērojami apgrūtināta (subjektīvais risks).

Tiesa izdod **pagaidu rīkojumu, lai nodrošinātu nemateriālu prasību**, ievērojot šādus nosacījumus: ja kreditors var pamatot prasības pastāvēšanas varbūtību vai to, ka prasība pret parādnieku radīsies, un ja kreditors var pamatot kāda no minētajiem nosacījumiem varbūtību: risks, ka prasības izpilde būs neiespējama vai būs ievērojami apgrūtināta (objektīvs risks), ka rīkojums ir nepieciešams, lai novērstu spēka pielietošanu vai novērstu neatgriezenisku zaudējumu, un ka parādnieks necietīs lielākus zaudējumus nekā kreditors, ja tiesas procesā izsniegtais pagaidu rīkojums izrādīsies nepamatots.

Abos gadījumos (saistībā ar pagaidu rīkojumiem, lai nodrošinātu finanšu prasību un pagaidu rīkojumiem, lai nodrošinātu nemateriālu prasību) kreditoram nav pienākuma pierādīt, ka pastāv risks, ja tas pamato, ka parādnieks varētu ciest tikai maznozīmīgus zaudējumus paredzētā rīkojuma rezultātā. Abos gadījumos risks uzskatāms par pamatotu, ja prasība izpildāma ārvalstīs, ja vien tā netiks izpildīta kādā citā Eiropas Savienības dalībvalstī.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Pirmstiesas vai pagaidu rīkojuma priekšmets var būt jebkurš parādnieka īpašums, piemēram, skaidras naudas noguldījums bankas kontos, kustama manta, reģistrēti transportlīdzekļi, nekustamais īpašums un citas īpašumtiesības, ciktāl tie nav objekti, pret kuriem nav vērstama izpilde saskaņā ar tiesību aktiem vai izpildes tiesības uz tām nav likumīgi ierobežotas (piem., lietas, kas neatrodas apgrozībā, derīgie izraksteņi, lietas, kas parādniekam nepieciešamas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai u. c.).

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Pirmstiesas rīkojumi. Tiesa var noteikt šādus pirmstiesas rīkojumus: kustamās mantas arestu un aresta ierakstīšanu reģistrā, ja tāds pastāv; finanšu prasību vai prasību nodot lietas arestu; pārējo īpašumtiesību vai materiālo tiesību apķīlāšanu; naudas prasību attiecībā uz parādnieka kontu maksājumu iestādē apķīlāšanu; ķīlas ieraksta veikšanu uzņēmuma reģistrā par līdzdalības daļu uzņēmumā vai centrālajā dematerializēto vērtspapīru reģistrā par dematerializētu vērtspapīru; parādnieka nekustamā īpašuma vai tiesību, kas nostiprinātas uz nekustamo īpašumu, pagaidu apķīlāšana.

Tiesa var atļaut pārdot arestēto kustamo mantu, ja tā aizies bojā vai pastāv risks, ka nozīmīgi samazināsies tās cena; tad arestētā manta jāpārdod saskaņā ar ZIZ noteikumiem par izpildi attiecībā uz kustamu mantu.

Ja tiesa pievieno prasību kā pirmstiesas rīkojumu, tā var pēc kreditora vai parādnieka lūguma atļaut aizliegto prasījumu nodot kreditoram atgūšanai, ja pastāv risks, ka novēlotas rīcības rezultātā prasījums netiks atgūts vai tiks zaudētas regresa tiesības pret trešo personu.

Summu, kas iegūta, pārdodot lietas vai atgūstot prasījumu, glabā tiesa līdz beidzas pirmstiesas rīkojums vai kamēr kreditors lūdz izpildi, bet ne ilgāk par 30 dienām no dienas, kad prasība kļuvusi izpildāma.

Pagaidu rīkojums. *Pagaidu rīkojumi, lai nodrošinātu finanšu prasības, var būt visi pasākumi, ar kuriem var sasniegt mērķi nodrošināt prasību un kuri saskaņā ar to mērķi ir tikai aizsargājoša rakstura.* Tiesību akti nosaka šādus pagaidu rīkojuma veidus finanšu prasību nodrošināšanai: piemēram, aizliegums parādniekam brīvi rīkoties ar kustamo mantu un glabāt šādu īpašumu; aizliegums parādniekam nodot vai ieķīlāt savu nekustamo īpašumu vai tiesības *in rem* uz nekustamo īpašumu tā labā, šādu aizliegumu ierakstot zemes reģistrā; aizliegums parādnieka parādniekam maksāt prasījumus vai nodot īpašumu parādniekam; un aizliegums parādniekam pieņemt īpašumu, atgūt prasības vai ar tām brīvi rīkoties; norādījums iestādei, kas veic maksājumus, atteikt izmaksāt no parādnieka konta parādniekam vai citai personai pēc parādnieka norādījumiem naudas summu, par kuru izdots pagaidu rīkojums.

Pagaidu rīkojums nemateriālu prasību nodrošināšanai var būt arī visi pasākumi, ar kuriem var sasniegt mērķi nodrošināt prasību un kuri var būt tikai aizsargājoši vai regulējoši saskaņā ar mērķi. Tiesību aktos uzskaitīti šādi pagaidu rīkojumu veidi nemateriālu prasību nodrošināšanai: piemēram, aizliegums nodot vai ieķīlāt kustamo mantu, uz kuru attiecas prasība, un rīkojums glabāt šādu īpašumu; aizliegums parādniekam nodot vai ieķīlāt nekustamo īpašumu, uz kuru attiecas prasība, šādu aizliegumu ierakstot zemes reģistrā; aizliegums parādniekam darīt jebko, kas varētu radīt zaudējumus kreditoram, vai aizliegums parādniekam jebko mainīt īpašumā, uz kuru attiecas prasība, un naudas soda uzlikšana šāda aizlieguma pārkāpšanas gadījumā; aizliegums parādnieka parādniekam nodot tam īpašumu, uz kuru attiecas prasība; kompensācijas izmaksa par zaudētu algu darbiniekam, kamēr turpinās strīds par tāda lēmuma atbilstību likumam, ar kuru tika pārtraukta darba attiecības, ja šāda kompensācija ir nepieciešama, lai nodrošinātu uzturu darbiniekam un personām, kuras tam ir likumīgs pienākums uzturēt.

Kad civilprocesā vai cita procesā lēmums par pagaidu rīkojumu ir pieņemts, tam ir lēmuma par izpildi spēks; tas pieļauj iejaukšanos tikai parādnieka, nevis trešās puses interešu sfērā. Pagaidu rīkojuma izdošana līdz ar to nevar būt par iemeslu ķīlas nodrošināšanai uz lietu.

Tādējādi, ja, piemēram, pagaidu rīkojums aizliedz parādniekam brīvi lietot nodrošināmo lietu, tas neattiecinās uz citas personas iejaukšanos attiecībā uz lietu (piem., izpildes procesā). Ja parādnieks ignorē šāda veida pagaidu rīkojumu, vienīgās sekas ir tās, ka kreditors ir tiesīgs apstrīdēt tiesību aktus, kas rada zaudējumus saskaņā ar saistību tiesību vispārīgiem noteikumiem. Personas, kas iegādājas īpašumu, kuru parādnieks nevar brīvi lietot, ir aizsargātas, ja īpašums iegādāts labticīgi (minētās personas nezināja un nevarēja zināt, ka tāda rīcība ir radījusi zaudējumus kreditoram). Ja persona, kas iegādājas īpašumu, neiegādājās to labticīgi, tiesiskā darbība zaudē spēku tikai par labu kreditoram (prasītājam) un ciktāl tas nepieciešams, lai atmaksātu kreditora prasību.

Ja parādnieks pārkāpj pagaidu rīkojumu, iestājas viņa kriminālatbildība par noziedzīgu nodarījumu, pārkāpjot citu tiesības. Izpildes tiesa var arī uzlikt naudas sodu parādniekam, kas pārkāpj pagaidu rīkojumu, kamēr parādniekam ir tiesības pieprasīt, lai kreditors atļūdzina viņam radītos zaudējumus, kas radušies tāda pagaidu rīkojuma rezultātā, kurš bijis nepamatots vai uz kuru kreditoram nav bijušas tiesības.

Pagaidu rīkojumā var arī uzlikt aizliegumu maksājumiem, kas tiek veikti parādnieka parādniekam (piem., bankai); šajā gadījumā aizliegums stājas spēkā no brīža, kad tas nogādāts parādnieka parādniekam. Saņemot aizliegumu, parādnieka parādnieks vairs nevar efektīvi izpildīt savus pienākumus pret parādnieku un arī var būt atbildīgs par kompensācijas maksāšanu kreditoram. Pagaidu rīkojumā izdošanas banka var atklāt informāciju par darījumu kontu esību un skaitu, vai par citām prasībām, kas parādniekam ir pret to, tikai pēc tiesas lūguma; tomēr informācija par juridisko personu pašreizējiem kontu numuriem un par to, vai šie konti ir iesaldēti, ir publiski pieejama Slovēnijas Republikas Publisko juridisko ierakstu un saistīto pakalpojumu aģentūras (*Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve*) tīmekļa vietnē.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Tiesas izdotā lēmumā par pirmstiesas rīkojumu jābūt norādītai inter alia nodrošinātās prasības summai ar procentiem un izdevumiem, piemērotajam nodrošinājumam un laika posmam, kurā tiesa to atļāvisi, kur pirmstiesas rīkojums var būt spēkā *ne ilgāk par 15 dienām no izpildes apstākļu iestāšanās dienās.*

Pagaidu rīkojuma spēkā esības termiņš tiesību aktos nav noteikts; drīzāk to nosaka tiesa lēmumā par pagaidu rīkojuma pieņemšanu. Ja rīkojumu izdod pirms prasības iesniegšanas vai cita procesa uzsākšanas, vai ja rīkojums ir izdots, lai nodrošinātu prasību, kas vēl nav radusies, tiesa nosaka kreditoram laiku, līdz kuram jāuzsāk process vai jāiesniedz prasība. Ja kreditors neiesniedz prasību vai neuzsāk procesu šajā termiņā, tiesai ir jāaptur tiesas process. Pagaidu rīkojumi var palikt spēkā pēc dienas, kad ir publicēts tiesas lēmums, saistībā ar kuru, tie tika izdoti.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Parādnieks var izvirzīt iebildumu pret lēmumu par pirmstiesas rīkojumu vai lēmumu par pagaidu rīkojumu astoņās dienās pēc lēmuma izsniegšanas dienas. Tas darāms tiesā, kas izdevusi lēmumu par pirmstiesas vai pagaidu rīkojumu; tad tai pašai tiesai ir jālemj par šo iebildumu.

Parādnieks vai kreditors var iesniegt apelācijas sūdzību par tiesas lēmumu attiecībā uz iebildumu un pret lēmumu, ar ko noraidīts lūgums izsniegt pagaidu rīkojumu, tiesā, kas izdevusi lēmumu, astoņās dienās no lēmuma izsniegšanas dienas. Apelācijas sūdzība jāizskata otrās instances tiesai. Parasti iebildumi un apelācijas sūdzība tiesas procesu neaptur.

Saistītās saites

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.ajpes.si/>

Lapa atjaunināta: 09/01/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Slovēnija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Slovākijas tiesību aktos atzīti jēdzieni „steidzami pasākumi”, „aizsardzības pasākumi” un „pierādījumu aizsargāšana”. Attiecīgie noteikumi atrodami Akta Nr. 160/2015 324. pantā un turpmākajos pantos, Civiltiesisko strīdu procesa kodeksā un — attiecībā uz īpašu tiesvedību — Akta Nr. 161/2015 360. pantā un turpmākajos pantos, kā arī Civiltiesisko bezstrīdus gadījumu procesa kodeksā.

Aizsardzības pasākuma ietvaros tiesa var apķīlāt parādnieka mantu, tiesības vai citus aktīvus, lai iesniegtu kreditora naudas prasījumu gadījumos, kad pastāv bažas par nelabvēlīgu ietekmi uz izpildi.

Tiesa izdod rīkojumu par steidzamu pasākumu, ja apstākļi jāregulē nekavējoties vai pastāv bažas, ka izpilde tiks traucēta, un ja izvirzīto mērķi nevar sasniegt ar aizsardzības pasākuma palīdzību. Šāds lēmums var arī kalpot kā tiesas nolēmuma izpildes efektivitātes garantija nākotnē.

Pierādījumu aizsargāšanas koncepcija ļauj pirms tiesvedības aizsargāt pierādījumus (jebkāda veida — no liecinieka, speciālista un tamlīdzīgi), pamatojoties uz priekšlikumu, nevis pēc tiesas iniciatīvas. Paredzēts, ka šo priekšlikumu var izteikt persona ar tiesībām prasīt tiesvedības sākšanu, kurā var izmantot pierādījumu aizsargāšanas rezultātus.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Apgabaltiesa, kuras jurisdikcijā ir izskatīt lietu, ir kompetenta izdot rīkojumu par steidzamu vai aizsardzības pasākumu.

Tiesa saskaņā ar priekšlikumu izdod rīkojumu par steidzamu vai aizsardzības pasākumu. Priekšlikums nav nepieciešams, ja steidzams vai aizsardzības pasākums attiecas uz tiesvedību, ko tiesa var uzsākt *ex officio*.

Tiesību akti nenosaka obligātu tiesisko pārstāvību.

Saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem par priekšlikumu ar mērķi pieņemt vai izbeigt pasākumu ir piemērojama tiesas nodeva 33 eiro apmērā.

Pierādījumu aizsargāšanai netiek piemērota nodeva. Valsts sedz pierādījumu izmaksas, ko nesedz avansa maksājums. Tomēr tiesa var piespriest pusei, uz kuru neattiecas atbrīvojums no tiesas nodevām, iemaksāt avansa maksājumu par pierādījumu izmaksām, taču nezaudējot tiesības uz vēlāku atmaksu.

Arī šajā gadījumā tiesību akti nenosaka obligātu tiesisko pārstāvību.

Pierādījumus šādā veidā var aizsargāt gan strīdus tiesvedībā, gan bezstrīdus tiesvedībā.

2.2 Galvenie noteikumi.

Tiesa var izdot rīkojumus par steidzamiem pasākumiem pirms tiesvedības, tās laikā un pēc tās. Aizsardzības pasākumu gadījumā nodeva tiek noteikta, izdodot rīkojumu par aizsardzības pasākumu.

Pirms pamatlīetas izskatīšanas, tās laikā un pēc tās pierādījumus var aizsargāt saskaņā ar priekšlikumu, ja pastāv bažas, ka pēc tam vispār nebūs iespējams vai būs ļoti sarežģīti iegūt pierādījumus. Pierādījumu aizsargāšana ir tiesas, kuras jurisdikcijā ir izskatīt lietu, vai tiesas, kuras jurisdikcijas apgabalā atrodami riskam pakļautie pierādījumi, kompetencē. Papildus vispārīgiem noteikumiem Civiltiesisko strīdu procesa kodekss ietver konkrētus noteikumus attiecībā uz pierādījumu aizsargāšanu intelektuālā īpašuma lietās.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Tiesa var izdot rīkojumu par steidzamu pasākumu, pieprasot pusei:

- a) maksāt uzturēdzekļus nepieciešamajā apmērā;
- b) nodot bērnu otra vecāka aizgādībā vai tiesas norīkotās personas aizgādībā;
- c) ja tā ir nodarbināta — atvēlēt vismaz daļu savas darba samaksas, kad prasītājs nopietnu iemeslu dēļ nestrādā;
- d) nodot naudas summu vai aktīvus tiesiski drošai glabāšanai;
- e) neizmantojot konkrētus aktīvus vai tiesības;
- f) veikt konkrētu darbību, atturēties no tās vai pieļaut to;
- g) īslaicīgi atturēties no ieešanas mājā vai dzīvoklī, kurā uzturas tuva persona vai puses aprūpē vai atbildībā esoša persona, attiecībā uz kuru ir pamatotas aizdomas par vardarbību;
- h) atturēties no darbībām, kas pārkāpj vai apdraud intelektuālā īpašuma tiesības.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Steidzamo pasākumu veidu definīcijas paredzētas kā piemēri, kas nozīmē, ka tiesa var arī uzdot veikt steidzamus pasākumus, kas aptver citas jomas.

Steidzams vai aizsardzības pasākums, saskaņā ar kuru pusei jāatturas no aktīvu vai tiesību izmantošanas, nosaka aktīvu vai tiesību izmantošanas aizliegumu, ja pastāv bažas, ka apsūdzētais varētu tās izniekot (nodot citai personai, iznīcināt vai ierobežot utt.).

Tiesa var pieņemt nolēmumu par steidzamu vai aizsardzības pasākumu, neuzklausot puses. Citiem vārdiem sakot, puses pirms nolēmuma pieņemšanas nav jāuzklausā. Šis princips ir saistīts ar faktu, ka uzklaustīšana varētu apdraudēt steidzamā un aizsardzības pasākuma mērķi, un faktu, ka principā pierādījumi netiek iegūti šādas tiesvedības ietvaros. Tas nenozīmē, ka tiesa nevar izdot rīkojumu, lai puses tiktu uzklaustītas. Ja tiesa izdod šādu rīkojumu, tai jāievēro visi noteikumi attiecībā uz procesā izmantoto pierādījumu iegūšanu. Ja tiesa iegūst pierādījumus tikai dokumentu veidā, šādi pierādījumi netiek iegūti atklātā sēdē. Tā vietā tiesa rīkojas saskaņā ar savu izpratni, nesazinoties ar pusēm.

Steidzams pasākums ir piemērojams, kad ir izsniegts rīkojums par to, ja vien īpaši tiesību akti nenosaka citādi.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Steidzamu vai aizsardzības pasākumu izbeidz:

- a) beidzoties periodam, kuram tas tika noteikts;
- b) ja tas tika noteikts pēc pamatlīetas uzsākšanas un vispārējā tiesa vai apelācijas tiesa noraida prasību vai izbeidz tiesvedību;
- c) ja tiesa tās nolēmumā nosaka termiņu priekšlikuma izteikšanai pamatlīetā, bet šajā termiņā šāds priekšlikums netiek izteikts;
- d) ja tiesa pamatlīetas izskatīšanas laikā apmierina prasību;
- e) ja tas saskaņā ar piemērošanas statusu vairs nav nepieciešams.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Ir pieļaujama apelācijas prasība par steidzamu vai aizsardzības pasākumu. Tiesiskās aizsardzības līdzekļa izskatīšana ir apelācijas tiesas ar attiecīgo jurisdikciju kompetencē, t. i., to dara par tās pirmās instances tiesu augstākstāvošā otrās instances tiesa, kura izdevusi rīkojumu par steidzamu vai aizsardzības pasākumu.

Apelācijas iesniegšana 15 dienu laikā pēc nolēmuma iesniegšanas tiesā, kuras nolēmums tiek pārsūdzēts. Apelācijas iesniegšana neaptur lēmuma pieņemšanu.

Lapa atjaunināta: 22/04/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Somija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Somijā civilprocesos un komercprocesos kreditori vai citi prasītāji var panākt aizsardzības (prasības nodrošināšanas) pasākumu īstenošanu savā labā. Aizsardzības pasākumi tiek noteikti ar nolūku, lai varētu izpildīt jebkādu lēmumu, kas vēlāk tiks pieņemts pēc lietas būtības. Aizsardzības pasākumu pieprasīšanu reglamentē Tiesas procesa kodeksa (*oikeudenkäymiskaari*) 7. nodaļas noteikumi, spriedumu izpildi — Izpildes kodeksa (*ulosottokaari*) 8. nodaļas noteikumi. Pastāv triju veidu aizsardzības pasākumi, proti:

apķīlāšana, lai nodrošinātu parādu,

apķīlāšana, lai nodrošinātu īpašumtiesības un citas tā sauktās prioritārās tiesības un citi aizsardzības pasākumi (vispārējie aizsardzības pasākumi).

Šie aizsardzības pasākumi, kas ir pieejami visa veida civillietās, ir aprakstīti turpmāk. Ir arī tādi aizsardzības pasākumi, kas ir pieejami noteikta veida strīdos saskaņā ar speciāliem tiesību aktiem. Piemēram, aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu pierādījumus civillietā saistībā ar rūpnieciskajām tiesībām un autortiesībām. Krimināllietās var tikt piemērots Piespiedu pasākumu likums (*pakkokeinolaki*); minētajā likumā paredzētie piespiedu pasākumi ietver apķīlāšanu, atsavināšanas ierobežojumus un sekvestrāciju.

Aizsardzības pasākumi atšķiras no sprieduma iepriekšējas (pagaidu) izpildes civillietās. Sprieduma iepriekšēja izpilde attiecas uz spriedumu izpildi pirms tam, kad spriedums ir kļuvis galīgs un vairs nav pārsūdzams. Civillietā spriedums, kas vēl nav galīgs, lielākoties ir tieši izpildāms atbilstoši tiesību aktiem, bet izpildi parasti nevar īstenot pilnībā. Piemēram, saskaņā ar pirmās instances spriedumu par parādu, kas vēl nav galīgs, parādnieka īpašumu var apķīlāt, ja parādnieks neiemaksā nodrošinājumu par parādu. No otras puses, apķīlāto īpašumu var atsavināt un ieņēmus piešķirt kreditoram tikai tad, ja kreditors iemaksā tādu pašu nodrošinājumu. Turpretim aizmuguriskie spriedumi ir tūlīt pilnībā izpildāmi.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Lēmumus par iepriekš minētajiem aizsardzības pasākumu veidiem pieņem vispārējās tiesas, proti, apgabaltiesas (*käräjäoikeus*), kas darbojas kā pirmās instances tiesas. Tiesas noteiktos aizsardzības pasākumus īsteno tiesu izpildītāji. Pieteikumus par aizsardzības pasākumiem iesniedz tiesā, kur īstenojams tiesas process pēc lietas būtības. Ja tiesas process vēl nav ierosināts, pieteikums par aizsardzības pasākumiem iesniedzams apgabaltiesā, kur ceļama arī prasība tiesvedības uzsākšanai pēc lietas būtības.

Tiesa nevar galīgi apstiprināt pieteikumu par aizsardzības pasākumiem, nedodot atbildētājam iespēju tikt uzklaštam. Taču tiesa var apmierināt pieteicēja lūgumu ieviest aizsardzības pasākumus, neuzklausot otru pusi, ja pretējā gadījumā aizsardzības pasākums varētu būt atceļams. Praksē aizsardzības pasākumus var ieviest ļoti ātri. Pagaidu lēmumi ir spēkā, kamēr nav pieņemts lēmums par pretējo.

Ja pieteikuma iesniedzējam jau ir izpildes pamatojums, bet izpildes procedūras nevar ierosināt nekavējoties, noteiktos apstākļos tiesu izpildītājs var noteikt īslaicīgus aizsardzības pasākumus tieši. Turpmāk tiks aplūkoti tikai tiesas noteikti aizsardzības pasākumi.

2.2 Galvenie noteikumi.

Lai izdotu rīkojumu par apķīlāšanu parāda vai prioritāru tiesību nodrošināšanai, jāievēro šādas prasības:

ieteikuma iesniedzējam ir pietiekami skaidri jāpierāda, ka atbildētājs viņam ir parādā un viņam ir ķīlas tiesības vai prioritāras tiesības uz attiecīgo īpašumu, un

jābūt draudiem, ka atbildētājs rīkosies tā, ka viņa rīcība apdraudēs parādu, kas pienākas pieteikuma iesniedzējam, vai pieteikuma iesniedzēja tiesības.

Attiecīgi, lai noteiktu citus aizsardzības pasākumus, jābūt *prima facie* pierādījumiem par citām tiesībām un par draudiem, ka pastāv iespēja, ka atbildētājs var pārkāpt šīs tiesības.

Lai aizsardzības pasākumus varētu īstenot, pieteikuma iesniedzējam iepriekš jāiemaksā nodrošinājums tiesu izpildītājam.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Aizsardzības pasākumus var piemērot visu veidu īpašumiem. Ja apķīlāšana tiek īstenoja ar nolūku nodrošināt parādu, tiesa izdod rīkojumu apķīlāt atbildētājam piederošo kustamo vai nekustamo īpašumu tādā apmērā, kādā atbildētājs ir parādā pieteikuma iesniedzējam. Tad tiesu izpildītājs izlemj, kuras atbildētāja īpašuma vienības ir apķīlājamas. Ja apķīlājot tiek nodrošinātas prioritārās tiesības, tiesa izdod rīkojumu apķīlāt konkrētu īpašumu, kas ir tiesību priekšmets, un tiesu izpildītājs izpilda rīkojumu attiecībā uz minēto īpašumu.

Izmantojot citus aizsardzības pasākumus, tiesa var:

piedraudot ar sodu, aizliegt atbildētājam rīkoties vai iesaistīties kādā darbībā,

piedraudot ar sodu, likt atbildētājam kaut ko darīt,

pilnvarot pieteikuma iesniedzēju kaut ko darīt vai apstiprināt kaut ko jau izdarītu;

likst atbildētāja īpašumu nodot pārstāvja valdījumā vai uzraudzībā vai

izdot rīkojumu par kādu citu aizsardzības pasākumu, kas nepieciešams, lai nodrošinātu pieteikuma iesniedzēja tiesības.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Kad rīkojums par īpašuma apķīlāšanu ir izpildīts, parādnieks zaudē kontroli pār īpašumu. Rīcība ar īpašumu, kas ir apķīlāšanas rīkojuma priekšmets, ir kriminālpārkāpums. Ja apķīlāšanas rīkojuma priekšmets ir līdzekļi parādnieka bankas kontā, banka nedrīkst izdot līdzekļus nevienam citam, izņemot tiesu izpildītāju. Tomēr apķīlāšanas rīkojums nepiešķir personai, kas pieprasījusi minēto rīkojumu, privilēģētas tiesības uz apķīlātajiem līdzekļiem salīdzinājumā ar citiem parādnieka kreditoriem.

Citu aizsardzības pasākumu rezultāti ir atkarīgi no pasākumu būtības.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Viena mēneša laikā no lēmuma pieņemšanas par aizsardzības pasākumu noteikšanu pieteikuma iesniedzējam ir jāceļ prasība izskatīt lietu pēc būtības tiesā vai citā iestādē vai ir jāuzsāk cits process, piemēram, šķīrējtiesā, kurā var tikt pieņemts izpildāms lēmums. Ja viņš vai viņa to neizdara, aizsardzības pasākumi tiks atcelti. Aizsardzības pasākumus var arī atcelt, ja tiem vairs nav pamatojuma kādu citu iemeslu dēļ. Pieņemot lietā lēmumu pēc būtības, tiesai ir arī jāizdod rīkojums par aizsardzības pasākumiem.

Par to izmaksu segšanu, kas radušās saistībā ar aizsardzības pasākumiem, pirmkārt ir atbildīgs pieteikuma iesniedzējs. Ja pierādās, ka aizsardzības pasākumi ir bijuši nepamatoti, pieteikuma iesniedzējs ir atbildīgs par atbildētājam radītajiem zaudējumiem saistībā ar aizsardzības pasākumiem, neatkarīgi no tā, vai viņš vai viņa ir bijis nolaidīgs. Lai nodrošinātos šādam gadījumam, pieteikuma iesniedzējam ir jāiemaksā nodrošinājums pirms aizsardzības pasākumu ieviešanas. No otras puses, atbildētājs parasti var novērst aizsardzības pasākumu ieviešanu, iemaksājot nodrošinājumu.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Tiesu lēmumus par aizsardzības pasākumu ieviešanu var pārsūdzēt augstākā tiesā, t. i., apelācijas tiesā (*hovioikeus*) vai Augstākajā tiesā (*korkein oikeus*). Iesniedzot pārsūdzību, rīkojuma izpilde netiek kavēta, ja vien pārsūdzības iestāde neaptur pirmās instances lēmumu. Tomēr lēmumu par pagaidu aizsardzības pasākumiem nav iespējams pārsūdzēt.

Apgabaltiesas izskata pārsūdzības par tiesu izpildītāju veiktajiem pasākumiem vai pieņemtajiem lēmumiem saistībā ar aizsardzības pasākumu izpildi. Pārsūdzību var iesniegt arī trešās puses, kas uzskata, ka to īpašums ir apķīlāts saistībā ar parādnieka parādu.

Lapa atjaunināta: 28/01/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Zviedrija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa (*rättegångsbalken*) 15. pantā ir noteikti galvenie aizsardzības pasākumi civilīetās. Vispārējais noteikums ir, ka tikmēr, kamēr tiesa nav lietā pieņēmusi lēmumu, prasību civilīetā izpildīt nedrīkst. Šis noteikums neattiecas uz noteikumiem par aizsardzības pasākumiem.

Aizsardzības pasākumu vispārējais mērķis ir nodrošināt, ka zaudējusi puse izpilda to, kas tai jāpaveic saskaņā ar sagaidāmo tiesas lēmumu.

Visierstākais aizsardzības pasākums ir *sekvestrācija*, kas nozīmē, ka prasītājam ir tiesības uz jebkādu mantu, kas ir otras puses valdījumā, vai arī kā citādi tiek ierobežotas otras puses īpašuma atsavināšanas tiesības.

Saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 1. punktu sekvestrāciju var noteikt, lai nodrošinātu paredzamā sprieduma saistībā ar prasības izpildi. Principā sekvestrācijas lēmums saskaņā ar šo noteikumu formulējams tādējādi, ka parādniekam piederošais īpašums tiek pakļauts sekvestrācijai, lai segtu noteikta apmēra prasību. Atsevišķos gadījumos lēmumā var noteikt, uz kādu īpašumu attiecas sekvestrācija.

Sekvestrāciju iespējams pieprasīt arī nolūkā nodrošināt tāda sprieduma paredzamu izpildi, kas saistīts ar pirmtiesībām uz konkrētu īpašumu (Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 2. punkts). Šādi spriedumi ir, piemēram, tādi, kuros ietverti lēmumi par prasītāja apgalvojumiem, kas viņam pirmtiesības uz noteiktām kapitāla daļām, kā arī tādi, ar kuriem atbildētājam tiek uzlikts pienākums nekavējoties nodot kapitāla daļas.

Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 5. panta 3. punktā ir ietverts vispārējs regulējums attiecībā uz tiesas tiesībām *noteikt piemērotus līdzekļus*, lai aizsargātu prasītāja tiesības. Šo regulējumu piemēro, piemēram, izpildrakstu gadījumā. Prasība, lai tiktu apstiprināts, ka atbildētājam nav tiesību darboties ar konkrētām precēm, kas noteiktas konkurences klauzulā, arī uzskatāms par šā regulējuma objektu.

Turklāt saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 4. punktu gadījumos, kad pastāv pirmtiesības uz konkrētu īpašumu, tiesa var ar spriedumu likt noteikt atgriezti *izšķērdēto īpašumu utt.*

Turklāt Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 5. punkta 3. apakšpunktā noteikts, ka, ievērojot konkrētus nosacījumus, var noteikt pagaidu aizsardzības pasākumus.

Turklāt pastāv vēl arī atsevišķi noteikumi par pagaidu pasākumiem konkrētās jomās, piem., patentu tiesībās.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Lēmumus par aizsardzības pasākumiem izdod tā tiesa, kurā notiek tiesvedība, kas vēl nav pabeigta. Ja tas nav saistīts ar notiekošu tiesvedību, piemērojami noteikumi attiecībā uz piekritības tiesu lielā mērā atbilst vispārējiem noteikumiem civilīetās.

Tiesa pēc savas iniciatīvas nevar ierosināt jautājumu par aizsardzības pasākumiem. Tāpēc tas ir jāierosina tai pusei, kura vēlas, lai šāds lēmums tiktu pieņemts. Ja tas nav saistīts ar notiekošu tiesvedību, ierosinājums iesniedzams rakstiski.

Nav paredzēts nosacījums, ka prasītājam jāsaņem advokāta palīdzība vai pārstāvība. Tiesvedības Zviedrijas tiesās noris bez maksas, izņemot prasības nodevas maksu, kas šobrīd ir SEK 450 (aptuveni EUR 50).

2.2 Galvenie noteikumi.

Priekšnosacījums tam, lai tiktu noteikti pasākumi saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa (*rättegångsbalken*) 15. panta 1., 2. un 3. punktu, ir tāds, ka galvenie strīdas objekti kā tādi (piem., prasība saskaņā ar 1. punktu) *var būt tiesas procesa vai cita līdzīga procesa izskatīšanas priekšmets*. Līdzīgs process ir, piemēram, šķīrējtiesas procesi.

Augstākā Tiesa (*Högsta domstolen*) ir pieņēmusi lēmumu, ka sekvestrācija un citi aizsardzības pasākumi atbilstoši Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. pantam var tikt noteikti arī attiecībā uz *prasībām, kas ceļamas ārvalstu tiesās*, ja tiesas nolēmumu var izpildīt Zviedrijā.

Lai tiktu noteikta sekvestrācija saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 1., 2. un 3. punktu, jāizpilda arī šādi nosacījumi:

prasītājam ir jāpierāda, ka prasībai pret citu personu ir *ticams pamatojums*, kā arī ka šis pamatojums varētu būt cita tiesas procesa vai cita līdzīga procesa izskatīšanas priekšmets;

prasītājam ir arī jāpierāda, ka pastāv *"pamatotas bažas"*, ka otra puse, izvairoties no tiesas, atbrīvojoties no īpašuma vai kā citādi rīkojoties, izvairīsies no atbildības par parāda samaksu (1. punkts), ka otra puse atbrīvosies no īpašuma, kā citādi to būtiski bojās vai rīkosies ar to, kaitējot prasītājam (2. punkts), vai arī ka otra puse, iesaistoties noteiktās darbībās un rīcībā vai neveicot noteiktas darbības vai kā citādi, kavēs vai apgrūtinās prasītāja tiesību izmantošanu vai arī būtiski samazinās īpašuma vērtību (3. punkts);

lai tiktu noteikts pagaidu aizsardzības pasākums, kavējuma gadījumā ir jāpastāv arī kaitējuma riskam. Tas attiecas uz nolēmuma izpildes apdraudējumu, ja nekavējoties un bez otras puses uzklaušanās netiks noteikts pagaidu aizsardzības pasākums. Ja aizsardzības pasākums tiek šādi noteikts, lēmums nosūtāms abām pusēm un atbildētājam tiek izdots rīkojums sniegt komentārus par šo lēmumu. Ja šādi komentāri ir saņemti, tiesai nekavējoties atkārtoti jāpārskata, vai noteiktais aizsardzības pasākums ir pamatots;

visbeidzot, aizsardzības pasākumu var noteikt tikai tādā gadījumā, ja prasītājs sniedz *nodrošinājumu* par jebkādu kaitējumu, kas varētu tikt nodarīts otrai pusei. Ja prasītājs nespēj sniegt nodrošinājumu, bet vienlaikus pierāda, ka viņa prasībai ir īpašs pamatojums, tiesa var atbrīvot prasītāju no pienākuma sniegt nodrošinājumu.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Lēmumu izpilde par sekvestrāciju saistībā ar prasību ietver īpašuma līdz noteiktai vērtībai izņemšanu. Kopumā izpildei piemērojami tādi paši principi kā apķīlāšanai. Taču šajā gadījumā nav paredzēts īpašumu pārdot.

Būtībā izpildes laikā var izņemt jebkādu īpašumu. Īpašums var būt gan kustamais, gan nekustamais.

Noteiktu īpašumu izņemt nedrīkst. Tas attiecas uz "sadzīves īpašumu", kas cita starpā ir:

apģērbs un citi priekšmeti, kuri ir paredzēti parādnieka personiskai lietošanai, nepārsniedzot saprātīgu apmēru;

mēbeles, sadzīves tehnika un cits aprīkojums, kas nepieciešams mājoklī un tā uzturēšanai;

rīki un cits aprīkojums, kas nepieciešams, lai parādnieks varētu strādāt algotu darbu vai apgūt profesionālo apmācību;

personiskas mantas, piemēram, medaļas un sporta balvas, kurām no parādnieka viedokļa ir tik liela personiskā nozīme, ka to izņemšana būtu negodīga.

Īpašums var būt aizsargāts arī saskaņā ar atsevišķiem noteikumiem. To var attiecināt, piemēram, uz bojājumiem.

Sekvestrācija prasību nodrošināšanas nolūkā nav piemērojama atalgojumam u. tml., līdz tas tiek izmaksāts un var tikt izņemts.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Ja par parādiem ir notikusi īpašuma sekvestrācija, atbildētājs nevar nodot īpašumu vai kā citādi to atsavināt, kaitējot prasītājam. Taču Zviedrijas Tiesu izpildītāju iestāde (*Kronofogdemyndigheten*) var pieļaut izņēmumus no aizlieguma atsavināt īpašumu, ja tam ir īpašs pamatojums. Par jebkādu īpašuma atsavināšanu, kas ir pretstatā aizliegumam, var iestāties kriminālatbildība.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Ja ir noteikts aizsardzības pasākums saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 1., 2. un 3. punktu, prasītājam šajā jautājumā viena mēneša laikā pēc nolēmuma pieņemšanas ir jāceļ prasība tiesā, ja prasība vēl nav celta. Ja prasība ir jāizskata citā procesā, prasītājam ir jārikojas atbilstoši minēta procesa noteikumiem.

Ja ir noteikts pagaidu aizsardzības pasākums, lēmums nosūtāms abām pusēm un ir jāizdod rīkojums atbildētājam sniegt komentārus par šo lēmumu. Ja šādi komentāri ir saņemti, tiesai nekavējoties atkārtoti jāpārskata, vai noteiktais aizsardzības pasākums ir pamatots.

Aizsardzības pasākums ir nekavējoties jāatceļ, ja pēc tā noteikšanas tiek sniegts nodrošinājums, kas atbilst aizsardzības pasākuma mērķim.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Jautājums saistībā ar aizsardzības pasākumiem ir jāatrisina ar lēmumu – kā gadījumos, kad tas ir procesuāls aspekts saistībā ar lietas izskatīšanu, tā arī gadījumos, kad jautājums par aizsardzības pasākumiem nav atkarīgs no citiem aspektiem.

Persona, pret kuru lēmums ir pieņemts, abos gadījumos lēmumu var pārsūdzēt. Pusei, kas vēlas pārsūdzēt rajona tiesas spriedumu (*tingsrätt*), tas jā dara rakstiski trīs nedēļās pēc lēmuma pieņemšanas dienas. Ja lēmums nav pieņemts tiesas sēdē un nevienā tiesas sēdē nav paziņots, ka šāds lēmums tiks pieņemts, apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņa atskaite sākas no dienas, kad apelācijas iesniedzējs ir saņēmis lēmumu. Apelācijas sūdzība ir ceļama apelācijas instances tiesā (*hovrätt*), taču jāiesniedz rajona tiesā (*tingsrätt*).

Ja rajona tiesa saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa (*rättegångsbalken*) 15. pantu civillietā ir noraidījusi aizsardzības pasākumu prasību vai ir atcēlusi lēmumu par šādiem aizsardzības pasākumiem, apelācijas tiesa var nekavējoties atļaut noteikto aizsardzības pasākumu piemērošanu līdz turpmāku norādījumu saņemšanai. Ja rajona tiesa ir noteikusi šādus aizsardzības pasākumus vai paziņojusi, ka lēmums var tikt izpildīts, pat ja tas nav galīgs un nepārsūdzams, apelācijas tiesa var nekavējoties nolemt, ka rajona tiesas lēmumu izpildīt nedrīkst līdz turpmāku norādījumu saņemšanai.

Lapa atjaunināta: 06/09/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Anglija un Velsa

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Anglijā un Velsā tiesām saskaņā gan ar CPN 25.1. daļas 1. punktu, gan to jurisdikciju ir tiesības norīkot pagaidu un/vai piesardzības pasākumus, kas ir paredzēti, lai aizsargātu kādas puses intereses vai nu attiecībā uz īpašumu, vai arī attiecībā uz prasības pamatu. Šie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir pieejami jebkurā posmā vai arī pirms tiesvedības uzsākšanas. Tie ir taisnīgi aizsardzības līdzekļi, jo tiesai ir rīcības brīvība, lai izdotu atbilstošu rīkojumu. To piešķiršanas principi tika noteikti sākotnējā lietā *American Cyanamid Co pret Ethicon* [1]. Saskaņā ar 25.1. daļas 1. punktu tiesa var izdot:

pagaidu rīkojumus,

pagaidu deklarācijas.

Rīkojumi par īpašumu, lai ļautu to pārdot, saglabāt, pārbaudīt, nodot uzraudzību vai veikt maksājumu par šo īpašumu

Rīkojumi, ar ko atļauj piekļūšanu zemei vai ēkām

Rīkojumi par īpašuma nodošanu

Iesaldēšanas rīkojumi vai rīkojumi, kas paredz, ka pusei ir jāsniedz informāciju par tā īpašuma vai aktīvu atrašanās vietu, uz kuriem attiecas iesaldēšanas rīkojums

Meklēšanas rīkojumi

Rīkojumi par dokumentu izpaušanu vai īpašuma pārbaudi pirms prasības iesniegšanas - tie var būt vērsti gan pret iebildumu iesniedzēju, gan vēl nesaistītu personu

Pagaidu maksājuma rīkojumi attiecībā uz atlīdzību par zaudējumiem, ko tiesa vēl nav piešķirusi

Rīkojumi par maksājumu tiesā līdz tiesvedības iznākumam

Rīkojumi ieskaitīt naudu

Rīkojumi saistībā ar tiesvedību intelektuālā īpašuma jomā.

Tiesu prakse, saskaņā ar tiesu piekrišanu, arī ir radījusi dažus pagaidu pasākumus, no kuriem ne mazāk svarīgi ir *Norwich Pharmacal* rīkojumi un paralēlas tiesvedības aizliegumi. *Norwich Pharmacal* rīkojumi ir paredzēti, lai piespiestu trešo pusi izpaust informāciju par likumpārkāpēju, lai prasītājs pēc tam varētu celt pret viņu prasību - bieži vien šie rīkojumi tiek izmantoti lietās par korporatīvajiem amatnoziegumiem. Paralēlas tiesvedības aizliegumi ir izstrādāti, lai nepieļautu, ka persona ceļ prasību ārvalstīs, ja tas ir ļaunprātīgi, ierobežojot un neatbilst likumā paredzētajai kārtībai Turklāt tiesa var izdot paziņojumu par tiesību aktu interpretāciju vai par līguma termiņu, kas pats par sevi ir tiesvedības priekšmets.

Rīkojums ir tiesas nolēmums, ar kuru pusei liek vai nu veikt noteiktus pasākumus, vai arī atturēties no noteiktu pasākumu veikšanas. Pagaidu rīkojums ir šāds rīkojums, kas izdots pirms prasības izskatīšanas. Prasītājs var prasīt aizsargāt savu stāvokli tiesvedības gaitā vai pat pirms lietas izskatīšanas uzsākšanas, pieprasot pagaidu rīkojumu, lai neļautu atbildētājam rīkoties tādējādi, ka tas kaitētu prasītājam.

Pastāv arī divi konkrēti rīkojumu veidi, ko prasītājs var lūgt, ja pastāv risks, ka atbildētājs veiks pasākumus, lai iznīcinātu pierādījumus vai kaitētu jebkādam prasītāja labā pieņemtam spriedumam. Pirmais ir meklēšanas rīkojums; otrs ir iesaldēšanas rīkojums, kas aizliedz atbildētājam rīkoties ar aktīviem vai pārvietot tos ārpus jurisdikcijas.

Ja prasītājs pieprasa samaksāt naudas summu (piemēram, parādu vai zaudējumu atlīdzību), tiesa var piespriest atbildētājam veikt starposma maksājumu jebkuras summas dēļ, kas atbildētājam var būt jāmaksā, lai izvairītos no grūtībām, kas prasītājam rodas, ja sprieduma pieņemšana tiek kavēta.

Atbildētājs var saskarties ar risku, ka pat tad, ja prasība tiek noraidīta un prasītājam tiek piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, nav iespējams izpildīt tiesāšanās uzdevumu. Lai aizsargātu atbildētāju, tiesa noteiktos apstākļos var piespriest prasītājam sniegt drošības naudu par tiesāšanās izdevumiem, parasti iemaksājot tiesā naudas summu.

Augstajai tiesai ir tiesības piešķirt pagaidu kompensāciju, lai atbilstītu tiesvedību citā jurisdikcijā, ja tas ir lietderīgi. Tā var arī piešķirt "pasaules mēroga iesaldēšanas rīkojumu", kas attiecas uz aktīviem citās jurisdikcijās.

[1] [1975] 1.504

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Rīkojumi (ieskaitot pārmeklēšanas rīkojumus un iesaldēšanas rīkojumus)

Saskaņā ar 25. daļu jebkurš pagaidu noregulējuma pieteikums ir jāiesniedz tiesai, kas izskata lietu vai to darīs pēc lietas iesniegšanas. Dažu veidu rīkojumi, jo īpaši tādi, kam ir starptautisks raksturs, ir jāizdod tikai Augstajā tiesā, bet citi — apgabaltiesā. Augstajā tiesā tos var izdot parastā veidā vai ar dažādu daļto pagaidu pieteikumu tiesu vai to ārpus darblaika dienestu starpniecību — tas bieži vien attiecas uz rīkojumiem, kuru mērķis ir neļaut presei publicēt ziņu vai apturēt leklīti ministrijas nolemtu deportāciju.

Pieteikuma vispārējās prasības ir tādas, ka tas jāiesniedz, izmantojot paziņojumu par pieteikumu (N 244), un ka paziņojumam ir jāpievieno prasības veidlapa, liecinieka paziņojums, kas pamato pieteikumu, ar zvērestu apliecināti pierādījumi un rīkojuma projekts. Rīkojuma projektā jāiekļauj savstarpējās saistības [2] attiecībā uz zaudējumu atlīdzināšanu, apņemšanās sniegt respondentiem pieteikumu, pierādījumi un jebkāds rīkojums. Tas ir galvenais, ja jautājums ir *ex parte*. Ārkārtas pasākumu gadījumā būs nepieciešams uzņemties saistības maksāt attiecīgās nodevas, cik drīz vien iespējams; turklāt var būt nepieciešams uzņemties saistības uzsākt formālu procedūru, cik drīz vien iespējams.

Pēc iesniegšanas lietu uzklauša tiesnesis, kurš sastādīs nepieciešamo rīkojumu, nokārtojot rīkojuma apzīmogošanu un atdodot to atpakaļ prasītājam.

Izsniegšana otrai pusei ir pieteikuma iesniedzēja ziņa.

Pārmeklēšanas rīkojumi ir ļoti invazīvi, un tiem ir īpašas prasības. Parasti tos izsniedz “uzraugošais advokāts”, kas pārzina pārmeklēšanas rīkojumus un ir neatkarīgs no pieteikuma iesniedzēja advokātiem. Uzraugošajam advokātam ir jāizskaidro pārmeklēšanas rīkojums atbildētājam un jākonsultē atbildētājs par viņa tiesībām lūgt juridisku konsultāciju. Uzraugošais advokāts veiks vai uzraudzīs pārmeklēšanu un ziņos par pārmeklēšanu pieteikuma iesniedzēja advokātiem. Pārmeklēšanas rīkojumi ir spēkā no to izsniegšanas brīža un pēc tam, kad ir beidzies termiņš, lai saņemtu juridiskas konsultācijas.

Iesaldēšanas rīkojumi ir rīkojumi, kas liedz pusei izņemt aktīvus, kas atrodas jurisdikcijā, vai ierobežo tos no darījumiem ar aktīviem, kas atrodas jebkur pasaulē. Tie stājas spēkā no tā brīža, kad tiek sagatavoti, tādējādi rīkojuma izsniegšana ir ļoti nozīmīga.

Abos gadījumos rīkojuma neievērošana tiek atzīta par necienīgu izturēšanos pret tiesu.

Starpposma maksājumi un izmaksu nodrošinājums

Starpposma maksājumus un izmaksu nodrošinājumu var nodrošināt, pusēm savstarpēji vienojoties, bet, ja vienošanās nav panākta, ir nepieciešams vērsties tiesā. Pieteikumu iesniedz, iesniedzot pieteikuma paziņojumu ar rakstisku pierādījumu. Pieteikums jāiesniedz atbildētājam, kurš var iesniegt pierādījumus atbildē. Ja tiesa izdod rīkojumu, tā noteiks nodrošinājuma vai maksājuma veidu un summu, kas jāveic.

Rīkojumu saņemšanas izmaksas

Nav noteikta izmaksu skala, lai saņemtu kādu no iepriekš aprakstītajiem rīkojumiem. Tomēr pastāv īpašas tiesas nodevas par rīkojuma pieteikuma izdošanu, kas ir atkarīgas no tā, vai pieteikums ir iesniegts, paziņojot atbildētājam vai nepaziņojot. Plašāka informācija par šīm izmaksām ir atrodama [Tieslietu ministrijas](#) tīmekļa vietnē.

Pieteikuma iesniedzējam ir pienākums maksāt savu advokātu (un attiecībā uz pārmeklēšanas rīkojumu — uzraugošā advokāta) honorārus, lai gan atbildētājam galu galā var piespriest atlīdzināt šos izdevumus.

[2] Saistības ir solījumi tiesai. Sodis par saistību nepildīšanu var būt bargs.

2.2 Galvenie noteikumi.

Kā minēts iepriekš, visi šajā sadaļā aprakstītie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir diskrecionāri, un tiesa tos nepiešķir, ja tā uzskata, ka konkrētajos apstākļos tie būtu nepiemēroti vai nesamērīgi. Tiesas mēdz ievērot lielāku piesardzību attiecībā uz pārmeklēšanas rīkojumiem un iesaldēšanas rīkojumiem, jo tie ir īpaši stingri pasākumi.

Pagaidu rīkojumi

Lai izlemtu, vai piešķirt pagaidu rīkojumu[3], tiesa vispirms apsvērs, vai prasība rada “nopietnu jautājumu, kas jāizskata” (nevis “tas ir nenozīmīgs vai maldinošs”). Ja tā nav, rīkojums tiks noraidīts.

Ja būs jāizskata nopietns jautājums, tiesa apsvērs “interesu līdzsvaru”. Tas ietver jautājumu par to, vai būtu sliktāk pieprasīt, lai prasītājam līdz tiesas spriedumam netiek izsniegts rīkojums, vai likt atbildētājam saņemt rīkojumu. Izlemjot šo jautājumu, tiesa šādā kārtībā izskatīs šādus jautājumus:

Vai zaudējumu atlīdzināšana prasītājam būtu piemērots tiesiskās aizsardzības līdzeklis, ja prasītājs uzvarētu tiesā? Ja zaudējumi būs atbilstoši, rīkojums tiks noraidīts. Ja tas tā nebūtu (piemēram, tāpēc, ka kaitējums prasītājam būtu nelabojams vai nefinansiāls), jāapsver atlikušie jautājumi.

Vai prasītāja savstarpējās saistības attiecībā uz zaudējumu atlīdzināšanu sniegtu atbildētājam pietiekamu aizsardzību, ja atbildētājs uzvarētu tiesā? Ja zaudējumu atlīdzināšana pienācīgi aizsargā atbildētāju, tas parasti nozīmē, ka tas ir par labu rīkojumam.

Ja citi faktori šķiet vienmērīgi līdzsvaroti, tiesa saglabās *status quo*. Var apsvērt citus sociālos vai ekonomiskos faktorus, piemēram, aizlieguma piešķiršanas vai noraidīšanas ietekmi uz nodarbinātību vai zāļu pieejamību.

Kā pēdējo līdzekļu tiesa var ņemt vērā pušu lietu relatīvo pamatotību, bet tikai tad, ja ir iespējams skaidri noteikt, ka vienas puses lieta ir daudz spēcīgāka nekā otras puses lieta.

Pārmeklēšanas rīkojumi

Lai nodrošinātu tādu pierādījumu vai īpašuma saglabāšanu, kas attiecas uz tiesvedību, var izdot pārmeklēšanas rīkojumu. Nosacījumi pārmeklēšanas rīkojuma saņemšanai ir stingrāki nekā cita veida rīkojumiem, un tiesa neizdos rīkojumu, ja vien prasītājs neuzrāda, ka ir izpildīti visi šie nosacījumi:

Pret atbildētāju ir ārkārtīgi spēcīga *prima facie* lieta.

Atbildētāja darbības, kas ir pamatā tiesvedībai, rada nopietnu faktisku vai iespējamu kaitējumu prasītājam.

Ir skaidri pierādījumi, ka atbildētājam ir inkriminējoši dokumenti vai materiāli.

Pastāv “reāla iespēja” vai “varbūtība”, ka attiecīgie dokumenti vai materiāli pazudīs, ja rīkojums netiks izsniegts.

Iesaldēšanas rīkojumi

Tiesai ir tiesības izdot rīkojumu par iesaldēšanu, ja tas ir “taisnīgi un atbilstoši”. Iesaldēšanas rīkojums tiks izsniegts tikai tad, ja prasītājs var pierādīt, ka ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:

Prasītājam ir būtisks pamats celt prasību, kuras piekritība ir Anglijas un Velsas tiesām.

Prasītājam ir “labi apstrīdama lieta” pret atbildētāju.

Ir pamats uzskatīt, ka atbildētājam ir aktīvi jurisdikcijā.

Pastāv “reāls risks”, ka atbildētājs ar aktīviem rīkosies tādā veidā, kas nozīmē, ka jebkuru spriedumu nevarēs izpildīt (piemēram, atbrīvojoties no aktīviem vai izņemot tos no jurisdikcijas).

Tiesā izmantos īpašu piesardzību, pirms tā piešķirs iesaldēšanas rīkojumu ārvalstu tiesvedības atbalstam, jo īpaši, ja iesaldēšanas rīkojums pārklāsies vai būs pretrunā jebkurai iesaldēšanas rīkojumam, ko pieņēmusi ārvalsts tiesa, kurā notiek pamata tiesvedība, vai ja ārvalsts tiesa ir atteikusies iesaldēt aktīvus.

Tiesā neizdos globāla tvēruma rīkojumu par iesaldēšanu, ja atbildētājam ir pietiekami aktīvi jurisdikcijā, un tai ir jāizlemj, vai varētu izpildīt globāla tvēruma rīkojumu valstīs, kurās atbildētājam ir aktīvi.

Norwich Pharmacal rīkojumi

Tiesu prakse ir radījusi šos rīkojumus, kas liek atbildētājam atklāt prasītājam noteiktus dokumentus vai informāciju. Lai gan informācijas izpaušana ir līdžīga informācijas atklāšanai pirms rīcības un ārpus tās, informācijas izpaušanas joma ir plašāka, jo tā attiecas uz "informāciju" pretstatā dokumentiem. Šie rīkojumi ir pieejami jebkurā tiesvedības brīdī, un tos var piemērot arī pēc sprieduma pasludināšanas. Papildus vispārējiem taisnīgiem principiem papildu kritēriji ir tādi, ka ir jābūt veiktai nepareizai rīcībai un ka ir pārkāpējs, par kuru, ja tas būs zināms, pieteikuma iesniedzēja puse sāks tiesvedību. Rīkojums ir nepieciešams, lai palīdzētu panākt taisnīgumu, un nav cita veida, kā to panākt. Atbildētājs ir vai nu pārkāpējs, vai ir saistīts vai asociēts ar pārkāpēju un satur informāciju par pārkāpēju. Šos rīkojumus pieprasa Augstajā tiesā, un tos piemēro starptautiskā līmenī; informācijas izpaušanas būtību var izmantot ārvalstu tiesvedībā bez tiesas atļaujas, kas ir atkāpe no vispārējiem tiesvedības principiem.

Paralēlās tiesvedības aizliegumi (*Anti-Suit Injunctions*)

Tie ir aizliegumi, kas aizliedz atbildētājam uzsākt tiesvedību ārvalstu tiesā. Papildus vispārējiem vienlīdzīgas palīdzības principiem pastāv arī citi kritēriji. Galvenokārt taisnīguma interesēs ir aizliegt tiesvedību; parasti tāpēc, ka tā ir maldinoša vai pārkāptu līguma klauzulu, piemēram, ekskluzīvās jurisdikcijas klauzulu izmantotu Anglijas un Velsas tiesās. Bez tam prāvai jābūt tiesā, uz ko neattiecas Briseles I regula. Ja tiesa varētu apturēt tiesvedību minētajās tiesās, tiktu apdraudēts savstarpējās uzticēšanās princips starp tiesu sistēmām. Izņēmums no šā noteikuma ir tad, ja jautājums attiecas uz privātu arbitražu, tad šādas šaubas nepastāv.

Starpposma maksājumi

Tiesa var piespriest atbildētājam veikt starpposma maksājumu tikai tad, ja atbildētājs ir uzņēmies saistības samaksāt naudu prasītājam, ja spriedums jau ir pieņemts par labu prasītājam par naudas summu, kas jānovērtē vēlāk, vai ja tiesa ir pārliecinājusies, ka tiesas procesā prasītājs atgūs "ievērojamu naudas summu" (vai zemes valdījuma prasījumā – maksājumu par to, ka atbildētājs izmantojis zemi). Miesas bojājumu gadījumos maksājumu var piespriest tikai tad, ja atbildētāja atbildību izpilda apdrošinātājs vai atbildētājs ir valsts iestāde.

Izmaksu nodrošinājums

Visizplatītākās lietas, kurās tiesa var piespriest prasītājam sniegt nodrošinājumu, ir šādas:

Pieprasījuma iesniedzējs dzīvo ārpus Eiropas Savienības un Eiropas Brīvās tirdzniecības zonas (Islande, Lihtenšteina, Norvēģija un Šveice), un ir grūti izpildīt izmaksu atlīdzināšanas rīkojumu pieprasījuma iesniedzēja dzīvesvietas valstī.

Prasītājs ir uzņēmums vai cita reģistrēta struktūra, un ir pamats uzskatīt, ka tas nevarēs atlīdzināt atbildētāja tiesāšanās izdevumus, ja tas tiks piespriests.

(Nosakot, vai pieprasīt drošības naudu, tiesa ņems vērā, vai atbildētāja rīcība ir izraisījusi prasītāja naudas vai naudas līdzekļu trūkumu.)

Prasītājs ir mainījis adresi, lai izvairītos no tiesvedības sekām, vai nav norādījis pareizu adresi prasības veidlapā.

Prasītājs ir veicis pasākumus attiecībā uz saviem aktīviem, kas apgrūtinātu to, ka tiek izpildīts rīkojums par tiesāšanās izdevumiem pret viņu.

Tiesa izdos rīkojumu tikai tad, ja pārliecināsies, ka to darīt ir taisnīgi jebkuros apstākļos. Tā apsvērs, vai nodrošinājuma pieteikums tiek izmantots, lai kavētu galveno prasību, un vai prasījumam ir pamatotas izredzes gūt panākumus.

Tiesai ir arī tiesības piespriest, ka nodrošinājumu sniedz:

trešā puse, kas finansē prasību apmaiņā pret daļu no tiesvedības rezultātā saņemtajiem ieguvumiem vai kas ir cedējis tiesības iesniegt prasību prasītājam, lai izvairītos no riska saņemt izmaksu atlīdzināšanas rīkojumu;

jebkura procesā iesaistītā puse, kas bez pamatota iemesla nav ievērojusi tiesas noteikumus.

[3] Runa ir par *American Cyanamid* principu atlasī un pilnveidošanu.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Pagaidu rīkojumi

Ar pagaidu rīkojumu var prasīt, lai puse veic pasākumus vai atturas veikt pasākumus attiecībā uz jebkāda veida aktīviem.

Pārmeklēšanas rīkojumi

Ar pārmeklēšanas rīkojumu pieprasa, lai atbildētājs atļauj iekļūt viņa telpās, bet neļauj prasītājam iekļūt ar spēku. Rīkojumā jānorāda telpas, kurās var veikt pārmeklēšanu, un jāuzskaita objekti, kurus personas, kas veic pārmeklēšanu, var pārbaudīt, kopēt un izņemt. Rīkojums var attiekties tikai uz pierādījumiem, kas var būt būtiski tiesvedībā, vai mantu, kas var būt tiesvedības priekšmets vai par kuru var rasties jautājums tiesvedībā.

Standarta veidlapas rīkojumam ir nepieciešams, lai respondents nodotu visus rīkojumā uzskaitītos posteņus. Ja attiecīgi pierādījumi var glabāties datoros, ir jānodrošina piekļuve visiem datoriem telpās, lai tos varētu pārmeklēt, un ir jānodrošina visu attiecīgo atrasto priekšmetu kopijas.

Iesaldēšanas rīkojumi

Tiesa var izdot iesaldēšanas rīkojumu attiecībā uz atbildētāja īpašumu, kas aizliedz atbildētājam samazināt savus aktīvus jurisdikcijā zem noteiktas vērtības, vai izdot rīkojumu par konkrētu aktīvu iesaldēšanu. Atbildētājam joprojām būs atļauts iztērēt paredzētās summas par dzīvošanas izdevumiem, juridiskām konsultācijām un pārstāvību, un rīkojums var ļaut atbildētājam rīkoties ar aktīviem parastā darījumdarbības gaitā.

Iesaldēšanas rīkojuma standarta forma ir "maksimālās summas" rīkojums, kas nosaka, ka tas attiecas uz visiem atbildētāja aktīviem līdz norādītajai vērtībai.

Tas attiecas uz visiem aktīviem, ar kuriem atbildētājam ir tiesības rīkoties pašam, tostarp aktīviem, kas ir trešās personas turējumā vai kontrolē saskaņā ar atbildētāja norādījumiem.

Vispārējais jeb "maksimālās summas" rīkojums attieksies uz jebkuriem aktīviem, tostarp kustamo un nekustamo īpašumu, transportlīdzekļiem, naudu un vērtspapīriem. Rīkojums attieksies arī uz visiem aktīviem, kas tiek iegādāti pēc tā izdošanas. Tajā var norādīt konkrētus īpašumus, biznesa aktīvus un banku kontus, kas ir iesaldēti. Kopējais bankas konts netiks iesaldēts, ja vien tas netiks īpaši iekļauts rīkojumā.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Atbildētājs tiek brīdināts, ka pagaidu tiesas rīkojuma neievērošana ir necieņa pret tiesu, par kuru atbildētājs var tikt ieslodzīts, sodīts ar naudas sodu vai viņam var atņemt aktīvus.

Tas, ka trešā persona ir ļāvusi atbildētājam v atsavināt aktīvus, pārkāpjot iesaldēšanas rīkojumu, ne vienmēr ir necieņa pret tiesu. Tomēr, ja trešā persona, kurai paziņots par iesaldēšanas rīkojumu, apzināti palīdz atbildētājam atsavināt iesaldētos aktīvus, šī persona pauž necieņu pret tiesu. Tādēļ prasītājam būtu jāiesniedz iesaldēšanas rīkojuma kopijas trešām personām, piemēram, atbildētāja bankājiem, grāmatvežiem un juristiem. (Standarta rīkojums paredz, ka tas tiks izdarīts, un brīdina trešās personas par iespējamiem sodiem. Tas ietver arī prasītāja saistības segt pamatotās izmaksas, kas trešām personām radušās, izpildot rīkojumu, un atlīdzināt tām saistības, kas radušās, to darot.) Pat ja tās ir informētas par rīkojumu, bankas un citas trešās personas joprojām var izmantot nodrošinājuma un ieskaitu tiesības, kas tika izveidotas pirms iesaldēšanas rīkojuma.

Iesaldēšanas rīkojums nedod prasītājam īpašuma tiesības attiecībā uz iesaldētajiem aktīviem. Tiesības celt prasību par necieņu parasti ir vienīgais prasītāja tiesiskās aizsardzības līdzeklis. Līgums, kas noslēgts, pārkāpjot rīkojumu, ir nelikumīgs, un tādējādi to var neizpildīt puse, kas zina, ka tas pārkāps rīkojumu.

Turklāt tiesa dažkārt var izdot atsevišķu rīkojumu, kas liedz atbildētājam izpildīt līgumu ar trešo personu. Tomēr īpašumtiesības var nodot saskaņā ar nelikumīgu līgumu, un pēc šāda līguma noslēgšanas parasti nav iespējams atgūt nodotos aktīvus.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Ja pušu klātbūtnē tiek izdots rīkojums par pagaidu rīkojumu, tā var norādīt, ka tas ir spēkā līdz tiesas sēdei, spriedumam vai turpmākam tiesas rīkojumam, vai arī līdz noteiktam datumam. (Ja rīkojums ir spēkā "līdz turpmākam rīkojumam", tas nezaudē spēku, kad tiesa pieņem spriedumu, bet tikai tad, ja tā izdod rīkojumu, ar kuru tieši vai netieši tiek izpildīts rīkojums.)

Pagaidu rīkojums, kas iesniegts bez iepriekšēja brīdinājuma atbildētājam, parasti ir spēkā ierobežotu laiku, kas reti pārsniedz 7 dienas, un, lai to turpinātu, ir vajadzīgs vēl viens tiesas rīkojums. Izdodot rīkojumu bez brīdinājuma, tiesa parasti nosaka "atgriešanas datumu" turpmākai tiesas sēdei, kurā atbildētājs var piedalīties un apstrīdēt rīkojuma turpināšanu. Standarta iesaldēšanas rīkojums nosaka, ka to piemēro līdz atgriešanas datumam vai turpmākam rīkojumam.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Atbildētājs vai jebkura trešā persona, kuru tieši skar pagaidu rīkojums, var jebkurā laikā vērsties tiesā, lai panāktu, ka rīkojums tiek grozīts vai atcelts (lai gan pieteikumam saistībā ar jau izpildītu pārmeklēšanas rīkojumu parasti būtu jāgaida līdz lietas iztiesāšanai). Nav nepieciešams gaidīt atgriešanas datumu, lai apstrīdētu rīkojumu, kas izdarīts bez iepriekšēja brīdinājuma. Atbildētājam iepriekš jāpaziņo prasītājam par pieteikumu. Parasti pieteikumu iesniedz tiesai, kas ir izdevusi rīkojumu, un to bieži uzklausa tas pats tiesnesis.

Pamats, uz kura atbildētājs var iesniegt šādu pieteikumu, ir šāds: viena no rīkojuma nosacījumiem neievērošana, būtiskas apstākļu izmaiņas, kas atceļ rīkojuma pamatojumu, rīkojuma nomācošais efekts, nepamatota iekaušanās nevainīgu trešo personu tiesībās un prasības iesniedzēja kavēšanās, iesniedzot prasību. Ja rīkojums tika pieņemts, nepaziņojot atbildētājam, iemesli rīkojuma atcelšanai vai grozīšanai ietver arī to, ka prasītājs nav atklājis tiesai būtiskus faktus, lai saņemtu rīkojumu, un ka nav pietiekamu pierādījumu, lai pamatotu pagaidu pasākumu piešķiršanu bez iepriekšēja brīdinājuma. Ja tiesa atceļ rīkojumu, atbildētājs ir tiesīgs atsaukties uz prasītāja pretsaistībām zaudējumu atlīdzināšanā un pieprasīt kompensāciju. Tiesa piespiež "izmeklēšanu par zaudējumu atlīdzināšanu", lai noskaidrotu atbildētāja zaudējumus, lai gan to var atlikt līdz lietas izskatīšanai vai vēlākai izskatīšanai. Tiesai ir arī pilnvaras atcelt vai grozīt rīkojumus par starposma maksājumiem un izmaksu nodrošinājumu, kā arī piespriest atmaksāt visu saskaņā ar rīkojumu izmaksāto naudu vai daļu no tās.

Saistītās saites

Tieslietu ministrija

Lapa atjaunināta: 30/09/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Ziemeļrija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Aizlieguma (*Prohibitory Injunction*) vai negatīvs priekšraksts (*Negative Injunction*) — rīkojums kaut ko nedarīt vai pārtraukt kaut ko darīt. Šis ir visbiežākais rīkojumu veids.

Obligāts (*Mandatory Injunction*) vai pozitīvs priekšraksts (*Positive Injunction*) — rīkojums veikt kādu darbību vai novērst kādas iepriekšējās darbības radīto kaitējumu.

Preventīvs priekšraksts (*Quia Timet Injunction*) — rīkojums veikt vai neveikt kādu darbību, lai nepieļautu kaitējumu, kas vēl nav nodarīts.

"Iesaldēšanas" jeb *Mareva* priekšraksts — rīkojums, ar ko atbildētājam liedz pārvietot savus aktīvus vai no tiem atbrīvoties, lai viņš nepadarītu spriedumu par zaudējumu atlīdzināšanu neizpildāmu. Rīkojumā var paredzēt uzturnaudu atbildētāja ikdienas, darījumdarbības vai juridisko izdevumu segšanai.

Garantija priekšraksta vietā — to bieži vien piedāvā atbildētājs uz priekšraksta pieteikumu, un, ja pieteikuma iesniedzējs to pieņem, tiesai tā būtu rakstveidā jādokumentē.

Īpašuma apskates un saglabāšanas rīkojums — tam ir divi mērķi:

saglabāt īpašumu, kas ir tiesvedības priekšmets, tādā stāvoklī, lai lietā uzvarējusī puse varētu atgūt īpašumu neskartā veidā vai tā vērtību, un darīt īpašumu pieejamu apskatei, lai varētu ievākt pierādījumus tiesvedībai. Tiesa var arī izdot rīkojumu, ar ko atļauj iekļūt puses īpašumā, lai izpildītu rīkojumu.

Anton Piller rīkojums — ar to prasītājam, viņa advokātam vai citai atbildīgai personai ļauj saglabāšanas vai pierādījumu iegūšanas nolūkā konfiscēt priekšmetus bez iepriekšējas atbildētāja brīdināšanas.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Pagaidu noregulējuma pieteikumu var iesniegt jebkurā brīdī pēc tiesvedības ierosināšanas līdz tās izbeigšanai. Steidzamās lietās pagaidu noregulējumu var noteikt pirms tiesvedības sākuma, ja tiesvedību ierosina uzreiz pēc tam.

Pagaidu noregulējuma pieteikuma iesniegšanas procedūra ir izklāstīta tiesas noteikumos. Vispārīgie tiesas noteikumi, ko piemēro Augstajai tiesai, ir 1980. gada Tiesas noteikumi (Ziemeļrija), bet vispārīgie tiesas noteikumi, ko piemēro apgabaltiesai, ir 1981. gada Apgabaltiesas noteikumi (Ziemeļrija).

Pieteikumu parasti iesniedz lūguma paziņojuma (*Notice of Motion*) vai aicinājuma (*Summons*) veidā tai Augstās tiesas nodaļai vai apgabaltiesai, kurā notiek pamattiesvedība.

Paziņojumā vai aicinājumā jānorāda prasītais tiesiskās aizsardzības līdzeklis un tiesas noteikumi, saskaņā ar kuriem pieteikums ir iesniegts, tam jāpievieno ar zvērestu apliecināta rakstveida liecība (ko ar zvērestu bieži vien apliecinājis pieteikuma iesniedzēja advokāts) un jāiesniedz rīkojuma projekts.

Paziņojumu vai aicinājumu, kam pievienota ar zvērestu apliecinātā rakstveida liecība un jebkuri citi attiecīgi dokumenti, jāizsūta atbildētājam vismaz divas pilnas dienas pirms pieteikumu iekļauj tiesas sēdē izskatāmo lietu sarakstā, tomēr steidzamās lietās tiesa var atļaut saīsināt iesniegšanas periodu.

Augstajā tiesā pieteikumu parasti izskata tiesu varas amatpersona, ko sauc par *master*, lai gan dažu veidu tiesvedībā (kas norādīta 1980. gada Tiesas noteikumos (Ziemeļrija)) pieteikumi par pagaidu noregulējumu jāizskata tiesnesim.

Apgabaltiesai ir visas pagaidu noregulējuma pilnvaras attiecībā uz lietām, kas tai piekrīt. Apgabaltiesā iesniegtie pagaidu noregulējuma pieteikumi jāizskata apgabaltiesas tiesnesim.

Pieteikumu var iesniegt *ex parte*, neizsūdzot paziņojumu vai aicinājumu personai, pret kuru minētais noregulējums tiek prasīts, šādos gadījumos:

ja lieta ir ļoti steidzama,

ja iepriekšēja paziņojuma rezultātā atbildētājs traucētu sasniegt rīkojuma mērķi,

saskaņā ar paražām — piemēram, pieteikumus pirms tiesvedības sākuma parasti iesniedz *ex parte*,

ja likums vai tiesas noteikumi to atļauj vai paredz.

Ex parte pieteikumu iesniedz ar īpašu veidlapu, ko sauc par *ex parte* kopsaviļkumu (*ex parte docket*), un pieteikuma iesniedzējam ir pienākums pilnīgi un godīgi atklāt visus attiecīgos faktus. Par *ex parte* rīkojumu pieteikumiem (izņemot *ex parte* priekšrakstu pieteikumus) tiesnesis vai par *master* dēvētā amatpersona pieņem lēmumu bez tiesas sēdes. Par *ex parte* pieteikuma izmaksām parasti lemj attiecīgajā tiesas sēdē.

2.2 Galvenie noteikumi.

Pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļu noteikšanā tiesai ir rīcības brīvība. Tiesa var izdot priekšrakstu jebkurā tiesvedības posmā, kad tas šķiet taisnīgi un ērti. Tiesa izmanto rīcības brīvību, lai noteiktu pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus saskaņā ar pamatnostādņiem, kas izklāstītas lietā *American Cyanamid/Ethicon*, 1975, Pārsūdzības lietas (AC), 396. lpp. Vispirms prasītājam ir jāparāda, ka tiesvedībā iztiesājams jautājums ir nopietns. Tad tiesnesis apsver, vai prasītāja tiesību aizskārumu var kompensēt ar zaudējumu atlīdzību. Pēc tam tiesnesis var apsvērt pušu interešu līdzsvaru, un, ja tās ir līdzsvarā, tad dod priekšroku *status quo* saglabāšanai vai atjaunošanai tādā stāvoklī, kāds tas bijis, pirms nodarīts iespējams kaitējums. Ja pieteikums ir par obligātu priekšrakstu, jāpierāda, ka vajadzība ir lielāka, un priekšrakstu izdod tikai tad, ja prasītājs sniedz garantiju, ka atlīdzinās zaudējumus atbildētājam gadījumā, ja prasītājs lietā zaudēs vai izrādīsies, ka priekšraksts nav bijis vajadzīgs.

Iesniedzot pieteikumu par *Mareva* priekšrakstu, prasītājam jāparāda:

pietiekami pamatota prasība, kuras pamats jau ir izveidojies un kurā tiek prasīts monetārs tiesiskās aizsardzības līdzeklis, pierādījums, ka atbildētājam ir aktīvi, ko viņš varētu pārvietot vai noslēpt, pierādījums par risku, ka atbildētājs atbrīvosies no aktīviem pirms sprieduma izpildes.

Pieteikumu par īpašuma apskati var iesniegt par īpašumu, uz kuru attiecas konkrētā tiesvedība vai attiecībā uz kuru var rasties kāds jautājums. Tiesības uz apskati nav atkarīgas no pieteikuma iesniedzēja prasības spēcīguma.

Pieteikumā par *Anton Piller* rīkojumu prasītājam jāpierāda, ka pastāv reāla iespēja, ka atbildētājs iznīcinās dokumentus vai lietas, kas vājina viņa aizstāvību, vai publicēs materiālus, kurus prasītājam ir tiesības saglabāt konfidencialus.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Priekšraksta pieteikumam jābūt saistītam ar izpildāmām likumiskām tiesībām vai prasības pamatu un jābūt atkarīgam no tām vai tā. Tomēr priekšraksta mērķis nav īstenot pieteikuma iesniedzēja tiesības, bet gan saglabāt vai atjaunot *status quo* līdz tiesvedības beigām.

Mareva priekšrakstu var izdot attiecībā uz pašreizējiem vai gaidāmiem aktīviem Ziemeļīrijā (neatkarīgi no tā, vai aktīvi ir vai nav attiecīgās tiesvedības priekšmets vai ir vai nav saistīti ar to) neatkarīgi no tā, vai atbildētāja domicils vai viņš pats atrodas vai neatrodas Ziemeļīrijā.

Rīkojumu par īpašuma apskati vai saglabāšanu var saņemt tikai par ķermenisku īpašumu. Šī nav atbilstošā procedūra tāda dokumenta saturs apskatei, kurš ir pieejams saskaņā ar noteikumiem par dokumentu atklāšanu.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Rīkojuma izpildi var panākt procedūrā, kurā lemj par nodošanu tiesai (*committal proceedings*). Lai rīkojumu varētu izpildīt, nododot tiesai, tam pirms tam jābūt izsniegtam atbildētājam. Garantijas izpildi var panākt tāpat kā priekšraksta izpildi.

Trešām personām, piemēram, atbildētāja sievai, advokātam vai bankai, kas ir informētas par *Mareva* priekšrakstu, ir pienākums saglabāt atbildētāja aktīvus, kas ir to valdījumā. Tomēr *Mareva* priekšraksts ir spēkā tikai pret atbildētāju un nedod prasītājam priekšroku pār kreditoriem.

Rīkojumu par īpašuma apskati un saglabāšanu var izdot tikai pret tiesvedības pusi, tāpēc, lai tas būtu spēkā, personai, kuras valdījumā ir attiecīgais īpašums, ir tam jāpiekrīt.

Anton Piller rīkojums nav kratīšanas orderis, tāpēc to nevar izpildīt piespiedu kārtā, tomēr, ja rīkojumā ir teikts, ka jāpavēl atbildētājam atļaut kratīšanu, atbildētāja atteikums atļaut apskati ir necieņa pret tiesu, kas var vedināt Tiesu secināt, ka atbildētājam ir kas slēpjams.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Rīkojums var būt:

provizorisks (*interlocutory*) — tāds, kas ir spēkā līdz lietas izskatīšanai tiesā,

pagaidu (*interim*) — tāds, kas ir spēkā ierobežotu laika posmā.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Jebkura no pusēm var tiesnesim pārsūdzēt par *master* dēvētās amatpersonas rīkojumu vai lēmumu. Apelācijas sūdzība jāiesniedz piecu dienu laikā, un tā jāizsūdz pārsūdzētā pusē vismaz divas pilnas dienas pirms apelācijas sūdzību iekļauj tiesas sēdē izskatāmo lietu sarakstā. Tiesa var brīvi pagarināt piecu dienu termiņu, taču tiesai jābūt pārliecinātai, ka tam ir labs iemesls. Puse tomēr nevar pārsūdzēt garantiju. *Ex parte* pieteikuma iesniedzējs var pārsūdzēt pieteikuma atteikumu, savukārt atbildētājs iesniedz pieteikumu rīkojuma atcelšanai, nevis pārsūdzēšanai.

Apelācijas tiesvedība nozīmē pilnīgu atkārtotu lietas izskatīšanu sēdē, taču apelācijas sūdzības iesniedzējs ar saviem argumentiem iepazīstina pirmais. Lai gan var sniegt jaunus pierādījumus, tiesnesis tos, visticamāk, atzīs tikai tad, ja tam būs labs iemesls.

Apgabaltiesas izdotu provizorisku rīkojumu var pārsūdzēt Augstās tiesas tiesnesim atkārtotā sēdē vai ziņojot par lietu Apelācijas tiesai.

Saistītās saites

[Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienests](#)

Lapa atjaunināta: 29/09/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Skotija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Aizsardzības pasākums (*Diligence on the dependence*)

Diligence on the dependence ir aizsardzības pasākums, ko izmanto, kamēr notiek tiesas process, vai neilgi pirms tā uzsākšanas. Tas ļauj prasītājam (kreditoram) saglabāt atbildētāja aktīvus tā, lai tie būtu pieejami jebkura dekrēta (sprieduma) izpildei, kas pasludināts tiesā par labu prasītājam.

Ir divi aizsardzības pasākumu veidi. Pirmais veids, proti, piedziņa, ir metode, saskaņā ar kuru prasītājs naudas atmaksas proces ietvaros var faktiski "iesaldēt" jebkurus atbildētāja naudas līdzekļus vai aktīvus, kas ir trešās personas pārvaldībā. Šai trešajai personai pēc tam ir aizliegts veikt naudas maksājumus vai nodot aktīvus. Otrais veids ir inhibīcija, kas neļauj atbildētājam nodot vai realizēt viņa valdījumā esošu pārmantojamu īpašumu. To izmanto saistībā ar zemi vai ēkām, nevis naudu vai kustamu īpašumu, un tas liedz atbildētājam rīkoties ar savu īpašumu tādā veidā, kas var kaitēt prasītāja prasībai, piemēram, pārdodot īpašumu, pēc tam realizējot ieņēmumus.

Piedzīgu un inhibīciju var pārvērst parastā izpildes pasākumā, ja tiesas procesā par labu prasītājam tiek pieņemts spriedums.

Pagaidu apķīlāšana (*Interim attachment*)

Pagaidu apķīlāšana ir pagaidu pasākums, kas līdzinās aizsardzības pasākumam un kas ļauj prasītājam apķīlāt atbildētāja kustamo īpašumu, kamēr tiesas process virzās uz priekšu. Tas faktiski ierobežo atbildētāja spēju rīkoties ar viņa rīcībā esošu kustamu īpašumu, gaidot prasības iznākumu. Tomēr pagaidu apķīlāšanu nevar izmantot attiecībā uz dzīvojamu māju, kā arī ir izslēgti atsevišķi elementi. Pēc tam, kad ir saņemts dekrēts, tas nepārvēršas par piespiedu apķīlāšanu; lai varētu izsolīt apķīlāto mantu, ir nepieciešama samaksas prasība un turpmāka apķīlāšana.

Pagaidu aizliegums

Aizliegums ir tiesas rīkojums, kas liedz personai kaut ko darīt, piemēram, šķirties no ģimenes, tāpēc to var izmantot, lai saglabātu atbildētāja pašreizējo stāvokli. Pagaidu aizliegumam ir tāds pats juridisks spēks kā aizliegumam, bet to parasti piešķir tiesas procesa sākumposmā, tiklīdz ir iesniegts pieteikums par aizliegumu, un pirms izmeklēšanas par faktiem. Rezultātā pastāv lielāka iespējamība, ka tas tiks apstrīdēts vai atsaukts.

Dokumentu un cita ģimenes saglabāšana

Tiesa var izdot rīkojumu par dokumentu un cita ģimenes (tostarp zemes) pagaidu saglabāšanu, kas ļauj pusei saglabāt patiesus pierādījumus vai iegūt pierādījumus.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Aizsardzības pasākums

Aizsardzības pasākumu var īstenot tikai pēc tiesas rīkojuma. Gan Augstākā civillietu tiesa, gan Šerifa tiesa var izdot rīkojumu par piedziņu, inhibīciju vai pagaidu apķīlāšanu. Piedziņu un pagaidu apķīlāšanu var piemērot tikai tad, ja ar prasību pieprasa naudas summas maksājumu, kas nav izdevumi. Rīkojums par inhibīciju ir piemērojams, ja prasība ietver līdzīgu mērķi vai ar to cenšas konkrēti īstenot pienākumu nodot pārmantojamo ģimenes prasītājam vai piešķirt reālas tiesības uz nodrošinājumu attiecībā uz pārmantojamo ģimenes.

Šerifa tiesas prāvā prasītājs parasti cenšas iegūt rīkojumu par aizsardzības pasākumu, piesakoties uz to lietas ierosināšanas dokumentā. Lietas ierosināšanas dokuments ietver prasītāja pavēsti. Aizsardzības pasākumu var piemērot jebkurā laikā līdz pat galīgā dekrēta izdošanai par labu prasītājam. Pēc tam rīkojumu par piedziņu, inhibīciju vai apķīlāšanu parasti izsniedz šerifa ierēdnis (tiesas ierēdnis, kas norīkots izsniegt dokumentus un izpildīt rīkojumus).

Augstākajā civillietu tiesā (augstākā civillietu tiesa Skotijā) rīkojumus par aizsardzības pasākumiem var saņemt, iesniedzot pieteikumu. Pēc tam pirmās instances tiesnesis (*Lord Ordinary*) (jebkurš Augstākās civillietu tiesas Ārējās palātas tiesnesis) var izdot rīkojumu par pasākumu. Piedziņas, inhibīcijas vai apķīlāšanas grafikus parasti izpilda tiesas kurjers (Augstākās civillietu tiesas ierēdnis, kas iecelts, lai izsniegtu dokumentus un izpildītu tiesas rīkojumus).

Dokumentu un cita ģimenes saglabāšana

Pirms tiesa var izdot rīkojumu, ja tiesvedībā, uz kuru attiecas dokumenti vai ģimenes, vēl nav uzsākta, prasītājam ir jāpierāda, ka ir iespējama civiltiesvedība un ka šādā tiesvedībā var rasties jautājumi par attiecīgajiem dokumentiem vai citu ģimenes. Saistībā ar uzsākto prasību rīkojums tiks piešķirts tikai tad, ja prasītājs apliecinās, ka tas ir nepieciešams, lai viņš varētu precīzēt jau sniegtos apgalvojumus (tas ir, lai pierādītu to, ko viņš ir norādījis savā lietā). Ja pieteikums ir apmierināts, rīkojumā tiks norādīta kārtība, kādā būs jānodrošina atbilstība. Pēc tam pusēm, pret kurām rīkojums ir izdots, ir jāizsniedz apliecināta rīkojuma kopija.

2.2 Galvenie noteikumi.

Aizsardzības pasākums

Aizsardzības pasākums ir diskrecionāra rakstura pasākums, un tiesas nepiešķirs izpildrakstu, ja vien nebūs nodrošināta atbilstība 1987. gada Likumā par parādniekiem (Skotija) paredzētajiem noteikumiem, turklāt pasākumam jābūt pamatototam jebkuros apstākļos. Prasītāja pienākums ir pārliecināt tiesu, ka šāds rīkojums ir nepieciešams.

Pagaidu aizliegums

Šerifam ir jābūt pārliecinātam par jautājuma steidzamību un lietas pārliecinošo raksturu pirms pagaidu aizlieguma pasludināšanas. Pasākumam jābūt piemērotam, ņemot vērā visus apstākļus, un šerifa tiesas tiesnesim jābūt pārliecinātam, ka, ja pagaidu aizliegums netiks piešķirts, prasītājam tiks sagādātas lielākas neērtības, nekā tas tiktu nodarīts atbildētājam, ja šāds aizliegums tiktu piešķirts.

Dokumentu un cita ģimenes saglabāšana

Pirms tiesa var izdot rīkojumu, prasītājam ir jāpierāda, ka civillietā var tikt ierosināta un ka šādā tiesvedībā var rasties jautājumi par dokumentiem vai citu mantu. Ja civillietā jau ir celta, tad rīkojumu piešķir tikai tad, ja prasītājs pierāda, ka tas ir nepieciešams (sk. 2.1. punktu).

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida ģimenes šādus pasākumus var vērst?

Aizsardzības pasākums

Apķīlāšanas mērķis ir "iesaldēt" atbildētājam piederošas preces vai naudu, kas ir trešās personas rīcībā. Šo trešo personu sauc par "*arrestee*". Apķīlātos līdzekļus vai preces nevar pārņemt kreditora ģimenes vai pārdot pirms dekrēta piešķiršanas. Ja dekrēts ir piešķirts par labu prasītājam, līdzekļus var automātiski atbrīvot, tomēr, lai varētu atbrīvot preces, ir jāveic tiesas procedūra (*action of furthcoming*).

Inhibīcija ir personisks pasākums, kas liedz atbildētājam nodot ģimenes tiesības uz mantojamo ģimenes, kas tam pieder, vai saņemt nodrošinājumu par šīm tiesībām, tādējādi kaitējot kreditoriem. Inhibīcija tiek izmantota pret pārmantojamo ģimenes, kas ir atbildētāja ģimenes, nevis pret ģimenes, ko viņam parādā trešā persona.

Pagaidu apķīlāšana var attiekties uz ķermenisku kustamu ģimenes, ievērojot dažus izņēmumus. Izņēmumi attiecas uz jebkuru izstrādājumu, ko glabā atbildētāja dzīvojamā mājā, uz lietām, kas vajadzīgas atbildētāja tirdzniecībai vai uzņēmējdarbībai, uz precēm, kas ātri bojājas, un, atkarībā no noteiktās vērtības, atbildētāja transportlīdzeklis.

Pagaidu aizliegums

Pagaidu aizliegums aizliedz atbildētājam veikt konkrētu darbību ar tūlītēju efektu. Tas var kavēt atbildētāju vai trešo personu veikt pasākumus attiecībā uz jebkāda veida aktīviem.

Dokumentu un cita ģimenes saglabāšana

Augstākajai civillietu tiesai un Šerifa tiesai ir plašas pilnvaras piespriest saglabāt un paturēt dokumentus un citus ģimenes (tostarp zemi), kas var būt aktuāli jebkurā esošā vai turpmākā tiesas procesā. Tiesa var pieprasīt jebkura šāda ģimenes uzrādīšanu un atgūšanu, kā arī paraugu ņemšanu un var veikt jebkuru eksperimentu.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Aizsardzības pasākums

Piedziņas mērķis ir "iesaldēt" preces vai līdzekļus, kas pieder atbildētājam un ko tur trešā persona. Ja trešā persona nodod apķīlātos aktīvus, viņi ir atbildīgi par to vērtību prasītāja priekšā. Ja prasītājs uzvar prāvā, viņiem ir priekšrokas tiesības pār apķīlāto ģimenes. Piedziņa iesaldē ģimenes tiesības, bet nenodod tās prasītājam.

Inhibīcija nedod prasītājam reālas tiesības pār ģimenes, un tas nevar rīkoties, lai iegūtu ģimenes vai to pārdotu. Šī pasākuma mērķis ir saglabāt ģimenes kā atbildētāja ģimenes daļu un tādējādi neļaut tam nodot savas ģimenes tiesības uz ģimenes vai saņemt nodrošinājumu par tām. Jebkuru brīvprātīgu tiesību aktu, kas ietekmē ģimenes pēc inhibīcijas spēkā stāšanās dienas, prasītājs var atcelt, ciktāl tas ir pretrunā viņa interesēm.

Pagaidu aizliegums

Ja atbildētājs neievēro aizliegumu, prasītājs var uzsākt tiesvedību pret viņu par aizlieguma pārkāpumu. Ja apsūdzība tiek akceptēta vai pierādīta, atbildētājam piemērojamās sankcijas varietvert naudas sodu vai iespējamu ieslodzījumu.

Dokumentu un cita ģpašuma saglabāšana

Rīkojuma neievērošanas rezultātā pamata prāvā var tikt pieņemts aizmugurisks nolēmums, kas tiek sniegts pret neatbilstošo pusi, turklāt tas var novest pie tiesvedības par necieņu pret tiesu, ko var uzsākt pret jebkuru personu, kurai ir dokuments vai ģpašums, kas norādīts aizliegumā.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Aizsardzības pasākums

Piedzīgas gadījumā, ja atbildētājs ir uzvarējis prāvā, piedziņa tiek atcelta, kad tiek izdots galīgais dekrēts. Ja prasītājs uzvar lietā, piedziņa ir izpildāma līdz trim gadiem no sprieduma pasludināšanas dienas.

Inhibīcija neļauj atbildētājam nodot tiesības uz no pārmantojamo ģpašumu vai saņemt nodrošinājumu par to. Inhibīcija automātiski stājas spēkā pēc dekrēta izdošanas. Inhibīcija ir spēkā piecus gadus, bet to var pagarināt.

Ja tiek izpildīta pagaidu apķīlāšana, tā būs spēkā sešus mēnešus vai līdz brīdim, kad to atsauc. Ja pret atbildētāju ierosinātā prasība netiek apmierināta, tad arī pagaidu apķīlāšana izbeidzas.

Pagaidu aizliegums

Pagaidu aizliegums turpinās līdz brīdim, kad tas tiek atsaucis vai kamēr prasība tiek galīgi izbeigta. Ja aizliegumam ir noteikts laiks, tas turpināsies līdz norādītā termiņa beigām.

Dokumentu un cita ģpašuma saglabāšana

Rīkojuma termiņš beidzas, kad pieņem galīgo lēmumu prāvā.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Aizsardzības pasākums

Atbildētājs var iegūt aizliegumu, kas liedz izmantot piedziņu divās situācijās. Pirmkārt, gadījumos, kad uzreiz var pārliecināties, ka piedziņa būtu nepareiza, tādā nozīmē, ka tā tika izpildīta bez rīkojuma, nelikumīgi vai ļaunprātīgi un bez iespējama iemesla. Otrā situācija ir tāda, kurā atbildētājs ir iesniedzis tiesā attiecīgo pamatsummu.

Ja ir izdots rīkojums par aizsardzības pasākumu, atbildētājs vai jebkura cita ieinteresētā persona var lūgt tā atsaukšanu vai ierobežošanu. Atsaukums pilnībā atceļ rīkojumu un jebkuru no tā izrietošo pasākumu. Ja piedziņa, inhibīcija vai pagaidu apķīlāšana, kas izpildīta pēc rīkojuma izdošanas, tiek atzīta par nederīgu, tad piedziņa, inhibīcija vai apķīlāšana jāatsauc.

Ja rīkojums faktiski bija spēkā, bet piedziņa, inhibīcija vai pagaidu apķīlāšana bija vai nu neefektīva, vai nelikumīga, tad pasākumu var ierobežot.

Ja atbildētājs cenšas atsaukt vai ierobežot aizsardzības pasākumu, prasītājam ir jāpierāda tiesai, ka šādu pasākumu nedrīkst atsaukt vai ierobežot. Tiesa var arī pieprasīt, lai atbildētājs sniegtu garantiju (nodrošinājumu), ka gadījumā, ja pret viņu tiek pasludināts dekrēts, prasītājam būs pieejam apķīlātie līdzekļi vai to vērtība, vai, visbiežāk, viss parāds, par kuru ir celta prasība.

Pagaidu aizliegums

Rīkojumu par pagaidu aizlieguma piešķiršanu vai noraidīšanu, kas pieņemts Šerifa tiesā, var bez atļaujas pārsūdzēt šerifa tiesas galvenajam tiesnesim (apgabala vecākais tiesnesis) vai ar atļauju Augstākajai civillietu tiesai.

Augstākās civiltiesas izdotu rīkojumu, ar ko piešķir vai atsaka pagaidu aizliegumu, var pārsūdzēt četrpadsmit dienu laikā pēc rīkojuma pieņemšanas.

Dokumentu un cita ģpašuma saglabāšana

Rīkojumu, ar kuru tiek apstiprināts Šerifa tiesā iesniegts pieteikums par dokumentu vai mantas saglabāšanu, var pārsūdzēt četrpadsmit dienu laikā pēc rīkojuma izdošanas.

Augstākās civiltiesas sēdē var ierasties jebkura persona, kas saņem lūgumrakstu dokumentu vai ģpašuma saglabāšanai, un iebilst pret lūgumrakstu, ja tā vēlas to darīt. Izpildot rīkojumu, tiesas ieceltais komisārs informē saņēmēju par viņa tiesībām lūgt juridisku konsultāciju. Ja šo konsultāciju mērķis ir palīdzēt viņam izlemt, vai lūgt tiesu grozīt rīkojumu, komisārs nesāks meklēt, pārņemt vai saglabāt uzskaitītos priekšmetus.

Saistītās saites

 [Skotijas Tiesu un tribunālu dienests](#)

 [Bankrota procedūras administrācijas](#)

Lapa atjaunināta: 28/09/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs - Gibraltārs

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Tiesas priekšraksts ir tiesas rīkojums, ar kuru pusei uzliek pienākumu vai nu veikt, vai arī atturēties veikt noteiktus pasākumus. Pagaidu tiesas priekšraksts ir šāda veida rīkojums, kas izdots pirms prasības izskatīšanas. Prasītājs var mēģināt aizsargāt savu stāvokli tiesvedības gaitā vai pat pirms tiesvedības uzsākšanas, lūdzot izdot pagaidu tiesas priekšrakstu, lai neļautu atbildētājam rīkoties tādā veidā, kas varētu kaitēt prasītājam.

Pastāv arī divi ģpaši tiesas priekšrakst veidi, kurus prasītājs var lūgt izdot, ja pastāv risks, ka atbildētājs varētu veikt pasākumus pierādījumu iznīcināšanai vai traucēt prasītājam saņemt jebkādu tiesas spriedumu. Pirmais veids ir kratišanas orderis, kurš ļauj meklēt dokumentus vai mantu atbildētāja telpās; otrais veids ir iesaldēšanas priekšraksts, kurš aizliedz atbildētājam rīkoties ar aktīviem vai pārvietot tos ārpus jurisdikcijas.

Ja prasītājs mēģina panākt naudas summas samaksu (piemēram, parāda atmaksu vai zaudējumu atlīdzību), tiesa, lai izvairītos no sarežģījumiem, kas var rasties prasītājam, ja tiek kavēta sprieduma pieņemšana, var izdot rīkojumu, ka atbildētājam ir jāpārskaita uz tiesas kontu starpmaksājums tādas summas apmērā, kāda atbildētājam galu galā varētu būt jāmaksā.

Atbildētājs var saskarties ar risku, ka, pat ja prasība tiek noraidīta un tiek izdots rīkojums, ka prasītājam ir jāatlīdzina tiesašanās izdevumi, nebūs iespējams izpildīt rīkojumu atlīdzināt tiesašanās izdevumus. Lai aizsargātu atbildētāju, tiesa noteiktos apstākļos var izdot rīkojumu, ka prasītājam ir jāsniedz nodrošinājums tiesašanās izdevumiem, parasti iemaksājot tiesai naudas summu.

Augstākajai tiesai ir pilnvaras noteikt pagaidu neregulējumu, lai atbalstītu tiesvedību citā jurisdikcijā, ja tas ir lietderīgi. Tā var arī pieņemt "globāla tvēruma iesaldēšanas priekšrakstu", kas attiecas uz aktīviem citās jurisdikcijās.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Tiesas priekšraksti (tostarp kratišanas orderi un iesaldēšanas priekšraksti)

Tiesas priekšraksti ir tiesas rīkojumi. Ja nav izdots kratišanas orderis vai iesaldēšanas priekšraksts, atbildētājam parasti nav pienākuma atļaut pārmeklēt viņa telpas vai atturēties no aktīvu atsavināšanas. Pieteikumu par kratišanas orderi vai iesaldēšanas priekšrakstu iesniedz Augstākajā tiesā.

Pieteikuma iesniedzējam ir godīgi jāatklāj visi būtiskie fakti, par kuriem ir jāinformē tiesa (jo īpaši, ja pieteikums tiek iesniegts bez paziņošanas). Jāsniedz arī rīkojuma projekts, precīzi norādot nepieciešamos pasākumus.

Attiecībā uz pagaidu tiesas priekšrakstu pieteikuma iesniedzējam parasti ir pienākums uzņemties "pretsaistības par zaudējumu atlīdzināšanu" — solījumu kompensēt atbildētājam visus zaudējumus, ko tam radījis priekšraksts, ja vēlāk izrādās, ka to nedrīkstēja izdot (piemēram, ja prasītājs lietā zaudē).

Pieteikumu var iesniegt, neinformējot par to atbildētāju, ja ir pamatots iemesls to darīt. Pieteikumu var iesniegt arī pirms prasītājs ir iesniedzis prasības veidlapu, ar kuru tiek ierosināta pamata tiesvedība. Nav oficiālas prasības, ka pieteikuma iesniedzēju pieteikuma izskatīšanas tiesas sēdē ir jāpārstāv advokātam, bet pieteikuma iesniedzējam parasti būs nepieciešamas juridiskas konsultācijas un pārstāvība, lai iesniegtu šādu pieteikumu.

Tiklīdz tiesa pieņem rīkojumu, tas ir jāstāda un jāizsniedz atbildētājam. Tiesu amatpersonas nepiedalās pagaidu tiesas priekšrakstu izdošanā vai izpildē. Tomēr kratīšanas orderi sastāda saskaņā ar īpašu procedūru. Parasti to izsniedz "uzraugošais advokāts", kurš pārzina kratīšanas orderu kārtību un ir neatkarīgs no pieteikuma iesniedzēja advokātiem. Uzraugošajam advokātam ir jāizskaidro kratīšanas ordera nozīme atbildētājam un jāsniedz atbildētājam informācija par viņa tiesībām saņemt juridiskas konsultācijas. Uzraugošais advokāts veiks vai uzraudzīs kratīšanu un paziņos kratīšanas rezultātus pieteikuma iesniedzēja advokātiem.

Starpmaksājumi un izmaksu nodrošinājums

Starpmaksājumus un izmaksu nodrošinājumu var nodrošināt, pusēm savstarpēji vienojoties, bet, ja vienošanās nav panākta, ir nepieciešams vērsties tiesā. Pieteikumu iesniedz, iesniedzot pieteikuma paziņojumu ar rakstisku pierādījumu. Pieteikums jāizsniedz atbildētājam, kurš var iesniegt pretpierādījumus. Ja tiesa izdod rīkojumu, tā noteiks nodrošinājuma vai maksājuma veidu un summu, kas jāveic.

Rīkojumu saņemšanas izmaksas

Par kāda no iepriekš aprakstīto rīkojumu saņemšanu nav noteiktu nodevu saraksta. Tomēr pastāv īpašas tiesas nodevas par pieteikumu izdot rīkojumu, kas ir atkarīgas no tā, vai pieteikums ir iesniegts, paziņojot atbildētājam vai bez paziņošanas. Pilnīgu informāciju par šīm nodevām var saņemt Augstākās tiesas kancelejā, 277 Main Street, Gibraltārs, tālruna numurs (+350) 200 75608.

Pieteikuma iesniedzējam ir pienākums maksāt savu advokātu (un attiecībā uz kratīšanas orderi — uzraugošā advokāta) honorārus, lai gan galu galā atbildētājam var piespriest atlīdzināt šos izdevumus.

2.2 Galvenie noteikumi.

Kā minēts iepriekš, visi šajā sadaļā aprakstītie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir saprātīgi, un tiesa tos nenosaka, ja tā uzskata, ka konkrētajos apstākļos tie būtu nepiemēroti vai nesamērīgi. Tiesas mēdz ievērot lielāku piesardzību attiecībā uz kratīšanas orderiem un iesaldēšanas priekšrakstiem, jo tie ir īpaši stingri pasākumi.

Pagaidu priekšraksti

Lai izlemtu, vai pieņemt pagaidu priekšrakstu, tiesa vispirms apsvērs, vai prasība rada "nopietnu jautājumu, kas jāizskata" (nevis "nenozīmīgu vai vieglprātīgu"). Ja tas nenotiks, tiesas priekšraksts tiks noraidīts.

Ja būs jāizskata nopietns jautājums, tiesa apsvērs "atbilstības līdzsvaru". Tas ietver jautājumu par to, vai būtu sliktāk pieprasīt, lai prasītājam līdz tiesas spriedumam netiek izsniegts tiesas priekšraksts, vai likt atbildētājam saņemt tiesas priekšrakstu. Izlemjot šo jautājumu, tiesa šādā kārtībā izskatīs šādus jautājumus:

Vai zaudējumu atlīdzināšana prasītājam būtu piemērots tiesiskās aizsardzības līdzeklis, ja prasītājs uzvarētu tiesā? Ja zaudējumi būs atbilstoši, tiesas priekšraksts tiks noraidīts. Ja tas tā nebūtu (piemēram, tāpēc, ka kaitējums prasītājam būtu nelabojams vai nefinansiāls), jāizskata atlikušie jautājumi.

Vai prasītāja pretsaistības attiecībā uz zaudējumu atlīdzināšanu sniegtu atbildētājam pietiekamu aizsardzību, ja atbildētājs uzvarētu tiesā? Ja zaudējumu atlīdzināšana pienācīgi aizsargā atbildētāju, tas parasti ir arguments par labu tiesas priekšrakstam.

Ja citi faktori šķiet vienmērīgi līdzsvaroti, tiesa saglabās *status quo*. Parasti šis faktors ir par labu tiesas priekšrakstam.

Var apsvērt citus sociālos vai ekonomiskos faktorus, piemēram, priekšraksta izdošanas vai noraidīšanas ietekmi uz nodarbinātību vai zāļu pieejamību.

Kā pēdējo līdzekļu tiesa var ņemt vērā pušu argumentu relatīvo pamatotību, bet tikai tad, ja ir iespējams skaidri noteikt, ka vienas puses argumenti ir daudz spēcīgāki nekā otras puses argumenti.

Kratīšanas orderi

Lai nodrošinātu tādu pierādījumu vai īpašuma saglabāšanu, kas saistīts ar tiesvedību, var izdot kratīšanas orderi. Nosacījumi kratīšanas ordera saņemšanai ir stingrāki nekā cita veida tiesas priekšrakstu saņemšanai, un tiesa neizsniegs orderi, izņemot gadījumu, kad prasītājs pierāda, ka ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi.

Pret atbildētāju ir uzsākta ārkārtīgi spēcīga *prima facie* lieta.

Atbildētāja darbības, kas ir pamatā tiesvedībai, rada nopietnu faktisku vai iespējamu kaitējumu prasītājam.

Ir skaidri pierādījumi, ka atbildētāja rīcībā ir inkriminējoši dokumenti vai materiāli.

Pastāv "reāla iespēja" vai "varbūtība", ka attiecīgie dokumenti vai materiāli pazudīs, ja rīkojums netiks izsniegts.

Iesaldēšanas priekšraksti

Tiesai ir tiesības izdot iesaldēšanas priekšrakstu, ja to darīt ir "pamatoti un atbilstīgi". Iesaldēšanas priekšraksts netiks izdots vien tad, ja prasītājs var pierādīt, ka ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi.

Prasītājam ir būtisks pamats celt prasību, kura piekritīga Gibraltāra tiesām.

Prasītājam ir "labi argumentējama lieta" pret atbildētāju.

Ir pamats uzskatīt, ka atbildētājam ir aktīvi attiecīgajā jurisdikcijā.

Pastāv "reāls risks", ka atbildētājs ar aktīviem rīkosies tādā veidā, kas nozīmē, ka nevienu spriedumu nevarēs izpildīt (piemēram, atsavinot aktīvus vai izņemot tos no jurisdikcijas).

Tiesa izmantos īpašu piesardzību, pirms tā izdod iesaldēšanas priekšrakstu ārvalstu tiesvedības atbalstam, jo īpaši, ja iesaldēšanas priekšraksts pārklāsies vai būs pretrunā ar jebkuru iesaldēšanas priekšrakstu, ko pieņēmusi ārvalsts tiesa, kurā notiek pamata tiesvedība, vai ja ārvalsts tiesa ir atteikusies iesaldēt aktīvus.

Tiesa neizdos globāla tvēruma iesaldēšanas priekšrakstu, ja atbildētājam ir pietiekami aktīvi jurisdikcijā, un tai ir jāizlemj, vai varētu izpildīt globāla tvēruma priekšrakstu valstīs, kurās atbildētājam ir aktīvi.

Starpmaksājumi

Tiesa var piespriest atbildētājam veikt starpmaksājumu tikai tad, ja atbildētājs ir uzņēmies saistības samaksāt naudu prasītājam, ja spriedums jau ir pieņemts par labu prasītājam par naudas summu, kas jānovērtē vēlāk, vai ja tiesa ir pārliecinājusies, ka tiesas procesā prasītājs atgūs "ievērojamu naudas summu" (vai zemes valdījuma prasījumā – maksājumu par to, ka atbildētājs izmantojis zemi). Miesas bojājumu gadījumos maksājumu var piespriest tikai tad, ja atbildētāja atbildību izpilda apdrošinātājs vai atbildētājs ir valsts iestāde.

Izmaksu nodrošinājums

Visizplatītākās lietas, kurās tiesa var piespriest prasītājam sniegt nodrošinājumu, ir šādas.

Prasītājs dzīvo ārpus Eiropas Savienības un Eiropas Brīvās tirdzniecības zonas (Islande, Lihtenšteina, Norvēģija un Šveice), un ir grūti izpildīt izmaksu uzdevumu prasītāja dzīvesvietas valstī.

Prasītājs ir uzņēmums vai cita reģistrēta struktūra, un ir pamats uzskatīt, ka tas nevarēs atbildētāja tiesāšanās izdevumus, ja tas tiks piespriests. (Nosakot, vai pieprasīt drošības naudu, tiesa ņems vērā, vai atbildētāja rīcība ir izraisījusi prasītāja naudas vai naudas līdzekļu trūkumu.)

Prasītājs ir mainījis adresi, lai izvairītos no tiesvedības sekām, vai nav norādījis pareizu adresi prasības veidlapā.

Prasītājs ir veicis pasākumus attiecībā uz saviem aktīviem, kas apgrūtinātu to, ka tiek izpildīts rīkojums par tiesāšanās izdevumiem pret viņu.

Tiesa izdos rīkojumu tikai tad, ja pārliecināsies, ka tas ir nepieciešami, ņemot vērā visus apstākļus. Tā apsvērs, vai drošības pieteikums tiek izmantots, lai mazinātu faktisku prasību, un vai prasījumam ir pamatotas izredzes gūt panākumus.

Tiesai ir arī tiesības piespriest, ka drošības naudu sniedz:

persona, kas nav līgumslēdzēja puse un kas finansē prasību apmaiņā pret daļu tiesvedības rezultātu vai kas ir piešķīrusi tiesības iesniegt prasību prasītājam, lai izvairītos no riska saskarties ar izmaksu rīkojumu;

jebkura procesā iesaistītā puse, kas bez pamatota iemesla nav ievērojusi tiesas noteikumus.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Pagaidu tiesas priekšraksti

Pagaidu tiesas priekšrakstā var prasīt, lai puse veic vai atturas veikt pasākumus attiecībā uz jebkāda veida aktīviem.

Kratišanas orderi

Kratišanas orderī pieprasa, lai atbildētājs atļauj iekļūt viņa telpās, bet neļauj prasītājam uzspiest iekļūšanu. Rīkojumā jānorāda telpas, kurās var veikt kratišanu, un jāuzskaita objekti, kurus personas, kas veic kratišanu, var pārbaudīt, kopēt un izņemt. Rīkojums var attiekties tikai uz pierādījumiem, kas var būt būtiski tiesvedībā, vai mantu, kas var būt tiesvedības priekšmets vai par kuru var rasties jautājumi tiesvedībā.

Standarta veidlapas rīkojumam ir nepieciešams, lai atbildētājs nodotu visus rīkojumā uzskaitītos posteņus. Ja datoros var glabāt attiecīgus pierādījumus, ir jānodrošina piekļuve visiem datoriem telpās, lai tos varētu pārmeklēt, un ir jānodrošina visu attiecīgo atrasto priekšmetu kopijas.

Iesaldēšanas priekšraksti

Tiesa attiecībā uz atbildētāja īpašumu var izdot iesaldēšanas priekšrakstu, kas aizliedz atbildētājam samazināt savus aktīvus jurisdikcijā zem noteiktas vērtības, vai izdot rīkojumu par konkrētu aktīvu iesaldēšanu. Atbildētājam joprojām būs atļauts iztērēt paredzētās summas par dzīvošanas izdevumiem, juridiskām konsultācijām un pārstāvību, un rīkojums var ļaut atbildētājam rīkoties ar aktīviem viņa parastās darbīdarbības ietvaros.

Iesaldēšanas priekšraksta standarta forma ir "maksimālā summa", kas nosaka, ka tas attiecas uz visiem atbildētāja aktīviem līdz norādītajai vērtībai. Tas attiecas uz visiem aktīviem, ar kuriem atbildētājam ir tiesības rīkoties pašam, tostarp aktīviem, kas ir trešās personas turējumā vai kontrolē saskaņā ar atbildētāja norādījumiem.

Vispārējais jeb "maksimālās summas" rīkojums attieksies uz jebkuriem aktīviem, tostarp kustamo un nekustamo īpašumu, transportlīdzekļiem, naudu un vērtspapīriem. Rīkojums attieksies arī uz visiem aktīviem, kas tiek iegādāti pēc rīkojuma izdošanas. Tajā var norādīt konkrētus īpašumus, darbīdarbības aktīvus un banku kontus, kas ir iesaldēti. Kopējais bankas konts netiks iesaldēts, ja vien tas netiks īpaši iekļauts rīkojumā.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Atbildētājs tiek brīdināts, ka pagaidu priekšrakstu neievērošana ir necieņas izrādīšana tiesai, par kuru atbildētājs var tikt apcietināts, sodīts ar naudas sodu vai viņa aktīvus var apķīlāt.

Tas, ka trešā persona pieļauj, ka atbildētājs var rīkoties ar aktīviem, pārkāpjot iesaldēšanas priekšrakstu, ne vienmēr ir necieņas izrādīšana tiesai. Tomēr, ja trešā persona, kurai paziņots par iesaldēšanas priekšrakstu, apzināti palīdz atbildētājam atsavināt iesaldētos aktīvus, šī persona izrāda necieņu tiesai. Tādēļ prasītājam būtu jāiesniedz iesaldēšanas priekšraksta kopijas trešajām personām, piemēram, atbildētāja bankā, grāmatvežiem un juristiem. (Standarta kārtība paredz, ka tas tiks izdarīts, un brīdina trešās personas par iespējamajiem sodiem. Tas ietver arī prasītāja saistības segt pamatotās izmaksas, kas trešajām personām radušās, izpildot rīkojumu, un atbildētājam tām saistības, kas radušās, to darot.) Pat ja tās ir informētas par rīkojumu, bankas un citas trešās personas joprojām var izmantot nodrošinājuma un ieskaitu tiesības, kas tika izveidotas pirms iesaldēšanas priekšraksta.

Iesaldēšanas priekšraksts nepiešķir prasītājam īpašuma tiesības attiecībā uz iesaldētajiem aktīviem. Tiesības celt prasību par necieņas izrādīšanu parasti ir vienīgais prasītāja tiesiskās aizsardzības līdzeklis. Līgums, kas noslēgts, pārkāpjot priekšrakstu, ir nelikumīgs, un tādējādi to var nepildīt puse, kas zina, ka tādējādi pārkāps rīkojumu. Turklāt dažkārt tiesa var pieņemt atsevišķu priekšrakstu, kas liedz atbildētājam izpildīt līgumu ar trešo personu. Tomēr īpašumtiesības var nodot saskaņā ar nelikumīgu līgumu, un pēc šāda līguma noslēgšanas parasti nav iespējams atgūt nodotos aktīvus.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Ja pušu klātbūtnē tiek izdots rīkojums par pagaidu tiesas priekšrakstu, tajā var norādīt, ka tas ir spēkā līdz tiesas spriedumam vai turpmākam tiesas rīkojumam, vai arī līdz noteiktam datumam. (Ja priekšraksts ir spēkā "līdz turpmākam rīkojumam", tas nezaudē spēku, kad tiesa pasludina spriedumu, bet tikai tad, ja tā izdod rīkojumu, ar kuru tieši vai netieši priekšraksts tiek atcelts.)

Pagaidu tiesas priekšraksts, kas iesniegts bez iepriekšējas paziņošanas atbildētājam, parasti ir spēkā ierobežotu laiku, kas reti pārsniedz 7 dienas, un tā pagarināšanai ir vajadzīgs cits tiesas rīkojums. Pieņemot priekšrakstu bez iepriekšējas paziņošanas, tiesa parasti nosaka jaunu datumu turpmākajai tiesas sēdei, kurā atbildētājs var piedalīties un apstrīdēt priekšraksta turpināšanu. Iesaldēšanas priekšraksta standarta forma nosaka, ka to piemēro līdz sēdes jaunajam datumam vai turpmākam rīkojumam.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Atbildētājs vai jebkura trešā persona, kuru tieši skar pagaidu tiesas priekšraksts, var jebkurā laikā vērsties tiesā, lai panāktu, ka rīkojums tiek mainīts vai izpildīts (lai gan pieteikumam saistībā ar jau izpildītu kratišanas orderi parasti būtu jāgaida līdz lietas iztiesāšanai). Nav nepieciešams gaidīt jauno tiesas sēdes datumu, lai apstrīdētu rīkojumu, kas pieņemts bez iepriekšējas paziņošanas. Atbildētājam iepriekš jāpaziņo prasītāja advokātam par pieteikumu. Parasti pieteikumu iesniedz tiesai, kas ir devusi rīkojumu, un to bieži uzklausa pats tiesnesis.

Pamatojums, kāpēc atbildētājs var iesniegt šādu pieteikumu, ietver: viena no rīkojuma nosacījumiem neievērošana, būtiskas apstākļu izmaiņas, kas atceļ rīkojuma pamatojumu, rīkojuma represīvā ietekme, nepamatota iekļaušanās nevainīgu trešo personu tiesībās un prasītāja kavēšanās, iesniedzot prasību. Ja priekšraksts tika pieņemts bez iepriekšējas paziņošanas atbildētājam, iemesli rīkojuma izpildei vai grozīšanai ietver arī to, ka prasītājs rīkojuma saņemšanas nolūkā nav atklājis tiesai būtiskus faktus un ka nav pietiekamu pierādījumu, lai pamatotu pagaidu kompensācijas piešķiršanu bez iepriekšējas paziņošanas.

Ja tiesa atceļ rīkojumu, atbildētājs ir tiesīgs atsaukties uz prasītāja pretsaistībām zaudējumu atlīdzināšanai un prasības kompensācijai. Tiesa piespiež "izmeklēšanu par zaudējumu atlīdzināšanu", lai noskaidrotu atbildētāja zaudējumus, lai gan to var atlikt līdz lietas izskatīšanai vai vēlākai izskatīšanai.

Tiesai ir pilnvaras arī atcelt vai mainīt rīkojumus par starpmaksājumiem un izmaksu nodrošinājumu, kā arī piespriest atmaksāt visu saskaņā ar rīkojumu izmaksāto naudu vai daļu no tās.

Lapa atjaunināta: 27/09/2021

Šis lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.